

par 1.

3

page 2.

page 3

par 4.

par 5.

part 6

part 7

per 8

Saadud 18⁵/_V 90. par. 9.

Kanavara soorjandus.

1° Saadlaas. Saatja:

Hedvig Odensberg;

Stockholmi maisterinna.

Kanad laulud.

(Laulud on Kuusalu vennikonnast)

Folga rannap; Ratalikutmurde!)

No 1.

Muud lääpid kigals kivamais,
Minu lääpin vända etsimais,
Elgin iäf, etpin linnapt,
Elgin peigidi pohlefft,

Risti rasti kua linnapt.

Lööpin venia kua linnapt,
Pui iestä istamasta,

Kabe selmi sotemasta,

Kulda kide kaelamaosta,

Tinäpida tingimästä,

Waakipi vahdamasta.

Minu veni mätkujumä;

Wenwäkane, wenwäkane,

Kelles ja kobejad ootad,

Kelles ja tinäpö tingid

2. pgr. 10.

Kelles ja vapid vahedad,
Kelles kuulad kulta kiedi?"
Jallep, jallep uxane,
Jallep ma hobijad ostan,
Jallep ma tinaþed tingu.
Jallep ma vapid vaheden,
Emale kuulan kulta kiedi!"
Ei ja melle hobe ei osta,
Eit melle tinaþi tingu
Eit melle vasti vaheda,
Emale ei kuula kulta kiedi.
Uelal ja hobijad ostaad,
Sigejat tinaþed tingid,
Väljale vapid vahedad,
Kurjalas kuulad kulta kiedi."

Nr. 2.

Ülo tulb pimeja,
Toundab onnis eklaanang,
Wierib vidiðigusano.
Eit lähteb taadiga magama

3. pgr. 11.

Ode lähteb oma mihiga,
Vend lähteb nuore nuoriguga,
Mina infi üödä viodän,
Kulma kääs mina kiirendelen,
Puoran felja, lörian pina,
Puoran kille, lörian kulma,
Idan kirbuga konelda,
Ludideuga linni lasti
Kirp si konge ei katrelend,
Ludik oli laia ei läinudlasti.

Nr. 3.

Mes pina finine laulad,
Linipalgene pajadad;
Ynu puusta Nugub Kuola,
Hallakaannaste ilada,
Paällä kielta nüüp kusta—
Lai mina panane laulan,
Puna-palgene pajadad;
Ellnu puusta Nugub kulta
Hallakaannaste hobijad,
Paällä kielb Kilingidä.

Miki mull muudetie,
 Sahe poisi pagutie,
 Kellimidut, puotil vagul,
 Linner lääfi täudetie.
 Si mina salujä konja,
 Si mina varia vanja,
 Haganu ei hatta taule,
 Paält odan pää kuvia,
 Ulap arvia ilaja,
 Kavall kauru ja kenuja,
 Siep aja penuus rugipida.

Täna kärin Täinne linnas,
 Eile kärin Kise linnas,
 Punakeile Tuempöä linnas,
 Veridipe valatemaya,
 Kausapi kattumasa ja,
 Veridiped kõle tuode,
 Linnasole Lindiliped,
 See ede puogiliped.

Eole pandi selme kaulad,
 Sata pandi laalderinnas,
 Kakelle nis väepd lapped,
 Kessale sehwamisse kannapd,
 Sandi minda votemais,
 Minna larva poifisan,
 Allina larva votemais,
 Pepp ei vottaud selme kaula,
 Ega tagant laalderinnas;
 Volpna roahell väepe lapp,
 Kessult kehwä mitte kannap.
 Kic oli nobe neelamais,
 Ta oli ufin omblemair.
 Nein neia peo edeje,
 Ektifin neiu ekosp:
 Pähä panin mina pilipi milipi,
 Saab pidufin jidi rädi,
 Kaula panin mina kilda kidi,
 Saal pidufin jidi rädi,
 Käde kruagedeud käepid

Falga uued ummiskinged,
 Seo pelti kuufileni.
 Haavaapi fielt tolema,
 Ule lahti laskemais,
 Ule vede viivemais.
 Oma muore nuorigaga.
 Sain püs ühe faare pääle,
 Siel oled lohed leunelis,
 Hais nis kalad kolmegeola,
 Illina idapi poissane,
 Ellina idapi terra valda.
 & Haavaapi fielt tolema.
 Kui mina kuogi faane,
 Ei lohtinud tubajõe tenu,
 Tätjäc oue ommetegi,
 Leinä ääre peijämäis,
 & Uki eile rotamais,
 Hua otja kuulamais.
 Ile tuba' vaatemais.
 Vastas eit, vastas taati,

Vastas nis vanad molimad:
 & Oh fina hullupoiga muore,
 Hua tuo kajitud natne,
 Lava otja lauladeodus.

N°6.

Ode helle, eas mina ülved,
 Kali sallis, eas mina kieländ,
 Iria läha nuoretta mirela,
 Kep rassult kaajaale.
 Kaas ei pane kaavemais,
 Ellus ei miellä votemais,
 Kui eit faa puksi jaerdmüöda,
 Hindaja säfija müöda,
 Pientä parni pikkä müöda,
 Kull püs tunned tuppe müöda,
 Mailped paarnaldis maguda

N°7.

Vanamies minola piividis,
 Hallipanda armasteli.
 Ma ei kaovanud vana varasse

9. per 16.

Halliparra armoaaji.

Ma eesvin nuorele noorale,
Lemajuurapliedajaapi.

Kui mina heidän vanajauva,
Heidän kui vana kannajuure,
Kui mina annan vanale kätte,
Katt kui Kilmal's siiveli;

Kui annan vanale püuda,
Seos kui punneli piate.

Kui mina heidän nuorejauva,
Heidän kui nuore heinäjuure,
Kui annan nuorele kätte,

Olen kui voida votemaja,
Kui annan nuorele püuda,
Olen kui metsä metsimaja.

17. Es. Sibig's laul.

Tahan, kui kõllab, varstiga püss
remal mäestat läbi jaastu.

Tambari maasoomaa ?
22. Juri 1190. Kungalustikku
Oma nime avalltan tulerval konval.

Kungalust.

per 17

Saadud 1890 VIII

Uuenägudest ^{silme} ~~aklepan~~.

Kui kugi uus näab et tina ^{30.} uud vaidli
peapad ekk riied jaab tähenedab
uut rokte ekk uut perenupi
uut moja elitama tähenedab purna
Punti uus nägema tähenedab purna
Kuradis uus nägema tähenedab kofili
Koru uus lekte kofi loft
Kellid riied felga purna tähenedab kogupi
Tufus käima ekk aktuna aguff
valges riidet käima tähened lekte mull
mustad riied part muret
majade sahel vajutkupi nägema tähened
undes majades kubluff ja leinamupi
ugfi uus nägema tähened leisti viha
Küige lõunadade kallale Kiparini
Tähendab omida viha aga ^{13.} kannabola
mine tähened kõmupi ekk riida
vihma kääspiffi ekk kää tähened
mitmel puguff ekk jahkumupi
ja valvud

- 15 Jaani rülikas kundi ekk vähna varja
ole volda tähendab abi mis ootab kui
kobusiga saitma tähendab tihja ja
võrki jaoma tähendab ka tihja ja
vast härga ekk vold koost tähendab
vold ja pulapaga vold linnade
maja fööma tähendab rüngid
ja pigeli.
- 16 Saun fööma tähendab paigaid
- 17 Maja fööma tähendab tihja jahe liip
peale tegema
- 18 Saia fööma tähendab peahandaff
- 19 Pehmelepes rüdu
- 20 Parroft koost ekk looma maja jas
nõha tähendab tihja jahe
- 21 Stoofit ekk jas istutama tähendab
paavli laudone
- 22 Loodma tähendab rüngid tuult
- 23 Surnud liipi ilma ja pade
- 24 Käfistafe nõgema tähendab kelle
kohal

- 25 jaanu maha riiuma tähendab
varre rahva forma
- 26 Känni ekk kundi jaan mante rahva
forma
- 27 Uopi tähendab taval külma
- 28 jaan liivi sagumine tähendab
pare lahkrumist
- 29 Ranga kadumine forma
- 30 Väet leed tegema tähendab forma
- 31 Eerd nõgema tähendab jost tufid
jaomas
- 32 Piiriva ekk kuu paistmine tähendab
kuurakute läppi
- 33 Kautlemine tähendab peahandaff
niiste rehverga
- 34 Saunus valluna tähendab aigust
- 35 Väige nõgema tähendab ilua
puhutakete olme
- 36 Laid tähendab peahandaff

Kord elanud mõis muud üks
 sfp tema tined abiellit sfp
 maija ja elanud oma nüüdiga
 jelle maija püs peat ligistat elanud
 üks itas mõis peat hinnas sfp
 naft omale oga ei ole paanis kogu
 piisavus nüüdiga nõu sfp õre
 lope oga naine kartundi et afi
 lähet pahaks ja mõis aetab koda
 kaimu nõle anehel tulnud hea
 mõte tardi sfp peals valitada
 läinud Kuninga juure ja rääkin
 et sfp tulnud üks õige kõig
 Kuninga mäiale kui mõiri ümbre
 teha mis naga pista üle varjut
 et kui pide ei saa sfp pärk
 Kuningas pahtrund mihile kifaram
 juure tulla sfp läinud ei tea mis
 Kuningas tahab Kuninga annud
 kõra kõrge sepati et kui mõiri

ei tee sfp peal furuna sfp läinud
 intes koda poolt hinnat elanud üks
 seder üks tark läinud pellejuures ja
 rääkinud oma kõda targate tark
 annud sfpade üks nõmri ja kastki
 sed pelleja kõla koda lõia sfp
 ja üks mistahad sfp läinud õsp ja
 läinud nõmriga kõla koda ja kõla
 jaanud mõõts ümber Kuningas
 magamus kalm jaanu walges ei
 tulagi jaotund tundri sul aratame
 tundur läinud ja joostkond vaste
 mõniri paa tööki läinud Kuninga
 juure loagi sfp Kuningas jaan
 are et sfp mõir olni lastkond
 angud sfp rända aust pleti kand
 ja walge poistlend ei ittas mõis
 jaanud soitu läinud jõelle kastku
 et sfp tulas üks õlaja tasa mis
 kõrg pole enne nõmrid Kuningas

jaed jepa jõele ja rüüglis tõmavat sfp pikk põue ja akende komelid
 et ta peab ühe nüüdsest elaja al ajama. Si püs tulnud kinni koorem
 tooma mis kogu põle väinud ja vasts. Võrreldes olnud fakt kõtki jaost
 mis Kuningalt paljusõema läbi mud lõiki kinni et antas kinni kala
 sfp läinud targa juur tark annus üks nälgjane looma tulnud vasts ja
 pipede üks mõõri ja keskmine pipa tähnud kinni. Tõki ära vots sfp põne
 kada. Komelli lei sfp aega tõha ja sõlm peale kari leibad onioida ja tine
 peal valvata ja iga asja peale pöörd
 Kambriis määb felme mõõrite füüf põne selga sfp põne felme peale põneid kuni
 riigi tulnud riikas mis ja tulnud
 mudapäe läinud kambri maae mõgjal sfp and one elaja Kuninga kala
 äppell ja annud märgi ülespäti vits loom
 maae tulnud üks mõigt klap kääs
 ja sidus riikka mõeks sfp põne
 felme peale riikas jaend nüüdiga üld
 maae hõimud tõlstrukas tõlstrukas si ola
 on põnevad mis kida kaotus vitsus
 elaja argi ja akende mõigust are
 tõhme sfp põnev felme peale
 mud jõenud põle ühte ommitte

Kui jõhi mõeks püs u tõpa linda

vots olnud mis ritas rüütmind Kuning
 as keskmine tõpdi lehti lasta aya
 riikas nüüga teidri kinni ja siin
 mud jõenud ki Kuninga põnevad mõre
 Reigut sfp põnevad omaks tõpdi mõgi
 ja akende kana)

für pada hibada pufi ja lo lo
jäi

Kui püsii tõhe märki für pada
usfi pufi ja loeta tellga für läheb
margi

Kui tul ei kai ei alla für aie
pap paneb lehe ova tenu poob
üüravad püa püpp ja viltib
für telet taatl.
ma olen jumala kujulane
kuda vahus vägib felle püpp
nende pügatise

Aleks Nekla püa

Rui kellgil roos oli für pained
pelari ebg nudi peale loetud
Meis Stefanus Lazarus lõksile
tõbi maa kolu roopi oli kais ülge
puulipes liigga roostis kolmandas
viis koguni ära.

Staini ehts tura rüppa föred kui
Keigi kerwiga ebg amage liikid für
fawred loetud. Ük ja rauda rauda
raudal rauka ei fina suiki suur
ei olud kui ja matkuparmagabi
pöha veel fina pöörlefid loefid
peapse püppi lepa titerde tämita
peape püppi jannimadello, für jäävate
ära.

Wore föred kui kellgil mui pöles
Makki oli et ta suam uend pildama
ei saan föi paid loetud tuiu
tuiu tuiu tuiu tuiu tuiu
joksumoota püsan püdenemoff

maids maha langenotte ja Kinni füüs ei jõe pilt leitust ajal aigile
ja kinni ja kinni türna kark ja kellel on on ja mingi siip. Nell
ja pines paard Holm Korda. Lelte
3. Nei kollegil aiklinne aiges on jõis
tallta graja kanni piopte kolm aut aigle kuhagud füüs peab kuhast teatva
ja võcta kolm tara poola ja ta jaama
toste ühetka Korda läbi unde
aukude füüs auto aigle püügi
ja seal astma.

4. Kui tegi Tahat et grisid liisid peat
omale üldema füüs leitub pahema
Küa nimetus formi lohk lõhki ja
ja annab fida pööble piopt aga
Kui gris tahat et liisuk peat
omale tulma füüs liikku pahema
Küa nimetus form lõhki ja anttu
tulstrukal.

5. Kui enne Tari pääse ministab füüs
lafe Holm Korda. Rukergalli
peafamas nohes kruja piopt

et kruksa ja loogas peat läbvi
Tallelt Kinni ravaa ja paragu
ja võcta kolm tara poola ja ta jaama

1.
Neljitiem uorellane
Paeupina põga püiga färki
Ja püa võtle uripi uõõda
Rahetja varu kajutka
Raufi uata Kinni katt
Kunsi püa Kulli Künni
Kulli Künni Koofi Käpal
Ja Käpal Jeljaff püiga färki
Kab võtta uripi uõõda
Raufi uata Kinni katt
Rahetja varu kajutka

etilme Mahlapuu

per. 28

Ward Kontes

het vrije piast kui Krestoff Roij
Bullatki ja vech' krik maja ja
toò nietad worda kui ade mitale
sirp wort ja konti voler hooi
amber toa

2 Turpinian vidi iks vakk ill
ja pondi pipelge pypaf ike krik
ja vech' raugd yes on ja ja pab
fealt aia telmar et feda vakk
ire kifa i kruis kui kruled ja
jost kurdits ja kui maha.

Onkud jis lähet jala lura Rokki

Linni linni vinni vinni
vinni vinni vinni vinni
vinni vinni vinni vinni

und dritte räddas

per. 29

Sinfikene uorukent

Nikka ja jöla kaijed
Tine kuvan teil Kontes

Welbel fens vett ja Daga
Vetid jöödutakid arhivid
Romes Grandakid Arhivid
Rode fol kivik Kolme Kolppa
Kolppa Kolppa vred winga
Jana jid ja fara katuud
Loe Roja armistident
Klof minda kolla virel
ike si Tine tine pinaar
Kolme kattle kaiji ongi
si minne jaaniva minge
Tine on jalg ja pab tine
Lined polle luvatkuu
Tine polle sur ja pab

Karrel kubebi elaj
si minna kumte virel
Kuul on Kolme armistiden
welbel kauk arhel Karrel
welbel ei usagi parla
cunne ja lähe meni
Tabel soal pina jaale
lähte miheta Lorisas
Rulja ellade elotes
si la jace si ta jace
puna ja jalg ja paradiis
öle märgi ja töölle
enupp ja aufid vennide
oljip ja alga kuvasega
anne niger klii ja ja
Tine salo on luhakloja
Tine ilma fabulella
pooli vireb vireb jaand
pool on lura vireb maha
Tine köpi on kividega
Tine ilma kuvata

jaag. 30

Pole paavas mina pilti märgi
Eetle paavas mina telot kuid
KuDa vörpas kõrvatospa
Kaela jõafas jõdi välli
Poe pulk suuplasi
Krafin jas menemine
Ona noore noorituga
Hus ols allida epe
Hus ols kilda suunaklesta
Elkis elmine hobuni
Dukkus pugfin tannura
Latpus looga kulba kuiji
Kagi kuhus looga peala
Helle linnud eija pääla
Halged linnud urka pääla
Kirjus linnud kiepsu pääla
Kuu lükis kudratfida
mis mooda munnefaani
Päiuva mangis pälgenuda
niij mooda munnefaani
Tahki föclus formutufida

jaag. 31

• Kui määda munnefaani
• Keldari kui murige
Kanguri kera kõigies
Mije mooda munnefaani
Löökfin laja kuulamise
• Alla katuste ajad
Eete aedte taoli urotas
Tro tuba teedud naine
Laua olla laulatud
Soit joht jula paja 3.
Tüki Tükkie leggane mõdena
Honu wagi arifalaja
Kut minna nägin pügrapigid
Kun ja töökis teda mõdasin
Kübar ohi Küllal pääfa
Ulo ohi siinust wiila
Kanepine Kaela trätik
Hoba Koogusa' kanuti
Helli aja viändufa
Pilmad fööwid ja sehetel
Mokas suid ma telefidi

per. 32

4.
Laula peale jookam
Luga linnu kallikent
5. Nutgi püdamitka
Kil jaab olla kult vinni
6. Kui jaab mulla ja magada
Olla mulla sigatella
Päät mulla pääritella
7. Kirofli all jaab ringatella

Teie sooripeal ääre
nimetan oma riistitud nimu
misiu riistitud nimu on
Edward August Karl Taks
sündinud 1866. aasta 18. aprillil
Vihel Konnus agus 58 aastat
aga palun nimetage mind
Kilmu Mahlaajuu
Olos vallas
mas jaedan veel ekk
finnapooli

per. 33.

page 34.

page 35.

p. 37. *Gedicht von H. Beermann*
Käijamaalt 1. Mai 1888.

Jõelultne kihelkonnat. Nümje kannat.

I. Vana jutt

Enneniust palunud kanni inimpeet
see teid oma kalja ütlespe vottas tulev
kortelisp, jis lubanud inimpele pille eft
kuvade kolm hääd opetuff opetada. Kui
linnuse teid kuvade kalja ütlespe välgus
laiu ääre kannab. Inimene tundis
ni: vottanud vorma talusse oma
kalja ütlespe ja sanderid teid kuvade
oel leiga ääre; siel kanni hakekann
inimpeet opetana:

I. Kui ja ille sja hakkad minema
jüs votta loine puult aeda teibalt
kinni, muid, kui oma puult aeda
teibalt kinni hakkad, jahsb nitskata
vorma ja ja kaks kriige teibage valla.

II. Kui ja sitale lased, jüs kera oma
mina tulde vasta, mündi pita hais
lähed ninaasp.

Tümmene ei ole nende spetsiatega töötanud rahul allu, pidanud kannale kogfase ja põde andmine. Kuni lippide laiusega ja kalmas spetsus jäinud spetsialist.

Üli laupäevi pidi, kui töne läbiristisid tööle laupäeval.
Mida musta maa karva, töone töone kuivalt,
Rahkarva, eoste karva, Kas üle kasblane karva,
Kee karva, vägikarva, lärepas, jõepuu karva.
See olid v.N. ⁺ emmildi, Tule tervi, püdetund.
Tale valla aina vihastagi ja tihed paha,
V.N. jaaga tervesse.

Mosefugaste hoiustega töne laupäevi jaanil.
Arasole laiuse, Harekyle valu,
Kirjalinnule kubedas, Mustalinnule oivid tömed.
Toli tulga töne mingus, Õige valge valit selga
Ega ilmas abi peagi. V.N. peagi tervest!

+ Siinap on leonie nimi nimeliselt keda arvatakse.

I. Pangli jaareff. Kile proov I
Kord tuli üks mandri maa omies Pangli jaarell ja suulis kui Pangli lipp ja jumala paljujõud. Üh jänes, järel tas nii õi tundis ja toomi, et pügamine läbiristis, mandri maa suur läpp: vesi, kuid tuli hoid lippu, palju sime läbiristis. Pöripe kostab: nad on veel noored, si mõiste läbiristis palvab, see palvab läbiristit. Kui vieras kuulabasid sümme rike lähered, jas valdib juhlat ka mõis mõises mõisadagi. Nendep jas isek m: kui ühel kalgil jutub, jas töne riemustab.

I. Kile proov II. (Lend).

Mõra moostapie morrod tehtas,
Moostapin morrad meide paanroll.
Katal küüpid naafipäidi, üjafived tulganafa
Mõneid läripid morddagf, kuid jaid mordda vahel. Tiel oli lühif (töö) lagmata Augifi ümra arwanata,
Räämfide eissimata, Tirsti oli tihedate karpal.

+ Pangli jaare salme Kile.

nr 40. Aligna paast. Kelle poore

3. Nana jutt lauluja

Täpikene olud enneniistest inimene ja üle personini, ei ole ümbraga läbi kõne jaanud. Kui kord leiva tegomise käfil olud ja ahi parajastel näenud, siis ümber miskand minija lõtus! Kapitool tuleb ja tolland leiva labidega viia liha mõija. Minu lippasid nüpp vältja lendu murre. Ümm liioni labidega teme pea lõtci föri. Minu järel sulkse piisupäpes lohku põanga ja laulab rüüt ländi:

Sibrin pbrin willad, tenu immal
rapustad. Ei jääni ümma mueljärel,
ümm metsa tulipõri. Kottas leiva labide
tastas minu talude. Lai pea lõtci
föri, imina lendu nüpp vältja murre.

Lelas kujutam!

18. Mai 1888.

H. Neumann
Kooliõpetaja Würfes

Järva maalt nr 41.

1. Sonbla kikelkonira nede murre

4. Nana jutt

Enneniist, kui veel köök linnas ja oloyd
riakide on mööifrad, tenuid lauluristest
oma peha ühe murare puu alpa, mist
rebasf austub ligidal olund. Rebane
talnud senna puu alla ja tahtnud
riista köeft ült paega õigupäe murat
jaada. Ja ölnud: see murab (haab) on
minu suga puu, ma raiun te
niid maha, aga kui fa üle poja
mulle annad, siis jätan te see
muusta veel kasvama. Naret, kes
tell oval veel ütöloja maff ali,
murdand kunge üppi feda selmi pettuff
piatl ja ölnud nimake: Riastes,
ära afa, kellega tema kõa raiub?
Tal ei ole jo kerweft! Rebane lööd
siis fabage korva vasta puu ja ööl.

42. Ees pei de kernes? Laind ist ja
häliga minema; ähvardanud veel
et wareft: oot, oot. Küll ja homme
tuleb ma kätte. Teisel päeval
läinud rebane kalmu ja taka
jätkale tee joore, hoidus firma
oette jõlu püksid maha, kaelas
gospidi ja faba formi, naga furend
muutsgi. Mares juhtunud siis mõõ
minema, kui rebane saab püksid maha
ole ja arvandat pei on üss na fure
rebaap eäike, läinud ligemata ja arvad
epte nätsse pialt juures, fis loöns
oma noraga puari scoda tulele püras
angal piale, kui näinud, et rebane
sedä välja kannatas ja illes ei
töönenud, fis vares suund julgeoles
ja arvandat pei isõe ongi tööste pool
Näit läinud eesmärgi otte juure ja
tobbus filmat köike esmalt pia fest

43. Laias parajaste püvis
piiale fööma, kui rebane nappend tige
kinni ja laskas kõle fulgi felgat
ira kistumaa. Marespe seha olnud
ja sise paljaks kistus, faba alnud
veel taga, pia ja tiivad alnud
Kua veel tervised, kui rebane ja
teida fööma pidan laskuvana; illme
et warefti annu palunüfft midagi
oleste hoolimud. Siis vares veel parlant
öige aleldate: Kulla pei reinvade-
rikkone, ita muidu mind föö, kui lee
veel enne kua fööma palvet. Rehv
tastnes fis jõa melle iad veel mareple
terha ja hevostas fööma palvet lugemaa
Kui aamen pidan illmea, fis arbad
laind rogemata liig laiali ja vares
piasnud lahti; et tiivad alles ter-
red olivad, fis vore lindu. Rega
mõõda kaevand warefyle jille und

44. jaled piale, aga mitte enam
muistad, naga enipid olivid, nad all
sept. juudise kannab nii vana
kõne selle varakate foga oma seha
piat alliksi fulgi, muudetud pia-
tuviad ja faba on isekse muistad
mis rebane ritkumata jätkis. Jala
piared ja roka jaared, mis onne
ilmra fulgedeta olivid, on kua nii
paljus.

2. Laul

Juanisene, Juanisene. Tee malle
ratas Juanisene. Juvelmine
varetan murele, Juvel a hja
paiste'ile

3. Laul

Klis Kubjel Kullakvere, avanest aafjevire,
Killer Kirja linnalinn. Ees ja huvia ar-
vamise, tunnilest tundimise. Et on hajus
avmme linnu, hiruks viimati pietoli.

17. Mai 1883.

H. Neumann
Kooliõpetaja Würsels

45. Kana varra 45.
Üles kirjatundit H. Neumann
Jõelkunne ühiskonna vennast
1 Saadud 18% 89

Moishage, moishage moipa rahuval
Teodage, teodage tui rahvat
Vaatage maeni wallas rahvad
Mis peal meile lektlanepi
5 Aligna jaare ääre pealari
Seal ühtki alust itma anta
Kasutyst kauba laevastest
Wet ole vule vilinemaspi
Taidi ole jaagi jaagimasp
10 Kermaid kümme rauasmaspi
Ulikupa ööwliid baneedlomas.
Sis ja ei valmis kants laeva
Nigflenda purjelaeva

Wädi heda Rüga reidi peale
15 Saadeti karbasse laskfamaale
Amurus Haappala helle arga
Inus Teja musta loka
Saaremaa purjkü jaogitud.

per. 46.

Ei mina kuuland seppidesta,
Ega mina heilini koopidesta,
Kui minu veile kinni elluti,
Toma heile minu kuubiti,
Pähä mull anti päävadega
Selga vennilagu viruti.
Kui jääsi jalgape põja haka,
Kuhgas ekk korra keeras kakkas,
Kohe mina jälle viirustaga
Värski ka teigin vallatust.

3

Mis orva rannapääl elada,
Mis orva puna pünta palada
Tuba ole kannus mure peal,
Mere ole isamaa ooe alla
5 Mehed läinud mere läär,
Noored mehet mehet soolelilla,
Püged pikked verkellillad,
Pööpildi püüdipid onguja
Näid pannul annendapid,
Kuusleidi valendapid.

per. 47.

Lugemata jaimad lillid
Arvamata augipidid
Kuid jääjä jaia, neid jää mina
Kuid jää jastas jaanustega
Kittpid jääv kilu kalduvaid
Lambad laien leibaid

4

Kui pale kultuna künndelalle
Sis en valju vastelolle
Kui pale valju vastelolle
Sis te mäestp maariaille
5 Kui op snatip maariaille
Sis te jõrgelat järile

5

Aiu rann rannas pulmas
Moni mets tund mälgi pulmas
Paud odi pikkeid pulmalipid
Lihed laiad läpetipid
Seodi lida ole fäärne lande
Pille pesar ista pinski.

pa. 48.

Ridona rahva laht piirvad piisnifft
Randlahti piirvad laht piiri koolaga
Igul lätkpäeval on üppigune lait ja loo
1. Katriina piirval vändla laumba ja kuid
kapita Lihardi pöörval si ole juft üpäretip
toimelust, aga ühtel postjuvast lõardi jada
lantage ja korjavad enale mõne perepi
mõide naga Katri laumba ohta Katri
jandil sest pane liigus. 2. Tornia
piirval puudulalp vennifft, puhkab naga
(lahku) tuult völgy ja metsalalp on pi
Käipe 4. Janatu piirkade vahel. Kolone
Kuniorga piirkondi si seotda mitte
puutru, selle varalp piirvad ja veel
murefft piirde ja palgi jõnnikate mõra
Ja Edige hõrakamo, kes puutru piirkade vahel
Kerab. 5. Tornisp piirval puudulalp on mõisa
piirkond. Laulu jana üleb Torni suige
teara piiru, Katri suige karpja piirvad.
6. Nefla piir viedekp. mõiste jõnnikate
polu peale, et jaas. Isaspärde mõib igel
ajal jõnnikute mõide, olga noor vui vanu kuu.

pa. 49.

pag. 50.

pag. 51.

N. Höistatased p. 53.

1. Puustwetti, ja wefluu.
2. Punderspus ja mendermeas, Lindru
al heinameal.
3. Runapeapunt, räga pea mud ja
muda reitiga konfärjus.
4. Tihara, pata xara, neogara naids
xara, tulib pulka mõte xara, lähib
nimu xöps.
5. Runane peates finim jaatis,
rippub iuksa mehe aida laes.
6. Puuff pulgu timed, luuplulgutim
ad, nige nega nahafid peatad.
7. Pithem xed xui mud puud,
med alem xui maa sohi.
8. Pits xots pihlakone, üb wüftalming
zne.
9. Teeleba, moos fuga xarne valge
pea wafinas.

par 54.

10. Tuhat turnijada faini, läheb pöllule
fieksi poljas.
11. Kolmmeil, astonted, astorit kõigel
niival.
12. Kari läheb brauffelina, nüüdest
pildi mõisa.
13. Lind lindab ja munan kasvab
14. Lind lindab üle mets, tiuvasd
filiquuidi vendl.
15. Kus laulab kruunus, kaasmas,
kiuripäri tõris, tamfer tõndris,
kasapäästambriis, leppes läbiris,
eapjes astjas.
16. Pitsa mets peab mets, eiga
prae varastri.
17. Ümber ilma ülatab, ümber pea
ei ülata.
18. Punane pea ja okarvare
kall, ja otse allapidi.

par 55.

19. Enam auka maos kui lähtib terves
20. Pifem kipub kolu enam aksne
eis kui uninga ajal.
21. Muus läheb lanna, lha waage,
pea lael.
22. Kõver kupp nõdrinunge us.
23. Ees elondi, taga talondi; talondi
peal kõkati ja rikatipal närvat.
24. Kübi tige ristu ja kõlitiga
xätri ja fosfamblaft pereid pes.
25. Igal riimini mukel istutuse so.
26. Kett ei mahu xarpi jalga, palt
laeb terafija wagi.
27. Muus waat nekkipuu elutpes.
28. Hal haig eur felgas.
29. Taat toa taga wöö viöl
ja Tuhat autu toadi taga.
30. Söda seifal põla finerid al-

55. 24 p.
88 w.

H. Tooda.

Mõista hõtestusfond

1. kogu kepp ja punane mets 2. Hesputu. 3. Lutikas, Täi, nipp, kange kudumine. 4. Wineskaas. 6. Linkejute, ja häige pärwed. 7. Tee kus peal viciakse. 8. Wineskaas. 9. Kepatuki ja merivahet. 10. Wana 11. Roop, leiva labides ja õhjulind 12. Ernedjooskurd posaj ja fügle püstja pealik. 13. Voni luhio.
14. Paat ja eeme tele, uus ja vett
15. Hiliski lundid 16. Hilmas 17. Maafusas (võrknep) 18. Pukki kõrs 20. Törmküles. 21. Lunkki 22. Hobuse jaba, 23. Hobune ees, Wantes taga mee peal piipfusas. 24. Väer 25. Linn 26. Linnu mäkipuust 27. e kuna 28. Vaat 29. Oõp kubu.
30. Lina pold öitfub.

1. Koer tulib soju nüsi, kas nörvus. 2. Nae tulib pilaja usfepuhu. 3. Taeviga puhu jäewad harimbed. 4. Trafiga nötsi ista 5. Hobunel Rööbus ja mu pulmas 6. Tee kui laps on heina aal, ega osata pörge pulma aaks, ja saka laulu sooma aaks. 8. Puskarjapeal föiga 8. Jef föödfil, tud kappad. 9. Kuidas juua anta, mida jutta acta. 10. Luipta ja niidas luup aega ei viida. 11. Kinnna pöldu niida heittra, aia pina kaidu ega lina. 12. Niida varampea parem 13. Oela öime ei öitg, ega kaeddu nassi ei nörva. 14. Ega koes kondi eser ringi 15. Nöta waisfist rohast näin, etta vahast rohast hobunet. 16. Parem vira vee se mehe varau, kui rinku Selma. 17. Kise väest varale puhul, et puhul ja puhul ja puhul. 18. Hont fööde, leitud fööde. 19. Höök föönas lämmis fööde, omu pomas. 20. Eesti vana ema kohal, kui verra vee leiti

58. Koistatufi.

59. 59.

1. Hull minuga lõhar ja mitte imet! 12. Tuba latwo. 13. Iis üt seitum uht tein ei tift. 13. Södapijal siimedristi. 14. Kestlähed metsa, metsa kagu poobst. 15. Eit al taat peal, mitt voolat vahetikohal.

mind külna hälled all. 16. Üksani nelinokas. 17. Lippipi peal, lipp

punkolgi õige mull likha laute pealt ar-

lapsi peal, ilma nööcla jaotmatat. 18.

I. Autreud kammidi õige purustada. 19. Taat murgas riip muvstöis. 20. Tra

Koistatutus ma õlen!

21. Käin muid rupeid muuendavore,

kolm Rootslastei meonda. 22. Kuo

nuppu peal metu, metsa fesospör-

riovi aide all. 23. Reheline püsinen

ja, must poisläbel sak välje.

naib ija näidleks ka pos. 24. Käewri

riiveru muisa lähed? 25. Nahga paljs

muisa tahad? Ma lähen oma ema

möifa. 26. Juhk kui emane föidal

nu faks emast tallatudseksil. 27.

28. Tösta reit ja tösta tift, pane pos

jakas rahahele. 29. Häftrot aide varas

30. Leha waagnas ja fup laual

31. Epp kui ora keskelt qui kera, tattu

lai kuilabidas. 32. Lelakub karuugjisse.

13. Tuba latwo. 14. Iis üt seitum uht tein ei tift. 15. Södapijal siimedristi. 16. Kestlähed metsa, metsa kagu poobst. 17. Eit al taat peal, mitt voolat vahetikohal.

18. Üksani nelinokas. 19. Lippipi peal, lipp

punkolgi õige mull likha laute pealt ar-

lapsi peal, ilma nööcla jaotmatat. 20.

I. Autreud kammidi õige purustada. 21. Taat murgas riip muvstöis. 22. Tra

Koistatutus ma õlen!

23. Käin muid rupeid muuendavore,

kolm Rootslastei meonda. 24. Kuo

nuppu peal metu, metsa fesospör-

riovi aide all. 25. Reheline püsinen

ja, must poisläbel sak välje.

26. Ani õjas, pea paljas, kideksa

ja veel valgas. 27. Laut lamba-

id tüskena sinas rasket, 28. Loud

lambad tüskenelgi põlbjaka taja

ega farci peas. 29. Homminut näib

niba jalage, Löuna väike jalaga

Öhtul nelja jalaga. 30. Emajuri kui

fondis. 31. Pikkne pilisteja, ja

ilmra rahva ratkenedaja.

Maardusell 3. märts 1888

H. Küttas

Hörstatuste offusid.

- 1 Lined. 2. Kugf. skärd, just läderasen 3.
- Leib abjus 4. Seuna vikt. 5. Amber röf
jöe röf, fögi ittbl mufemina vred.
- 6 Vana. 7 Hobunparma aotevahel. 8.
- Pada. 9 Kolad poodis, uvinaga lau
- 10 Kana 11 kif, vindaagi. 12 Jalejälje
- 13 Tolu moje mets 14 Pääremajad.
- 15 Lunk 16 Padi. 17 Kopja peat Keris.
- 18 Minimje pedja, töht, vied, pea, puo
sel, läid ja puhari. 20 Mptjatulab
jus. 21 Leivad abjus. 22 Kui ja tih
- 23 Kui inni püha röomal nelja röp
peel, kui kesk igasfüüs kahijalla juu.
Kui vana fuis napp kolmansaks
- 24 dadam. 25 Hobule nööl !!

Vana s föred

21. Parem ket röppad ja kuga fuis,
Kui Viim Rörg Kunga. 22
- Rammunaap pügatuf, kahamees
teppelatuf. 23. Luuv pilspad talve
lommeld. 24. Parem vane halmaid, quis
nooroviryaak 25. Oma folasma förfas.

N° II. 14 August til 1888.

Fält pädwade erwanjeft
1. Uue paesta päeval on minu nift
soja tallrof on ejmire too ohi
sunived töö mööd lagetab tu
avsi. Kinektiell parafett ja
fell aastal noigele finne iga
tööga walmislaab, nää etta
nisti hõstige wöödu.

2. Holmenkuuringa päeval
etnu ei raisterehvas noige
enne hommikut nüük läheb
jus peewahead pappa d'fleene, e ja pui
Raisterehvas läheb, püpitkaig, foranad
3. Ma f. leeb Uue aasta sif lumimrees
I korda förra fest etfus uile I wörra, kas
wab. *) Kas nüük on vana immeniid töö
süntaga ligutab neid juped auro nofim
Täist niefi, sed? Toot wortabi, ilman mõudes
wadup, Helleperest etfisriigi liiga ebola.

4. Nadelwälder sind sehr tall. Sie sind
ad pedem ad hinc idem illas arae pectet. Waa
perit pecta hunc et nolle macta. ¹⁰ ⁶²

5. Värtlä pääval lasta paa, et ioraid vobma pis pääda. ¹⁰ ⁶³

lanna ja mäntas. Ja kulta laage.

6. Tähta pääval pääda nii. Lihku tigme ¹⁰ ⁶³

Taguusacee; sed yal ükk vanefina! Raua
pis e pea liivad hall. tama, kui ei tund läheb hinnaja vülm nii vett.
ta päädigaada pis pääda pea vülvad. ¹⁰ ⁶³

inema. ¹⁰ ⁶³ *Pragf. Maraya*, pääval vülvad. Joudud, pis pääda nii spikke de vream
eis nöö ja aetosp türkand ja nööad. valmiste gene. Eft pis pääda teida van
anspid. ¹⁰ ⁶³ *Ka loob peineine rüppis* *Kast*
pe ja jala nööd maha ja vili ja pääd ja
vannapele pis pääda jaad hea spuvel ja
ja metsapisma. ¹⁰ ⁶³ *Hunturistipäew* nääc
d koorenened ja nööd vüttida peab ja
nayatuna vates huvu surumas ja kogu
mas myymoles testebadjoks omobaja ja
9. *Hunturistipäew:* ¹⁰ ⁶³ Kauderme saava
tallid et pis suured näla.

* *Ets Pöningule.*

¹⁰ ⁶³ *Fürspäew:* ¹⁰ ⁶³ *Suttkaud pilla metsed mets*
Ja paa ega mets selli spintloos et püppi.
Sellega vennastk pääv Künnetne lus pääw

¹⁰ ⁶³ *a, ega nii suiva pis?* " " "

¹⁰ ⁶³ *Pragf. Maraya;* ¹⁰ ⁶³ *Joudud, pis pääda nii spikke de vream*
valmiste gene. Eft pis pääda teida van
*anspid. ¹⁰ ⁶³ *Ka loob peineine rüppis* *Kast**
pe ja jala nööd maha ja vili ja pääd ja
vannapele pis pääda jaad hea spuvel ja
ja metsapisma. ¹⁰ ⁶³ *Hunturistipäew* nääc
d koorenened ja nööd vüttida peab ja
nayatuna vates huvu surumas ja kogu
mas myymoles testebadjoks omobaja ja
9. *Hunturistipäew:* ¹⁰ ⁶³ Kauderme saava
tallid et pis suured näla.

¹⁰ ⁶³ *Nid sunföön well mitmenihae puunig-*
*tawed. ¹⁰ ⁶³ *Nid ammanwel aike pääsi*
*punkti wanu kombeid.**

¹⁰ ⁶³ *Hunturistipäew* ¹⁰ ⁶³ *peab ja nii*
epil karata, wötabuns fil biorone tif
Kimm ja surma ja nii vüppi tedi
laubad. „Lub püspi pihitene“

¹⁰ ⁶³ *Killep vüppi siivaraud*
Killep vüppi sinna püspi
Sellel püspimes mälestab.

The Pioningale.

pag. 64.

Kümpid jõm üldes minabte pübi mõksa
püsi illa õla enpi taha maha. Tavaliselt
püsi püsi kõige saugemalt lähet, see püsi
püsi rahvusafu järel kõige eeslinnukel.
Kui leinut läpetatse püsi minuti
vihkust peab iotutu nature ega
ja püsi voodataks ega üksikasulaks
a vähia alles, omakorda püsi juhtab olemas
mõnd ämblik mõõde näitustes mõõdu mõõ
mu pütaras. Kellele nüüd püti osas jääti
ub felli lõunapihkva önnestha ja pühmeha
enki mesjälg, naceli, ega häimeli
ei pea mitte hea sõna, vaid peat
furnissa tõlendama.

5.2 Püsi konte üldgvana püriku
Limus hanc vana minema.

Andi kahved

Hallid ka jood

Luisid ka jood

Limus hanc vana

Hallid ka jood

Limus hanc vana

Kui limus hanc vana püsi isteda püsi
püsi vooda tulema. R. T.

pag. 65.

Maaorud 5 Novembris 1888.

N^e II. Pühiva uskust mõõda,
Toidu raamatujuures.

16 Eptiini, nii Lehm püma tulib, püs
vad lause eesmälist püma enamisele
aia ja piirile, kui juha mõõda loo-
tava, vt. Tardale mahlta lajica ja
entasigi tifel mõõda peaditoldet;
kui hõig u pücas inka, Härgimõõda
nii aja Lehmist u pücas püsi, Lehm lä-
p püma ja eestse ja eel mõõpuguf
matpu, et, tulatu filmist tõlgida;
17. Kla antasigi pütsi, kohu kanal
wäspet püma, püsi et nii kuna pügat
püma jaek mõõt keda, püsi püddada
kümaerikimimõõma. Si kui mõõ-
ni pümed mõikis, sh vennas, sih
on viba nekkiga püsi vooder, kui
raevust, sh hallikast kultaga vt
prangita, Püma pütsi auru tegelik
võlm mõõda velt, püma risti pütsa

Maaorud, 5 Novembris 1888.

Ka wöle erf. Reijatas oja pealt pae
nii siiffig ja puu pate ja pümo
ristu pesta.

18. Lihwagi juures on palju punas
ja leibas töhi mude pikkupäalelib
asendustel ja minemaaja nii midas
tõe rista leiva sib piste pannas,
siipal ka põrgus arvata ja pistik
ma. Ja mõnes nahas ei töökü übli
wa tükki ligata, kes üb wölje ei os
ma. Marguslft.

I Tonti lft ja ratsiif.

Tonti on vank rahuviutud ja as
uramisest läis keda ülli pühnu näb
tanf. Aga onamistoon puhkavata
oga mõnes on kül tööd nii kuksa
naja kui pealon; kuiskuks hõgus
räistab.

Enne kui vrd vana as; ja vana
mõõt, ei olnud veel Rehe põfumõõt.

oidega. Minu vrd M.... mõifet,
rehe põfumõig föödu imber ja na
pendus ja spahadcas vbtilep.

Agga, vaks tundust on arwanud
et mida varostada jaan. Tidans
niuu, ja läimud Jau Colaupa öhtu
nii hõit maa ilm ole kspedand waia
felt oma loos istuma, ja seda ne
ellit shltus puhittuna, ehetega
rot läbi ilep, ja laabatuna,
ja rapariid welja miti aidettuaja.

Lis vst nad kofte ja ajand wilja
rottiidsp, puhun tlll aia ukand
tulena, mis peatkuu ukselabti
kinni wjohd teore, were weni kebu
se nahk lanast meha. Lis mas
hirmundi were jalaid väravoff
welja, jaand dice: Korraga wjohd
rehe põrandal värdo nöfa reli
val meha.

1968

Xh. I p. 88a, vnl.

Luisenlaadmine, pealt P... värtja
Kuninaid püschmataft wötned.

Hymnus lug... m
Kur 1571

2. Ühe tine lugu näitab jaell, mis
asquast leib. Kavarnust läinud
tega pimeatos, Ole valgu olundle
peal piigatimaci puna spinis
meist tendits pidard, tine oga
juhgem jaan asja ale wöntu.

Kretilist, üllavodini nimeda
reha peal oleme tel, rotti lõnga
vareast ja pole wanestlunast,
ja nolen. Teljas pereva öö läbi
peal hing erft kede peal üh. Tõ
kui siinest kord peal riist töö p
el on mitte tana, siis ei pea midagi
olema. Aga kui keiff, ja nolen
at korda, kolmanna noorraaja
peal, mõysa mälestinga
ja konfumise ja salmeid.
Nordde et arvamus õimumised osk
Sell ja malagat meha peale v...
mas ja arra kõigenemata kuju ast.

1969

Mängi laulud uranaaegid.

V. 1. Kuningusene.

Öhanning, nurunqueren,

Höbe nuppa, noore herra,

Wana vasne pea ifaonda.

Mensja mulli mets e talnud,

Tuna mulli torm teade.

Skyri väifid väifid ja sella,

Sööpide pöts mored fönumis.

Kuipponpis jääd öluba,

Weigas virrete valgus?

Ouuff ja onpide loomed,

Krambris oeff nall ja ^{paadid} föomed.

Tanuvas (Laher päälla*)

Keljus me kaiputella.

Niidi tulid alwalla ajalla,

Siig i sella rannapanalla.

Pewestella, nerge da

O. Tähesjärista, hõliske fide, mis
talu pesas olid hõis, pärast tõmiff
nordolult lastes, mõlyja lasta ots.

2. Nið tulidrahvast rísumaid,
Eft fmarífuð bæmida.
Þepp fmarífuð þergafide,
Kraflað næle náðafida.
Köllum með ræfafið.
Sjörmett rüfüð förmus fide.
Kello norden ek minna,
Heitir helmed, peastaperles,
Vis ne díðre kudrun fide.
Teine Teista hästa,
Kolmos aulðr peiglasta.
(Tókenlus.) H. Þóras

Nændja noord mehd levarð suurini
gi, ias noormes pandarfeis ringiſ
Kuningens. Sis laulab rogu ringi
ðök miðaður vi finsteri: „Klosg
Minna“, fiammsteta, nimija, lau
ta defi. Jónaning harsdal

• 19. H. Þóras
Hulligekötari
Planðum nulliþra
Fríða með nulliþra
Viður mið moða meðan

3. Fríða með nulli náðra
Njúqui þer rauði æska
Fríða með nulli jaloð
Sjörum þer aðri erji
Fríða með nulli þala
Njúqui þer tigilfugendha
Mijfugallontið solð
Nulliðs aðri plega
Ef myng om að plega
Gjólfel færurft þod gað
Njúki þegar don hefða
Sjörum aðri kapuða
Lálfimmita fiquða
Lálf, píður ubrjanda
Tókenlus.

Nændja noord mehd levarð ihe petra
rea, færurft aðig Njóimur on rea
æs, færurft, tefid teina ríttig, tefid
vifteip, þær ne mi þeawd. Gis laða
Jón finnur nulliða gasta nulli
Kunngjáðal opðar, fia null hevðar
rea offt píðmá. H. Þóras.

Wiel mönegt wanast
komig 19. Inniugt aðragaðsins et
Þuri negi folla ekri sonurprok
Maarel et fio to he geppa
ab nati muntuna, ja eur
tuleif recz filitarf, et fia
kahe mokadrikti latwod.

17. 72

3. Välmineid sündmustest.

Välimõõdenuba õelnud et suurim
oma õnnetus on tervis, et siis peanuna
ei progtatema kui ütlesin tööd.

Sel viinast leidnud on maantelt
üheks veesipoliiguna näid ja loond
kui. Kui ta näob lähti tervis, olnud on
seal lõig laufes. Jaxku mees rööbel
maga maa laibust veidi, tund läjim
riks nüüdisa vaim, ja tähendab see
näist, tööd. Nüüdseks saan
ara ja pannud liuvafti täitjega
ja vahel tekkonud tegemise eest.
Siis läindub ka õra. Mõnikord liikub
ta mõistlikuks orgjatuleks õndtun
kuval maha, püsittan ka väga lõo
ja selome. Kõrminikud on telesed
ja tõlgad, on sõrbendatud ja maoas.

Kui min üppordolnud kõrvale pihnid
maga loini ja õpku mitte jõellgramma
poolt eeld, siis värski halu maas

H. Tütar

17. 72

4. Välimõõde laulud

jos. 73.

1. Ma laulen.

Malaaten maledomuram,

Meronadea õralas.

Me liiva tõmenjaks

Jäme põhja pooltudens

2. Nei suritus.

Oh Jumal jõe taguni,

Suurjuma joo taguni,

Weinane ves taguni.

Mosfa mind magamajäätis

Kuuned meha miedet tõtemistul

Kahe matul tuli vankal

Mulgfa õraklikus

Nuus jaed härgas

Me jaan tolli jürumalga

Jörwas riimija tõllegi

Kas pesalolliga puunema

Piimalaga puhmase

Tõlefjiga õltagas

Kuid kurvifiguratu tas

Kuust leinifla loppudtar

Kuus on koewu palma vastan,

H. T.

pg. 72

N° 3 Rahva laul

pg. 74 Eimma laula tci wassta

Ma laulan liig reduda

Sig. Lummava linnasta

Wassta valges hoovona noja

Kruulepid kuperuse pojas

Hobemisgas mithilfd

Ukoni möögadwaiseljä

Kruulepid minu formiga

Lopp. alpi laulu pista

Ie polt hitar sootsa tinus

Kaunistangasta nudusus

Ju en piis filleranud

Ja orlam meesa ladunud

Ie on Palminerd sonuda

Põmaus kohu palverciid

Mõra aja puulen kostanwasta

Ie on hitus tööda tinus

Kaunistangesta ludunud

Ie polgpiis filleranud

Ega Lammaste ladunud

Rahvapütt. A. Tulus.

pg. 77

N° 4 Latal.

pg. 75.

~~Esimine latalattingita~~

Glossari.

Kui muulmaaf fandilma pise
Jüs arvatast piste, et fettivereid
Joal fandilmaod stonaj ja veel ka
mõri ütibonna läxmed valutome,
et jüs jälle jutufold ja fudifed iloradon.

Ie on asidti.

Woro d inimpeid arwaawada kameleid
mõnda. Neft he bueftillowad naadat.
Teehus taht mud üle jüs mõina, ja hoba
ne ja härg siinjäcääres, Teehus ods,
hobufb. „Ku mind ille jüs¹, aja hobune õdlatu
o eesb aega, me pion.“ Teehus jõlnd härg
le, ja härg viinad vols. Selle pareftra
muid peal hobune ühtegatku formi,
kui tal aega aega, aja härg, ta pub
Selle formi ajaga on aksobutiespama
kui metsori.

pp. 72

pp. 76 de Tõelekhone kihelkonnast

Ainsustud herra! teated 1833. a.

Sün vüras ja biktasjas jõadannma
mõne päeval kõne peal tuli „Vanavara“
jaonkell väga uuendane, ega etki
fiktori aida, mõna sinni nüüdistipäev
taher oma väljast, otta läbi taha.
Ma loodan etk püs mõnd muudet a
hankavaad sedatõa, kuna ma ei jõe
ka mitte magama ei taha heite.
Ega no nüüdsga fiktori nüüdipäev
juhivimelt: „55 kõrstatuff, 25000
a sõna, Tahtpõnevad arvamustest,
ja Leitufi ajast, hõimutuff ja lõpetu
lff, ja z. hõnest muust, shuva combl
ja z. usf, kurnifft loidekureeni juure
Võtke roosu veel mondvanaage
See on fiktori elu. Kui, tökkun.
Põnevad arvamust, lõpude
Rebalt. Hõimut. Eesmõõt. u. p. m.
Põnevad. Kõlvenud. Lõpum. Dõpibuse
Kõpse. E. Tõedepunkt. Mõnapro.

IX.

Wangad rahva laulud.
N° 1. Liis liis. Lennarene
Kihlteanalle pruudiseks
Naabri pojo pruudiseks
Lanno, janno, Lennarene
Linnu mad fine, mõndoma
Püga pruudel palgi mitte,
Tõusel torre arffa mitte,
Huangul noro, haude a hammas
Ligsi laudeljä wär awo,
Laudat kütte valda harja,
Höletolefepenni peallo,
Seal olio lood loomineks
Põho palgad remmimulgape
Rajor laudat riangastest
Raturpö sana munast.

N° 2. Kestans leikejä magama,
Ole ukuu tall ollalla,
Kraufi polti naendelaofa
Lino, pipperdes järel
Ngabi hiltas mittpilene
See läns latejä magama,
Ole ukuu tall olla,
Kraufi paba naendelaofa,

78 Linu lippude järela
Kestall körwas kordimaa ja
Kestall vastas wahlma ja
Vaabs poego poifuru
Se toll körwas kordimaa
Iestall vastas wahlma ja.

N° 3 Magade minataha ja
Magade Mardi file ja
Jaani kalli kaendla ja
Linnu siid, räike ja
Peebru piirro ja, linu ja
Doosra laido woodi ja
Hansu hallitma all.

N° 4 Etu teatfin aus elafis
Maja teatfin aus magafin
Khadteatfin vuna kaup
Ei headus fide, efta
Kus mind urimasi urilask
Wiaars Wiaa vilviro ja
Larin aja riäämisko ja
Sealt ma jummuten Tahab
Tihis läen Liso ajale.

N° 5. Ojneeme eids tütas 79
Kasupu me op gjöf
Kasupu me nano aedule
Werfin nui muna murullo
Larkfa öuno, eue pealla
Ei mind kuulatu riilar
Loöndus vasta wainmällo
Oetse oll heonlesti
Peebru piirro, xamberista
Niid fai maja milt mäls
Tefsi tufje hollikal
Niid mind kuulatu riilar
Linnu vasta wainmällo
Oetse oll sonlesti
Peebru piirro xamberista
Niid fai shjad hullu rätty
Taikku peoratja pihusti
Walgud hullu wöö varale
Obull ei osna shje hoida
Pörione peoratja pihusti.

No 6. Mis naap waesta lasto.
Täpsne jaani pärwo oirenu
Lõpmne lide haup eale
Lihmne Taad, hattapeal
Täispe illes eiderene
Täispe illes taedorenne
Eid pis avubl waesta vostal
Taat pis oonubl waesta kostab
Ei vis töusta ei äreba.
Kura on kasvand onulla, peet
Dra on kasvand haue
Nimipuid nifide peal
Kuller kuppuid tulmu peat
Pillej puu jõmo, peal.

No 7. Õenre ellavune
Opi opri õenre
Opi wörkude raudema
Puhle paelu peastemai
Otra tulb maale mangumaa
Sala mäst, sandmael
Otra joob, jo oos, külerv
Otra tulb ühammeni.

p. 81.

Järgneb.

Jan. 8th.

Jan. 8th.

Juri Kihelkonnast. Saaremaa kooli. F. Ruulepold
Sündis 1889. Vanus 16.
Jan. 1902. Mõneid vanaid ebaugfri riisuse,
mis vanast pargani ajast veel üle
jaenud ja mõne ebaugfili juures
veel praegul puuigist on.

I. Jõulu orikas.

Saab lehitud siis piisune piiskeruvane
leib, seda pannaristi jõulu öökal
jooms laua otsa peale, poolatavad
all, see piisab nõige piikade aja ligu.
Tamatud laua peal; — peale piikade
pannarsi teda aito laudille
seisone. Jüripiawa kommissaril
kui kas egi mitte korda mitte a lehib,
toob pernaine teda jätkle näitavaast,
mida teda purunus ja fördab oma
gölli suju loomade käsite —
kreas loomadelle õnne and-
ma. Olin sel paeiaastal eest
siin pool nurras puuigires.

II Prangj ja kombed pühad

2. Kui on veel mõnes talus jee
pruun et jõuleus ja oräeris
olev peale ristid tekkide, olen
järele parimus, minspärgt seda
jaab tekitu, olen vastupäras jaanud
et kuri vaim ei vända püs
soontutuks jõige peatada, kus
ristid olev peal on. On minuug
riste upe ajal prangjide näited.
3. Naerlaupa ehitat püükib
peritudore tea hoolga puhkuse,
viinad ja muutte peab ka abju
lee ehk katse hoolga filetadess
tekitu. Tea pihkmed mit
tudur Ehitat on ja jaeb nüu
peal kuulama, kas kussil pool
leua kolmas peats kuld a olgu
omi formu peats tihendama.
4. See ehk katsete jaanusega.

komminut hoolga tähete, kas
ehk peal taha peal mõndmäeri
ehk jälg vähia on ja kuna
poolt jälgid näitava, kas abju püs
välja. On jälgid püs poolt, püs on
sel aastal loote et magaja Kas
ini meie ehk loomik ohe kulus on mõdi
jälgid on - juure Tuleb; - on aga
jälgid välja poolt, püs on kahanevill,
purna ja omaväli pole jõonest voodata.
Et vaiks tunnuse ka üled Tippa
mõndjammati omi jõuluvoni,
peremus ehk sissi leine mõttel
kuu täis olgi ja vides 6 muid mõttel
lõige et kutsutakse vras tulvel
aastal ka vili' narrat, jaeb hea
jägi olgi lae praguile vaheline
Kirinapidi sippuma, püs valla
kuu välja austu us, kuuvalage

juurem huln maha, kui
lakendada see kapinaid mitte jaani.

6. Pore tõid meid pärast püre
söima laupäras vambris jaoks
vahel vist ja vallab iga laupäri
siip vell. Kummidel baatala
jäele, kelle laupäras on Tülijas
jaanis, pe piidava fell ^{angul} eestl aas
purtma. 7. On da veel üksne
velamine mõnes talus püring
pala tina saab jõrda salme
vee siiste rallatud - ja püting
pia neif mitme tuleväljast
tina lõunast tulvaid aja ette
muulutada j.e. mui pääse
enam mitte aksi uudematele

8. Enne ollo ka rahuva leas
astut, et Rohne Kuningapäeva äärel
oleks püstitatud muin, metsi linnas
ollo nimmedelas j.e. c.

- 11. Ebaaps Rommel omaval
ajal. - 9. Noiduse vartek tajul
on prangul veel inimsete juures
prangines vörca inimete jälgivad,
kes oigustega ebaaplikasid majas-
jukkunat, talitd tubeka elukoraa.

Taob vörca inimede külalist omis
tuki aksi maha, kes on vör, valla
tök ehk nede oibel j.n.e. fis on
varji sõidup kroona, mis muud
nii teoris otsitakse peal ärapöle-
tata, mis vörceyt maha jaenud.

Olen üle oma filmaga näinud
Kuivas ainsa naine juure vasse
fajn ajal ennasp otsit teel waara,
selt mägjad haod ei takistada pürame
harknato. 10. Oli ka paari aastat
selt Kalamäe peremehel öleummis
öues, kas Kala kroonad või ka kinn
olid mida ega töötatud kroonat

ölgede püsse kannud, aga perioodidel oli tõpiga taga, ölev (vaes komas) jaid valjale vaidlus ja aro pälitus. N. Saaremaa kaa nii pügudes leidusid pere oued, aja tõe teiva sulge peotud ja püügi ja lastut kuhu hõbevalged püsi on kaablitud. — K. Larnatoff arjas saaremaa risti siivide peal õso pälitus ja eäranis nii pügustete siivide peal kuhu Kolme Klooja väga lühikese püüdi. Pügustete kividest pealt on praegul veel püsi ja palend konta j.m. lida.

13. Ole minu läbiraiul sihel saanud püga omavahelise põrgu loomu, muidugi pidi kinni pihul sõda tunduks olnud, põrgu jaid korral paistusid ja risti kivil õsa pälitus, et siiviale kruuja katte täpida. —

14. On sa puunigist nii pügufed leidusid, nagu töore lõhatud, rohted, õlana munaad ja muud, mis looma lautade juurest jäätab leitama, abius selleks tals püttide peal õra pälitud, et arvataks siiviale surja risti täpida. Juttub nii pilt ajal mõni lääveras ini's enore tuloma, osk süs ongi see, ja arvataks kruuja tegija, kes muid punaseid ja läärseid allikaid jo püügi ja püüdi. Aga muid punaseid hoiat lääverama, et õuklainingide omadaged ei antud, et tõrka vett ega muid, kõik süs püüda te püünast; — aga on ka justtund, et siivide nii pügufed inimesele on vintkuvald kinnal kruuja töötad ja tõrka püüfied.

15. Oli paari aastat eft uoi vobamu tegel. K. pere laida eft tund looma märga leitud, mis nüüd soorad fonsi kannud, aga nes feda uurus. Siin oli just ja kodus mäng, mõis temp oli' äratehtud. Mis muud kui tund abi olita. Koifai kolm tekkiv nälla (pehme nälla) leitud mängi türki jõe pistetud ja lee folgi just alla mactud, laaps kõrreldas. Hoon siis aga nimini rõõres jõttand tulene, kui oleks tuli lõbi õnud, aga õnnestus pole jell pärusal reigi taimut, kus arvataid ei noid väga tark ja vägesi õnud, mille vastu mende rielaad midagi pole aitnud.

Wimoss veel üks juttude sakus muist, mis oho unagi töökil läigesid vla. Olgu ma juttustan föuni õudus lajuspool räägitse.

Ebas sord üks üsikas jätmekas peremees, neda ootvas tundma riisupi jõngi mõisan jõdas. Jõngi tund põuna fai tundu põeg peremees ja peeti vändapõnuma na teda mõisan, kui vana föina istub, nadas hõnd vonda rei võju. Mälumeed aga ei teadnud hiljupi tömbagi fida vörige vähendada. Niineliid peremeest oli üks hinnamatuks ots külal all, ja fia näidi, ja kuvald tulakõunaid ära tellataid ja fotoutud aga Tabbud onda ki nõue aidata. Wimoss tabi noor peremees jelle mõiste peale, mõisa ifa arvati nõoran, ja fida

famina arvataange ka
 mõistet enesep, oot, oot, mu
 nafund feda tempus eest eba
 aitab. Juhust ka et kava
 ol'audemas aya si toomud mitte
 peagi välja, munad olid mädo
 munmas läinud. Mõs ajaab
 munad kõrv ja lähet ja paeub
 naat heinamaas piire peale
 ühe juur ja teise tervise, rehvits.
 See tempus aites, mitte ots loom
 ei läinud temis heinamaale.
 Kuna perenayajad tööjäid kirmuy
 oma loomis tund heinamaast
 emale ega jääbunud ja meeskell
 mu heinamaa eft ühtegi muud
 obigel tundl jõust; heinamaa
 jõpis tund ja mõikel oli hea
 mõel, et ta tempus oli konda
 läinud. Tärgmisteel näitadel

panis to muidu ays' jälle manda
 heinamaa vahisse ja õla
 murda ei ole. Niimass harras
 muis mõttelma: See pole mitte
 õige tegu, mis minna terv ja lepon
 enesep rõivaks pista ja teen oma
 tegudega feda arvamust tõeoks,
 oma tehar feda oruks jaette.

Tärgmispel suvadel jättis mues munad
 välja panamatte. Itago oh häd, mõne
 rahu oli ka nadund; igal pool kust te
 lükus ja käis, kais oraim temis järel
 ja hoidis temale maledpidamastte
 kõrrn, pane omavas välja
 ega panud muis oram rahu saufit
 ei pääsal ega oöl, ei nida ega kila.
 Anna kuradille form, to tehar
 nõrk piire kat. — Nondas ei leponud
 karat fida enesep ka oram
 oma väljat, eeldi jumalust

ja 96

teda vana tee peale tagap.
Kes pole aga tema tähisest
mitte täitnud vast on wappide
vastu pannut ja valla vürin
vürini õppetaja abi ja leppelwex
sellel värvest peafoni.

Kü väigil sakuna fner, kes
te tööd on vör valem kujut mina
jeda teen.

Nii palju jääkord proovimis,
kui kõlbab vana vana hulka
vastu vötta, siis luban veel
üles tähentada, mitt aeg ja pean aga
paluma vabandada, et siis pole
mitte taim, aga on mäpp ja
näp ja vana ja vangi.

Nabala Koolmeister

F. Raatopold

Juri Kihelkonnas

Hagumant
16th Jaanuaril 1889.

Nabala (Juri Kihelkonnas) 18th Jaanuar 1889.

Soolaud J. A. Raatopold.

Vana vana riismed. (2)

I Soolaud 10. Veeb. 1889.

Mones arstimise kombed, mis praegu
veel sin ja seal rahva jaos pruugivad
m. I. Järsku ürviile hoiuse
vastu pruugib maa rahvas väga
mitmesugusid abinõu eist. Arstiroos
mis uuemal ajal pruugitavaans jaanud,
jaago nimetamatto. Ürviile hoi-
use vastu on praegul veel väga puugi,
kau abinõue, pagu auvu - pole
saab teile palavans lehted, näitne
vet püsi ripputud ja seltsi auvu
pinnitas, hoiige pea saab nüüs pagu
kohal auvu fes hoiust ja riee ehk
maip (ter) üllpetus, et auvu mitte
minema ei pea, - peab mitte vaid
väga hea olma ja abi jaastuv.
2. Aga üns tukine temp nälal

siel vist foolevad haiged pehmestatud lõngat
lähijõresta lasta, nagu maa ja põda
jaan vordva olen näinud. Saab voodust
üks pehmestatud tannine üles harskelt lõng
ja haige felleti kõlm kuum' ja vordva läbi
pugeta lastus, et felleti rabaanduv
haigust eemale peletada.

3. Koofi haiguse vastu pruugitava
peruna veel roosifööri, mitu nõru
tard pliatsi pulgaga püsife paberit
peale rüütida, mis aga muud pole
kuu siest puigisti paberit peale lõhku
kiipida, jaan ka pruugitud musta
hamba vilja, hõbevalge, kriid vee
ka pannangit hõbe valla tiineli peale
jääravas ka peat olma ristiga vabla
tõr, ehk ka förmas, mis nelmete korrak
laulatast (mis kolme laulataste ja
korral pruugitakse). Tule oda peat
veel parem olma, mida ega vahet leida.

4. Hamba valu vastu pruugitavae
viuga palju vahendindapi, mõned on
viina valjanad. Tahat fain mõned
älvestahendata. Pihlaka puu seisab
efimipes reas, fift teda jaab viaga
taialt ja mitmel vihil hamba rohues
ehk hamba astius pruugitak. On
vällegi hambo valu, leigaku pihlaka
puu poljapoolt vällegi osfune, tehku
felleti maa tõr, tornigu fellega haige
hammas vesipress, puurige fellefutu
pihlaka puu poljapoolt vällegi auvu
ja tagugu veinine tien penna jõe.

5. Saab ka pihlaka puuplin, vällega
hammas torgitus, maja faina püsife
terotus ehk nää pihlaka puu juure
alla maha maetud. 6. Kaelupin na
ükest hamba astiit, kes pihlaka ja
mitmne muu puude koorust üht
vedelikusse heitnud. Tuli näit

segi hambakaigo tenna juure abi offura, füs arsis ast üre roovetens nacta, mis ta purna aja pealt olla toornus, riisivis felle haiged kannat tornita, felle pale annad ta eespool siinestud wedelina puhu riibulata, ja valla ta riisid felle nacta ja haambris ja läks õuna nacta teatus nobla fusa füge tööma. Walunandja pidi aja füs wedelina ferri purnakohus, numi ast tagasi tul. — Tüdles ta füs aja enne paugt välja, füs polnud abi loots.

7. Hamba valu vastu paugitarf ned puu rüllufi, mis pürene puu rülluf on purustanud.

8. Saab purne förmega haiged kannat voolatada, pealt abi andma.

9. Saab no teelis kirov remontraas tekitada, kuhu pale füs Roora

poora rohu jaemine pommiaja tööma, füs jaal triktid vooitud ja felle häbi frutip haige kannab peale laastat. — Monet pöletatavad neid põnevaid no pipus. 10. Saab na vooitud hoiup rappa diidi, mis vauamuse püures jaab vaja levitada ja neid pipus pöletada kannab haigusi vooda.

11. See kannab vähelikku hõnguteta valutavaid ja pale ülespaistetat, füs peal vooitud iho elus kunn ja peal peotatud kunnas see iho jõeb.

12. Seesfonna jaab valutavaid paigipe ja roosi haiguse juures tõstet.

13. Tüüpitsi paugitarf ka rohuse haiguse vastu ja jaab teda riinaga füge vooitud, pealt kuu olme juft haiguse vastu eba emi inimene emast tõsto on muutunud. 14. Kihma töö haigusest on na omad rohaid ja ümara inimlind.

Kui töbi vallal vallab, siis hõispa vallava velle, see peletab õige mõnema. Kui peale hea olema tuli inimene paar käsingu ebase ära fööb, kui töbi peale tööt.

15. Looma ämblide kaiguse vastu, ees vaid rahuva püs piaa sultantepe tabandup vastu, pruugitasp järgmisi abiinõunup. On püs jaadaval, siis lastanje looma töö all kord püsif. 16. Vätsasp da töki leisa tööt ja läinasp jõlega loomale vastu pead ja muiale vähem korda vastu piirna looma imber näres. 17. Luguantse ja niro lõhne abe nõora üllatust tõmbe ja antanje loomale püs, jaab looma füüteldus. 18. Kui jaab looma nina all püsif valla polema füüteldus ja muud üllatuseks põnevalt tempa tekitus.

19. Kelli kaiguse vastu antanje füütappi hõngudli ja turgi pipra siivua.

20. Kui rass inimeset müüsitsab jaab raspi tõewatiga kaiged valla pütfetud. 21. Kui kocc kannustab jaab kocc kurruvadega pütfetus. 22. Kocc lastepa ja kaiged valla lõvivad. 23. Kocc velle peab öölantje ukosjal püga valla lõvad aga karp velle peab ukosjal püga tööb.

24. On na hallinad ja muud paigad suft lõdtkarpe abi jaavas, kui nende kõttedesse ukosid viiakse.

25. Siin lähetab on iios hallinad, suft spiraanis filmu kaigufe vastu abi offitase ja jaab pealt mit töodud ja jõlega kaiged filmu pestis, aga püsib viesta paar nup hallikate urjatud jaama, muud põlla abi lõsta. —

26. Väga pruugitav abi rohi on ka metja tee või nõmme tee tekkivatvas teda siin pool siinestik ka rawandup rohi (*Thegomeus Scepocleum*.)

mis mitmel viisil jaab pruugitav. Külmetamiseks hoiige vasta on ta väga tervipäine, aga rangusteks higistama, pruugi, täpselt loomadell rawandape hoiuse vastu püütamiseks. —

27. Kaudrooged punugitarje roofi hoiuse vasta. —

28. elaa viljad & mende marjad joonoma vasta.
(*Solanum Dulcamora*)

1. Värg tulib taine vori, loodan nel dorjate: 1

II

Mõne pruungi ja nõrded lähtpuud ja muil nõrdadel.

29. Jõule ja Navi laupäeva öötel peab alati paper kordetav ja föörid, jalas fassead wiffla ööhal föörid mis enamist sa abu eene leme pes reidetud, ja jalad hõitampe reidetud, kui peab ohud maha sulutud, pis toob perenurine ja fahad pello, pis halvaid pittelid ohva pid.

30. Häpplo pääval peab na inna jaama tõnnimaid pöölle seetuid, kus mitte enovi, pis omeljä üks abu kasse nõrmad, peab pöölle pigi jaadus. Nõrdeannatid peab na vette ööte jaama linge lastes, et linas jaans head karisvarra, naga vanglal illes. Sina linge pitka kiire, sidrat tisa uuge taka ja m.e.

31. Kõikide pääval peab perenud õue väri, mit korrale ja ette, aga siööli otsa jooka

- varast ei töötata sell pääval mitte liigutada, muidu saab pael palgi uga nägune ja, kas ebaõige pääval sihtla elan pürena varast liigutab.
32. Tuhora pääval ei töötata mitte pead kannide uga pügeda, muidu saad õpeks õönoma. Saab Madise pääval palgi lenti, kui jaasat pael palgi jaasata jõ parimt olavad.
33. Kui pääval elab nii sari loomad epiinif vinda mitte lasta ja pääas vajalikku ühtel vastu, see on perenai, saab vajalikku vld kaala. Küünide pael nii healt tala tervu kui ka mõjja majas. Tuhala mõi pael oli punav, karijatipale, kui see kevadel epiinif vinda vajalik kui tuli, kui vld kaala ei läta, üllatasi aga ka pool toopi arvuna päädeiga tavar pita fükkposti inimel ja sestmaja.

- Karflunise mõrge päävar aeg ka see jalgat erasta rotuna, kui kevadel epiinif vorda pölli kinnimast tabi. Sarnanev paurid elab praegul veel.
34. Karijatipal ei töki mitte rooritus nup olla. 35. Lapi perenaine kevadel lausab aue pojad epiinif vinda välja, kui lapi ta reid vanast ratto ommast läbi pügeda, et poleks püre mitte kurja ei tee.
36. Sarnatipis paurivip on praegul veel rohkesti rannas jaoks leida. Loomadele pannuvate paelad tada, kuhu püsib lauas hõbedas, jundu pilti tõrvitades, ja keda need nimed kivid on, peab püsima mitte. 37. Siultpetamine on ka üks laialdine paur ja mis seal viin ei saa jõe puningitise, mirell voldi kallad, jõe kaared, naermaisipuid ja mäed aia terroft, marend valgust,

ja 108.

viimane veel ka see mida mis üheksa
talu tua nupu põanam all vääetud, ja et
Saaremaa saab igal korral, on pürenäpil
piimad mitte korras, värpi jaavas
piimne püütet jäävistatud, si tõra sõn
kõraste sekoitata, waastli püütu alla,
si lõha sangas telgide peal kõrste
tõuvest varj püütu alla ja n.e.

38. Pikkas roodagi pole ebauusust puutu-
matust jäetud, peaa rooda olen igi
naineid ei kirjuta tõmavate töötest kõs-
pendat ja kuulipin ühe vana inimme-
reist ei ole olla töötatud ebauus voodri
püüest tööde aega mitte keegi muutta
ponna jaanust. ^P Eelik füür valdes
pragul üns vana naisterahivaga, kes
on õppetaneud et kui lapp füür otsib piis
kõrress on, füür on tõmav. Kiri mõtt
juunila armu leib tava ja ülejä-
vadatud, piis peat abi jaama.

ja 109.

40. Üns vana jut väigile üheft emott
nes oma tuttavat õppetavaid ja hämmas
kui see õpimeest korda juunila armu
laualale jäetud, attari jaoks varemendi
leiba ära tava ja värpia koppa panna
fiss jaada tal hea värpia õnn obme.
Tüttar olla oma õppetunge järel tund,
aga olla nupi püüt järle ära pünnid.

Ema olla pääreti igas ööpil vaelunud, et
kugi värpapi ja maid rõõmupi olla tõttuvaid
ja kolistanevaid. Ema olla viinast kõpinaid
kes peal kolistanevaid, felli puhle olla
tüttar põstnud, kõla õppis feda taga, mitte
fina misid häkkid värpia koppa
panna, enne ei anta mille vahku.

41. Kalametis üllevaid ei piis olla
heia mit tööka era uorta ülejõluuna,
seis pähapääwail rahuvas kirjutu leibid,
niifugune töök elba noot jaada patjai
mõulu kiiresti püsinna.

Tulma nimbed ja vissid.
 On noormees omale koduranna,
 kelle valja valitsevad ja näevad
 võtnud pulmas tebas. Siis jäävab
 ta Kaukoja naiste tulenõu ja
 puheldiga punudi taluspe, jaab peal
 muid puidel vasta viretud, piis on
 asjat korras. Selle peale läheb
 noormees ühel muusist Nelli-
 jäns chri Reeditul, ifa mettega
 chri raudkäppa otsuge pruudi'
 tali poolle, muidugi viina puheldid
 ja pala nolt kauges.

Taluspe jäävab peavood nemad
 vappuna jalajo minna et
 tegu nende tulenõust mitte oon
 ei pea, mis aga arvata nõne
 nolda läheb, — muusist Citarpu
 eestla pime ja tiki Tuba
 eest. Tellepärast peavood

neil na inna tulenõuas ligi
 olema, et tuleks ülespe võtta võivad.
 On tulun ülespe võetud, piis ilmne
 vad kas maja peremes ehk peenamine
 pahavates et nende unerakupand
 riinutus ja nõnda edepi. Nüüs peab
 igaveses oma tööle opima turule tööng
 et majorahust vaigistada ja rattas
 õige aspete peale jaata. piltatud
 Et nendel Reeki lind nõi 'bon alla
 ära joosim', nemad olla täys ajus
 tulnud ja olla jälgide järel ja
 talupe jõhtanud. Nõmases püttis
 puualemisi järel antakse luba
 olida chri Talatenpe maja-
 sahvat üks haraval iste, kuni
 viimases omase on alsi leitud.
 Muidugi võtakse muid viins
 puidid ja jaia nolt justole,
 järgmisel hommival jaab

enamiste sõrion üppetaja peale jätkati;
suhkrana vörkudel jääv pool sahvas
nimeltab „lugema.“

Sõrquinjal nüüdalal föörik peigmees
prantsuse tulema pulma üldise ostuna,
— ja seejä on epruunne jõva mõõtus.

Pulma pühaasjel kõmmenine sooguvad
prantsid poolt pulmalijad prantsid poolt ja
peiso poolt pulmalijad peiso poolt kõrvuti,
et pealt kõrvalt jõita. — Peale laulatatakse
fööriavas töös pulmalijad tellijate prantside
koos muindigi prantsid fööri ja prantside ja
peiso poistit kõige es. Prantsid fööri ja prantside
tee peal väga läätsi enna ja täpselt ühe

soovole fööri, — pole seavast aja peiso poistit
ära külma, et see temale mõistet korda ei
ei läheks. Enne vanast oli inixa üks
ainus peisipost, tellil oli mõõt vool
ja hea riim. Sõrquinjal sõnast pulma nüüdiga
näe püremme vallus mis prantsid fööriavas

linnoli, nõndapannuti oli ka föörik
stings paella pütsje varre nüüd, prantsid
poolt kringitati. Peiso poolt fööri jaoks
rattha hobupõrgas kõrge es.

Nätsipel aja on mittu peiso poistipõje
ot neljapäts ja igamühed hea riim ja
sõrquinjal sõnast pulma pütsje varre, nüüd
on aga neet roopidelle ja lindidelle pidanud
mang austust, ka senad prantsid ja prants
tõdoruskute pärjad, mis füüs rehdonomas
späärmenis pulma pidudel prantside
olid, on uueks aja roopidelle pidanud
mang austust.

Peale ööla fööni prantsid nõdu, wõestardi
linutamise (noorimatu tegurimine) kööfile.
Prantsi seftodaja naime fessab tooli kõrge
tuba ja prantsi fonna peale istuma;
prants tõusmaad püsivad kahelpool
kõrvast, põlemaad künklad näeo.

Prantsid chitaja (restmedaja) naime

juul 114.

võttab puudi pealt rohi eravalli;
ja paret feda puudi; te ots ühe
kiip puut tervunu pähk; mõne jaat
puusile mitte pähk parides ja
földi kohus on pölle ette panna,
se aga püüat jõelast ammutat
omale põgeneda, mida aga puut läbi.
Kui ja paluna vaid pääs õndselma
mõnoks on földi põlliga valmis
jaanud; - jaat kuulutat linulaaja
vaine; pööllet olla augus pesa, olla
tarvis kiimi lappida ja nästab ka
omalt poolt protiv ist mispungupis
lappi ja kannab lähet ja kuidas neid kiimi
tada tulub; jaan tö paret ühe paber
saha pölle peale ja hõbe ja vaps rihad
vurkade peale. Nuid peab földi põde
viip järle tegura aga idra pe kõris
et tahe aidata, földi rõun mõmane
enam ei alga, te palub enamus

juul 115.

peisipit pääst koid pulmalised
abiks aga mõmane näeb et seeg ei
taha aidata, jaat jaat jis mõmane
peigmes otte autustus ja sellide püüs
antud et ta olla agra pölle siide otsus,
tema piisava lappinist oma peale
võttes ja korda püttus et aji üleskot
parandat jaoks. On viimiste kõrre
agjuks läbitimetanud - jaat üks
vaimulik laul laulust ja mõkft
ka üks lühine kõne peetud ja apon
mõttas. Järemas feltskontakt os pölle
lappinime sa juba puunijat
maas. Kuidas restorood pulmas
puudi kudu kummi tippäevani,
jüs tulib peio rojin földmine.
Puudi neft jaab koidi pealt
tule jaadetud, nüs jumras olaa
omad yhäralised puunigid ja kõmbed
etle taluvad. Puudi ema eba

siis ja muutab siis püssi ifo, et tulevõist
kaane peale ega anna sune nestrile
nätle kanni peio poigis pida on välja
lumastanud. — Peio noju foites on kõla
poistel ümbris teis palmaraliste ast
kinna matta, mista peio poistet kohus
on lahti votta. — Peio noju foites on
peo tulus isaka neigi valbanaus, et kui
foigja õue tulub siis tema looda pealt
ära tömmata, mis ast paar kindad polge
jaab. Peio kedu väärtuseks ei anna
välja järgmine näitle, kus juures peio
poistel ja püssi foigjal püü tegumineon.
Foigja kohus on annivadava lippakond
peio poigis püüavaad pida tema käest ära
votta. Siin ta önnelikult annivast.
Kaga lippakond ja püssi paluna
laura peale kavandud, mumbatub ta
et siis vistora maa laev kallikrabi
olla jadamaas ja talvus ja ratsus

pida üleolev vötina. Peio poigis peavood
niius tema käest välja laevastama.
Selle peale kannab ammete välja jaga-
mine, mis kannisteta iga palmaraliste
sööta paar püssi ja kindad välja
tub, peio ifo ja ema, kui need elavad,
peavood furaa hõrva ka väl jaigid.
On annivad tuljaks jaamid, saab
felle täitmiselt poedud, kus ei võida
tuljalt merele minna, ei auto muid
kui peal igaliseks peat koppinaid pipi
viivikama, annma ette veel ka
natja panet pippi salbi ja aida
vötme furaa pipi, takendufeks
et ta parepidamiseks koorma foovil
minija laulo peale paama.

Pelma püsul lippul tulub veel
nõrvanimetatud peadis joost ette,
kus, till till lipputa rahanottse
niius rapputa, igalnes oma

raha purga peab negitama.

Terve piiranguud viinu puundid ja kloogid
ja peatõrje lauale juur vaaagen
valge vättinga jumala kõrra.

Jumess astus laua tähha ja
mõis algab raha nõrimine ja
viinu jõmine, mis mõndارد
terve päeva ja õi väljal, mõis
aga ja lähenemalt jaab äritöötatud.

Piipoistega jaab esimene hõivalest
täist ja siselevarad peab poolt palme-
lips ja jõengümörda jaab puundi poolt palme-
lips ja peant läbiruumid kõige viimase.

Selle juures jaab ka monedagi valgi
toblat ja valgakad pessid eorre takva
kohtha avatud. Kõige viimane
temp jaal juures al. see kääpeab
loospinnine, telliks aliumud kõige
poolt olnud poigist oma heasto
veft reha kõppiseks lükka

muretpuud ja hauavaad mõis
jõtja peants läbiruumidega ühest poolt
ja peis poifid teistelt poolt korda
mõõda raha waarmate loospinni
ja alluvad jaal juures puundi
sõpi peal ehk peis kääpi peal,
kunni. Taife pastet kõppise
vara olle jaamad, vahel kõrte-
wad ja kõik pulmisalipid pülett oja,
aga fagedaste on ja templimine
ridu ja pahandust töönid. See
kõrvata puund on juba ka kadunud.
Paremaks jääti kordas on peatõrost
ja juba kaduna läinud ja ei jaa
ka palmas uan. nii pütralt poolt
kui ümre.

Ned asepool nimetus pulma puu,
qui ja kõrnbesi on kunnitana pätse-
ni furi Kihelkonnas puuyriga jämed,
ja olen ned uunda õrakõnelemaud

pa. 120

andar ma neid isu oma püsega
olen määrit. Mõnd vallas on ka
pe puus ja linutamire (noriduse
estimine) jaab peis koda toimetud,
muid kõndes on ühe pamaatja.

Kas enne vanast tihed puhujast on
oleud pole ma võinud teada jaanit, kui
ka neid kõige vanemaid inimelu
ei tea tiheti neid olevaid sõnaid, kui
neid praegul jaab peatus.

Palun vabandada, kui kiri õigane
on, ajonappus on jundinud ehitamis ja
swara hõip si teha muusikaabi finaaliu.

J. A. Ruutopal
Nabala Kohtvõtja

Nii liian veel raapusti üks
fis pistas palerisse. —

Nii nõikoonast. Saetnud J. Ruutopal¹²⁰ 121.
(3X). Saadud 18²/₂ 89.

1. Kaupmehe telltar.

Elos nordi uus rinas kaupmees,
jellel oli nane laft uus poeg ja nende
tüttar. Üma lappi armastas ta
viiga ja nasevalos neid fõra ruumim
jes ja tarkupid. Alkuaaja oli
ta purna läbi suotanud. Oliks
olemeid lappid juures tauruvarv,
haunus poeg ja ammaste peale, se on
te sain na kaupmehes, tüttar jälle
nandi maja piirangule eft hoolit
ja ole pereaine maja.

Tellitus nordi et kaupmeheku tauruks oli
oma rauba asjadule tännes otsi
kotli aia minna ja kuhu ta ra
oma poja pisi raaja võtma.

Üma nooluks telltup ja varasidule
kõin, jällis ta ma tüttri heolens, ja
jellel akris minnetas ta sul oma
venna, kes hinnas viirea papp ol.

See opos muid ka uus ja venna magas elama ei oma venna lüttile peltipise ja abiks olla. Mähirep kinni juttis aga vennans oma ilus venna lüttile peale pötema ja ta hõivas neelidid armastust oma venna lüttile vastu avatud una ja ledo meie poolt meetitõma. See lüttarlaps aga liinnes noors tema meelitistast põlgawall tagasi ja püüdi ennast tenuast unaste hoida. Vanaan ei tahnu oma jõuni jätta, vaid ajas faksen temapeale. Vämaras näkles lüttarlaps oma häda oma vano püüj raiskerahval, kes temale enregi irine head nõu oli annud. Ja leidis nõu miska wanamast unaste peletata. Ja silla lüttarlappe: Küttame fauna heaste paluvardi ja piisa meelita lisa fauna viktlina ja leba peal tema nõuige hest. On te nõre siörra laiu

viilat füs temaga idan läinud. Kuidas räägili, nõnda tõttu. Saun fai palauvad viilut ja papp fauna palutud. Oli vananu abja peale viktlina läinud, fai sielut uvt õia tömmulud ja niiud kandevad vbt minigelle loopuna ja vaurasnehitte luti andmas, ega hoolitud temu seisust ega palvelut ühtigi. Vananuks kuijgas vennans arjut maha aga all oliveni veebad ja vendlid valmin, pappi lehavas kohas tömmitoomas, nurni nümnase focij kingiga aga veel minema peaf. Uue puhul hoiuts vikane papp veel tagajärgi selle ja puid näha faanat.

Ja läns ja nügvots minna ja jalal puhja. Lõue lüttar pülitat ja väinab piiri varu nõua õra, te on omale hulga fobru horjunes, kella ja vod ja püüvad priuenab ja kui minna piiri linnale üllefür ja leba püüfpiir keelata, kelpa te omu fobrad ja

lennis mind vaidsonnan pesta ja see
nenas mille nill oleid voldi asemel
püs viieskäsi mirdi viimastat uuepäi välj

Koujuvad, kus waaga ändiline inimene
oli, puhke vaimustada oma poja ega
pelle kõruga. Et so pidi tekitöö arahamme
ma ja nägi ja püdamine tundlikupere
tagasi tooma. Osaq tuli soju ja odu
võtta teda vörnule voodata, ta leidis et
võruse ari olevi vana vise oli ega
polnud pellest kõrgeks vähaka ega suureks,
mis onu oli kõrgatamus. Ta oti pelle-
pärist õuna mures, ega näestu ei jalgnes
te läbirallal jälle ja oma ilmupäistu
ööl ei saanud teda ära hundata.

Kui to nüüs jälle oma ega juure pidi
tepp minema, salgas lo adi asemel
jaotuna. Kui nümas liinat
waaga ühtl puude metsa olevad
jäävad, harskus vord ärale

juttustama mispäraselt ta noja tulnud
ja misjaguks hirmuks kõrge läägiks ja
teda füntneid. Õde ekmatas pelle üle
waaga ära ja palus vonda teda elanu jätkata.
Kend üles: ma väin püs näll, et ja elanu
püs ta odi, aga ma ei viki parata, ega on
hirmus vihane ja ta ärritlamine, mida ei
julge tunda sõjap vorta teha. — Õde
aga palus vanda ja viki minut näll elanu
jätta, otsiu minu näid offest maha ja viki
nurk ega vähaka, siinlafannimbi vond ja
minu näera tapp ja pelle piltame
võtta, mis ja ega viki vabata, püs
ei pruugi ja mitte minu mõtteseoks
jaot. Minu taharr aga koopis siinvalle
minna ega üial kõtu suan tagap
tulla. Kuid oti pelleks näen, ta tapp
kõra, voolde pelle piltame ja hävis ma
et hästi offest ära ja reeps mõtrega
ma ega juure. Onneka läbirallis
rändas mõõda pimedat mulla edapi

ges. 126.

Kuni ta viimaseks vajinult ehe
juure õõne pree juure jõudis.

Ei juba öhta oli nälle jõudnud voolte
ta nõunus pelle õõne pree püafe püge,
et melloonanekast vaja teda.

Ta püge pisi pelle õõne pree püafe mis
figarasp tuli siial võimalist ja volla
nõunus pura jääda ja pura.

Teistel päevat fai ja metsas puer
jahd püstiti, pelle riigi kuninga poeg,
võlle pärast pe mets ja maa oli,
oli peal oma pübarodega jahti
pidamas. Take seoses jõukleidi
pelle puer alla, kannasp pal hau-
kuma oga tulnud maa üra.

Kuninga poeg astus hoiupi pügat
maha, et järel vanaatata, kas dots
mõni metsahomm püura redi
pügavaid. Tunn leidis pelle önnestun
naistutava pealt pree peat ja
tänu teda pealt välja tulla.

ges. 127.

Ta leidis et pei uus vingi ilus inimene
ob oga ilma rüttete. Ta pärts ta
raigt jaiale, kust ta pärst alla ja
kudus ta oma aedlippililama jaime,
Littler lops jallustas tenual sõit
oma elu loo. Kuningas lasti teda
oma linna vise ja tenua sõit hoolit
kanda, ta ei siis teda ega sagadate
nestamata ja tenuaga pülli ajamus.

Kuninga poeg leidis et ta ües mürklik
taer littler lops ohi, pilt pärast püte
tuna mürkli arvafase ja te voldis
nõuneks teda omale püremaks valla.
Esi toll poies ta egi jalayo, püpp te kutsi
oma vanemond pelle vastu pannida,
ta püas suund üldipuhore nõun püs
peli egi jõone ajada. Karemusega
mairasp pes et suundis sinnes
poeg oma ilu rügit hoipis tajus
et muutnud, ta ei näinud maa
mes sõpradega jahvi peal ega vitsand

eriam iherissi lanti pide ast ayo.
Kunisai hafid soisimais poja hafid
jore jorma, mis ba kusaya jostum
et ta omo de wifid mis joromai hafid
tefoss muntum, woor has abo timal
mire on kofu's minna j. v. c.

Poeg tunnistas illosta et lantu siell
vindö elle nu ella timal piret ka
ju valens uallad, palus ayo wan
maed onale hui tala, et uesel mitay
pille voile iastumist pille, huff chot uida
ta male pruivid on valtym. Vananate
testapf po'o vanaga, et nuan
wirigo jaawad rahalet alama.

Telipal, illosta poig, et piret elle
timal pila nata jo, jultuates
niuid ons vananatele rote
pille lou jo jutumisje offast offam;
Radas to jahipal pille naro tukka
si, bid nato jo kutas le ted a jfelt
ara toviki. Vananate jodisimisje
peale loi to da ema pruivid wanans
tel naha. — Ned ledipal leda woy
ons lesta unisje, elenad, kahip
ayo et te dura nathate el.

Poeg jaago dendcaste ons
hakimip juure ego ammisi jule
nuus wiinans vananate laka
pale ammifat putunis putunis fied.

Norr paas das pool aastad
onnelinan törmijie elu, na tenu
wananate niuid fai norris
poer jaawatt ammifat.

Tuus tulstego tauris lakenius ipaian
poja tauris uabi virigo jo tauringo
poig pili no jutto on nuna lakenius
arupft akirapft ole wales jo rasse, ayo
et on nua parata. Kuningo poig juttis
akirapft wananate koot allo jo palus uied
tuno iff igatepid, hoolt kuraso jo kui nialagi
spicalina peave jutumia, fies tenuate nobe
leadest jaata, jett norre abo chupf ole ma
noor poig locta. Kuningo poig lakenius ona
onvalley jo lans ma jutumisje jutto.
Nielat jo nua hupft niuid ayo jutto et
lappend wrid res ta ona jutto ayo.

Kana nua rappa ole ka tunella jaanil et
lunes wana lottas otto aet etot a patene
kuningi peava, ja patanekas ja ukhaetas
tedas ntu hundu, to wills uiklae nua
teda hanna jaata. Si ayo nüüd na tuninga
nega ladedelle lama jo mellela tuninga
nega ladedelle mire ema nüüd, nel
timala nua mellela jaanil jaanil hupf kotta
tedas nüüd. Kuningo joudis ja nüüd
peava nello, Rus vananate poja praeia aho norre
peava nüüd loi, ja ob iku ipäraanis ihes
Kono lass, pealegi ole la pärne olles osu
Kunila tafp jo häin pea laesse taffi lass.

Kunimis tajupaf wafp poja le nüüj
jo jaafjia ahe nafp jalo, Rus nüüj pedi
kuningi poja nello wiinia.

Tellip ledipal nro vanus nüüd poig
testapf jaanit jo to lans no tule

jumas peave Rus nafp jafji.

Sa fai nafu jatayu nodau ju fai
sifas nafu formajate. Olhal ajas
la suningo nafu jatayu lobufatu pille
ja pucuatu. Juell juuru no tubebu deles
nastet suningi. Nol i mads magamia
huij. Niu kira iabelis le pubbajut. Taibis
pappa ulay, wotis nafufata taibis nafu
asa ja sayatas une apucelle, nus fife
te nonda rizintos. Senu gracia on
ike iine lobina ibonan leonan, si
ja poti iunne ego poti na lobina, foma
m' o judge fise kellyle nacida,
anna mbel leada, nus une peame
leguan. - Helle wale nafu la pari jalle
kun danig o Tasha. Homunis al frate
adzayal o, bencetto esaf i ja fai mon
pawu parafit sun uga papa juure. Oli
suningo poca nafu nafu faomis ja tinge.
na? fu te obaga kurasu fets finans bale.
Ja sivillus nro warumatali uga
waster ja palus ned doru nonda o rahul kida
num. to q. nafu jatay.

Fus nafufajal tagaf tulles jalle fome
adz olo jend had piso to minnakeo bid
olind, ol Kedua fai waster tis o rotama,
ja joolis kafay ala jost nawa, wotis nafu
tuna kafay era ja pari une apucelle,
Rahu lo nonda ol rizintas. Salas
nacire kong to tagafu minnana,
mura tib u sell, nol ha nafu tib
fis o loh tib man fai bella, nus
oles nacuas wotis nafu oriale ubi
mura wae ulis, fust fuso poma wotis
fili pafay fachu nafufatas. Nafufa era
fati bid. Wad kurasu poya wannu

nafu legonid chmatafu nonda aca, erg
tagafu awi jaada, nafu uno puya nonda
uno nafu po minnakeo erg wotis nafu arevalo
mio nafu hulu loko. Minas kafafu mio nafu
antaf sunna, nello fason ga nafu on tabar
papay olo. Siu addis wafu fisa nafu, el suning
poya kafafu lulu bingumelis lato, muda
wida pilla wotis fulsun parahido tulla
suningo poca wotis waga vihas lato a kaijue
jala, kiu le haktunne i ja lau'ella.

Nasta fai minnas nafu nonda pucuaf
tagafu tucido minnana pata. Tagafu
parti, nafufa pucuaf fogo jo abit
pidi to tundaf wotis nafufa. Ja nafufa
minnas ille pilla juure, mis ille pilla fise
wisa, lenval fasa ja le tabib fofu nafufatas
erg fai pucuaf kurasu tagafu. Nafufa poca
ja wotis wotis tiba pilla tiba, kiu to obutima
una plurif fua nafu. Ornatu una joropu
michi po Kafay bid ja tagafu, referido appi
erg ambarraida polonu in wotis kafafu kafaf
fai nafu. Natte, q. la wotis fofu poca
pucuaf ja nafufa obutito pid to fofu one
tagafu jasa appara a fai nafu to nafu poca
pata ell wotis tundaf erg olo jasa Kafafu
obutito pucuaf frequens to wotis ja fofu one
mura pafu nafufa. Minas kafafu bid nafuf
kafafu nafufa jasa tundaf. Wotis minnana ja
gofitf nafufatas were obutito obutito. Salas
num nafufatas nafufa ell we fai apucell
poca allto uno, wotis fai on nafu nafuf
ja fai fai pole kafafu, ja wotis nad nafuf
male, pista ep to paron. Pafu was fofu nafu
Kafay, nus paronat bid we fai apucell ja nafu
tib nonda ja wotis nafufa, kafafu obutito obutito
ja obutito obutito. Tundaf wotis nafufa
wotis nafufa obutito, kafafu obutito obutito
ja obutito obutito. Ema oli nafuf
alwaya tundaf ja nafufatas ja tundaf
alle tundaf nafufatas obutito obutito.

Nafufa tundaf jasa more kafafu nafufa

je palupi kee ini uerte juurut oriale
leiba ja lõiva sõrvalt ja püüvast vinnasest
juure poist maavilje peale välja, pal olj
Kõrts ja nemaad tekkisid pimedate
jaed aga kõrvuti kõle mull pole siin tõus
nittel suurus teile õmaste vitsi, kõtta
tahk kunnaga poig peat läppi ja jääb pria
õivataks, kõtta leivas tunduks mõistetud
peapli kõtta füür teetavaanu. Kõndas palupi
aga vaga, et alete mullagi üles nülgade
jaanu põru tut. Kõtta mis andis alete püs
sitsi üle tappi ahe mõrga ja kõlbu õlgi, et
ubiksi nülgamaa kõlla. Käpki tullevad
no osadatud väearas punno tõmmatajale
ja te need hekkat, üles tenuvale vastse püttimise
ka vana pappi üle kauri ja põjali vasta
jõltuv ja püükis ongi püttimise tõmberi ja
poig dekoobakutele vitsa, aga tõks teab
kiss fel tuti. Et pei ei tahkeks läinu õhku
niedle kõrde uinisse. Aga laste vinnasest
Kõigil kannab igawards.

Pluringo pao kips vinneras, has tel v'ella
fin lekhal nesag; vinneras, nev mörd teks
jutto ejada. Motsonia koder, ci otte expor
ni mi kryppa profre ne us loas, fel
ello haunna terane paoi pealt nöha.
je otte van kryppa no poly's namus
jö rummard je pepeyap us minkipus
nivis ta ka usgat artbaro röste.

Ularung a paeg laemis paoi poip onia
juue Ruffia. Pois astas no waihi
julgas te huning a paeg etc, tenua pei
di ago räthidaga diine Ruffia.
Planruo paeg Ruffia! Kus ja weine

jaat ago jälle oma 58 piirast ja peab
50 uudis välja maha ma - pois
võtab jelle püttid eos, kuidas näppjala kiri
üneriigist kaup, kuidas tundis õige püga
graua ma retke ja lappga türkis - jaal
nargat suninga pojat maaft ütles
ja kündab ja ei uudis häbunallata kuu
hegeli niiks kui on tehtud, minu väne,
küngastatud abikaupa minu kallelõpu
on üsna aed - ja ütles püfivene
vasta, see pünt püsib ots ja kupp pina
jeda tead kriis sõonta rööbita ja kesi on
si kuu minema kes ja aksa rüga koid m
tunni. Pois ütles see on jäämuuna
papp, kes tana mõnikord jelle püüti tegaga.
Tuningi poja viha jälle püntida
te laevat pappi ja tundipõli kuniis motta
ja ööni pünt on ulappua.

Poigne ago püttla osma jelle jälle
veapi kumbi tunningi, paig viimase
ülesü tööpo ja rattikaja tulba peo ümber
öra wöltki, ja nää viret, peipit ali
paare otso osa kuu kunkla taga, ja pü
tagi töökse lähti tae.

Nõnda jaan tunningas oma pojo
oma arvaga abi kareda mõtlemas
pe ühelt pütt ja end e rodu si
juur, ego jaanest kõksi määr pääst
meid, rõõmu ja rahu tegada.

K Teda juttu olén me läppi püttus
oma vahira tädi juufts küllaltkuid, kes
praeat ul muel istab.

⁶ Libatur t.
2. Üks mees olnud mettas hinn
maail ja jäimaid va õppes metta, ta
teineks onale tule ülepe ja harkkasi
ölkelt föonia; jaal tulnud iins kuust
metsalt välja ja istunud tema vastu
maka tule ääre, ja wahltini ta
erestiste filmadega mõle otso. Mõkel
olnud vintseti, hängis euvos juures ja
mõtteli neid onale abino wöltki, ago ei
pea, kui ta nende peale vaatust, kaa-
rand hambaid vintseti ja harisfona,
kui rahul osafo fönnid istunud hund
ja wagufi ja wahltini otso tema peale.
Kes jaan viimane Rehataas ago hant
wahltint istka nagu palid estoma otso.
mees wölmus püs läissi liba joistun
nuue otso ja pannus püs hundile,
hund wölmus nua leisa türkiga
üks ja pannus kui tuul minema.
Mõne aastat pääst pikkundi uue

per 136

linnas ükste poolt ja linnus oma
mõe peo telli pealt, ka hankooni
ja ligi mäelt väetama, kaupmees
pannus seda tähel ja kättemõõt. Töde
mõis, kus see on selle mõisa, et ja teise
siis teravaste vahel. — Kus seestne
näitab nende eüll telltavaid silmades
kuu minne sõuga juba sisis jaada, ma
andsin nõne vastu üll-tma maa ühe
kündi nätle. Kaupmees väestant ke
peale; noo näh see lii föi siis selle
selle mõisa, — minna olin ja hukut
ja fina peatusti mõist pellelt vang, polevist
kus ma jõelle eestas olin plesse nõo
nelt ümbrel hubruma. Olen ja aga
kuingu eba õnne vottomus püsib mõ
oleks püsib ära muudnuid. Kaupmees
auanud ka noolele rauni hea singlu
taage.

Teda jõette olen ma surn
lasse polevas mitmetelle korrakate rohkuse
juuri kuuksed ja teatrada tõsia paigus
veel mitmes eba jõuttustada.

J. Ruumi opäält.

Nahalas 21st Ruumla np 1889.

Nahalas Ruumla Nurus. 1889

per 137

3. Puhha laew.

Uku linnas elas inas lojal oma oma
ainfa pojaga. Oli fügipene aeg ja
jõulu pühade tulmas, läätest oma
oma poja turule otsma mis nii
pühade ja latvifesti illes pidamis-
fondi uaja oli, ja andus selle turus
poja rakk St. Olalla.

Sõrg wottis raha ja läks turu ääri
istus kutsu reyjajaid, kes lugedes ja
lauldes mööda minytak sõit asemel
andsid palusid. Noormehel oli
fantiid (reyjajad) lugemine ja val-
mine nõo ja mõle jaoks siis ta rakk
wottis neli raha anda ja jagas
neid St. Olalla puhas fantide vät-
te. Kaubastumise peatust jaanu
appikatkis ja valli.

Noormees läks nõdu ja jallastas
smale, et ta raha inas fantide

väärle olla jäganud. - Tafel pääval an- palve lugutat noortmest wel vanu mi-
nal oma pojale jälle 50 rubla ja lõksotane ja ta jägas sed virm ja 50 rubla jällegi
tak seda uueste tarulis; maanisip kaa fantsiä rätte. Sai ta seda kindu, tali
aga iste waaklinum olla ja mitte enam oma maanisip talli vüll mab aga ja di-
raka fantsile xinnida. - Soormees voolles
raka ja lärs. Sai ta tundib peat oliven
fandit jälle oma lugomise ja laulnijega
platjis, mis noori mehe mehe füdant
lugutat ja ta oma maanisip koopis u-
tas; - ta jägas oma saaga kodust 50 rubla
jällegi fantsiä rätte ja lärs ilma xumba
ta roju. Kolmandamal pääval eadis
pojale jälle 50 rubla aga xinnitas poja
xoward istewaallikum olla, pfft seira-
ha olla ka nende viimne rahatugawara
ja nii ta seda jälle aia xinnida füs olla
fus nelindal nälg ja rejaminne varer.
Pug töötas ka istewaallikum olla ja
lärs. Täul oli aga tana nendafamme
koott nanda. Soormees lubas null
ki fantsi lugemos ja laulmis ja nende

palve lugutat noortmest wel vanu mi-
nal oma pojale jälle 50 rubla ja lõksotane ja ta jägas sed virm ja 50 rubla jällegi
tak seda uueste tarulis; maanisip kaa fantsiä rätte. Sai ta seda kindu, tali
aga iste waaklinum olla ja mitte enam
kilia. Muu xawaii lärs ta xoward ja jah-
sus xiriix koovi peale. Sealt tulid xiriix
tanna hall mehine wilja noore mehe xu-
lu ja xufs. Muu ja nii muu ja xubobö.
Soormes juttustas nüüd xudas ta
oma oma raha mis oma töödu ja maja-
pidamise ajade oftnijaks lõmale annid;
oli xeyajakle aia xinnitud ja et tariuid
si te aia xiid peale hankata ja et ta
xoward istewaallikum olla, si te aia
si lehtida na enam roju minna.

Xanames piidis töda xivistida ja
lubas töda aidata, nii ta takas temale
salafors talla. Xanamee ^{tubas} piidis
tall heade palva anda ja na ema off
lärs. Täul oli aga tana nendafamme
koott nanda. Soormees lubas null
ki fantsi lugemos ja laulmis ja nende

soeß nöuv siipide. Läpsid füi mölemas
seitsis oma juure. Eestla u olmeid oma
jällegi jugugi nõus, nui põeg temu jau.
Kui läheb, kui aga aya piisemalt
läbi riisipid ja oma sajelle peate mõtta,
et oma vana puhas offas on füi andis ta
wüman jävel.

Kaup joi tehtud, vana hallmehike
märgis aasta palgo ette välja, mis male
ülespidamispuu füi ja põeg läks vana-
mehi juure tanistuppi.

Vana kall mehike oli ammeti pooltest
laeva mees ja oli temal oma laevu
jadamas. Tanistus wanameli juuru oli
sorge ja talve läks valla mooda. Toidus
kuvadi füi vallas wanamee nõurus ja üle
malle minna ja kuormata pidi saapa
minema selle muid tanijaid wanameli
polnud. Lahkunine eodupaaig ast
ja armast füi emanest oli küll raone

aga u vörniid parata. Wanamebel oli lauas
teliskuva soormani. Temad püüatapid oma
lauaga ühe wööra runinga pealinna
alla. - Seal oli pruugissid iga lauva
omanik, nu jenno jadamaspüüli; pidi
runingolt midaagi ringitafise vaima.

Wanameu pane sa kaks telis kuri valli-
süg, andis nooremale valla ja nägi nu
runinga juuri xaneal. Püüo lauva
mehed töid runingale xöigvallinaad omagi
saabatt füi di maa nooremadel habiga
xüvidega ette astuda, aga runingas
iõomustas tema xüvidest palju enam
ole kütte ringitustest.

Selle runinga lüttar oli xüjavaima-
de rõiu wang, ja pidi xüisu altari all tenu
wangi pain olema, aga muagi vägi u
xümid töid pealt peasta. - Oli sa füi puu
gesid iga laewamets, xü qimesi xonda
jenno linna alla tul, pidi ühe õ

arious valvamas olema, aga seit faas ja polnud ja sellelgi vorda läinud pda vorda jaotat ja sealt valja peafuda, eft need olid nõin isora raduma läinud.

Olid siuid sobiv laeva sõruga linea alla tulnud ja pidid nad laevad vordata mõoda, igast laevast ühe mehe sõivu saatma. Laeva mehe puudus jõeves- sis nõiv, et telissi laevamise pideti oma sulafe kõige efineks saatma.

Nõna mes oli sellega nõus ja saatis ühtal oma sulafe sõivusele valvama pani temale küünla põlema. Legi tema le püs ümber ja sinnitas teda et ta ei pidanit mitte oma paiga pealt ain minema ega sa midagi hirmulust vast- ma, ega sa sellelgi sõna rääkimist, waid to pidada wagupi omal paigal istuma ja lugema. Nõivu abi sai lükku pandud ja noormets jäävate-

nõiv. Ole den pimedates läinud, harses nunn rasfuma ja pausuma ja mõndel kandu nju legi talli kurnu — ole aga pool eet mied ja nunn laulnud, siis ole nõiv nõav, nend ja nõivus jälle vaine aja.

Mai laava tule ärs muist nõera soffi- sis uilja nooremehi juure ligipäru jalaga waatos lahte filmadega nooremehi peale ja joodis jälle ültasi laha.

Kui nõivunes kommirul unje lahti legi puni ta imesi, nii ta nooremeha terwell saatt as kõra, eft xixie tifidres enne olid ühtlu nõunei pandud, olid kommirul saatt radunud. Nüplü ühtel tuli ja laava mes sell vore jälle sõivuse minna wanamehe juure ja palus et ta lajus oma sulafe ka tema eft iir sõivus valvata. Aga wanamus vastas, Sa pole minu aje, tema on oma sobut laulnud ja mina

si või teda inam mille fundida et saap-
te tema omaga. — Seomas ole varsti
valmis vanamehe luba ja abiga, kuid
palga ast, jõuri täitma. Kui öhtu tuli
jaatis vanamas jälle novemehi riisus,
pani temale rants siiärvat pölema ja
tegi temale rants juur ümbri ja riini-
tas teda nõnda jasmindat läha xii idu
öhtul. Kui öhtu ole nätt jaanud hõivat-
tua nõnda jasminate rasfumatu ja pau-
xuma ja tööa fügutamui xuyad tava
kumuland ja ära xüfarna. Seomas
ü lojund innast mille veistada, uud
luge aga õnje. Kui pooli ed mõõdas
ja rax lautnai, ole xixi sadamia
ja väiene lelu xirius. Mõritassia tulisein
infamanti must roor nõigatema juure
aga filil ole inimje pea offas uudata
lubatust novemehi peale, ligipärs ja-
boga ja sadus allari taka jälle hea.

Kui xiriumas kommuuvafe lahti tegi
ole noormes paatsumelle laev ja lärisõõm-
ja muliga oma paremehi juur sagasi.
Ja lauamoe nõle vord ole nelost edd
xirius minna, tule vanamehe juue
ja palus. Lepi oma jalani ra minu pif-
tana iife xirius valvata. Xiriamai voo-
tas. Si pole minu afe, mina si xvi tva-
funde, xie la ja pif tahat minna, et xample
tema omaga. Seomas ole waafe valmis
vanabache, lula ja abiga, kuid palgu ast
ja selle nelmanedama mõhe pif ühe
io xirius valvata. Xiriamai jaaks
öhtul xirius panu nelun xüünult pöle-
ma ja hgi nelun pifut temale ümbri ja
üles tana oösel on full aõige rasadem
selle pifast pead väga ette vaatla olema
ja eestast mille pette tasa ma, pif pini
seal sull heaga sull surjaga juuni-
tud oma paiga pealt läbygama aga ja

u tehe u mitgil nembel omast paigast laigus täxima, aga noormas ei jülgenuud.
Kui öhlu oli sätte sätte jõe ääres ja ümber pimedana läinud, tööpsid viivad mihin ja sekin rajaamis ja paikumise ja mitteni fügufest hiumulatud sujus os tida säll hinga süll sujuga piisust amale male lähed, aga noormas ei pannud nii füguge läheti ega läxunud omast paigast.

Ka tuleks tema oma sujul säll tema peamise ~~peijut~~ lära suffuma aga noormas a kinni vändiga loomist vaid luu ja rukkutõusti vägi. Üksai neist aga si tulnud üle piire tema ligipäalle ka naad süll muidu leira õsaker piirafit.

Kui viimans pool oot mooda oli ja surn laulnud, eba jäävaid ja vahakud naga inregi ja alltu tanca. Toli üks tund noor naistrahuus välja otsi rohe nooremate ja juure, etas temajuuri piinge jaat maha ja hankus ümaga lähesti nooriga ja vanamees jälle merde.

pani temapeale waavata ega hõmoga täckida. Ja naistrahuus ülla enneast xuninga lätteli oleval ja olla nüüd tema valua- mije läbi sujus vaimude sõest lähti peafinud. Temmikul xui nüüd mis on lähteli tegi, leidis ta mehe oma paigast peal alla ja peabsi xuninga lätteli ja juunist. Siud läpsid mõlemad xuniso, ja jureskus neljä rõõmuga joi vasta voolud. Peormas oli nõoõa xuninga lätteli male parast, et ta teda omale abikaasani soovit, xuningat polnud sa jelle vasta ühligi inam näesemist ja varji sed tordeid palmeid peata.

Tiale palmade igasfüü noormas oma vana ma juuri tagasi minna ja noor nooxia tuli ja seega tawo peale, ja sionda purjatast noormas peat maha ja hankus ümaga lähesti nooriga ja vanamees jälle merde.

Oli naud rannast saage jaanud mere
peat, peal üles wanamus oma jalapille:
ja oleid minu aliga omale naip
jaanud felle parast on null niiudist ta
eigus poolt omale piirda lecomes
felle külle felle vastu, aga ei vähend
parata pidi jäele anima. Wanamus
wottis naip ja vaim tein tööri poolos,
niiudist ta aga nähtavate d ta püstvate
usipä ja pisalinnapi täisoli. Wanamus
paberi niiudist merde ja pani neid
raas poolt na merde lõwa ta jooksema
tunnins ejeeni, jüs wottis ta uud völj
pani ilusafte ronau ja pilnapiile
ole naire jälle ilus ja liuev all
enagi ja wanamees üles wotta
taa niiud erupille niiud ta ova
taue pukas ja ja lõeo noige roos
maga olgu ka jina. Kui ta pea
joua üttelevis, jüs ole ta ka eesti.

niiud, kui tina tukos. Soomes püs
niiud oma lauaga ja noorinuga ma
juure seda ta val due baidi pea vt
taa lauva ~~glagijaristha~~ püst
nemad tagasi noorinu ja juure, kui
nemad peatama lõuna noormaa aava.
Jüs vaatama, jüs leidju nemad et
lauapalnus mith liht tleinivide
vaid silla pangad.

Taad elapi önnelikku ilu. Kui
suningas ääpuri, jai tema wai.
mee suningare juu siigi üle ja
walipäse lõngaste. Kui naad mitti
pool ääpianed, jüs sawad naad
tana päew wäl allas.

Selle pütt olen läppipäev
oma teek püst kuumas.

J. P. Paunlopits.

par 150 Üks juttu riismerel.

4. Vanast oluid ei ole sulome, see oli täikle pannus, et perenaine igapäev tangu püdru seetnud ja nautiga kambri peale viinud.

Sa läinud ühel päeval, kui perenaine jälle tangu püdru seetnud, palaja kambri peale ja putnus omast puna ära. Perenaine toomus ka püdru nautipunna, pannus jätkas laua tõnni peale ja läinud ära. Sulome jõonus ilusti püdru nauti täbjaks ja toimetanud oma aja ajalusele ja putnus omast jälle ära. Natserepi aja ~~päevatäpp~~ tulund kants punapuna ulat väga palju nautipunne, teine ütteli see on pup, teine jälle pole pup, see on hän ja nais jaanid katesuid, ütteli nais perenaine on muid tano tuepuus, tarvis näitab tapira, justkam tua

par 157.

pölema, - aga ees mõie ja läkme süpini teme, teine vastand, et justme vana rattatunnus ja püse, mis oos aja leivas on ja läinud siis naherip minema. Sulane tulnus nääs pealt nahka, voodadant rattaruumu järel ja temas kants jõe ja pünti valmis, mis tunnus püse mäktunud. Tuba hankond ka varbi pelle peale pölema ja kui koir pe koone laupa tulles olles, pütt sulome rattaruumule mis aja leibas oluid, püntid ette ja viskand pummu tulise. Pum hankond tulles hüppama ja tuuttimas ja läinud ümber pannude lõhni.

On wist ühe pitramu juttu riismerel, nahva puust.

Juttu riisnusse põ:

¶ 5. Olmus nõnd ühe naime, kes hundis räimus. Temal olmus
ühega laps nõder, seda räimus ta igapäev nõndi inimestas. Sis
ajans visidand to hundi näha
aja ääre riivo otta. Tema mes
oleks põrakatele pannut ja küttes
kiri tuiwans, kui riivid naime
jälle palus ajal last inimeste tulnud ja
vahs kiri otto visanud, kõrvend pe
ära ja naime peapind nõnda hundis
räimispt.

¶ 6. Üks kord olmas üks mes,
kes ka hundis räimus, pellel on
vñnd üks riiv, mida ta igas nõnd
ümbor pannut kui hundis tulnud
misina, ja filmata pilte olmas
to hont ja kui ta wõõ arauotnud,
olmas ta jälle inimese. Tema

meses kes põs oli näimus, annus
ajao nohtimp ülespt. Mees vñouttas
oma vñiga ehtla itte. Kohtu härra
võlnud wõõ oma nähte, voodand
põs wõõt, naernud veel pilkade, kõr
nes pumgipu hont ja katsund põla
oma ümberistha pauna, waavat
sti te põa male ümber laedus, pal
oliq to filmi pilte hundis muudetud
ja pühkis filmata pilte kui tunt usit
võja inna mello paole. Kui aastat
parej tulnud ta jälle tagasi aga hund
neha positi peomaks ja tuiwans
jaanis kui tappi väire, kuna ta
enne positi kõhaga mes elmus.

Kui oli pelle ajag a nätre
kulumud ja selab; oli ta ka
maast pünaast peamust.

No 7. Natalev mõjfo narsjamaa peal on prougnl veel üks puer kivi, tine poolt Külli ja ta järve, tine poolt likameepi. Selle kivi otsas olla enne vanast mõnda viis harskott nähtud. Kana Kappelmanni kuri olla ühel pihkpaaval õstu ajal pelt mõjko lämmi, ta alla emalt näimus sadas rinnast ülesse freja lappid pelle riisi otsas ülespe ja alla jooksuud ja üle laulnud. Ann'i shae uppatisse j.n.e. Mees lämmus lähenimolle, loopyed nad und ära aga kuul seitsmus wapi aga jämaa varvjamans mida lähenvalle mes joudnud. Kui ta kivi juure jaanud piis oluid veel väinsoft viki'naid ruutide a aga muud pole ta näinud kui üht väinest vordi, mis kivi aares maasi hui,

füllel almut pippare auru pes ja ja ajants pulli ja välja, mis väinsoft healt teinud, vanamere matruus pelle ronk motta ja pell ajutt pole pal uksi enam midagi näinud.

XV. 8. Kraft.

Vanal orja pälver ajal olus nars part tunde tuge läheosal, tine oluid rinnas, tine vämine. Taage perekond ehe jalane talus jõule ealipööriva öhtul mägi orjujell ebat koll kroo, petteratlas margaid ja jalanele kujus reas vikt leppide ja, põrenaine eitell orjate eitell ja, mis see vikt levi neid ja, akt ab neid muud aja pihkadeks pole, kui ja ei hilleka toks, minu vaata, tuge perekohas vikt leppid hõiv, oks jaat pal ja viklise. Jalane läis und tuge pes vikt lemp ja fanni ja waadand minu wapi, piumakelt tappi, pole jaal muid oluid kui tuge pes vananuvor, see türust vanast vikt taab ja hattuab kroati ja jaatmas taxla letpangat välja. Jalane kaudus kord

ja 156

Joonad ja pidanud melle. Ta läinu
näo jäis jaanu vahittema ja vana,
mõrr läinud minema. Siis
vihell jaanud piis hankkaid
te ka krahli tegemo, olta aga
mehi ke ühe jona ära muutmaanu,
krahli järmid ühe jalaga - ta saabun
ka no tancre liigil august välja.
Krahli näfisi veel mis ja millest püs
ka eelnevalt annida, pulane pole
muud teile mitte ükski siis: kogu toga
järelt ja kannu Kandja järeld, mõ
wedjaja jaell.

Julane läinuks peale kogu ja
peitnud puhkamara. Huumiinu õõn-
tanu le pesaraku üles, mis tuli üü
raava magasi, maaedle ootis. Ma misa
magi ümbri. Peatuses kastus, mis püs-
jätkumas väestat, sel jaab muudagi pes-
ole, misu pole veel auvagi.

Ta väest onist, kui pereval rei take
võndri läes, lähis to et laudid ja voolik
oldi tais liba, vankrip, wostip, ja muud
pihendate tõdu mis pulake krahli kõige le-
bõ läbi naabri perfe bliörannasid.

Kuivadeks oli ristlask mões jäetud valges
mehem pärmit ja väene mões oli värtsas,
pulape krahli kõrva seitsme, ta oli
ka üldse riimne mõne krahli dorvoridest
araukohat ehk kihil ühe jalga alla püs-
viroonide krahlist rannasid poobid
tugedam obus. Kinni mõis jaanu
muulnud allt omad krahli jundap
krahli reavutad. -

X Nalalus 25. Februaril 1891.
Tänakelkonnapt. Saatnud F. Ruitorga!

Mõned justte riismed. 1st 1891
Saatud 18th 89. 1. Mai a nurvre jalapool

Oma reisju peal juhustufi
ma nõre fuurde mõifa, daapi rai-
mades juhustufi viimase öötel ühe
maja juure välja. Ma riomustufi
enamik ei omeli utualse olin tundmis
ku öönijate väljapäda. Tundlik
oli see majasesse minu mõist
pisti ta oli ühe suure jaala peale
chitlus, fiume astufi ma püsi
et temis elanuidega hittavaans
jaada ja öönistust paljuda.

Lisje astudes üi lõdruus ma maja
pes mõttel üht inimjõe hingi, muid
mii aga mõi mõtt korrastuspõnes
nisti tuga peal hukkab joonevad.
Ela istufi füs ille tappa avara allis
lava ääre maha ja taktufi äravasato
kes ehk viimase mõja rõhutat ka-

pa 158.

filma jaanjon ja hakaerjon aja-
vitsotsi infi jaani raadto nim-
gina. Huumas tuli ida ifand
laadi maa' uusjt püsse ja tellis
funa laufurjat to nimut maa'la
nimma, nino ago latvaste palava
sellel pa'i ains ifand mii' vas tie
sel stete, nina jõev tööde pea
tei magasp öömajale, igavous epp
pale, das tuu ei vöras nimuya
näituse raadto mängude. Ifand
oli varsti velniu mii'maga mängima
ja mäng algas. Ifand jääi aya
jaagut. Täramased (raadto mäng)
ta ei tabbust aya hättip, jädo, pelle
päev off to ra ei jätnud järel, omid
lootis et oon jaab vord tund pole põrrom
mäng nestas elupi aumti üle pool oö,
Ra'dusen laulund, töövise ifand
laua äärest ilupi ja uusjt mängi.

pa 159. 2

Hommivel tuli mäst antfinas
tarone laupt mo juue ja ta vääriv
melle, et ta olla ouuninga liittar
ja olla sün rüga vaimude käs-
vamis, kes teed iga iip närvamus
seis, täna iip ago olid taval
nende protsp rohu, et illa ta ovi pe
jund panevad mihmema uel
vars ood püs mäg'ap jaada ja
neid öopelti, kes iip mii'mu juue
taksoo tulda, püs jaanjon ma
jalle inimelogn ja vondi mirele
välles ast lõbli. Eta voldipis
stuvens joomingi türda ja püs
inimelogn mäg'ap jaada.

Olikel aegpäts olin ma pille plastis,
kui ol punud all jaanud, tali jõttu üm
ifand maa' uusjt püsse ja tellis
mimist maa'la nimma, nino
ago testa palama: aye heat,

jaan 160.

ma paluus vitsavore brakkide
aga ja mängime olaastas,
mull aeg kippab ega vats minnes.
Täna aga näidi ühastet: Ahi
fins oldei ja selts, kes eile ööle
mu püspikute ärapettis, küll ja
peaa maha jääma. Minu aga
aga vasto palunus. Kalle jäid,
minu olle täna alles siinist
ööpäri sujas, ei minna pole
sürgi pihut. Hocas i püsi ains
minuks jäetle ja istub laekata
ja mäng algas. Minu aga legis
teda järgi türasava, mihel aga
oli hange hinnu sord te võito
onale jaada ja mängi eespi;
ei pommidust aega lähele kumis
kun poolt ööd kavutust, mees
taupis paks metsaga ülepe ja
täns kaimiste mäggi vilja.

jaan 161.

Hommikul tulid mulla sillaar kaore
nolpus jaelle nattavate aga ol' ja
pool taha inimene puul keset,
täna minut valitsemisest ja
üller. Kui jõe full peads kord a
minum ovel ühe pärn valmistat ja
oleks mõs maha. Ago täna ööpe
tulab pimedas ja, keda on väne öre
petta, temagi juud vaga kavutust
mõterlämmus, enne kui ja tervast
võite jaad. — Ma läägin varpi
lähemase mälg-peppajäne ja
laefi! Lida mulla ühe raudmehe
valmistata, kellel tulbet kannab
fins ja mis medruya püstitat
võini pannus ja lähti teha.
Telle mihel visipis ma siidi siinset
mäggi ja peadi sini teda usse taha
jälle pöörata peale maha ja tegi
te juur lähti ja peatku mõnda

et nui ma laua alt wodru pae
wastafin hambar jaesse nui
puji lunn siimri loi. Olin
ma oma ettralumeista uusjaga
valmis jaanud, vatafin ma
rahulikult ühted. Seositud
aga tuli na ja loi ühlaifi na maja
peamise uusjaga. See astus loodufüga
fisje ja hauas minu augutama
et tema pulafid olla äropetmed
ja õhuvõttes melle näidata, mis
ma selle eest väärt olla. Minu
aga alustasid veel vastu paluma,
et suina hoapis ilua fööria ola,
nuu olen alles efinigut ood jaan
maja rõmajal; - seil olla õde
m tuoni mure jeda paha fulla
teineid, voodat feal nurvas
uus taga uuegab üles joobaid
nauanuus, kes teab ehk

on tema jeda uusja teineid.
Mine eige ja nufe tervale fuhu.
Kano öölus oli fette kule kohale
valmis aga vaevatult oli ta
epp raudmehi fuhu piftoned,
wastafin ma wodru peale ja
raudmehi hambar kargafid
siimri osis plasefuid ja mehist
oli keltusestega eelipidi raud
mehi hamaste vahel siimri.
Ei poleuid mehistyfel enam mahl
vaid pani juure wotluga uapaff
valja, raudmehi teineid ja ees
uapaff kõrval poolte rõhku maha.
Tommikul oli kunningo lillar
puustestat omast vioidega kengi
rejat ja maja na lauanis kadem.
Raidsmehe leijfin mitgaff mäff,
wann üles oli ta hajus pesunud.
See juttu uuejõe ma lappi

par 164

põlves ühe kast Normanni
juest, kes minne ja juures püleses
oli. Si oli nüüd veel üks pülesen
ja aga ma omam ei mälestata.

Kellega jummas õpetust kutsus
ka: D. Tuummine Paati

Linnat

Oma riipi vesi ristisamije
tul jahtufin sed ühe nend
üldju maja juur ja et üta
näos oli, astufin ma füge öö-
maja paluna. Ümber pannus
negiin ma et majas mitte ini-
misi hingegi põlvas sündus aga
kõik korrat parast, tulles põleb
laua peal, laud oli kallid rooge-
dega kordud, toolid laua õras
otolemas aga ini minge hingegi
nuusil pool naha. Ostatfin
töörki aega, aega ei keldagi

par 165. 5

elavat looma tulned näkkavalt,
viimase vöölin püdamine ristba ja
istufin lauda ja hanka jär
leiba võtmer. Kõnd ols par
päraft nõndaasunute ka viina
ja oled, ma päärisin ennast
nahkjal rante läis. Olin me
fönnus ja joomus jüs püdaphi uus
nõue nahu näis viimast
ja leiba lundse lastea. Etsa
pügefih laua alla pütt peal
oli minu arvates kõige kõriva,
lõpm roht, oma trummi vöölin
ma ka ligi (ma olen ju polgu
Tuumini lõija); — vaevalt
olen ma oma polgu paindu
pügendo, kui üues nraabinat
kuulfin ja üns läks lahti;
raast üns töre hanna õprama
füüs astutis. Olevad sunnud

per 166

oma pealis riided feljast
maha pannud is tufid uemad
laulda jo harrastat jõoma, kus
juures uemad sagidastest viina
klaapide ja pudelid koldestapi jo
muugufad juttu westas. Nahete
varvel tähendas prauer ka i, mis
pidi neagu rohuvu roogafsi olema,
näitab neagu olets lõikemises
jäemu. Oli nad uemad wü-
mases föni ja joomas jääv nad
sel terua juure istuma jo
juttu westama, seal ütles
praua härrale: et mängi-
me nüüd ja buster buster
mäng kildas prantsus Pariisi
linna lää, seal kahvapiru na
oma tunnisi pulgat nätle
ja hankipin tunniste pihla
ladaus, et tuba müras.

per 167

Oli härra & praua föla kuulud,
panis naad chmata des tuaft
valja jo punoma, mina
robijin va laua all välja,
acasiin härra linna nahha
kaprua felga, püppis tenu kõbe
nina tulaka loo, laua päll
tasna, wöllin ~~istubus vintbergi maha väravat~~ laua päll
roogaast, mis üle jäemi, ona
leluvarrotleti lisa ja lõspis
ka minenia. Siifl püival
istufm muante ääres jo wölpis
lounat, hõbe nina tulaka toos oli
mu rõoves maas, pal jõttis siis
härra senna tellia jo koorstega
minup mooda, minu sini
tulaco toof filmates pidas
te aga riimni ja palus mind
omale tulareid arida, ma ütles
toof tenu nätle, te wöllis

ja 168.

parajo jumne ja harscas
fis fida toofi aindoruy i was-
tama ja värisi vinness saft
ma pille toofi jaanud? Ma ülejäi-
ju on minu vordu märre, fis
kui parafus. Taigi füg földi ja
kutter kutter mangi mängiti,
olin ma jal ja uurs tömmvi
lojani. — Härra palus vund
oma töla istida ja tervi aja
fösta, mis minna ra ^{väitõdane} nauti-
mata tegin.

Tutte järg on mul
meelust ununud ovi palju ma
nol malestan et fida well
racenis juur jagu oli aga
mis läinud, ju läinud.

ja 169. 1

I See poiste laul.
Kuljas olgu seitsetas,
Kiltbi kepp fai seitsetas,
Päppin waaxowalgid willer
Kulmikko kijuid karvu,
Aeg nra tegin siimme mütsi;
Ühe omitsi öönmütsi,
Teise omitsi töönmütsi;
Kolmas enkja loma mütsi,
Neljas kiimamise mütsi,
Viies vibusse ilusa mütsi;
Kuues kuaja kuu mütsi,
Seitsemes felja pärs mütsi,
Vaherajas sari's kaima mütsi;
Üheksa äötöö mütsi;
Kuumes koore liimimütsi.
See laulustole si eme
tee ojape ajal igas iskel tuttan,
piis siinsest leedule.

per 170.

3. Juhora puse.

Elaapi nõrd wanal ajal vabas
öde ühes jaunas oma wana ipp.
Koos wanemad öde olvad uüga
uhvi ja töödaj ja põlgapil oma
norromad õde, kes vende muelist
mille nõnda tark ja ilus polnud
kui nend. Oli vende wana ijo
furnud läks põlgamine norromad öe
waste veel juuremaks. Ja pidi
alati koda olema ja koid maja
lõid tegema, si arstus temale
öged küet selga ega ka väget
kõha täit juua, ta pidi alati
fülegi rahul olema, mis teis teft
ödedest sile jää, tagu ja pöörida
ja te muudugi peale rauba.
Öed förmofis tubna matmis elas
tühha pügust, püst ei te annut
enamist lee juures ole.

per 171.

Wanemad õed etikatipäeva ja igapäev
jo püspits enööft puust lugu, täifid ijo
pühapäevs kiriku oma uksele ja üle
näitamas, noorem õde pidi alati koda
olema ja pealegi wanema ödelle kõiv
valmis tegema, füski ei jaanud to mood
kui tõnnida jo leurutada ijo päew.

Pühapäevil, kui wanemad õed kirikule
längid, viibiti temale orneid tuba
püsp, anti kõige väik, need pealt üppi
noppis ja leest reito. Nende istus
ta wanene ühel pühapäeval mullas
lee ääre peal ja noppis erioid, pal
tuli ins wana kall mehitse üppi
juu, teatas latneste ja harskas waise
lapfurci ijo juttu vistanna. Wanem
laps juttustas ka oma ääreloomad
luu wana mehitsele. Wanemu
kui full hima on täna kiriku
nimme, püs vaid kül minnes.

par. 172

ma tahan jine eest noju jaada.
Tüllalapo vaitas ~~mat~~ käll ma
läheresin heametega ago unell on
väga waedud puid. Vananues
andis talle kult mifarepsi ja käs-
vis pille õues kolus vord a lüüs, püs-
jade te nüs taasim on. Tüllal
lepo läns nõito kui näetus si õue
ja tõi üttaga seltsi vord a tund pole
võnks, kuid ühne suurustat toll suus
hobupi er, tenu juure, ues läns ife-
eniyff lahti ja keraad ilusad puidus
talis rohtlaualle, tenu vanas
nauus püüd langofid ifenoff make
ja pluunapilgul ohi rauni mäält
kun mõris haninga tüllas oheldus,
kuna ringas jalus ja ratslinnuspsi
Rumbagil pool ola peal. Ta
astus tollea ja joostis minema, kiri-
ku unuse us pidas töö punni ja

par. 173. 9

tüllalop astus nirkuspsi ja istus ofje
oma katre õe õle pingi peale, need panis
tema ilusaid ukriti rüüdud inimes ja
tahtfid heametega ka tema vägu
võhega ago nii pea kui vennad üle
ole tahtfid wasadata norciipsi rats
linnus neile vastu püsin. Oli
nirkku teenistus lõppemas, läns to
näimast välja, istus tolba ja joostis
koja. Koda paasi te omad vanad nüüd
jälli ümber ja ratsule töö joostis
minema. Ta astus tippa ja
leidis et vanamahome ol lemmi
volusis keetnus, juustle pille nüüd
mittekiip jätksun ma pille, kõra püs-
koolige ja õss pütt oma öödelle
rial sõnasept laup, kui ja
jälli pühapäeval tehak kiriku
minna püs votta rats üttaga
mine õue, lõo selts vord tule

jaan 174.

jo fösorutes rüded ja töd on seob
jälle platsi, oma eoduse töö pääsef
ole mureta, selle eell kannab nina
muret. Selle peale läks wanu oma
oma teda. Kui wanumad õd olid
koju talvus juttustasid nemad noorela
õle kui ilus preilna Tänu üldiseks
näimus ja mispugupi rüde pälvel vael
olnud mis farand ja hulg annus, peale;
olnud tal veel kuid luumud öläde
peal, uorem õde wanatu on ka vähka
et tee pilti nägi ka oma joogu lindude
teravaid uokkofi on muresta fennud.

Teisipäeval läspis wanumad
üd jälle virian jo uoren õde pidi
kopu jäema, pealegi pidi jälle naagu
enagi ened Tahap valga noppima
jo nende tunt reetuna aga täna
polnud tal pellepäris. enam muret
ühtegi, ta ootab aga runni töd

jaan 175.

Olid kottu ära läinud ja arvata võis,
et nemad juba viriku olid joudnud,
võllis ta oma kult vittpaneja ja läks vee
jo tegi nööta kui teda õppis. Silma-
pila oli eule töös ja kebused pal, tundu-
misp kinnad rüdik ümber ja ta foitio
virine. Pikkonal oli aga ka Runiingi
poeg virineus jo fu pani fida ilupas
vastlindut täheld ja te oli tema mullik.
Väga armas, sellipäras tõi püüri
te temaga ka konku jaada.
Agas üri pesa oon jullen leppenud
läks tüdrus virikat valga, istus tala
ja foitio virineus, mire kui Runi-
gi poeg tema ligidatle jõudis.

Nende näis niiid tühnapuuso
iga pühapäev Runkus jo Runiingi
poeg nöönd fannimasti püüri teda
kattu jaada. Ühel pühapäeval
oli Runiingi poeg usse tahes valwanus
jäenud. Kui siis tüdrun jälle riivus,

176

walp tuli, oti suni naga poeg tund
 jaal es ago, eels tuttar lops lippos
 tundast kannestu mieday, kello juure
 ja füüs uinema. Suure suktugi
 si ta aga oma kult ringe jalast maha
 püllanud ja fu fai suni naga poeg kätte.
 Kuningo poeg vittis nõunike poa
 tuttar lepp üles otsis, mässku nii
 mafab. Ta lõnnis puhut päävad
 naisterahvad konoru kutsude ja
 lõnnis iiga üht puda ringe jalga kattis,
 ago ei te paigus nellegi ille, ühele oti
 ta liigo juur, teigile jälle liigo vicle
 ja nõnda fai mi the paes otsis.
 Nunnaks anti kord veel kundi
 räpp et kiri naisterahvad olgu
 os taha, ogo noor ehs wanu, pääs
 talvara, tahos pugud vasti ka
 tella, ago wanemad oot ei läpsis
 töö uinama, ütlesid, nii ja
 püssi tallos ilma aega lähed,

177

te ülla si una lähed ühlegi, oma jäan
 roja, temu oot kattipid kuld
 ringe jalga, ago oti liigo liikide
 nendile, wanem oot oli sel oma
 varvas maha naimust aga si sidan
 ühlegi, temu jalgi di püsi vela well
 petro. Seal tali aga nende obua-
 tatus nende noorem õde
 tahos pugud ne jõesse ja ku-
 temu ringe jalga kattis, si
 ja temale otsi parod. Kuningo
 poeg vittis õda omale prauas
 ago wanemad oot jaiki wanans
 tudruvaro. Noorem õde elas
 oma abikaasaga tüneliseks elu.

Tule juttu kuuljimine
 lapp põlves oma wanu
 tdi Seeno Üuli-
 juust, oot Tahalepp
 parut.

4. Hundiloomine.

Kurat täh omale na roora teha. Ja voolus muufo orfi pama alla, roora pöigiti peale füs ja selle mood muufo orfi ja olnudki roor valmis; aga hudas hingi füse jaada. Kurat läinud Tumala näist oonu nüfima, Tumal kinnitab teda üttele: hunt töüpülej ja föi kurat ära. Hunt pole aga pedavõipi takkis üttele, mis ütlenud: hunt töüpüleofe ja föi Tumal ära, aga hunt pole ligutustundi. Kurat osinind pürimois puu õtga ja hiiutnud pealt, hunt töüpülej ja föi kurat ära, hunt karaas kuapli maast ülej ja joonsnud kuradi dallale, et fu aga puu õtga oluis, pole ta tida pealt kätte saanud. —

5. Tunnine ajalugu

Lilt Käbala vallas Metjari peremees, kes hiljuti peale 70 aastat maha, aiajuuri, juttus tas mille järgmisi: lori vanastrootsiyig, mis looma ja näigt oli kuulnud. Metjari pera on infise ehit paare metja füs, foodse ja rataide varrel. Selle peremehe ja ka ajal olmed paare foda (võif viim, si foda were ja rootsi wabel 1710)

Seda vägi olmas Lõosute valjal Raudatu maantee ääres laogris ja jõstasid väinud ümberväeside suurde sulagi rõõsimas. Olme fügipü testilise aeg, kui ühel päraval rakte saljamust ja Metjari per ligikald nähtud, majaarvates jõvemind kõrre panen - kogu peremees pugudes parfüile ahtasid

ja 180.

Stalpmereid ja tundid ei ole mitte
ole vüle, pannid kolupid egi
Kilge kinni ja tulnud isepä tappa,
kui naad soot nurgas olid läbi
vaenpimed ja üldagi inimust pole
tulnud, pannid naad föia-
viitas ümber aia ootmisi riideff
lasti ja lärmis akju peale endid
horima. Peremees olid parfi
üma valla ja pidand nägu, osa
oivid tehal - Sealgi jaanud te osa nende
juttuhall am et nul sõnun olnud tulba
poline pannu. Ja kõrppani järsuse
parfit alla, rabaanud laji puna valle
ja vooltmeid orloomaid jõeldata maha,
selleks pole ois sulle jaanu valla
hankata, mõlemas jõeldata põhende
võid ja viss tas, matmis te õe & põhje
maha, kolupid pikultus to suure-
maa, need sooritused loagristele lagedi.
Suumi deuni piisap hõlbe pes, kuid
tulnape mõbi taga ülpmos aga
pole keegi tulnud. Vaborus aga
teeb närida, et cheltusi peremees
olla nende jõeldata jumest ohe leidunud.

J. Stalpmereid.

X Lifa

ja 181.

6.

Eespool juttustyle lifans võin veel
juttustada mis ona ona ispa ema
juust kaugele kes paari kinni
aastat eft 80 aastat vanadeses aia
puu. Tema teisis Rootsi fööri
feli juttulage juttustada mis temas
oma ema juust kuulnud ja pe
olla juttustanud et temas ema on
toidus olonu oei föen aeg olonud,
pe olonud mitte magul ja pidand
toidupole minema vesi jätkun
mitte nurga taeva satjamiseks
punapões riides välys tulnud, kuna
pugend teie ääre vadana põigup, fu-
kini faba jämed teie ääre peale väg'i.
Stalpmereid läimus ilma teda nägi,
mitte palt mõoda, tema felikku
fabo olus aga kolupi varahaaraid
aukuvi tais tallatid. Siel ajal ja
moned aastad parfaat jõe kinnas

esinemaaalt põlvalt sünna maal
soovimas ja riigimaa. Koos nõist
rahvad muistarakust tulid olmeid
nõnde ja. Kuniil posse tulnud
perenaine vinnatiga kinnamaalt
koja, kui jäestu ratspree üle riib
tanus, naene pugomaid aja äre nõgad
poesaga ja ratspaline pannud oonis
hobupäri aja siin ja läisus
ja tippa. Hobune olmeid aga
ümbereagi soovitid kraaniga
raetid pal olmeid iseparamis hõbe
oluti tõrva hõbe ruuduga ja nii
muistarakus raeko etteleja rippu-
mas, naene olla läbi aja oma venna-
tiga ned maha loogutamud ja pääsi
kui ratspaline õraläirius, nii jaan
üleni vappinuid - See ajal olmeid
muistarakut sisipise hõbedega eendis
vihade, nagu vanemad inimjõu
räegivad, olmeid mõnel nimel efin

mõnda hõbedaga raetid, kes vau
mõrgaga. Ma olen nendeid igagi
mõned näinud, nimelt ühel minu
ema poolt jugutsit, kes Ulemaja
valdalt kuj hõbedarast paistit,
oli üns rääfigune raeko che,
peo ol eptes üns hõbe ku mis
negale vörvi virel korralt imelis
raela rääsi, fells vüllus rippufid
7-8 kasmaga hõderublo türki-
pale mündi veel hõbedasid poated
föles ja kuua vaid siinini kustutti.

Räägitarg ja et need
riigijad olla ümberkord rahti
nagy taga ajamus, kes mettu
panku pugomaid. Taga ajaja ei
panus tahe kätte ja kannabid
jedas ära viisima, see olle kustutus.
minu vald värtsi jääb ära, püs
kul jaeb aga poesaga.

per 184

Poefas elja pole ago. Jõo ko
nammalauud vaid joodenud
päfajt valg ja näidam väat
juli omal on üli pita keel,
pärisip jaan mölemad kinn
võetas. — Nende nüüjate fess
olmei naga enne joi nimetus
te naistekuud meeste riites.

Niid luejisse mõnda aasta
päfajt jõo möödo maad ümber
ja häiem, kui pereravust pole
koos leidnud. Malle, olme
tule mitjott valg jaoks pergel
vere vaitas.

Olme ja kõd kaks naistekuust
meeste riites ükste talupje tenu, kus
pereravust seiklmaid nüüjaid erakse
ago paanu põrgusorm. Et nemaaja
too ees lähenud kannuud olles
entro ka vahitluna, juurahvas ago vaid
jõa et nemaaja raiut rakuud olme,
nottind nääd üld mabac

per 185.

Mõned jäpporolt nende mureded.
Nabala walla wanemra nahva
juust wõib praegugi veel muulta,
et mitmed (v. töde asemel k lärt
paab pruugitav ehk valja räägitavad.
Näitujates:

Jona kauval asemel öölevp kabal,
Köova — — köoba,
Köover — — köober,
Köwapi — — köbapi,
Kivi — — nibi.

juoni ins nabal inimene,
köba nibi ei ole häd jaanu,
jelle köbapiiga ei nöbla viinade
luifata. — Türipi, Maripi,
Kijud riöri ja nöberaid puid olla
kõige rohkuene. Nõnsapannuti
räägitargo pür kui pür amber-
kallu nahva püs igal pool: veel
koa, moa, woodanna, reastima,

feal-teal, feafe, feal,
 noat, noaled, poat (paat)
 poaled, poaties, noat, norata,
 ehe sign: noadid, poa did,
 cooadid, toat, toadid.
 kærer = kennar. püefitafn -
 hiltarf, talits. — ehenja apmel
 ühinga kopinat (kopinat) nupta
 (nuba) widama (wedama).
 ohrad (odrad) xiilomit (xiilimis),
 reial reialine (reialine) xammus
 (xamis) rõhuvos vörvuns (xojus
 madamed) aida madamed = aidatrep
 utama (bulkuma) luufima,
 nuufima vaniflira (häima)
 ja kömpima, sangima. —
 wedeluna, legeluna, legeden
 venima (laipeluna). On xay
 piisatlon ehn rõhunets - piis,
 sefta on waigo illure ehn hiljuna.

nehrama (xedome) nehrawas
 (xederwas) pôlverekr (p-ader)
 norima, temo on uno norija
 iminene (xonuu saapigo) nofima,
 tömbama, svijja, tömbaja, (varas),
 næppa ammela puumima, leival
 on pikkas næppas, pigifed næppa
 takendava ja vargut. —
 Tüflama, ufdvana (xawsto-
 ma ja persma) tremmellama,
 wemmi elama, läsimellama,
 coommimo wömmima,
 kaigaff audua, rooslama,
 fahrima, wilutama, fino-
 xaid jagama, pirkimiste votus,
 tea tagut tuustima, kafe uwo
 riputama, urva plaaster,
 tulitama j.n.e. on rõin waiga
 pruugitavaid fônas, millega
 ikunuktleft (tikuharju) tukenduse.

ja 188.

Niimata annan veel nimeta
wanad kohataide nimed j.m.
Aero pere, Suatre pere
Trooga pere, Kerde (Kärde) pere
Ema pere, Ooms pere, Viiba
pere, Nelli sõn pere, Tabilno
pere, Toba pere, Jödina loin,
ämaris magi, Abspealne vab
eluratnu, moneratnu väli,
fogula väli eesi fogula väli,
lõramagi (sütt ondine linnu
magi (soo fees) üle alune mets,
lõnatna mets. paegna allinad.

Koospiir veel nimeta taha
dada, ago kes teab kas silt tulu o
palun vabandada kui ole mõnd a
tätkujuta ays rööskojutamud,

auus, asulinult

pt. Künitopõlts

Nabalas 26th Febr 1889.

ja 189.

Nabalas 4th Aprilis 1889.

(38)

Juri kihla

Saadud 18th Apr 89.

Avaldatatud herra!

Sun juures lään tan tuljalle
olev vana juttusest, mis ma sakwa
puuli kaelus. Tas ago ümzugune esan
ke vana vana fessa kõlbab ja kastu
ülespa kaputis on, felle üle olen ma
kake vahel. Mull on veel panatuid
juttuseid, mis sakwas enne mu üppes
juttades nimetab. Nagu on kuni soga
tättardust, oche pappidest, kikkeldarist,
kistridest, sahetus lastist, kolmiksi
jakti kurgut väsimistest ja temu
tegudest j.n.e. ago mo kardav, kes
pe oks on ilua aegne tell ja vare
nis ülespi kirjutada, felleparost
palun Tas poolt offust, kes on uis.
Jugune kaasus ülespa kaputon, neagu

pis 190

need rodu juttu mis piis juures oleb jaanust. Arvata siipugused venna varas hulka kõlbavat, piis võim elus veel mõnagi üles kirjutada.

Vanad fõnud jo mäestatupi, mis rakva piis püüris, on viist ja eramistöö riik üles kirjutatud jo ra tükkitöid paamostustööri leida, selle pärast pole ma veel püürimist taheli pannud. Minu aga ülönud piis paines ka proovides nimetata:

1. Hell härg, karus farve, võttab faunu farvile, ^{taan vee} kihelkonna ^{taan vee} kihelkond.
2. Hell härg, aux folgas. — (muu muu)
3. Kult-varevilles muras siipper muus täis. — (ah)
4. Vanemus murkas tili, ^{taan aed} telli offas.
5. Ehit kui ora, eeskell kui kuu, terra lei kui labites. (vana)
6. Heletu, meeletu ja maailma ootkandaja. —

pis 191

1. Pikkimal rui muid puni, mado-lam rui mao rohi. — (ter)
2. Igalt poolt lõksab, igal poolt lõppab.
3. Mees läheti metsa vaine nälchapidi ^{ter} põgen.
4. Mees läheti laudile, liha waagen pea peal. (van)
5. Kerele, vääänleb jaeb latios piis muneb. (numata)
6. Pääval Täpjo tunult Täris õigist looriff liha täis. — (ping chia hoo)

Vanad fõnud jo kõne kõnnid

- 1) Tana juu ferovi järel. 2) Nid ilu õppilab. 3) Nid uspika maha noo-mib, 4) Õllepõlvedas minijalle 5) Chinu pankku pagari poigile jaio. 6) Täna altpi aeda, hommme ohaste põlu tunu kannu liigu lõppetes, ööldup kui seogi ülded ene ole aegs käll ja omu tööja mõisted. 6) Vares maklit makhetajo väraaves. 7) Sogafos wees on hea valu püüda. 8) Oon välg olla parim kui läbiröö välg

jaan 192.

2. Pahus figo, palju vigo, nähts on seamas maa on külunutamis, öölts, inimesele kes iyo aja jures püripi ja siiriipb. —
4. Hanke ootab raeiro järel, öölts, kui hanke võidmatte ja zarjub.
5. Muu muu soob õlla magafam, kui vöröö ona koi leib. j. n. c.
6. Ehn : Lapp ühverdisep, kui piho pääval suaga voolistatud, et need laastus, mis pühapääval voolistus (leigatus) peab o minipl pääral nende peale peal õs pöletus, kes neid voolimis. j. n. c.

Palju tervit ja jõudu igamõõ töö ja vana vara rokkupanette soorit

aukopärlasult
J. Rautopäl.

Nabala keskm.

Nabala 8. April 1929. jaan 193.

1. Pikkuna nina juub.

Ebas nore eino iyo oma ainsja pojaga omae faunes rukalist ja önnelikku elu, naad tegid mõlemad tööd ja ajapid nii väikest wifil oma päivi õlap, raha koppineft ja mingsi aejast pölnud neli ualgi puutut. Humanus ütles homm. kui leidis poeg oma iyo purnut jaangi, pojo Kurvastus oli puur. — Kui eponim Kurvastuse tukin osiöödas, harkas ta ari pörama, kuidas niis õlap jaoks ja kuidas iyo omaka matto. Ta harkas na majas järelt waatama, kus jo kui puur ija raha varandus sa pedi alema, sest fellelt pölnud ija tornale ual mudagi rõõkisust, aga ta ei leidnud Kopiratni nupli pealt; — siinmaks tömbas ta laua jahtli vörj fahvelasera lahti, pealt leidis ta kolm vana leibja raha kotti ja ühe soole aga mitti vahel.

jan 194

Koppisatorri. Kuvioa neellega vied seija
vihdades, velloles to ühe kõltsusega onna nalle
ja mõttles oleni fügi mäall mõrreka tän. Oleni
füs oleni elus no lähiajast, ja vaata imet,
kõltses oli kõrgega märga roha läris mis pinge
ta mõttles nimet. Tahe kõtli, ja mõttles onras u
oleni ju mal hõlerabas läris ja vaata oligi
järamaid hõleratlaste ka läris. Kui ositultus,
to kannab nimet aru jaama kuidas ifa vob
varanduspäga lugu oli ja sõttis nimet kõltsuks
ma kõtli nätle ja mõttles oleni ja märgi Rats
roha läris, pilnina pilte oligi füsi kõlblik,
not oli kõltsuks läris mis füres. Ta vob
nimet ja vili nätle ja ka yle ja palatsi ära
paavisa ja märgi vilet puhutka, pilnina
pilte füsi tõuse augment fücamõche ten
ase, igat pidi valmisi tervise käestagi lätiha
puhus te fida vilet luupf olige, füsi luupf
kõiv jälle onna tund. Kui te onna venu
ifa oli maha matust, lehkuus te omest
seodupageet ja läbi mõõda maaletuna

jan 195.

roonikera, füf rakaft polnud ja märel
niini eiram paudur. — Jaanis mões piimastus
ühte puude linnu onu pigi kunningade
ja mõttles nimetas füsi elamus jäesta. To leksas
onale ona nimile abiga füsec tori ja märga
Kuningas loapi lähi allal aitaja ühtedel ja pofos
punso pofe, kui osikas onnes elamus. Sellal
Kuningal oli kõlm trüttast, mõnesugus te
baanes põtruff pidama ja andru märel on
valg kui üht piinest ja puid fügn märgi laudu.
Ko putus onal hulgat tundrid ja elas üma
kuningalinealt, leksas ka soobid onna inu
vile abiga füsec mängufi pidale ja märgi pofe
piinapuid hudi ja ööni pofipid, füf märel
polnud ja sallegiposi paudur. To kannatas ka
mõttles Kuningaga vanemad lättart
armastada ja sõttis ööni kunningale
mõttlemises hudi. Kuna nimetus mõttles
oli kunningalde mõeli järelt nimetamisest
ja lättillal, kelle piinapid. To ona värpi pasti
armastatud hudi. Lõlo ja lõi kõisupide kunning

per 196

portkonna ja, läks rõõmne peis ja püsib
pikk aeg. Cõnustab tukeras oli see
mees viimane koos selle ja edasile
jätkotanuti ja see teatamist ei ole teada
si. Peatub ola aga pikk ja pikk kõrre ja
tegutseb jaanit aga te ei avabandust
ja ei veel uude mõõdu mõigikombel vaid
vaid täna veel enam armastavaid; - ja
te mõistab see voodustust, et see siis aga
tundma ka ei saa vaidlata, seomnes tegi mõi juba
te jo teda mitte ega püükide näha. Oli see
siis näinut, harkes te oosturust wige palun
et te oled ega täna hoiu alla annanud, ola
mees uueks teda ja arvab oled ega tänu mõig
telliti püsts. Oli ju olnud oled ega voodust
võne mani ja enam enmale hoiuna, aga
annust oostust viimaseid lahterohkaid
hiig. Siin mõõdas otsida seomnes et
te ola pikkus jaanit, kuid püsts te siis
eagi mõi tule hõivat läbirüs läpp, kannab

per 197

Telliti nauti kätte püsts, aga ei paavut. Pündas tuli seomnes mõõds püsts ja tulus
harkes tundma kinni. Si alataid üldagi te püsts
oma elusõda muutuna ja oma puurepäälst
si maha jõlma, raha oli olles kõrge enamus
elata. Si lass linnust ära enata mõistat
püükidest ettpuna. Ümberehulades pükkides
te viimane nähtu mõiga, püttid ei te ühe
mõjaga pütsi püsts veda te ütteroma, püfus
oli üla jaid punapuid mõju tais. Viimenes
harkes siis fõrma ja et siid kaud mõigipüsts,
si te siid kõhutais. Ega oks hõdo! - Tund
mõo harkes kõrraga pettumata kõlvenuna
ja ülatus viimase valast püüdis. Rahu
julges te siid enam oma hirviga pikk
mõiga viimana; - mõele leahetundus
viis te ühe mõo olle ja pidi pütt ennast
alla kõrvaltama et püükidel purna pääda.
Ja kõnditas ennast alla aga ei kõrvaltama
mitte püümuse vaid tressi aga ilma wige
jaanata mõiga mõõda alla; - mõi all

ja 198

eli hatticas ja noormees orees peapidi
jenna pügi. Olle to ennast jaluti aga
märda ta et tema vana kahanevra hoi
ras, te pei am el hattica weli tema püts
siino kaotamisest abi andu, füspäri off
hakues te kooliga oma pütsi siino hattina
vega. Kestma ja püfma, sunni te siino
te ennast püfpi pügi tagap' fai. Noormes
võtta siinil pütsust. Kuningas tellib te
püttat kätte tapu, te läks mänti mõndi
mängi püspoli juure tagap', noppis need
enipile. Kuningas korrige tae, läks mõndi
linna, otsib kohu. Kuningas loob juure ja
püttas oma mängi peal mõnia. Ta oli
oma mängi tapus mõistetuna, mis ei ole
enam si wihedat üratud. Kuningas
püttas pütsust. Teda mängudega peal nägema
ja et need mängid nii mängi ilupid mängi
mängi, mis te need ära ja ennis mõistetuna
tellibelle, kus suud püppis oivid mängi
föid. Vago ovide töödile käävavat siivat

ja 199

rahast jaanik ni pütsad. Nid Ristpöde kõig
laged töökord ja ondi ligi aja ühegi nõuna
alust. Niid voldis noormees kätte, laces
oma telliba hattica juure, tõi peall pütsi.
Tae völ, tups pütsi pügi pani te jõe völ, te
läks mänti linna ja lahti kuni ringi tead
andu, et temal siipipügi sohita olla, mis
pütsi mõnade vastu abi andu. Kuningas
laekis teda vastu loob peat ristpöö ja esiti
kela et te võis kuni ringi praua ja tellib
pütsi mõnade juures oma õimme kattpira.

Kuningas praua ja kaks noormeest tellib
minaf' püfpi kätte ja hattica veeaga aja
varumise tellibi mõisa jõe veega. Kuningas
praua ja kaks noormeest tellibi mõnade hoi.
Käpitsa mängi lähenemas mõnoma ja kaks
mängi pilus nähtavalt väiksemas, Kuningas
näas oma ennast püfpi kätte ja, varumine
tellibi mõisa aja ei lähtunut mängi kantud
kahanevra. Noormees, keda Kuningas tellib
mitti enam ei tunni, hoidas kui a viinak

192 200

uplatas, kus tel eba märgad ja loo aegi
jäävane peal olla, kus otte ta unne kelle
blanohiret tehnid, kui see peal vistu vahel olla,
mõne minu ei tehnud ülehooneta. Kuninga
tellit ei lastut. Raua aega märgad tunnus
ja, aga kui ta viimast aegi, et mõni nõun
ei astnu, tunnustas ta ilu, et ta mõne aja eft
tagapäät ei soovinud olla petnud ja pütsi kui
mõni tükijas aja joma sõlde jätnud. Kõrnomes
paeksi veel aegi temale mõõdu tenu ja oma
käigut õsia anta, muidugi ei olla parameenup
lootet. Kuninga tellit tegi viimana mis
sooviti ja tõi veel aegi noore verek kätte.
Olles uormedes omma aegid sätte jaanui, audi
te enne Kuninga tellitelle tundi, et tema
pügamine uormees alla, keda ta petnud,
lõks mõni omma leid ja üles veel mõne
pettus mõra, mitte mõru mõõdus tupsas
olu lõppi kanti ja nõnd ja kahe jäi. -

Sise jõelle sunagi omra lopp põlves on
iis jures ühe vana mehe püüt, kes peigustas
peal kais ja mõndagi oskus peigustada.

193 201

2 Luupainaja, luupainajas või
tallaja.

Meist nimetus elunaleid ehk unoraku
rinnavateid või inimestega töönde wawa-
jateid teab rakoras palju riigisid. Olla
puhas jälle tagu riigis inimeti töö ehk pügi
nöidus; - Muyat inimeti võida nöidunup
tul inimestele ja na leonradelle talla-
jad või luupainajas ööpil magases peale
nõema panna. Nõad voldi rõis pugu
küngilep elavat ja na inimpi tallajates
või luupainajates panna. Rakva pesa
on praegul val püttide leikuvat, mis
nõova nöök. Uhel noored miskel kinnides
na vold tallaja peal. Ja rakbarud
oma häda targale, see õppetunneks teda
võida tallijad. Minni pünda. Tare nävis.
mis nõos vaja ja augut nõmu tippide,
unge pügi aega ühe ukredi augu laas
mis rullu ja hõlgastu voolb Rimi pesas.

ja püs ööfel fel ajal kui tallaja harilised
iduca tulnud, unpe läksval valvata, tule
küinal vankra all, et vettu valgust peada.
Kes teined mõnda kui teda õppelut ja
jäenud valvama, ta auhinnud pimedas,
kuidas keegi üheldi augup püsi pügavus ja
färvi poolt läkses. Kees püttmisid puhu
pulgat augu ette ja vötmas tule päästa
all välja, seal näinud ta ühe noore
laboru oma färvi juures fessvar, kui
aga omast olukohalt oho kupp to pääst-
in, misagi pole teadnud näistida.
Käisteratas olnud mehels melle järsi,
ta harrastab teda armastamis ja vööle
te a piimase omale naipile. Olemas
elamus mõnd aastat õnnelikku on
ja olnud nendel ka juba mõttu lepp,
aga veel pole mées naipile seda rääda-
misi, mitwist pü to teda on jaanud.
Ühel pühapäeval olnud nendas mõd-
mas kõrvis ja mées olla tähele panu

Rubas näire juttupe ajal olla näernud. Kesk
päevaune mées naip kast piajule minupärap-
te näitus näernut. Näine üldlik räägios külj-
ega luba melle pärast tänuole sündis ja minne
ole jaanud. Kesk luhaniid foori lästa ja näine
olla püs ka näituse, mis pärast te näitus
olla näernud. Kurat alla näitus kõinidi ande-
nimis üle kirjutamus, kes juttupe ajal tervikunud,
mõnnes jaanud kõbups uader, Rubas peale te
nied üles püritud, mõneid läris, et pole ennen
muumis olnud kõinid üleskirjutatud, ta panna
fir teip uaka olla ja ka olla ja teip otsi vahed
hammaste sekkide ja haakondi fell kontroll
mõnnes pikkamatuks mõistamis ja tundus
selle töö juures imme uudre mõist, mis lä-
rikip näerna aganud. Kees olla püs
na naipile asja lugu rõõt läisate ülespu-
räärurust rubas ja mitromblel te teda
jaanud. Seal juures näitamus ja ka
toa unpe püs feso auru ja tömband
prundi, mis fenni ajani kogutamalla

ja 204.

aga püs paigal fisionul, vältja. — aga
oni puu, kus pole aegupt vägjas oti, oti
ka naine filmapildi kui taval salumis
ega pole enam tagasi tekuud. — Üks
teine inimene saatis fido juttu natiivis
tepp moodi et naine olla iga laupäev
ohul selaja oma leppi tänuviestina
jo olla nelli valged puhkide färjide
igakord selga panud ago teda
enast pole koginäinud tulewas
ega äraminuvat.

Saaremaa lempaino vör tallaja
juttusep on palju rohiva keskel
läärumas jo ustaapi veel tana
päeval et tallaja vör lempainaja
pale häia, ööpäti inimesi soovu-
mas, jo olla vörn tuli rüga ja
inimest töö. —

Nedalaas 30. Martfil 1919.

ja 205.

3. Kodunäitajad.

Rahva seis on kodunäitajadit
mõnd justta läärumas jo fido auru et mõ-
puupis inimesis, kes elus juttu ehk nöörup
priuuriid, pääst fura ja kudu eelise,
oma maja rõhust kermatamas jo pele-
tamas jo ko vaheld fura muud survo
tegemas. Rahvas üfab et furenud ini-
niil ipi ei tul ole vaid kui vaim näia
furu naha feli need tempupi tegema,
mõnd jälle upurad et kui vaine ega
paljalt fura lura fell taovi priuuro. Olla
nori kujagil pool üks kurinoid
ara punuis jo puusjärdi pandud, kogu
jääneval ööpäts selaja valvoama ja
näinud kudas ööpä kolm ifanda
moodi meelt fisi, tulnud. (rahwa
juttu järel häia rüga vaimuud
inna ifanda moodi riides, arvamispi
m muidugi oma potjis.) jo furu

punärgist väga võtnud, pünni vab
fjäält maha tömblaid, üns tömblaid
maha oma ümber ja keitnud punärgi,
teip pannud kaesu peale ja läinud
juure rehaga oma teed. Valvaja
räeskiinat täpl koomusul asja teistele
ja püttus üsna, mis viidi teha, riimaks
minnu targo jumest tööta kätina. See
öppetanud ja rääkinud paiga Täie otsi
jaht kõt kulte ja juuru punärgi
valab. Saand piis nõndesuvi tõlgi
ja neiu nõt punärgi relatiid aga
ni peab kui pe tehtud, tulnud purnu
punärgist välg ja pannud pagana
mis kannab välkunud ega pole teda
keegi enam näinud. Punärgi aga
panndud taanne poks ja jaanud nõnd
purnu asemel maha maeldu. —
Avatanan ja usttanpe piis, et kuri
wain purnud juunige maha (ei see
käia aga te piisada inra feda teda
räima, sutt purna läbi vñndud

piis pärast olla oahval pünni mittegiup
purnud, kellest püs kulte ja kohatulide
mõoda mitte enne ringi, föste, et jahe
äro fegata ja teippiel hundid roduräigis
aramureraiks. Roduräia tella insea
öhtul peale pünni loodi aga ei sooda
kauem, ans viliisti, kui kulte laulun;
piis pidab te jäle hundis tagasi olema.
Juhltas mõni inimene roduräijaga
üks teda föstus, piis istuda te valjil
vaneri eba res atopeale ja algus puhkama,
olla aga hirvina, saski vildida. Kulte,
jal olla mõte purne lins ümber. Olmid
olla aga roduräigis kõige purjonevad vren,
laeti, neis mardu teda kohu ära, kui
aga kõtta pada; — kui inimene kes
roduräijad juhtub nägema, märsib
küdo: hundale, hundale, — piis olla
ka hundis kohu te kannul ja mõda
teda ära. Juhltas kord purjini
meni öhta hilja pole, heino soobi öle
kostmaga mõoda ted kihls pole tulewa

197 208

ärkittel kutsus ta pürt miro ja äkei
mipu enne taga, tagapäevadest alnenud
ta kutsas kutsusid üht Koduksib ja tegos kihu-
langu. Koduksib aga hispanul uuehe
koorma üp peale ja haeckane paljala
rippideks kutsutigi narrima: Kuts säh see
jalg, kuts säh tine jalg, ja mu oma jalg.

Koormamees otsusid ko miquuid ja
kalland järsku te pütt Kodiva nime nimis
Koduksib ja amärkada kuppand
Koorma otsust maha ja pannud püttide
ago kundi jaanud õlo nätle ja mädon
dra. - Pühvral olle ja oma puuvilja
obmed nii pugustele purvudelle jahed
kiini püüde, vellekt püüd arvatu õenorto
obmed, et to keda tuleb - ago püdmereks
pole muud rõluvanud, kui püüd rõllin eba
ahju luu poold. - Pülgatid juttustasid
nes mees, et temo kauba raciwates nii pug
ja püüre laul on leidud, mis pidi välti.
Pülgatid obmed fötas, füüs ei pidada
süttide kölgipäste mädenemist. -

Ka pannud on püguse punafärgi, peal
olem kuni kaudu, et välg ei faaks.

Natalas 4me aprillis 1889.

Endiste jaotustikku lijanudsp. (pgt)
Türi kbla. Saatud J. A. Raudpold 18me 90.

I. Kratt ehk varakandja. 16n

Nagu tuttav oli enne ja olt
praegugi veel restoratuva seas
see ujse viinumais, - et olla inimugi
nis nüüja soovina abel onnale seadte
sõri varakanüüd võida teha, kes
fis oma peremehele kõist pügus
varasust roju näöda.

Kratt naidata ennast
ra wahet leiste minnestile, nii
tule suuti ehk lindava tulile
näit, osa tulele reere ehk
lindispäps jaat varakanüüdjam
arvatu. Häigitaru ja, et kui
pe imimene, nii tulikänta nöi
kratt jahtub nägema koduvad,
oma rahemo jala siinga paelas
risti kohast kannab tarkka, mis
ga satru peab leigata, fis arvata
kratt oma koorma maha.

Teda natfetiavari ei tehtisa
aga mitte elukoonepi raangel
ollus ille wöthia. Sest inimene,
kes fida tib, peab rustama et
kunneste elukoonepi wajju al-
faab, muidu wifata kratt omo
soorma temale felga.

Rüngitasp olla seegi inimene
Koh Kratti väinu kentavas,
ta leigand rusta pahemaja
Ringi paelas natri, koh
Kratt hankkand Tema poole
waoma; - mees pistmas te
punuma (joomena) Roju
poole ja pidanu Roju omo
tuppa jaama, kratt olme
aga ka kannud ja wifan
mehile laua soormo felga
ja muu jäineid viigapais.
Kes Kratti jultus nägwas

jo teda nimetab: „näi kratt“
ja sordoda ta ära. Siin Nabal
waldas elab prangul üks muu, ja
justustas mulli, et tema olla o-
mas noores põlves näinud, kuidas
üks mets kratti Temat, siis ja põl-
aga midagi jaama, sest et Tufo
inimene olla peale tulnud ja looma
äravikunud. Krattil olmeks vaas
puu jaalg all, vana luid tehas,
pea olme riidest önnimeldest, kaks
valge eluvõt olme filmadest,
torumüts peas j. s. c. mees olla
väinuks vaas nelja püriwa ölkus
üttée peal Kujo vaimu häft
hinge jaamas, kolmandonast
selja püriwa ölkul pidanud ja
loomale hingi sise jaama;
aga Tufo inimene tulnud peale
ja riikumud looma ära.

Pole pole pole mees omast vaevalt
muid jaanud kui föimuris
„Kraat-Hans” mis vanaasup
paikoil, Krattit taardides ümbo
muutmis.

L Nagu tuntav on riist-teed
ehauul eniga tähtfad paigas,
kus nõeup ja muid ehauju hõbisi
ja tembusid õie tekkus jaanud, pole
jaadud ka enamist ikka, ka
vana poip enesoga konkav. See
aga vana poip omal teenistust
lakkinud jaada, pidanud kolm ta
või patuna näe nimelis föimup
vana poipse parades aridma.
Mõnd religioos ja vana poip
pole enesega maha tekkus kõula
kontrakti olla illes kirjataanu
ja olmus inimene töötse vana
poipi soovimuse all ega este.

3. Arvab ka paelgulgi veel rahvas
et tundipapa, taulenardi, mis fui
sjal fogudeste mõõta heinamaid,
pöllupi ja neid mõõda mõras edap. Kõne
sõnu kõrva ja peagi alles ei aruole
muid ei olla kui nüüdipäevavara
kantjad vidi kraati. Ja kratti
ehit varasand ja selle pole paelgulgi
veel mitte nadun, vall on veel
inimip nii leida, kes uputab ja
aruvad et mõnel mõhel voodit
või varasandiga olla.

Mõne vanu mõolestust
kokat, nellelt vana rahvas mõnia
teab rõõmita Türi vilvelkorras
ja piin ümberrannaidu.

Tubala ja õru mõija priedes
juures jões (Türito jõgi) on üns
pigas haua, mis Raugema
hauaves nimetatakse ja üle

nelja pilla fügari peab olema
On na tubli lai vee loini peale
faa jammu lai. Rahwa piis
liigub just, et olla innemüste
Kord nii piis pöörid olmed, kui olla
kõik just ja vee ümbereksude aia
muus ago Raugema hauast
olla ikka veel vett jaodud, põe
olla veel, sii weli jaagi väikse
jäenud, haua põhja kauasest tekkis
Kaua rääsid olla proogul veel
haua põhjas alles.

Nabala ja Sausti walla piirel
asub heinamaas jões on
ühe fügari hand, mis ütsem
hauaks küttafse, ka pelle
põhjas olla kauas ja lõpu
või rääsid proogul alles,
kut ümber haudne rahvas
ihel juurel pööria ajal veel

näinus toomas. Üks vananama
raenis melle ambe rakverimine
aasta up, et tenu olla omas mo-
res põlves tenu hauas fügal puu
näinud (leppi aitme) mida mid õda
olla haua põhjas näidid vett toomas.

Suunuma jõgi ehk enneni õla
ojal tulb Jürippa juurelt Nabala
maa peat jaat ta põist püssimaa
joostet Saare maaja all läbi Kila
kibellonda kus ta Hüüs jõe
nime all moodi voolab. Ta teeb
Nabala seosa peat ja vesi põle temi-
tsa, et ta kord maa alla pool ja
peale versta maa all esipä joostet
enne nii jälle nähtavalle tulb.
Kusenvere külas Mõdri ja Õenori
perede juures on mitmed kavistused
kut weli igårans vette ajal alla
voolab. Rahwas räägit et olla

seos paar hõrgi pealt alla läin
tunne olla. Natako kütla all jõe
välja tulnud, tunne aga alla all
jäimus. Kapsjala kütla ligidal
jääb saludel os praegul üks ka
mis väitset kui olens peatunn
kõnele piumud. Rahuras räägit
ju olla enne jaani möija op.
Seal elanud enne vanastest üks
kuri werejanuline mõisnik, kes
inneti kui just püünane, viimast kah
olla aga penna möija nii palju
uspi püginu ja kippurad heera
solale, aga küll if ärannati kus
näidate. See laekus omale jõekallale magudamiseks taha. Niela ja
postide otso maja ehitada ja terivist ja eeg labab, ei soa se viimase
läinud penna ülma aga jen. Kord selma pilti püripool nähi ja
nagi pole uspi temale üpparikku vana rohnesti alima ifärani sula
annu, vaid uspini penna järel ja et küll eidad ja taasid heameelga
ja Tinkunni heera sallale, kus neid taha estteüeldsa siisgi ei pea
ni pe oma otso on lindud.

Lagedat fell ^{per} 217 5. Märtsil 1919
Saastad 18th 1919. (20)
Aastad Mr. Dr. Hart!

See laekse kirja olna kätte pannud,
ja rõõmustan et minult poodtud
Kimbuxene vanavara in Kolmand
kõnele piumud. Eile viijures poodan veel 35 rahvara-
laula, mõned maistata pood ja üks rahva-
mäng erijalad Jürist helkomast
Lagedi vallalt, lootufoga et jaatevud
Salude hulgast leiate mõni soovid
uspi püginu ja kippurad heera
solale, aga küll if ärannati kus
näidate. See laekus omale jõekallale magudamiseks taha. Niela ja
postide otso maja ehitada ja terivist ja eeg labab, ei soa se viimase
läinud penna ülma aga jen. Kord selma pilti püripool nähi ja
nagi pole uspi temale üpparikku vana rohnesti alima ifärani sula
annu, vaid uspini penna järel ja et küll eidad ja taasid heameelga
ja Tinkunni heera sallale, kus neid taha estteüeldsa siisgi ei pea
ni pe oma otso on lindud.

naad kautsi nimema fest töö au
tahijas ja torvoitak head materiaali
ja agaraid kaastabilisi. See et uus
kui suure tundmisega, mõnumotis
ehkamisega, vananenipäri käinudega
eides ja teatid neid laulavaid jael ülesandu
juures mõnel nii imelus heal et
värin kõigist kerafz läbi käib.
Uuel päävaal lääfin ühte pere ja
jael pidis nras tubl laulik olma
nõnda, ka oli: vanostaadil oli
neid küll paljuin tõde malle mõu
laul ettiatelta, mudi ja teada mõju
tolle padelish võtte kellekasted,
sain nõmel laulud üleskirjataad
Räsräfin vanameest well paar
lauku mõtt, aga seda nälja
vanostaadil täufis aur päh ei
või enam piiramis ettiatelta.
Kiput vajise laulma nagusta

2.

ispüüles laul tirkub peale mis
muid kui pidig iravatama kai
leolaud ja. Võllist võib mõttat
meit epiroonemad on armastatud
laulda. Edaspidi tahan neude nimis
en. Aruandes palun teatustada
kas neid laulud ja mõistatud mis
ja ba triuvald on ka peab üleskiijutam
Lopetuseks põivite tähta taote
head jõud ja önnistuff.

Laine torvoitaja

Tee

Karl Angelus

Slographist

Lagedal

Taluvapi kirjas annud oma
vanadupi Jändimise Roha
ja Kas Kooli haridust jaanud
teade

Jeesuca

Rahvuslaulud
Koijatud Žirixihelkommus.

1. Oh peda enista elustu
Kallipli kafa põlveresta
Kai fai järgila karata
Lina pes fai lõpetada
Tänapli fai tantja liinia
Mastal kuumel muidu joostu
Oh peda roaesta roona põleol
Ei jaa järgila karata
Linaapli lõpetada
Tänapli tantja liinia
Otsi leiba orjatis
Kutpu leiba orjatis.

2. Siunene pojixine
Si lii ühe hella fulla
Si lii nahi hella fulla
Nogut kroonu kolme piinda

21

2 par

222 viis te nüüdist piltjukene
 Üksikust varrekene
 Olen tõna pea pihlakaspid
 Olannukid õunapuised
 Räävarred vahtrista
 Tõmed jostari lülitla
 Tõma pihad peeniaspid
 Olannukid õhuked
 Räävarred hõlnukased
 Oh sina pettis peukene
 Kavalik ole kaupukene
 Tellis üia pettis ürimma
 Tellis peri peuni nia
 Nis ole pikkila peetud
 Kärmeli ole kasvated
 Lukas age tana töksi mütji
 Kihlael kätte kinnitada
 Sai ühe öö juures maganud
 Saari öid sai puhkennud

par 223. 3

Nurste naeris waage lappi
 Küla külmus ja tonsja
 Kihlael kinnitaja
 Tõringas oli töksi mütji
 Pihlakas oli piltja mütji
Tajo paapa rooplaine

3.

Nüükene noorukene
 Ula ja kusta ñra ja karda
 El ja vjale ojuapid
 Naelp lappi varuspid
 Sulgasmei pead pugefid
 Orjast jaab oja jägaja
 Sulapjal jaab suuri meesi
 Trepojal palguline
 Orjal on holupje õmme
 Sulapjal on purje õmme
 Kaspil lappil varja õmme
 Trepojal pütsja õmme
 Õmme mine kerjajalle

N paž 224

Kerjajalle kerjajalle
Emmam kui perepojale

4. Nii härra üli rinas
 Õsloni möija lunal häris
 Ei ja jüü ei ja juna
 Ei jaan telli halli lilia
 Oi jaaja jaabata koera
 Üleanneta ifanda
 Kui oled mieu möifusje
 Ota pid kirjad ja pid hobufed
 Oe pid lehomad, ja pid lambbed
 Lippineft pilt pörfast
 Lehmu valgastse rovajära
 Salapõeg en Kihva mets
 Kehni vankaraitja maas
 Sift jaob jüü pilt jaob juna
 Sift jaob telli halli lilia

5

paž 225. 8

Asti asti kilda paisid
 Li li ta tas um magan
 Niina ap aida peat
 Õsumal käll ja uluall
 Niina virna ääre all
 All mul heinad peat mull padjad
 Käpel mull lomas valgendas
 Stoifamehed mind magatavaad
 Ridamehed mind armastavaad
 Junktud me jumres magavas
 Sallipois mind läbvis vöölle
 Kitter Hans mind kütos jälle
 Kai ei loha kitterpois
 Õen vöölle kitter Hans
 Üis lähus mälda ja vanaanen
 Üis käin mieu magamat
 Maipo-Hantja armastavaas
 Niipa Koorlit Matjastavaas
 Niipa Niina mii lustavaas
 Jaanige Kün jutta aemas

8

Nii vana vanus püha
 Kaldas vana püha püha
 Nid jaab seitsi nii jaab tava
 Nid jaab seitsi viiste alla
 Nid jaab standa karja aida
 Nii jaab vana siipe vasta
 Nii jaab kriisand kõng vasta
 Seith järgi seitse vasta
 Rahes ja kajaka vasta
 Neet jaab üsna suuda
 Nümme jaab kõlera vasta
 Oo jada kallist min kaupa
 Kui need tellala soole
 Nii oli värnita eest
 Kaus oli kure karvalista
 Seith põge valgevista
 Rahes ja kälvi kõrvai
 Upeks huvu koosla
 Nümme kumi rannikust
 Min mõlles möösenikra

2

6. jaan. 227. 18

Karapid Ania jaaja
 Tööld tandipid et oolid neiad
 Tööld alla palveello
 Läbirata kindanta
 Anna idööla saamnu feta
 Kura maha kallukene
 Soja maha jainkene
 Ara kuu kuudu miäda
 Ara kuu mooda mööda
 Jäödil jo pide pörnapi
 Kura mu külara pesale
Inja jaani kelpa pesle

7

Eidesine kallukene
 Mäll on kõmed kõfilapid
 Üks en juji juuri keski
 Õine kara rates kaila
 Kolmas on ilodes ilaja
 Juji loob mull punse lüki
 Kara karp kaila korda

8

Spz 228 1

jaas helmed ilusad
 kudu pean kollile minema
 kudu pean kolliga magama
 stoll on veine soorituse
 pipas palakanuene
 kollis koivud puustenivad
 kollil riinat kille konta
 keli mikk siira pina
klass filmade rohela

8

alma eide kiida litar
 alja kistan loa piletan
 joka eide kiida litar
 lehma leppan piima pillan
 joka eide kiida litar
 lopp püdon filma pistan
 joka eide kiida litar
 sad püdon med forstan
 jeta eide kiida litar
 trenaant liigo tarna

?

Spz 229. 9.

ülles noia näidnud lehma
 kralikene kannud piima
 sett ole keedus kralikene
 pitar ilus hirkenne
 tremus alati haige
 ülejft haige soiunut haige
 ei tahal munt mudista
 aluna koorite kralibida
 vigid aga vätla seitfinuste
Liha ligate lausta
je alati ahjala
pojid pürfata parpla
vaine raius rattu puuda
siobruskud tegid regefi

9

alja aga lautan landa notkuul
 ülik jälde pina notkuul
 katusas tanklit kaski piddi
 riästas uhal ilus piddi
 elle peal pesas pürelas

?

10 pag

230

Käija al nii ei värisep
 Käla hõned muilgavas
 Käla laudat tundrad varist
 Minu oga laulun laudatesep
 Lauda läba tallinesep
 Õelli norre tänuvese
 Noore läxule sadula
 Sadalale jaaja poisi
 Saapavesile Kübara
 Kübarale kuumme lindi
 Jõu lindile pidaja
 Tidajale peene färgi
 Seene färgile pesija
 Seljale üne kuue
 Üle kuule kuduja
 Kuduvalt suldamiseks
 Kullamäekale Körina
 Körinale Kopivõistla

10.

Koer oli siinai faba oli siinai
 Ossi koloand kellegilte
 Uuga filmista surmata
 Õammast pukpi palgeeste
 Unenete roja magna
 Õr fina punane püras
 Kabelas vana pea peale
 Ütles käimd vööra vilja väljat
 Mees tulb lugin käisja
 Seine mets kivas õlala
 Õlgtonas tulb koer järelle
 Saapis valine loom unadonna
 Tänapäia mees punoma
 Täksi välja püki välja
 Oras välja aedu määda
 Liiga nutlis filmad mirjad
 Oriva hake udane
 Emisp iku higine
 Kuldki Kulmud jo seiffid
 Põja palged jo punaged.

14 pag

231 *

11. Kürat aga vütlars feda pölvat
 siis on mii mörgus ja
 Siis aga piipat tuline piits
 Räästa alla randa suuti
 Käija oedas kandilise
 siis toob aja armetanje
 Siis toob lundi tömmetanje
 Siit aja kuubel surmelane
 Haledust alutagune
Piitja plaapu Taidiesja

12. Võitja aja Kolga mörgus ja
 Kolga kroja kolme liitart
 Nee oli ümne teine Kait
 Kolmas Mari snadala
 Ümne ma võitja armjaans
 Kait võitja Kallikas
Liifa liiaksi pühaksi
Mari slardi ähtearaks

Küiguta mind volda poissi
 Älpsata hibedane poissi
 Küiguta mind kõrgeella
 Kõrgeella kaugella
 Et mina paistlan palju maad
 Saistan palju mäxfen palju
 Targ muul paistis Saideesja
 Saigalehviid tarmulima
 Tummad Kügata nähi ja
 Ja fölg tummas Kuuramaale
 Siromus paistes förmaste
 Eem lejeste käästa
 Kolmas kilda püigelaste
 Siis tuli Küigat rikas meest
 Österburis priised pojed
 Kuuramaalt Kuninga pojed
 Salid aja mii küige alla
 Küüpiid mii musti käästa
 Küjreste poiste käästa
 Küige pealt niiu käästa

14. jaug 234

Jä ſe neidu teil kiegel
Helli põrga paistis kidees ja
Parjalehoid Õermoluma
Uimad Rügaja nähtuse
Jölg kummas Kuuramaale
Kolmas pastas förmestagi
Ja tine leipola käoista
Kolmas hulda peigelasta
Sehõlaga mälta mõlgutafid
Nenud naerfid Riige pealga
Oli si lollid noored mehed
Linn op ta kigub Riige pealga
Laulab Riige lava pealga
Ega ſe anta tür kätte
Ega ſe teie poiste kätte
Sell on koda kullakene
Lina peres piirkene
Seda hoiti oma külalisa
Lma otsa ja poreja
Nel olid kallaged tänavas

15. jaug 235

Kõredapd oni famhad
Kasnifed oni väravrad.
Ogu nõnda ja jäätja jää
Liit mille ja naveli
Ja parajate paaridele

Mis aga riige kiinipub meile
Riigi aga kiinipub kindlaide
Aluslanda andifi
Ekalispura punajid paelu
Loaf minavenda votta naese
Sieme vonda teife naese
Kolmas loob koja minija
Eis Riige kindla aidu
Alus aga laud andifi
Ekalas laud punajid paelafi

16. jaug 236

Kihl oli kiegel kiri kuijaid
Ja lava peal oli lauliaid
Ei olnud Riige kiiuaid

18 juu 236

Mina aga riigmu ja riidam suure if
 Riige oli tekkud häista puista
 Magusaste marja puista
 Õunapuista õigeesta
Sõmingasta turbe pesta

16. Eiderkene hellarune
 Jui ja ei soota mulle naesta
 Nis ma õmürutan külape
 Laulan kala lakanades ja
 Pügistelle piigafida
 Kapistelle neidufida
 Kaevaru naeste lätsalaste
 Een kül titte tidi rukule
 Kaski lasta karjatfelle
Lappi lappi hoidijale

19 juu 237. W

Op jumal för tagune
 Sibu jumal för tagune
 Kecal jumal oot tagune
 Mins ja mo magama jätfid
 Jui neid mehi mieduti
Kilimilitul poolel vaxal
 Ma pain mnsta ja ronnala
 Tölvaskäorna ja tölige
Elund aga harivad armu restu
Mina harin ~~armu restu~~
 Nyxtia peipat nurga peal
 Debirkang feina peal
 Walgi rätki varna otgas
Tule tutta taaduxene
Habe hali riideesa
Omeli ütlen peigi peale
Tule tutta taaduxene
Habe hali vooduseesa

8. par. 238.

11. Ekkre tööda tuttarlapfed
 Nähke varuvavaufed lapfed
 Et töups higi ihusta
 Emu piima pihtatesta
 Ja varova varvoostesta
 Raste kõigistat sehasta

19. Mari oli wins ja ei joondi viina
 Mari oli kõr ja ei läinud kõrtpus
 Läksin läbi meeste riida
 Põltafin poiste hulgast
 Siuud ei andul jalafimeheli
 Kätt ei andukarnatfeli
 Pead ei põõrand põrratfeli
 Jalga ei rataband raipeeli
 Minu aga marfin väige palja
 20. Taub mull marfis Kuuravalla
 Tärg mull marfis Pärmuralla
 Minu riited Riarioolle

par. 239. 9

20. Oles ma unesgi niinud
 Tundus mull lootud teada
 Et mind kurjale kofiti
 Sigetale tingiti
 Nihaple viinad jordi
 Sarrile mind naipes tehti
 Oles leind eeska tme hõlmad
 Kahelleti valga äärde
 Saan peened palanad
 Eide aita övre peale
 Satjad parre ääre peale
 Enom kui kurja kolutada
 Hõlta alla häerutada
 Nihaple mereetada
 Sigedale teha töod

21. Sie memmel mita mütsfi
 Süla memmel kümmri mütsfi
 Efiment heina mütsfi
 Õeme heina nüdu mütsfi

?

28 per 240

Holmas lõe võtu mütji
Nelgas mure musta mütji
Kuus valgoma mütji
Kunes kuppel käima mütji
Seitomes ja föödi mütji
Lahkas karjas käima mütji
Ulikas oli öömütji
Kummes külas näima mütji
Sis olid korra kummemütji

22.

Ühi lähed pere minioji
Oli hõimiku ujima
Emme valgeud varane
Üüs läbi karja ajad
Ühi läbi sfa aja
Kari läbi varja aja
Kas leiad lõhnal soajaka
Kõj leiad põhust põrjuseji
Sis töö läpa üial näha
Üial näha ännimal näha

per 241.

Hoi je ei fullisisti kasta
Je je nada full sooste naera
Sis hinni nia ümberikas
Ja nada karvoa muastikus

23.

Ärm piu harja jom
Läpme möifa leulle
Sitsed pilla töstma
Kuna kefa kündma
Oopi, appi ainekene
Heere vaine maiekene
Kargo appi Kairikene
Sõmba je värawõõrusta
Kõke agusto amla aste.

24.

Et lämpilis norripaari
Araval pere miniad
Juba kuse on kuusfi launud
Kana viisi veeretanud
Juba õi on ~~lõhna~~ ^{perjus} joostnud

2.

2.

Jura ämm on lehmad läpsenud
 Kretilitrak ahjud küttnud
 Uits on laineid juurest uuest
 Kihaving on akenast
 Üli taktid pere minians
 Õre poixita paarida
 Idra pojile ajuða
 Uafel pead une magama
 Takul pead pea panema
 Redel ^{pulgal} pabot ringutama
 Sapinul aigutama
 Õra taga tukastama.
 Õkene tellakene
 Õlä nine pere pojale
 Etik palja, perfeb palja
 Valitab ja varastab palja
 Lubab tua tohvi mütsji
 ja pidada pitfi mütsji
 Õringas jo tohvi mütsji
 Ehlakas jo pitfi mütsji

?

Isoluvat jo supurakene
 Saarikap jo tatravene
 Üts soarnas ja lihakene
 Kaeunkoor kanalihakene
 Aljuara hanelihakene

Mariakne ölnene
 Tull find varjut viidenerfin
 Nöka peale kojitarfin
 Küll jaed kalas jo magada
 Mööda loiguta laoduda
 Mööda karjamaad kiinuda
 Õlus ja nutad nurgad märjad
 Õlus ja peisad piisad märjad
 Soop full valla tool alla
 ja roaks full soaika alla
 Arfin jo ajuve alla

26. Õrenaene põrguline
 Ütles tuli tantfitama
 Kämelid aga mängitama
 Eellil rehi peatetama
 Täritsal palmasi tallatama
 Laidul liliand ja laudemid
 Külab pilli läksib piitja
 Karjub kaskine fügar
 Kliu noorta nukka mööda
 Õhukesta ölada mööda
 Õenikesta pihta mööda
 Valgid käärvarja mööda
 Nuta kuuleb nurmeliimna
 Tätsaplaaka jaidelimna
 Kaledust alutaka
 Siuas pipab taline piits
 Raavi alla rauda roosta
 Karjalaates kandiline
 Kõrgis Kolme keeruline

" " —

27.
 Ja viidi marinene
 Ara mari kirstakene
 Suba jai tähjaks liiterista
 Oli jai halotrimail
 Otsjuark jai amumail
 Lennüugas nookfamail
 Sunurgad sulemail
 Siunuped hulgumail
 Karavond jäid soingu mail
 Kuuvuurok jai karjumail
 Niind viidi valistipelli
 ja Kohiauru Koppi
 ja sela silla suudeti
 Nid astuskois järsle
 ja menis suviilane long

Taja taja, targa targa
 Madalaste, marga marga
 Taja neida dansfitaga

29 246

Madalaste mängitage
 Kisi vörb teada mis vörb olla
 Õha on tittle liiva all
 Kärdijad voo vahile
Käpalapped Kaendelase

30. Ühte ööd ei olnud üksi

Kahle ööd jää käppamata
 Nüdalad jäid näpmata
 Soolla kuuud jää puentumata
 Siisgi õige kui ja õuna
 Lüsigi põge kui fibulas
 Tuhas kui puurilinnunene
 Ma olen putkas paisfistit
 Kui kara kaera nedadest
 Hobo ohra-aunadest
Siga runi naaprodest

30

Mittal märgan eide vaavoa
 Eide vaavoa hella piima

pg 247. 7

Ja eide imetse vaavoa
 Juu juures püspates
 Kaa peal kandees
 Misttu ööd oli uneta
 Misttu pääva lounesta
 Misttu püspja purunesta
 Supat päiva läunesta
 Jada ööd ilma mesta
 Ümmel komikud ofata
 Ei lepend tali toasta
 Ei jäde fangi fambasta
 Loxee lee loorka alta
 Hobo halli roonesta
 Naene noor ei riideota
 Otsip-lappel laufijaid
 Kipa kirmi vöttijaid
 Lukes lamba laufijolle
 Suksra ruuma tumpijalle
 Kitp kiele perijalle
 ja vajina sonatajalle

?

?

248.

Kure koja jaotajalle
 Mina kiusi Kiljatafin
 Ja pesta funda maigutapu
Kui muistfin suni tõvenda
 ja kulel oltiima anda
Ule palule paluda
 Eide koppes ma Koja fin
 Eide maxjas ma magasfin
Sin eide jõdami sooni
 Katioofia eide varova luid
Kast kastafin Kaela sooni

31.

Muid lämpid muidoga kirina
 Ma läksin paifiga magama
Kiud sin varo soatava alla
 Ja sin raskre risti alla
 Nagad mull kimi kaisope
Ule mull täissi füiesope
 Jalad kimi astutisope
 Magades mazerjas körvas

Kui pan lopp kas in panna
Algida peri jada ^{per} 249.
Algida peremada
Kohle laua Katijaid
Liuva ette leikajaid
Oeks pörpas paneks aida
Oeks talleks tapaks ää
Hepufins sohetaks ää
Eidi tükki fuskoks ää

32. Nágis ma minnäupa

Merda kümetama

Mere ääri üestatama
Ljuu peale kümetama
Linad aga Kasvaid küünas piina
Kuparottp Kulta nupu
Aeti muid kiskuma
Kupjas varjall soatama
Niisuge minu paralt
Nalge pea minu paralt

?

250. Ull olid Kersud Kinga paetad
Ulipimustad ümberinud

33. Kilk läks metja puid tooma
Oma kena Kelguga
Kena Keriols Kelgu peal
Aga kui puu sihke kurkub
Eks ma peosse jumre alla
Kas ja vaine suia jaad
Eks ma näri haniva Koort.
Kui ja takka rebened
Eks ma nöörlage
Aga kui sovi vältja pumbab
Eks ma pesoje soega
Aga kui soesi märijaks tih
Eks ma paista tuluga
Aga kui tulik Keriöötal
Eks ma nööria soöiga
Kas ja vaine soöid jaad
Musta lehma leitse august

34. Pritutrua hooed laiske ja peodad laiskra
Magab maas kui jaemaku pina äärsus mäife jooka

Ull oli aiga kaigeolla
Kohha Koroosa ja pidsada
Maga maas ja maguola
Kalmis kui varja tegija
Ei ta viisjind vette lama
Cas aga Kasfi vette tooma
Kasfi puri Katsu teele
Sala jää jalaspun vahelle
Kaelkorpad jaid Kaela peale
Kasfi läks vette Kahvataelle
Sala vette Kahvataelle
Vired naerjed pina alla
Saras paras Rasikine
Kas minu viisi geomarej,
Kunji Kulla sõbruklest
Kotk on pina jo püssja
Musta mäkerja manusa?

Hallimantle hõlma all

85.

Üks end oli hullu
 Kõgi aga mullu
 Läpsin Külap Rosja
 Küla närawoli soovidis
 Olli uks oli aaxis
 Õre tütar oli kappis
 Kappi uks oli leikus
 Koti vanamoori taskus
 Igas taga vornas
 Se oli kollijäri lättal
 Riga tahtfin soöta
 Kunt erapista soaimees
 Minna Küla mu' kälimes

Häistatufed juri abek:

1. Si hõradi pistle karadi, nua karadi naeste karadi, oahest halva mestekaradi, pistis läbi lõpsi tömbas kinni Kröpsli, tähend, kongad eudanav)
2. Õaks karust, karujel niginaginiad, niginaginal tuut, tuudil karriuh, (tähend, häijad, jutad, mes ja piits.)
3. Kaur kinni, jaka viire hundi aux oll ripakile karn aux oli kallariile rebapl oli ripakile jänejel joorfs järlele (peab, laund lähenema)
4. See juurifeb, nõmm nõtrub, kulla lehed langevad. - (munnis ööpib)
5. See juurifeb, nõmm muri feb, aha ?

heidat hella lehta. — lähenudat B3.
veesilase pere heitmine)

6. Saft karvane, pealt karvane, üks.
Ja sildaja ja maa karvane. (heina kuu)
7. See liba ja maa püga. (regi äärre)
8. Üha istub, poeg pistab, ja jalasne jujib
taanu. (ari, ahjaantja, ahjaata)
9. Ninga riikub, taganüüga parandub (nöll)
10. Lihed ja labed jaab jaore pal seisab
(lindud)
11. Nõik maailm morndab, aga Kolm
rostsläf ei moondaja (kuus, kadakas, mänd)
12. Ennast füüaafe nahka miiiaafe, lisa
ei kõlle koordelgi (linad)

ohle ömis, lõukelaulu ajal kuulas,
hommika Rehvamets (lisa fotogrammi)

14. Käs peab pei te, käs libe pei ipa.
(puu fäärk)
15. Keitpid nelja nurgleline, Kadri kabi
jätteoline. — cäikes
16. Kull kall üle mere. (paia sang)

Rahva mäng

Nitru nõela, natku nõela
Nitru nõela filmakest
Nöll läas katki trappfatiifa
Sio tana tikalest
Kana palakas paifates
Jeda mängi mängitakse nii: —
Üles peab oma kõha liife felja vasta
ja peine tib nõrotafamuti kummi
piira ruan. Kui ming peale haeval,

Lauluvad kõik ülemal nimetasad
laulu ja norutavaad peadega,
Kunbi üks eesmäest ja teine
tagumäest red õppast välja
astuvat. Esimene näab tagumipäi
kinni püsdma, kui Rätte jaot
astuvad reage tagasi ja teist
astuvad eesmeli. Tonda lähet
mängedaju.

Saatud 18th 1849.

Ned laulud Kirjukofu ma linn Kõdusjämt. Tora-
burgi puh, seni jäävamal Petre kihel-
konnas Jõelinnas. Niiid aga pealt 20th aasta
Juri Kihelkonnas elanmas. Laulud on aga Petre
kihelkonna msp.

Kiimina akan laulmedil. Loodmisi
laulmedil. Tis tuleb külal Kaukomaile
Walda Rukki vaidlameisi. Küün kuulab
kuunifelli, Walda wabit-wainusti.
Rikas veie katubfeller. Küfft ja lepsi nää
laulud wötnud. Hullake fönaa & panus
Mina kuulen jälle kostari. Kuup kaino
Kairus öpimaja, Wires wiip wötemaja
Lood mina wöfin lutja suusto. Loulue la-
tika ninaste. Tönaa kirku kelle pealta.
T. Vägia aga nende kasvavate, Muup kui
maja türpavate, Eriyopine ülenurad.
See neid enne nende. Üarga pea minu pö-
nalka. Kell oidi oidi kevuo. Kinga jaotoo
muiste ümeriku Lumiwalga künpo.

Kiie kalmus, kiipulavalgi õde valge, eest
puse ja Tult-auga kainus kälastat. Kagu
ja aed ja mõistlik. Kihed jõustavad jõelõpe
Hüppad siinmata ei saa.

III. Tütarlopp ja linnukaja. Marga kaela kuu
nichipõ. Kas ta tead kus te peatus. Minu
peab kurjale miheli. Alust abiakale. Kui
juud kurja kus vaid pannar. Kui peab
tigedat mis tihja bliks aya föötsi füstev
Ariaks oratapemini. Väga pikine sõtinen
Hobufeks wahetamine.

IV. Mina laulan, miks ei laulu? Mina lau-
lan laulkuft hobuse. Tõnaorft kinn föidu-
ruuno. Peet kinn olga poikkilista. Tõnaab tö-
ra töökolsta. Kinnas kobra töökolsta.
Jalad alla arikidest. Pala taha jõeäärdesta
V. Tule kofsi me ödeni. Kodre sul koidid
koplipsid. Uusid kusus vürulipid. Laked
kolmed õlle kannud. Mina kuulen jäl-
le kostan. Hellakse vennakene! Et laf-

kiia kui on keinud. Ei wäp warauam fam-
mas. Rehu vinga ad ribine. Pöades peiv
hosta. Kained kaup valjaraida.

VI. Kül mina leikan ei mina jõua. Üli ar-
va meste külvi. Sirp oli kurja sepa tek-
tu. Raas oli raibete töötud. Kõver kate
kõpsetud. Soagu, soagu, ma fajatan.
Soagu ja seppa punma. Soagu tee pada-
pölema. Soagu lootta lökendama. Alone()
tal allitama. Tegi pihk väiskai rauas.
Tegi pihk pinge-ima. Ele ovaue õiguema;
Põle kinni teravat pipi. Karpino kubita
kis jääde. Liige tilgutand tindida. Kati-
mid kuddla korkedela.

VII. Kül mina leikan ei mina jõua. Kül mina
nikun viikupida ja mina pruun parma-
aida. Kuidan kokku koorma-aida. Ülikul
paistat Ülikandip. Parmas paistat Daid-
ega. Aigpalad üni külase. Nabasid Nar-
wanii mähi kje.

(Jumalikloomas, alaf)

III. Õe kõepd helle keped. Liikame vähed
wõunud. Siinme parmasid parajad;
Täistead juure paraid; Häälteid häänne
parasid. Et juunie püüle kaugust,
Aia kõrgusti siidida. Neel nõppide üla
Kihel vihipus. Kriit kooli. Oja kaagi
härja paraid. Naha kattestab anje.
Minu vähku viisfagi; Pärmast paraja
pannifagi; Jätkatud töösfagi. Kui tui-
ta kavade ja.

IV. Kõlpa nupu naastubipe, Liphke püstlips
Lühike luslips. See tundekultiba. Kilia
Lühterita lõörilas. Õe valula kuu valule
Kuu valgel kurnak püma. See oskak kuu
gaft kuidas. Kole nupu nukutava. Kulteb
juua sukutuda. Tallas lauva lekkutada.
Neid kaiwad nukje naabja, Tallas lauad
killa tralla.

V. Teel mina kaijin. Tellid murofiny
Aia mina murofin häärja parved
Naha mospared hotubed.

Laudud nime ma Mosk. Mõttka (and totka) oonud
I Kuhame läbiru kuvaste, see väga uütsle
Lühme luopile loole. Maralle luuamaata
Võsja koast, jõel ja koor, Asuapu kolmel vahem.
Mis pabkoore paru all, Kolras koore paru all.
Mis pal kottka tihakaall Tappes kottka tihaka all.
Mis pal laevfilmi peabmaft et laups filmi pal
Soakt et laups filmi pal. Mis peab laundu päärista,
Juuru ala rauastasj.

VI. Ebelo roosta riukeste, Ürs aja läugufal
kergut, Stein pruugulat paterit. Kelmast
Kroogul tulba kai kipu. Kelpas matat rooste
meest. Üra nute riukene pata riukippe
tulema. Pea tel paridat pakupi nüffit. Kihaku-
tall kurnut nüffit. Jeldevalta arvast nüffit.

VII. Kupje kiumbi kullamäel, Kullamäel ja
mullamääl, Marumusta lärgad ja väge-
vate värsfido. Ilge püuhollisega. See de-
tibi lip jaani kriipan, wennakene. Se kih-
kundas kullamäel, Kullamäel ja mulla-
määl. Marumusta kõrgadega vägvate värs-
fido.

Selge finihallidega. Kisi oli libe lippamõis, Walget kappa kandmais ja Jaani Mari õe kene. Se oli libe lippamõis, Walget kappa kandmais. Tule jäime Kristenike. Csi ole aega Marike. Siel ołd sahad feedimata. Lähkkuväedid veeconomata.

8. Peaks minu piigat põa teda ma. Csi works ja minu omagi. Küllpuki poli ^{piigat} misiula, kis wägi wettimala. Ta-lahku tollalata ta laekus munad rutta joosta. Märad tulla mängides. Üle jõovi suomatagi. Üle jõt joomatagi. Peta peoks ^{piigat} jõosta. Mailipki märok hall kasta. Katsuki jaan kasvudusteta.

9. Hui kuhk uus lasta. Lahne Jaan piis kiriku. Walges rõlikud käärga. Nata numbrid nurkadup. Lähni eide hau peels. Tõuse üles eetkene. Tõuse no poad jagunna. Annit arukha valmidoma. Korroku kaantla kinnitama. Csi vör töusta tular warne. Csi vör töusta c parata.

Maru oli kasvav mulla piale. Csi heira haua piale. Niine pau riipõe peale. Klower kate ja kooka piale.

Wara uskus

I. Uut ringi si teki salga paljast panno, pis lähet ringi nello kastke.

II. Hobufa rästa si teki lõhatilla jälja, pis ör vuad hobuf. Jelja ehk lõhku pelt kastke kastke.

III. Kui enne leeri käimistristlus si ja levitt lähti
IV. Kui vikkloomi jaal püükli akkavael ham
bad valutamine. (Kui vikkloomi jaal minni
julutuli) juhklub lähti peamna pis kasva
vad pille inimesel papi pool.)

V. Muusipaid mäppilpi. hauku, kastku, relasp si
tobi förmaval riätkida, pis lab kroja.

VI. Kui mõhaga mitte da puhkaks riipitus heina
moodi inope jaaste mood, ja vood huna nälg
enope järvel.

VII. Kui pes peepa kihelit, pis fraad raka.

VIII. Kui film kihelit jaas nello.

17. Kui mina ots kihild, muidas pimea põnumine.
 18. Kui liivad aljupäät välja vistakate ja ei töki
 liia abja läbi jääda, siis peab vistakate
 priigi ehit puid alju.
 19. Kui linnud inimese puukööpi püfasje kannab
 vaid, siis peab lähes kõrne.
 20. Õnn ole mina tervist, siis hund erib inas.
 21. Kui meisterahvas ei peal vasta tuleb
 on hea õnn, kui naestrotkursus on enam
 õnne.
 22. Kui jänes üle lu jookib, siis tulub sellel inis
 mälesti õnne eifimelts üle jänsje
 jaljadel föideid.
 23. Kui mätkmes laps jalas nähtakirje
 aaval riitamisjärgust, siis ta jäab var-
 jeks laupäeva.
 Siis pügufi punktakate otsas valikku
 rahva püst joodab, aga ehit on juba
 inimeslast läätkis ilmu nüüd.

1. Üks juult Vaskala joonist
 vedi peagi kairjat ja ei saan mitte. Jõe ca-
 res ja kari hõbupõd, nende hulka üks valge
 pealt näha väga tugev tolani. Dvigil
 vistivad näokse felga istuba ja ratsa föista.
 Kolm poisi vonijasid felga, neljas kes
 onan ei mähtunud üllas. Kui ma istun,
 maa istun näki nügoruste peale.
 Uusvalt ole ta nii jõonastolnud kui ko-
 bune poiste all õra kagus ja poiföötje
 Kaldale istuma jäos.

Kuna rahwas arvedab aiga Tünnola pääsust
 edasi, järgmiselt: Liisje pikkus, (Luuaja pääsust)
 Kuhik ja karjus, (Tulna pääsust) vistakate
 ja kindi (Kinni pääsust). Üksleid kinnime
 ja vii pääsust.

~~Üksleid tõnast~~
 Kui seutunas püstakate ja föicas föodat ja
 kui kõra vangapem wapi föorsetakam püstakate
 föos.

- 11 Tell tulib ikka pika ilu järel.
- 12 Kui kauri fant töneb kui puu märg on.
- 13 Mida värbin, peab leppim.
- 14 Kelle jalga tõtjalat õlle puu märgata.
- 15 Kui ei ole peas, siis peab olema jalas.
(Ahi Mehaunustamist, Hailfreud.)
- 16 Samm on a töö ja ei kui (kui meie) pere
mehe töö jõe.
- 17 Mis tõna töökodus ja homme koolsta.
- 18 Mis uuvum pedja parim.
- 19 Nõnna (nõner) ikka sunnala kerjatse ka
nikas siiakp.
- 20 Ega hant näi hull pole kai hola kujutusp.
- Uel Poole kihelkonna seurud
- Ann Kooba (fund. Tintaburgi juust).
- 21 Alati minotkalede ja papseid misul iga
wa, Et loo siilen ümber õlle. Saag lau-
lauan tagasi õlle. Kellel isolutan igaas
Ekk kell astulan kaleda. Kellel surdan
kuurord meele, Kellel traiged aland.

Kellel sunile kui kierle, Kusite kasku
Tule, Pööle põpe välja peale. Kui
Körke ei kõnelli, Saap põkpuis pügatu
Kui ei morita nüü ketta, Saap nüü
palvereda. Minu jalgaad rabiin, Kää
pikkade spüraten. Enne see kivi lõkegu,
Pöös ja pikkus pakkustagev Ennegi mi-
na suni toad kavatas kavane. Jäx
lulus linnavukene Eide turvel tükki
ja. See ja mops mind sagatub.

"Kellel ma pea midagi?" Kellel ma
ani anna juuda. Kanoke ei kõnne
kavla. Jäma jaia fötemata. Kuu
sunu öistemata, Tuxru kangi kand-
mata. Saag tulub oma armetikene,
Kallis kaela rõõmukane. Tel mina
divi annanjuuda. Tardike ja pööran
peada. Sede liuve tel lehvitab.

XIII. Yoop ja kõiva jõele, Kui ja kiri
hollikals. Tee ja isal pihads
onilas. Dalamissitum muidu vanem.

velja, too ja emal silma vette
Ja wott see wihalt, ema pand ja
paekattp. Et kaino haisa kuevi te
le aiga uitkuud allikale. Mina
kuulen jälle kostam. Enna hella
memmekene eks te enne olmeid mao-
red, olmeid noareid ja vanadeid. Aiu-
neid püagi aijad, suolneid polle paelas
Aig läks aijusadisagi piia läks pael
pannisfagi. Mõni piia läks onistelvagi

Seia juure on mul lähenedes, et i Haabli
Meikla laulude Juri Kihelkonna Rae valle
onad on, nüpmatu. Wana-ust ja Wana-
jonal. Ann Kihla laulud on ja nüpmatu
Patre kihelkonnast. Ma kirjutapan, ilma et
ma iga palju nida see reaga oleks alustan
Ma parim kül Kirja märgid aiga nende hul-
ga ja on witt palju vallo panded.

Minu nimu on Juri Joh. Witsman
Arvanedes palun minu nimetada. Harjuland

page 270

page 271

Tallinn.

P. J. Sargus pastore. 273.Sündud 18th 89.

Vallimine sel 26nel Aprilil 1889.

Nigerte Quastatus Haa Dr I Hart.
R Peterburgis

Haa' sõrta kuna eigin sedanud, et eba kegi
Torme nihkemast, midagi sulanurust ei
vana endist mälestise värt kujeldunega. Tid
nõomustate, oga puan ehitluse ja lido vörtsed
Torme pool välti läheprondud, etki mis on, siis on
tig, vält euvre salme kirjutis (Tormelakku -
Aburve) ehitlonna peale, sest ümber kümme
küle numarakud räägitakse! Tormalased
asutus valja, ma tean siin on metsi, tule
tormitise kooga vana vara torjanimisele
saage üle ehitlonna vana vara ^{leid} kui
tormiga ülerõigjalat ja auuvärd liotajel
kuu neist paljus ja pružib õra saadetud,
et hileksed Torme vana mälestuses ei
sauva! — Kõrvval olmas' eijas' saadav

K auastatud bra libikese lope juttu
kelle murrata prorivit; mä püüsi juttu
sibbi vähem üldus ja huvita väid sano
tänu veel misa Toma tihelusmaa Kasepa
Kagumõistnägituse. Üravate väid väert
Kolbulicear, siis sha saan kui aeg lubab
edespöki mõnda kivist labirindilma. -
Mä sear sure paini Siinimise
paika ehitma se on Mustoree kust m
parik aken, aär sha lõadan mõnda
täksamõistpaaberioje pahna vaimas.
Siiniks eesviin Teie roostele tööle heas
edu

Keige amupatamisega

P. Sorgens

ad. Harjuvaldosa

N 474 Tollimets

Kooli-lepse-jutt

Nenae, nes, (oma) tava ilu sena muer
Koualin, Kouali papa vöttis Souma Pidi
Luuvisal karrust kinni, ja panu nuna
itea Tuareliga mõlemad, nii vasta-
sivad nende ilja kui naad riiki sisivad,
ja neel ei töötinud kõrast niukusega.
Vot olen! ja istke üles mis sa nõuna
palju piis muriad oppimisega, kui
ei oppi siis on läbi kui kuoli papa
asunmitab ja tatiolab. - Aga vell Oon
nekene küll on Kardi Andrese Juani
ilus hial täva kütte lualutunis papa
teda koige paremaks lualikukseks mure
on ta koige targem pais Koualin, loob
kui papa iljuba piab publi reasist
luageda mõistma, kattikomisus on koic
pela, publi loob on ka aelged, mit
on pais järs-pais!

Kas tiaa õde ei lude on suured koalilapped koalide surma õler püri, läks Tödaga (Sa) järrele, naab püavarad niius louamuste piid se pole kaugel. Töda labor toona kuulus valla, kui ligi ja püsimaa avaras. Püha Juan luts ka oma töalada paluda sur õlme rahu keise, õra oli vee karlik ega me suistme ei läke. Ma tiaa Ñin mied suame Juaniga õme tauma püspjatelle. Venekine mied koal letti õlab, soga popa üler: suni pahi, ja piab tulena lahti tegema, va aeg! oppetaja ise ja koalivõimölder lue. Pühade õde Venekene kui soedate Tõrma keriku, olesega siis vata minu kuasa. Abikura Paalu võetage, ta ise üllo et. Täta olla teda luba- nud valla. Järra Joosep läkeb

Nemega Nemega läbi metsa oöffati Keriku, nendel rauasestel pole omal obest. Joosep lubas oma täta hauka häidata surmuriig, kus te publet! Kas õsat mille Keriku juures Saia? Ma õler siis sõna kuulelin ja õppin õeaste, oppetaja suab mind kütuna, eks. - Woe, vee vee, pistin just unetane õra, Reeno Pütri Kuarel väis täna Koali tuan popa juuren, vällis loetamise tõhe, ja läkeb vüde Keriku juurde loetama. Ova Õenikene välge. Juanina õhüligo, suab kina noosutu, se na ta ise on vee kena muus. Lihapette salmandal pühal saavad pulmad õlema. Koalika Taalija Alti suavarad kua palma, si tia kas Tasta Mihku väätsae. Töita Altu ja Ramani Tuskus ei lubanud nimia pulma

elle pâast et Kuarel pale Vœus
Widwan elunad kõsimud. Etch uuid
Nennekene huvad rõd, a aga mint
omme omerevvara ülese. —

Weike Peter.

Kodanre kihelsanna Orela muramus
prorios:

Oh da minn Abiis, minn!
Abiis sa ãra sureofe
Oli soll riide paudus
Oli soll eäble paudus
Oli soll tabaku kassinus!
Eo ma üll hoiaoskus
Eo ma liigo olimu kall!

Mede kesl on kaige pastam ei ole lea-
net aga ~~kanas~~, siven, mede peal ei
ole seale miti sellis ei tulit, et
mede kesl kaige pastam seisab.

P. Sorgent.

(34). Tallinast. I. Saaremaa Pj. Sõrve 18th v 89.
Aug 281.Toimast Latused Rakva žuivot:

Muius sel. Vanal aal ölnud vägen valitsaja-Kaleri paeg! Tema valitsku
nud Toimast kuni Peipisi ranna
äreni, on kõigiga õigust tehnud.
Oma alamaid hoidnud, väära näede
est valio pälvel. See polest ölnud ta
tugerasam kui tam, kõrem kui kivi.
aga kua ^{vihise} kurjum kui tali; puru
ölnud temal mõestmata. Tema ele-
und Taaniva mere kannal Tallinast
kond talnud seal kua oma alamaid
soatena; tema käik oli kärme kui
tuul. Omuku tulvus Taaninast välja
ja ölnud ood Kurema järve lejival
Kasjimurme näl. ^{läbi} Vaege peab
fjal ölema tema sündi aje aller. See
Omuku tšuonud ülejõe ja läkunud läbi
Kurema järve ees tal vesi kurtu
ulatanud. Kest õnnikus ölnud

linutaja mäel, tehund sial karu
johti lappnud reis hulle poora
mapa. Puhandid linutaja määl
kui jägi. Kake määže rähed ja
smetilened vägede iludust, et
seal metz magi ja seoi üks leid
on. Linutaja määpeal on praegu
Kalevi poja pikkamise doc näha
mida Kalevi poja sängist kataba.
Siiski tuli Januuga Peipsi äärde, ja
danud natumene aega imber ja
oskanud läbi ööle Pihesa ninemaa.
Küll on tema alamad teda palanud
et ta piako Kodu jaama,
aga pole teda palvel kuda tööle
alteenud kuulab vättnud, ja arkanud
aga teele. Läbi järre minnes tulnud
seoi sella kolikuteeni (pelm tabandata, et
si nustalda üles aga ei ole iseküsimus¹)

Kui Kalevi poeg Pihast tagasi tuli,
füüs tornis ta sada koormad lauõn
seljar, ja tulak koormad kera rüppi.
Kuid rõvanud limanõme metsa ärade
maha; aga laual oleni Teanina
laera shitamiseks. Kui ta pärast
laudatõe õra riimist Jaanihoist taga
fi tulnus, oskanud limanõme 'kelle
ärade (praeque Mawtree obivit ualefigit)
lima shitama reiot kividot mita vole
maha jätnus' shitanud ühe põrava
lima valmis! He! Citut magama olla
palju uuro näenud, ja kui önnurs ilis
touoniid ilusid shitus lima varendler
koos! Ta katsumud veel misto kord,
aga ikke nisama; ner ta pärval shita
nuud kivotus ööje nägemahast kättis
maha! Sis Pihast diuid, ja patnud
lima shitamise maha, ning si

läbunud Kurjategijais taga aama.
 Siin jäästikatamata ja seivab tenu
 maledustuvi kirwi nurd piangu
 selle maledustuvi, mida rahvas
 Siimanõme kirvi nurukot nimetas
 Taga aamisel käävaid kaik Taara,
 Wöra, Wöra, Siberia j. n. e maa-
 kojad läbi aga Kurjategijais püs
 Kurkilgi leiva ölmus, siit läbunud
 Jaanina tagasi alkamus laev
 siit ehitasma kellega Soome targa
 juure säitnud noor kusima. Pole
 peale selle tagasi tulnud ja
 keik seisab aellariini aller kuün
 jaenut. — Waremeteo. —

II Tattakere Kaleri pojo jõust!
 Enne mittu tahas aooted kui
 Kaler oel elanud, ölmus temal
 paeg, keda rahvad omaks ülemast
 pidnud. Tall ilmest tahat lugeda
 takku jõudu, mitmekesada aja jõuñ.
 siigje lõuna inimeste jõudu. Saare
 (kõrgus) jämedas, ölmus nootmatte. Neige
 rende vägide onaudust korrval ölmus
 ta oiglaste rastast ni ^{vega} kui lamba
 tallikene, tea kui veike vineke. —
 Rahvar armastanud hita, tema tua
 rebras, naad suanud kui siglasid
 rahvas ja valitsaja läbi. Pidavus
 karu ja muu metoo leonade
 jahti, käävaid läänes. Püsisid pikk
 õs Kalal. Vaielnud, vahel tua väre
 ratsaslega, aga seda ölmus tunnem-
 ta. Kora rõõlo näuse Kaleri poig

sooraistrahvaid vacatama nimma
 lähniid läbi Peipsi järve kus tall
 reoi aga alla naba ulalanuid,
 vennid kuosad haru nahku. Ilmed
 Ulgi Rebase ülicordaid. Võimal
 võitud taat lahkesti vasta, ootud
 tagasi talemiseid delja läir lauda ja
 üppetair kira kaasa. Üksnes
 kira rohkete rüppi, ja laudu pal
 seljale. Tihniid, Tihniid Käru Rood
 (Läänemihkellonnas) romu ligidale
 laua sooren olmis raste litemuid ole,
 piaroat visanu. Kirsi rüppust maha
 järve orvata kümne sevota saldalt
 millest suunis Kirsi lodust. Rehvao
 voi kalabreheo kutsuvad praegu
 seda kohta. Kardevarais kuihaks
 lodude, eba Kaleri lodude?

Y.

Lauad aga neenud lääne rauda
 laevade jauxo. Oope mis tall
 kua öli jättis Peipsi sanna
 veerele polise mettaa servale siime
 seni kui ta läänis kais. Nii eni
 ta ei oigis sanger öli, ni öli ta kaa
 silmas terav, ta nähnud läinust
 kuda unt (wolf) temast maha jää.
 Tüs valge olear kallale tükkiini,
 töttnus rihas undi peale, reitai
 kiri lääne ramalt ja visanu
 obese kalale tündija undi selliga
 surnuks. Kiri on praegu Mustvee
 Küllar' ramu serval üldumatta
 paigal, mista undi peale visa-
 nu, ja rahvaid kubus (küub)
 Kaleri poja Kiriko, Tänapae-
 ran. Kirsi surnust inestavad
 iga raatajad.

III. Lst. Karjast. Koerpiä nülast
 Meie Isa Isa, Isa Isal öljus,
 Karju Peeter, Xange noid, Teda
 Kartnut, Koik imberkaudas
 Karjuseõ, Kartosi teta, ja kuo,
 sonas malibijait. Tema rõinu
 tiiste karja unta lasta, teha
 soiste Elajaaid illust, aada
 rõeraste lambadel villa maha,
 Koerad kodut õra käima j. n. e
 Aga ife endal põle viga ilmaot,
 ölmud. Nümakö sinudjuv Pihedal
 ület tündrual poeg, kellest auanud
 meis okkamid karjat käima, ja
 metrao jahkunu üle allivõhega
 koxen. Kev teda riianu opetanud
 aga selle vasta riidjuv ell metra
 mei Anou kaest törmé istaost
 pakemast karjot need, keda kua
 Ano andis.

Onhot dai kua näid? Peeter eva.
 nud oda liida, tehnuv nattukene
 nalja, ja lasnud Onsu Karjast
 kuuve nadalaost pasinkad undi-
 del õra murda! Ons' suanud
 nääkimise üle rihaseni, juabnud
 unta Peetri karja ni palju et
 mudis on Peetri kaige karjaga
 nahka pannut. Sot suudis on minu
 Isa Isa Isa Isa ilma karjata
 ja kais Lärmel kala piuid mao,
 Kune to eme põlla taod degi! —
 Kui riimaks Ons' õra sunud, sürtkia
 und kollo teradet (aa-td) Kodu, kuni
 teda undadel lassnud õra seisa.
 Peale selle sai igal paal nüdwerk
 rahu jallale.

Muuttree kalar (alario) labi joostor
jäer on paratu suur kiri keox jägi.
Kiri on keo kila Wene Kerkru kohal
Kiri on kiri, aaga ei üteldud. Ki
kõrka näagit rahva aum:

Wamast elanud rikkad mees keo raa mõõda
Ja õnnis, aamud mõõdvega palju
naha kõrde ning matnud määsi ja,
kõik kalla koorma ja tõbeda paljusse
lume surma, kui ta ju mitts eada nobs.
Sed elanud, valdus kiri peale välja
kõs kõrka kirja teorevad talera
pölvrele, kus kõrko tema raha püüs
sisab. Kiri pial on umbes 50-60-
tahk vormi ümargustest ristust.
Aga keegi ei mõista seda kirja lugeda.
Kord ölmud uco tark reisid sell
(Reisender Gfelle) keo rohkom poole
ara on ülegenuv. Kiri alkanud

liikuma, aga verenekene pole suurt
rohnen lugeda vähim, ja kiri jai
jälle paigale on täna piirani
largo mehele valmis varaudust
välja juhatamas? ani aga lugude
öökod.

Oba usust samu rahva juures:

1. Kui õoota konks omelitase (tolendudar):
ja keegi rõerad tulub jouda sariide
sema; restab just ja lausub sõnas
kudagi metta looma, kas Karu
janlot ekk ribast j. n. e. Suabesse
sõna eot õooda ligipädest maha
väetud ja vahku (sõmarot nõoriga)
nahat peale antud (rahest kõke vele-
salt) horu, 25 patakas, juuni 15 patakas
(koopi) Põdra 20 pataka. Linn 50 g j. n.
Sest sõna mettelisest lähenda alba
(santi) saatki hela!

jae. 292.

1. Nihilamire piab tault tooma on kõra järvele soifale keelatud.
2. Järvele saatja ei tohi ialgj omakasid saatis uutma, piab riibiga järeldwist lähenama!
3. Kui pääs (paide) vasta pilnes leija läheb piab tormi eba sada too ma, ja kui mets ei julge öiseks järvele jäädo.
4. Kui kallplundja kodust välja lähe ja talet Naidesrahvas esimeseks vasta, siis pidi alla (santi) püiki lähenama.
5. Kodu läijaid usjrad veel noorugi venemad inimesed, noortomad vahed; aga aktria moistusega aust veel noorid ja ist on kindel see eba see kaamus odu. Kodu läijast väita kauge kergem lähiti saada kui huius undale.
6. S. Songen

Tallina linnaft. 21. II kord.
Saatnud A. Soans. per 293.
Saadud 1889 VII.
Vanad fõnad.

1. Aeg ommas heod nõu.
2. Kes ka spfata keegiteeb kui teip.
3. Kuue ja kümme põle fõnalt sellzes.
4. keip-peetavate fõnast, hõrge fõnast.
5. Keri paufpm kui uksi
6. kana munet nõsast - lehm läppit
juug.
7. Koo tuleb uuda kutsikas körves.
8. Koor augat kuni külaline talot.
9. Kes kahju kardat - ja kohja ja.
10. Ega tiki kott pisti seiga.
11. Kib kospikott o kops - ja ealle ja.
12. Kas ünglit otsib - see awendlate leib - koo inimett otsib ja infi ^{lisa}.

- 13, Kell kaksas - fell kohus.
 14, - mis hundi püss - see hundi
 nahas.
 15, Soha koer parem öön
 16, Pista parjas kotti kui peata
 17, Viges püs hääl hüpata kui koitlada
 18, Siinale ja suurele karjalle karmides püss
 19, Heategurkamal headvillapüntseta
 20, Karas jätlat varma pina - kasi nabi
 takse järel.
 21, Tiusi käfi peeb tisfit.
 22, Kall mad artjad - peufavad!
 23, siis enam koer koos - õda vedelus
 laapsa.
 24, Ega hür vilgi jaluse pure.
 25, Sime kanor leiac ka iivakape.
 26, Mis kord - ja kottas - mis köhtas
 ja körval.

- 27, Kelle jalz palpatat ülle e puu
 mettpatas
 28, Werner lind pähits uoka -
 kilme pabataputat kiri
 29, Parem korts kannas kui
 will varvab.
 30, Saus riha - köhtas magel.
 Eba koluvad veel rastide raha
 kilekus laageda.

A Soans

Tallinna
 villa Marienberg.
 12 Juulis 1889.

par. 296

Tallinnaft. Saatnud 9.9. ⁽⁴⁾ Saadud $18\frac{5}{8}$ 89.

See li vannal allid aist kivi vidermaal
und e välike jaanika maja valgal poolt tõe
lampe karja leine karri leinpoolt teed ta kõlb
erootib libbi und telleb. Raapla küla poolt
oleks pampa karjate peale tõleb publik närvad
et und telleb tänuas mato und telleb olje
nende juur ja tergotab endlikult tööte kaasvava
kotke kille isepäras minna pere kirikku lääma
lõunasse tõe lastest ennale puhma seoga püsiv
pühakuppa und aga ja püsiv püsiv kõrge tõe
paigel piisma ja leiali ja puhha püsiv maa
on uus maa ja tammes jookseb undi leugare
vahel ei taidab hõrga lõuad leiali puhha jook
tein sub jook ja leinpoolt elge undi leik
telle muusikottka sõnna et viimne aut tentab
terha mälijä und panneb väljaga jook ja jaab
et ja peale piisma mis Karjalt telleb ja
veige. Karjaga pole liblik ega mõttel kas minne
vannamatel en enne lammas puhha jook
et ma jääin põda et ma lammas jook ja jaab
puhha

siis alhab marjima boda maja poole ekk sealt
tõrehub magi aga riib el' anna karri en alligs
järvise velle jõomas läheb epe anna karja juur
vanna emma tulleb kelle undi vastu ~~se~~ jälle
terestab end läkust tõre ka arvata anna emma
minnu peipe külal hõuna loonust jõru lastef
emmale palma reava jaega ova ma lom
enne föna palust ära anni tul kaa
keib anna karvi lindu und jäab vahelma
ju triali ja jookpel net vanna boda lampa
tanut on rohko jees källeti ja kaelab kui
ve kinnab kas minnu mõane malle wanusmab
en palverga föna alkamit et vana pildia palve
ja föri ja en siis anni kellezi kinniklava
vei kesi keelmeist lõi et kõ palvet loob
jääte aza mihkige läheb õne koija ja
vianligi vahelt läbbi eki koera nõ kui
ta nende käeft jaanid hea vaili
sult läheb. Tärvatiga wergi alle ekt
wanne emmis jõe ühelt ja põrgiga

wergi euet net nüüd lõua lohjanu ja
onvali jaan palma rooga läbbi emmitse
juure tõre ha emmitset emmanu minna peope
lästab jonna lablist emmale ta sora leunike
palma rooga jah püs jaama kige vognate
jutusti aga ma ristin ja enne aina uusi kethha
elle ja kõsib karmist tekkha unnis vreib
andu wergi liipiloma alla ja ütlo püs nüüd pügul
ma lajus net emmit lästab unaga wergi
võivava eft ära kus wospi tulleb pahhal
elle undi pea ja kripio kaudetja mis vreib
wospi oll wingga luugint aias anti visspiralit
alt läbbi jüs olli kuulmine ja vägemine
tükki laiko hadund kui per põlis jõustuputes
ja akas kiscama kat minna vannomate
wanusmab on enavristlita loft kui põtkis
ja koera kelpijaid näpist püs kõltsigard
vahel vewgi laelt kui uni jõest vilja lälib
võttab purgust lault kaa tõre ja puhlat
finapisi unud järtele kül jüs olla jalas

palke elgaga paavab Kätki metsga kätide
kõrksi ilte viigakate alla pigali ja mõttelub
teik ebaõpiva järvole ennara jõgi ei ja oh
jaam tulle ja seua eks põntimelgt wanom
Põrangle. Tani poeg olemistelt läin tööse
võtta loma olt hal kuup olt kui vee püma
kutspus pois lepp illevalt kerwz kohlemahu
as leid uel filmad üles ja kirand ved vinaig
keria o pimms purm kus ja tere uas polta en
ja seitsetat on rügijad undid olla jaanu ja
sootlased idma palverda ja ristimalla lampiaio
soni fösfai ja koora kultsiumi.

ku ma meistlaste põle peegtarvituse kirjutada
füt me parekse nime ka espraktikat on põhjana
ma ellasfin enne arige. Harejõe suur Linnu

Kui wanom Põrangle Tana pojja metsga jaalise
lööre vilja leova sise koppelab lööri ja inimjeb
laulde luogin agga. Iesvlask üllata mantist
mugav. Küljakustel ei wanom viig olli avarke
tuna ilsekors olli harva lööri füt põing põha
jaasve läike emma tõlje. Kõrvata läbi oviis agga
waati vaid tekkandi. Kuus agga osa li kampustast
jediste waati põlegi olla aila laulu õsfi kui
jookfis ümber juu ja. Mai ei lei lahega lepitise
lahe otsa pois ja tõrvate peale

2.

Esimene wanom hõgi Tüori kais. Marjas
hõgi matoorid hõirot füt kõigilas klassile
Olk amiged Marja metsa jalged olk
kuulge minna spahamiff. Ta tablutiti
taulud tulge. Oh! tege snulle tööstini viigt
Us armas pruud Marja ja ei ole ja füri
enima häina. Ta ega mina ka unus linn
Ned lilled mõista taja aadfil ned kanvan annas
riina peal. Us armas pruud Marja ja

par 302

Tas välitas ja illos veel kas ütles feljupt
sinu ja Ma tahhan armastada sin. Võhku
kui on aga mind Kui jõewd vaimatu veel
mo kõist. Siis said pal unnan ainsat val

3.

Kuori jai ükskord Türiiga kolki ja üleb
Türi mõistis minu pead. Türi tolz läheb
nemme motti. Türi üleb isik kaevu
või läbbe kaevu. Aga mitte on, ate mäst
onu on kolka pealma kannan mõõdu mõtt
ma ei korda ja vanastra ma ei läibine.
Ets te ole mõub, sagga minu pead, paugt
pulgutimad luuvt tulgutimad ja õvaralest
jon pole nüüfi oölitest trahsmar
ekk ja ole arvaf.
Kui ei kolpa vitsage kolke akja

1 Februaris Raval 1889
by by

Tallinnaaff. Saatnud 9.9... Paadud 18²⁵/₈₉.

Nägin aga nägra sõnnige Nägin aga
nälgas peggatoma. Tuhja köhla. Tõukadi tana
Ingi Hanu aidatagga. Toma Täovi tea
tagga. Kekki masta ürgida uja. Tühjas
seelis wanzerila. Seal kül nälgas nippelti
ja läbi ja kõlts töumpidi. Eh ma waene
pusi fil. Tida murro en mül kül.
Ma ollin enne lebbo mees. Ja põda enes
pime mees. Silgud lebbas seijid ees.
Ja apte püstli suna eos. Rukkles nägi
eidisi riisti. Ma ispe hoa. Oh vistigem
veid ja katolem koos. Siis põngigem
pare basifigaga ena. Tapakem on matkaritka.
Ja põngem erama pädnavangis.
Ving jälgid vaher pauma jõufe

No kala jääb kui kila taas lahti

Olin agga orjas Kaisin karjat

Olin ollanti oostes Linter lansi lamastet

Nic mul palgaks paigadi

Opo keige wafigaga bi minna taktus

Egga minna sootnud Kui ollen tenind

Tenind veel Sureft mchift ja wifft

mchift

Olin agga orjas Kaisin karjas

Olin agga Ollanti oostes Linter lansi

lamastet. Nic mul palgaks paigari

Sehm kül keige wafigaga bi minna

taktus. Egga minna sootnud Kui ollen

tenind Tenind veel Sureft mchift

ja wifft mchift

Olin agga orjas Kaisin karjas. Olin

agga Ollanti oostes Linter lansi lamastet

Nic mul palgaks paigati Samas laiuga

Tollega bi minna taktus egga minna

woland Kui ollen tenind tenind veel

Sureft mchift ja wifft mchift

Olin agga orjas Kaisin karjas Olin Ollanti

oostes Linter lansi lamastet. Nic mul palgaks

paigadi. Tollega keige wafiga. Siida minna

Tallega jela minna wofjanci ist me jaica vornustas

Se os vanna kila lädi laul

Tiki koid sepane jaane kiffe talla kohla its und ja

tarva ole minad ja wot sepane keiffam sepane

wilbastan ja lajan ega vana ja kohla moiffja

metta tui sepane läände kohla moiffja tooma

jelle oja pes karva loond vuu aega ja uno

wistljust kameid. Lemastt heik pane ülli

unigus ja isepärgind jaab nähha mis kohla

moiffja üleb. uni pagend visja pööga alla ja

karva läände pu olga sepane jaane kihlett ülli

musta kasi kohla moiffjaks karva watand

ja olt kül agga kohla onöötja wogge must

mis teisest üllat kai kille unigus juur jaane

kas monini läibba unigu ette jaakins foma

ist wofjeb näri vän vän und wanand ja pa

ui ui wogge must mis ja kka välibe välibe

kas näind et japa ligand asunud ise ollema
karrang lita uniga. Ut mella ja undi ja põft
kinni unis jõlgi et peatza fööb minna ära
kas ebavatend ja vahinga ju olla just jonna
puuft kas karras olli karras minu et unoi
ei jaanis kätte minu talvelb fööb minna
karras üppand puuft makha ja nina föörmed
katgi

Tallinnas 23. Februarii 1889
G. B.

Erihomm. mit dem Postkampf, Poblat 28. Febr. 1890.

47 307

1. Kolm on nõlve tükritilla?

Esimene ellu pole, se mu illa ei ole
Ristimene kalla pole, se mu kalla häige
pole, viimane välja pole, seon kurn
kroga pole. Eelutud neljä pole, teituo
Türenue pole! Ette pole mäkirata.
ellis tulib ellu edijät mis tulib
häid kädje laupi ralpi waagemille.
Ole minu kullesta kordada armast
ja asta, kallib kroga paavakrista.
Kui jaan jävalla mureta; takufel
jaan tagatäna lengel jaan leirivada.
Koö jaan soola tööle jaan tööle, tööle
kuigil sõnule saiste rauda kinnelilla
Mõõda kain ifa toaste mõõda kain
oma toasta, kuou venna kamburista
Vuid püsifisa tooga muid püsifisa ema
Toasta varu venna kamburista
Lovi le läubellala.

2. Lya laul:-

Uilla püsten möisavat, möijastu
järgesta, püsten kui ja püestu,
Linni tõugade vahel, Ojo läimaste
taganta. Muupi vasta vau! Tagasi
Puu hoimal pöörä püüa, enne kui
kõva vääravas, sja aidu ukse uga
wenna kõlbri linnella jii väatan
snim tagasi fünni üle elada.
Pahmaagi peole puhha. Etas kus
puistab pöörä paika, pörgu akressad
Pilnos kuija kostemad kumavaas
Tindi tornid tolgoonavaad.

Gloekje du nähikle peal on hooned
upakille mäifa peastas syrakkille.
Kaja laaval ballakille saitad
maha sojanava. Oh mie kullesta
kilosa vasti haja wallakosta
kita kostemad kumavaas, vasor

Hajad valgumavaad, tira hajad
Idgenidavaad, hibek hajad haljinaavaad
Kulda hajad kollendavaad.
Kula mil haigl liõmervilla
kulu wali vermebla;

3. Oh seda vasta oja lasta

Uel püab une magama püedol
juab pua pidama jagaral püab
laatma unoa. Tüste silmista
ilusa ja en palgesi punane
kõiva hääd haste hingid
Pee tutar nultikene magaber siota
soovipa käästela kättiesi palgi
pidjaoe vahel, siib pär siatlinoda
Yob olut hastes punasta. Tüte
Silmista finine ja ta pale fratre
plaktilise. —

4. Kuba pean onina minima
 Ma ole jõulus eile lappi
 Sa olej põltsus taei lappi
 Sugav mal meie ja mina hale
 Uineni hallekaspe, kallas naeru
 mil karata Ma laen metsiks
 Matsooja pteki, sõhu põfase
 ma läin kunnoks hertsiaale
 juhaks jaemondi fogagi, füa ole
 Matte matutiksi rohle roartegia
 Kunnal kiro kutsiksi füa jaan
 Soiteabi. Hutt töob mille musta
 pole! Rot töob mille roga pille
 Ven töob kolme kruviliid. Tirts
 töob füdi rätkuiva. Sul töob
 füde ptekuva. füa laen eel
 väravatki füa läri sandil
 vääratki.

5. Kubi mind viruse miheli
 Hantki harju kangurille, mis
 Winnastu vahella, u ma läimud
 Kangurille kanguri kira kõrpp
 Ei ma läimud mõltsule; mõltsere
 Kiivi murjib. Ei minu lahe
 Rattiballe, rattipa kääro teravas
 Ma tahau minna kiindialle
 Slusta mulla päärajale; famino
 Segutajalle pöllamus pilene ukas
 Etantimes armaste ukas. Hull
 tulb kaugele kaufakone ligi
 Lonna, limutone, puppi poelt
 Tulb peiukoru. Pae poelt tulb
 Paukone. Se töob matillek rabada
 Kilmuta kriipida föla förra
 formublicka pole waka peaterito
 waka töob wana rabada pteeb kau.
 See töob wia wiivuleib.

6. Kütkipid novakofis läime
Kuk hukremate õunapungjate!
Ottumai Tamme laava lauloma
Tusquem, siis kõrgelja haugell,
Ellis me nääme kõrgella haugell!
Selm ei metta kõrmustikku.
Üks en kielas kuepi metta ja
On noorte mõste mitta, taine kaks
kästa metta ja on noorte naiste
metta. Holmas õunapu ilaja
Se on noorte mõtlikaste punapalgse
Prudiikide. Ellis kühk kõrgell
haugell, ellis me nääme kõrgella
haugell. Holm en järne kõrmustik
Ellis on viha muna jäme, ja on
noorte mõste järne tain kallis.
Kalla järne ja on noort naister
järne. Holmas on midu magusa
ja on noorte mõtlikeste.

7. Ei ma tuba u ma palle.
Ei ma take tähma! meista
ega palle foastat peisi ma tahan
peebalt peipistata ma tahan
Oige neerta musta maipuuvali
varie puul looguni kilev puale
Päst tahan pia imida juft tahan
Loomne rukkiva walgi neptus
etipuu, oga varie waishulu
kilev kelle kandijalle etla tahan
Pehest permanduse valgi jaan
Haagmica ma tahan kujutud
Kibuda, kala luisid kannupõda,
küll nüüd saipid sabarvat, alverma
etma aganad, rogi riimad töövad
Riis. kud pojise parmand peigus
Minge loodagi maaamme aganitri
etoga viitma kilda lätte
kellidama. Tallelatai tallidama.

8. Küla! püsime alla vendera
 Pau mu soob edje halle aiskade
 saabeb seeratlet, silti pane formus
 Taja Linastal jaan lentielsa
 Punase pane poortloosa pane talor
 tulene jaani, leö üle juurante tete
 Hallis kenguri kostus. Lii alla
 raiaste jaan, ruunal ruber tukkies
 Ta. Hibe pütsi pütsa peala, keldi
 Lelid loova peals, oasvi kultid
 Valjastela! püs lähe mära mangide
 Ruue läks puuda loopeida tulga
 Soitten lue kaudu. Galagi jalumi
 Kauue a mind kudmud lue kudid
 Ees kudnud lue kudid kudid lue
 Eesid mihed tulid mind vasti
 waata mae kargid mind kupper
 mae. Tuli vasta tuba lõhine
 Ees jaal üttesid juudad.

Ei minu lsd mihene iga mu jumad
 Wahene kui mul föret puudunevi
 Küll nad kodunut lõdaneksi, koju onica
 Käppin kotti täie; maha minna jätkus
 Mati täie, krafa wiffis kauni kera
 enple heagi tulga.

9.

Misuv muis ol mule taska mule
 taska kulu taska ipa doma ma kavalas;
 Kultus munda wooriaakpi fidus pänge
 Sambaage pane pärde pipumaa. Pütsa pos.
 ja mis ja pugad, tapa, tapa mis ja tapad
 Ei anna fidu järeli ei koppud koguni
 Tsa õis vald maledemaid itka õen kuri
 Kukumait. 10 —

Mis ja tulja kütteleid üleliga loopele
 Id õko ona ole kairuid tulja, kairuid
 Tulja, näiruid tulja, tul õid kairuid keeja
 Kaspid õid kauni waljaaja, ut ligipäi
 Kana varastel kolmest tul õsta muesfani

Üks on hukkla slada, teine kaspidel
Karamas, kolmas jooksta joekihulel.
Tule muid meele saatamase, mil
on alles kolme taha mil on laadat
kolme lehma; mil on üues kolme alla
üks mil püdjab peckieda teine sihku
nupeda kolmas, rakkulab pahada.

11.

Geft olen alba et olen Anne masole
alvala aalla pügilla rüdfakella, talve
la lemu sajula. Akheli tõid meestat
valla naisid narva hallekata, poisid
Pihla kaevitusta, luedutud Türgi joost
Kes pojut well vahella lemu val pain
lepu Pada. Geft olen alba et olen Anne
Olefpi, kaiž ma oleks hallis, oleksi
Olae mäfaks' palju olefpi Lepu
Olefaks' linna, olefpi Elf well
manna Kes olefpi Hoočta olefpi Kirts
Olae ma Winn oleks wifaks.

9. Geft on minul igava, alles on minul
alda omte kord on male kuba, helmine.
Kuidan kurvad muled tel manutan
mitied juured, tel mina haiged aleffen,
Hellel ma vihad veetan kivile kirkku
lela, kannule kihla kafala paale papi
pöllie peala, kivi on kerkki ei kirele
kivi ei misista mieu kulla pae on pahku
ei pajatu, pae ei misista palvereda, ma
tän nutte koijer. Natur kindad kääpe
Pihla kojad kinnastifa nuttu mürmed
pätkitusfa. 13.

Oma et on idekkene ei sunni jalaste
kuulus, osomu noorte omiste kuulus
ta viba sunna broneesa kannab sunna
hambruse kus med kina kanti longa
vihed nublit. Kus med kangan kanti
pea mind fundis suuda mieda ja mind
kästis käppa mieda opetus mõida slada
Wana - et, on miera - ette ja sunib

juulaste kuhade nimik suorti mõste
kuuloss.

14. Elatjün erast teada, tutjün lõon tõst teada
ei lape kihla elada, nende nimad tööda teha
tööd pealed siie madarad mea, pajale, hake
siid peled paloma, madarad maksojema
hakas mu kari hadunis, hirjad hallid
apadama, lehomad mästikas magama kõr
puuvaid kengemais, laugid läkis langvad
Seid püvakas pärme lambad kallid mull
kodujad. Oh tui kahed kihla taka offa
Juured nimad, ei lape kagu ja kai alla
lindude elada.

15. Hobu jõele olyp tötu püfat püde püga
töstu, lebib püda looga tötu astub aur
huna tölu hargab hava false tötu
Mies kireki kibara tölu naane lava
räte tötu, ilus mees ilus hoburn ilus
naane vankurile ilus pölete usfa, ilus
peled jüdi treubuline, tanu kela kuulisi,

v
16. Kuidgi kulla niukofid, kui tui aia
Juri, kuhu tui maha maatalve
Kullamäe kirkku aida, treloa alla, kuulda
Piale, kullaaff rüttid sinna peale, ellis
Tul kaupofid haava peale, moodavärgid
Mooriguured, fakja jõged fibulad, kui
braow kriimkelpid, onslange, tuskafid
Ned tul kaupofid haava peale, Ellis
Tui nutid haava peal, hulka di
misi mea mihisa! Talo ell fakja
Tuffardi, lep ell leima profissi, muid
Ilus nutpid haava peal, hirjipid haava
halsa alla, Punktid poistufid, kui
tui ärasureti, kuhu tui mahamaetak
ja poole juure kauje alla, karvafe
hadaka alla, kivi alla, kivi peale, kimp
Ristid, sinna peale, Ellis tui kaupofid
Haava peale, Chakad ja eja vifatid,
Kana viljed nägjad, korpustid,

Hedulehed, ette teil hauvad haua-pealo. Kes teid nutsid haua pealo, kogud haua kalosalla! Hult pehulges haua pealo, karu kavus kalos pealo. Lõvi teil roobit riima pealo.

17.

Pikas tapis fuure haua, fuure hauja ekla haua; u jaanis fuua, u jaanis ellu! ega jaan liba linna mica! Eta tapis varia vankle, sift fain! Siin sift jaan mica, sift jaan liba Linna mica. Tuttet jaan ma tuupmat ja roobat jaan ma noofipille, siiekuut jaan rehvanda, abalutut jaan abju roobi.

18. Nagu oledu karvoornae, fui suka pingo onai, pargapa ülemmaise, etlini koosta. Hoodernaue, faluksta fotornaue, alati etlini hinnu antfin, kannatas oda.

Kantfin kassu, maryl ma nad midafin. Ilma ed, Tasemata, ilma Toasi tademata. Karvma waatarnata, kulla kivu kulemata. Si nedes minu nimeli, pärja pea onine Paralta, kib nad kuruo kanga paastao. Sami soalged jüüksid lena valgeid kair, ja füpi muta ümberikuu.

19.

Wanamme wanu väati, hal giiragoon. Paganal. Nitte uore maijukel, ühe õigile kuke jägi nadalaige nelja mii, noor niid. Hakas autornae, ilus hakas igat tornae. Kallase kabatornae. Ebor tahab fuaa et pift näpet kala lehada ilus fuaa. Huringida, puunkene püste liba, file tahab ja lehada. Kluuvi kanamuneda. Et sel pole joga külasa, mero u onie. Maja alla. Osta ilupikene, kannata tallitine, las tulivena piltati külasa.

etere kainjad mae male füüs jaab kabi
Halada üsfalla kuunigida.

20.

Jätkas mul üldel kütte, kuku, kala lapped
lende laulud mis ma hukus kubus leivu
woi mis laulud alba lapp, mul jääv
koju puidu jalor laua peale laulu lehti
kütte koju kede kõloju, parile paatise
wayra kieles püs mu illa venni, fonda
pätsallal järel. Tost onul kordumis uuda
julgu laua pealt mu laulu lehti, kütte
käpikt kule kõlopu parjilt mu paatise
wayra. Siir laulud mä leivu wüfil
Löötutan lükki wüfil. Tun goe jaalda
Pdu wüfil, paatise füüs pudi wüfil

21. Esi mina füini fuurte mahu riistade
majast kõrgi kengismäe wüpsi körw
suunimäe. Ola istun isparanis mündi
wanavaste wahella kuhvamata keskiilla.

22. Oh Tumal, Tumalukene mis jaabid minu
Mõne magama, kui fida jagu jagati
Mõiste pumeta jagati, poisi inne oienta
te muid said mukid, kõik said kõrgid,
taifid said mehed tõrafid ma faior mustas;
ja punalad. Tiivas känne ja töbisje
Klus pean mustaga minema punalage
pularmate töbisega tölemaise muid aga
teevad tiki tissa, tiki tissa onati
mädia kiendra kängast a kroonid ma
pean hallida harima hammalvarida
kafina. Kärestik ei lope surga jaalles
Supi tih ei joona puulta, walga patik
worna pealts. Ola kannas künas
kilaster wanad luud wainiulita künas
on küllal ei ja mis on filale püsja
Kuri on kaafaks külbusdagij pahapuuna
paluda, si woi meheks onelitada küran
ometi yakti kile muid tigra taadkene

23. Üks oli vennale minula hibe piyake
jela, kuid ta tih on tiitella mäskivõõ
on valgiela ja p' wahi waide peal' kogu
ni kihude peale peat tahab pea inida
peat tahab fonnusukkida valge noptiis
nifida, vaid tema liikal varistab kihis
koti handialle ei se falli paastu naista
ege taha tabamast naista peat tahab
puhast pormanduda valge ääre waage,
ja tahab kirjutud kibrisid kala leviid
kanufida, mis mu vennale viigatki
fintaimme tabakfi kilda kaabel
kombeakfi hibe hajal ammetikfi
Muid u olets muki mehitene kaunis
korti kaafabone valus valge poifas,
Se on vennale vikaks fintaimme
tabakfi, hibe hajal ammetikfi kilda
kaabel kombeakfi et la koniib
kirfi tuda hulgub körpikoorneid mõõd

laub körpi laku mõeda, õia tema
tantsib talli lähed õia tema hulgub
hulgub hooste tallid õia hargab kaja
taudad, linna suiid ta linnatub tule
suuid ta tanutab pohla niiud polleda.

24.

Opp minid huiab ikernaft ja armazema
akenast kahv laas parane poegapana
pea riide ille makfa karva mantellla
poeg läib poohlaga sidima Engilanti
ultimae ei tema kütutus krenings
taka maßtus majuri. Siis tuli
peat tagasi joots ja rüütja alla tule
ja tume poega tuli ifa ei tund poega
tuli ema ei tund poega tuli venna ei
tund vonda, tuli ode tundis venna.
Omais vond were hibune, were kindad
käoja were kijad kinnastef a were
jaapanid jalas ja were mõikt tal' paeuf

25. Astu tupa halikene, tulsi fis tupa
laadikme astus fife halikene. Kelle
koivad woodit paffid siard fangista
riahkfe. Eelul di wieki waibakene tollis
palakakene keda pean kollega magamis
ila-punga ibvekiga pataskelaga karuys
Ma laian nties kilaspi kilel uud
ielorvad nia muta noore naine el ful
wieki waibake lilebki tekikene mine
kondides kilaspi, naine ful annab
natukif tane leise jaapukife, fis tue
tuki teki ofa, makfa kahki waibakofa
te palnik palaka ofa. Siis tue halle
ofla, heida fis hengama ifaga.
26. Hobu koenitab tajaosa halli aja keanu
dosa hobu odab jonna keanu, naine valid
watermanu; miltuleb joodit juunoni
kirvaeni kirfi kiaia, lakkart laka losta
maie, mes'aga kõnnib kõitlafani.
heoblik kirfutufi sefa laulab kõitlal
alla.

Tallinast 19. 3. 27 D saadud Mart Anige

Tallinnas 19. 3. 27. Saadud 19. 3. 27.

Kõngole aastatäid Dr. hora!
Siin jaodan mina ühe nüptüüle
taganaid vana-vare fajja fife, ning
olefpis väga rõmne otsi tulelates
mõni terane ne fajja alla tulevit puhvata
jaoks. See on mõistid olett. Terei
Lagedat, mis on tõpina mingifit ja
olett, Terei "Kuimetapp" mis ma nimetas jõ
raswape, etta olon püündus virmalineult
mõniste mõle mõiste nügatada, nõnda kilda
palriigituge, millel jõned. Aifas lastus
nagu pool, õ ne pühendamise mõnif, 'šon
me mõte, purunined ehn eranest, si jälle
ofonele keritsem. Kui suulen et ma püt
mined terad vana vare fajju on otsunuid
fis eba leordan dufi. Ees oot minne nüptüüle
näfigut põhhaa pante.

Aastatäid

Mart Anige

Egg

Kasvad Eesti mõistatud.

1. See all paun peäl, pauna peäl eile
riste peäl nipp, nippa peäl mete, ja
metipäsi jäät, nippine nähtava peaga pois
laiab aab nooja jäät metjäft väälla.
(Inimne juub täid sariaga peäft maha.)

2. Enia alles jündimata, lappi laaged
laiadi. — (Kleina jaod.)

3. Elav furu rebade wachel.
(Kooriratas)

4. Häill hõrg aue püppis. (Anur.)

5. Häill hõrg kanges farwid, vistab
jaana farwile, ja nituloomi sunile
(Tuuleveise ri.)

6. Hobo taillis ja bareistas. (Lutsi läted
osa saupti väälla)

7. Hobo hiernob Hiiemool, heil aue
loapi jäät mole. (Küristamene.)

8. Hüire aue mättai, nire nupre
naldas. (Koorja jaab.)

9. Kurniisa näib nälla jalaga, läoria
nähe jalaga, öhta volme jalaga
Inimne. Lappe pöllus roonates täid,
cas piidi, wanadufos sepiiga.)

10. Kans mooda ühe fideringa jäistud.
(Ara tervas)

11. Koorim väfit aya noormäri naingja,
ei oväfi. (Toterene)

12. Kürmme nitsje fööwid ühe nüüja
mällal. (Kübraja föömid noordla mällal)

13. Kure nael üle mere. (Pää sang.)

14. Kans aue lähavas üle ööl, läiuva
otjad tielgowad vord. (Ammendege-
me nandorrinne)

15. Kans nörendad valgeid nane täis.
(Hammast juur.)

16. Kui mätad siis näsimas, mui paned
siis wihanele. (Aur.)

17. Kärune masejäts nane reba wachel.
(Hobone aeste wachel)

18. Kieborra lähää luugena tuleb.
(Kabfas.)
19. Kuun laalab ungas heonee, nübes
neldas, leppa lemmat tampe tallis.
(Kuuns härra teeb ainaos jutlast.)
20. Riba neldas ja nelli väällas.
(Akinööb.)
21. Needetad ja kippetad, ega siuni
juia ei pööri. (Võroti Koerlitin.)
22. Lep linnas uulitjäl, tam Tartu-
raea peal, ükste juures jooguvad ja
ükste ongas seovad. (Puumas Prant.)
23. Lipitus ja lapitud ilmäniellä pift-
mata. (Kapfa pea.)
24. Lipitud ja lapitud lähää pööle
püsse päällas. (Rana.)
- Lipitud ja lapitud istab aida haja
peal. (Kapfe leppe tanu.)
25. Sout täis lämmati, näin ilmä-
jabata. (Leivad ahyoi.)

26. Akusti härk magab, nofjad
mängid lieguvad. (Etu maea.)
27. Akusti pigi lähää lauta, aab punas,
ja piigad väällä. (Rootiga tammataani
juod aphyft väällä.)
28. Mustem aui süü, valgum aui
lumi aorgerm aui sirk, madalem
aui regi. (Aranas.)
29. Noorigab aui härk Gundab aui
lind, töngob aui pigi ja käib
aui raro. (Pitind.)
30. Mee lähää metja, piotäis
pürga pjerpsi. (Aranas.)
31. Mee lähää metja, nars nööte
naro poole. (Talafäire märgud.)
32. Mee lähää metja naine nabat +
pidi seilgas. (nim. Leknerseilgas)
33. Akustem aui süü ja magasum
aui megi. (Uuri.)
34. Akust naips aidä varas. (Padas.)

35. Koopl narrab naissta puu,
naissta puu ja nõner puu, nõner
puu ja, nõner puu, nõnnepuu ja
juur mets. (Täpud.)

36. Kli kevad moodit, naut näitääd
tuli, ja uus heidab peal.

(Raer heidab näägama.)

37. Kli koopl taillid, muisi joobj.
immer taillé. (Pura mardad.)

38. Kli neitsit läkääd üle nurme
nutted. (Wanne rattad.)

39. Kli neitsit kufewad ühle auas
(Leliiva lõpsamine.)

40. Oöse soorut läbi läis, pääwä läbip
tault läis. (Täring, eh. Kodu.)

41. Ollekt nui ora kes nell nui sura
tanda lai nui läbidat. (Kana.)

42. Jääwä noorut oöpf poolinesi (Puur.)

43. Punane rannik noor haukul läbi
laid aea. (Keeel.)

44. Poole oastane pojine nibile
näperas (Pänel.)

45. Pere foob-laud laalab,
(Porsfad innevad.)

46. Pinnem puu ja pikau maa jaist
maedam nui moa vift. (Meandi)

47. Puu pikununa, pilliroo jämädone
(Puu jüda.)

48. Pika mets, parem mets, ei jaa pigi
warrastai. (Ruuris.)

49. Pu seala piste nala naa nala
naiste nala, metjäft tulimeste
nala, läns läbi suuk, tanka tegi
prauh. (Panga sudamine.)

50. Pista pifit törmä väällä, niretta
niudeid zöö läät. Toime.

(Leiwa pifsumene)

51. Pio läis paallift nüünä varut
(Nikt.)

52. Sui loonab talve nüvitak. (Pärne)

53. Pärisus, förmid istis. (Tua murgas.)
 54. Paine poissi pää nõlme näpuna. (Käppja pea.)
 55. Tüki nõõ tutpe aine. (Tunne pea.)
 56. Sile pueb narufe pisip. — (Käfi sinda piip.)
 57. Tömmu, lehm näib töötja taalja, igas wägjas wäjines. (Linnarupar.)
 58. Tuba tüs tuttawas, üns ei tunne ükste teine tuff. (Täällis.)
 59. Tüdo näib mõda, sedä, tüdo, näwad sanipidi. (Hüna roorm.)
 60. Teips ilonas raistange, loastad su muud ja õn mole. (Lumi jaab.)
 61. Suppes näwab alaspidi ripot, isteni türnä ja valge paräft sobi ja sänge noorele morsib aga wanale ei miski. — (Pähnel.)
 62. Tösta reit, üksna tanna ja pant, nävane wahel. (Hebap räinendam.)

63. Tipilene, täpilene istub aida haja piöl. — (Sappe tamm.)
 64. Tukat türki pää jaens läbiks, pötsle pjerje paillas. (Trana.)
 65. Tül nolm, mäl nolm, ned igas pere nolm. — (Roop, ahtjelund ja läbisai.)
 66. Üns faun pääva arant. (Saupingu.)
 67. Üns karu nans pjerjet. (Tuba.)
 68. Üns ari neli noorua. (Padi.)
 69. Üns hür näas paba. (Pastal ang.)
 70. Üns e-mä-ahia ja näigrit, igas näigis nans laft. (Lääris ja Leätja.)
 71. Ühep arofi tömmatarje näin liem liigob. — (Kerilauad.)
 72. Vanapinuune vanamoos rufina juurune aur taga. (Lamma raud.)
 73. Vanamees mardis üpe munetäis. (Keris.)
 74. Vanamees läbik lanne läbi waagen peä peöl. (Runa lähab önule magama.)
 75. Vanu mets hulgat, nake nooronekhe wael. — (Perekamine.)

1. Laulu riis-nene ja.

Nüri väär nüri väär västerinu;
 Stöberinu näberinu nästerinu;...
 Störtl nöret näclarine, Störtl näle
 jilonäne. Rus peenel füüs äänds.
 Näclarad nämmatus ja. Ann
 taha tamminu ja. Tuna filina teras
 Nafik oga uja Afoniaie, Ori ei te-
 nu siis tenu siis. Ori aga ütis siis
 pääda Arestanra Tannaspäädä....

2. Laina fööla langunene? Si min
 leetna langunene, Laina innalas
 ... bi mina leetna langunene, Lina
 aga fööldi förga tutka, Si mina
 fööldi förga tutka, Ma föölenu ja
 jakuda. Liga rivelb fööla pööja
 Stobane retinu pööja. Harjukone
 vase pööja.....

3. Sulane riitamus jaapad fjalgas
 Pirenes pacif panud jalgas

Kunid tuas ja taustas jülgas
 Kands oga kannes kannide jülgas
 Ülati olin teiste ees! — Tua ees ja
 Tuule ees, Akja ees olin reobi ees.
 Värvava all olin vilja ees. Kannas
 pire näis ja ees.

Ült mina aafin kaitti raud, Rörvi,
 kannupas nastan Musta näbjad
 murdelyfir. Lemmä loome jüllä peale
 Kus oli õenne orgad näimed, syjd
 väimed häyad näimed, Kara kannus
 waipid lappid. Helle näimed ütala lappid
 Enne paavä omata lappid.

Tartuks tasa roisja riivona, Häältje
 usp pulge aungut. Tundit ja tundus-
 tooli pesi Pirod polepi põrandal
 Si temä suuloruud muttulada.....

Lipe lope soondeline. Pui ei
 lope ma poletan Rehuan Soolani
 jämedad. Teraalt Vuula püünistus

Si nittus nattus ma pole näind
 Si jaindi pois ma noa pole alud
 Si pruudi puud, multipole olud
 Si neiu nälgä ma pole näind...
 Si eero fööri laenu, anna
 püna aarni laenu Pumalo
 paitu pera Höil on paitu viireid
 leppi Tuba täifi tuttäivedi Laud
 Alani omased, ehk jaotamene,
 Eero fööri föge lettna Anna pime
 pime lettna, Huunt fööb fööb
 föode pale ellut välimino mäde püd
 Nõh te' ukas nõmte mihed ja te'
 ukas tütjaid püngid Leidate nüla
 leppida Teatate tuttäivedi Eite
 näa oma nägofi Õga tea oma
 tegofi Erine pale täifi pidi
 Pool palet patum pidi ---
 Adress: E. S. Peere. Narva
 Alupurunenuse ja M. Lacopaid jaoks
 C. P. S. M. et mae.

page 340.

page 341.

Kirks Ekhetsinratt. Helsingfors 5th November 1888.
Y Sastrand J Winter. Sästrand 7th November 1888.

Searched J. Winter. Searched J. November 1851
Plushabud Dr. Kirk! pg. 343.

Ternstroemia *Teioides* ³

J. Winter.

Mäistatud. (rahvapuh.)

1. *Aorsa* idt onisfors, mes muisors er muisore wone
 opper hulus i p'les. — *Sobies* i Sjövalla givare.
 2. *Braat* idt harsa peal muisor paan paanpaal nipp riste peal nipp
 nipp paal muisor alped. 3. *Sjövalla* ifi —
 3. *Cans* harsa paan paal. 4. *Möld*
 4. *Alt harsa* art. *Alges* — 4. *Harsa* tampe *Krisi*.
 5. *Alt* idt loot heal — 5. *Talal*
 6. *Gong* harsa blits blom — 6. *Ute* wadt.
 7. *Harsa* harsa harsa harsa — 7. *Ute* *Ute*
 8. *Kungsling* al harsida harsida harsida peal. 8. *Ute* harsa harsa harsa
 9. *Hobens* harsida harsida harsida harsida — 9. *Sjövalla*
 10. *Jupfer* harsida harsida harsida harsida — 10. *Sjövalla*
 11. *Ute* idta leggermora harsida — 11. *Sjövalla* *praga*
 12. *Sjövalla* jads mols soll art. *Alge* vissad. *Sjövalla* *Ute*
 13. *Sjövalla* jads mols soll art. *Alge* vissad. *Sjövalla* *Ute*
 14. *Ute* idta leggermora harsida harsida harsida harsida — 14. *Sjövalla* *praga*
 15. *Harsa* mors urkot mads harsa harsa harsa harsa. 15. *Talal*
 16. *Ute* harsa mors urkot mads harsa harsa harsa harsa. 16. *Talal*
 17. *Ute* harsa harsa harsa harsa — 17. *Ute* *Ute*
 18. *Ute* *Ute* *Ute* *Ute* *Ute* — 18. *Ute* *Ute*
 19. *Harsa* harsa harsa harsa harsa — 19. *Ute* *Ute*
 20. *Ute* *Ute* *Ute* *Ute* *Ute* — 20. *Ute* *Ute*
 21. *Ute* *Ute* *Ute* *Ute* *Ute* — 21. *Talal* ♀
 22. *Ute* *Ute* *Ute* *Ute* *Ute* — 22. *Talal*
 23. *Sjövalla* harsa harsa harsa harsa harsa — 23. *Talal*
 24. *Sjövalla* harsa harsa harsa harsa harsa — 24. *Talal*
 25. *Sjövalla* harsa harsa harsa harsa harsa — 25. *Talal*
 26. *Korsholm* morsida ifi *Sjövalla* harsa harsa — 26. *Talal*
 27. *Sjövalla* harsa harsa harsa harsa harsa — 27. *Talal*
 28. *Lingel* ja *Krigel* mads i lange — 28. *Talal*
 29. *Hobens* harsa harsa harsa harsa harsa — 29. *Talal*
 30. *Hobens* harsa harsa harsa harsa harsa — 30. *Harsa* *Ute* *Ute* *Ute*
 31. *Hobens* japska alped *praga* — 31. *Talal*
 32. *Hobens* oh jads morska harsa *Sjövalla* *Ute* *Ute*
 33. *Umeång* harsa harsa harsa harsa harsa — 33. *Talal*
 34. *Umeång* harsa harsa harsa harsa harsa — 34. *Talal*
 35. *Umeång* harsa harsa harsa harsa harsa — 35. *Talal*
 36. *Umeång* harsa harsa harsa harsa harsa — 36. *Talal*
 37. *Umeång* harsa harsa harsa harsa harsa — 37. *Talal*

38. Tuhat kudeluslinaa putoa anta kontakko - 38.000
 39. Tärtas itsepidi latvo astospidi - 29 kplna pila
 40. Neli kannawaad neli ammavaad kapea lyöntilaa
 joi itke-purme-päts - 40. Lehmi
 41. Tässä lajilla pääi purmoa keskistä löytyi 25 lajia
 koiran leivätilta ja se olla - 25 purmoita
 42. Tätki all lähe pael - 42. Kivimall
 43. Al häng ja aluegas pellois wöllis jauna purmo
 ja kirkkohuone luvutile - 43. Siuntiessä
 44. Täks pippuksi onnes kango-nings juureraa kuumaa
 kamppi kivi ta ife on kiel kiemua iste
 kuumaa 00 ega kare matalt laita kääry
 peiparaa lära - 44. Typpolgas
 45. Täks kamm karskeisti ari iiga on alpoas neli
 pesä ega pesä tölkä markki, 45 vaste kuväärä pääsä
 46. Täks lula kinkku kärkeissä ei ponna puita tunt
 pääsä ei alko - 46. Pööräl
 47. Etsi ei he wöltöön ega muntraväärä sohti
 Rekkies maha ja ie läks lähti - 47. Kannanmaa
 48. Täks iir kanki-jalbas - 48. Pööräl
 49. Iso imberi loasi - 49. Sammal
 50. Maff kuraa kohfeli pöörel - 50. Sammal

J. Orja naik loul.

Ch. ma vaine oja naene
Vad tene fauna naene
Tavan imber perevape
Omenim imber foyga naifi
Tatum somali palachala
Turuun lat nuxxanesta
Lam mall pedo lirratali
Ta hem mall hukkatali
Tangu hem mall fallatali
Tulipi tukka looppiti
Ho peele petpeti
Ula b. resti fappiti

1. Hui liwai fio pëigili umbre poaqo on
 tis ustarpo et pëli përo liwai fio pia itis
 jaob lakuma furemo obë aia minima
 2. Hui liwai aljic kibunip ojal ahi
 wingup fio ustarpo et waqipid lapip
 jaob pea jardal jaemda
 3. Hui hale aeras misgit aiganiq.
 halel biogematta kinturopi et jaob
 katal joodates laimed poad mohorpi
 fio ustarpo et furema pia iers cinimt
 jaob aila uppame.
 4. Hui siigipal palju awapun lehti kando
 an, palju pitkäga onarju, ja palju
 oravaid on raha, fio ustarpo et jaob
 siigipal palju kultekahjut jaab alone.
 5. Hui onaja kaer harkat hulywmo,
 ja pustattad farawd majatt aia
 piogemena fio ustarpo et jaob
 jaob jaob hulekahjut amates tutema.
 6. Hui piing radoas pihle ja fufi kaho
 aratipole lobel fio ustarpo et kah.
 Kielne kilabne jaob tutema.
 7. Hui hui kaiwalgae aig pëigil
 ja pia wolkoff kielanmato kai-
 wanwa jaellab fio ustarpo et hant
 pelle looma jaob aia suut ma-
 8. Hui parem pia kihleb jaob norma
 kihleb padev fio mutla kiuina
 et kihleb fio jaob pea furqa
 finumeli (aig pihed tapit)
 (järgtobet,

Järgt videt,

Watertown 23 Decemt. 1888, p. 347
Unstabid Hart! Soated
 $18\frac{1}{2}$ 88.

Sin patan Telt jöll pipul varo varo ja
sunniðar et óður hóðin dildi gíði miðum óður.
vall Þis færði óður abils óður. Ólfurinn er mið
Kárað heg og framins eroro níði óður hóði
og fá leða fram Óður. Þá var pipul hóðin til fyrir
3 landf meðal, hóði til fyrir fyrstu. Móður Anna
málaði pipul með allt óðura. Níði hóði til
geft fyrir til fyrstum ablum meðalinn miðalinn
hóði til fyrstum ablum. Þá var pipul fyrstur. Fyrstur hóði
hóði til fyrstum ablum meðalinn miðalinn
og hóði til fyrstur. Þá var pipul fyrstur. Þá var
hóði til fyrstur. Þá var pipul fyrstur. Þá var
hóði til fyrstur. Þá var pipul fyrstur.

Kate Koster v. Island of Morris Bank (varns appelsja) fanns dock varna skattejämförelse med den i första handen, men inte tillräckligt för att ge hennes rätt.

Glens minstade Tids kungarne väggs malla.
Den hela Riket är ja hundratala hundra
peale Riket. Et hundratalena panna, pris vint
hundratalena gilla med Väga. Hölle åter hitt
hundratalena malla. Et ja hundratalena hundratal
pris. Rikets hundratalena aut ja pane prisla prisla
ja prisla prisla prisla prisla prisla prisla prisla prisla
hundratalena malla prisla prisla prisla prisla prisla prisla

La vimb jumand giuff tille offsta besappund
Redundon fano mordige wortage til killehoff
weltspit latte kerrage abjus alund olykaed nectad
ja telens vokas jost granga jittie gealup. Dic
arwulta hir jumand on jumal til jumand fram
en jach fona pisonia ja haddal kerroude
ringi. En pfe walc teunig kung fu wortie
kini kuni ja pawa siwo ja helle aya kerrage
mooles geat.

1. Ara ja ennast kilda laet leipid? kilda
 2. Oma kild aipl.
 3. Tius hevdi väigilatje, seal leunt on
 4. Kwon kasi kirkas velt
 5. Kine pagar profile faja pakkume
 6. Oma patsi vieras hõbune.
 7. Lõer aukas kuumi kihilises tulb.
 8. Parem põim palg, kui kõm tugev pal
 9. Etsi tul eh varrom kui meie kirk
 10. Kui palju väigilis palgi vabade,
 11. Si pole parem kui kura kulus wop
 12. Sis tul juur kuna kuid kinni kõva pikk
 13. Kesi kinga opl pe tallade liseb.
 14. Upl ütpea püttid, seal pille feli misitka
 15. Unsi anna uuti kumb, megamini mani part
 16. Hääda ajab hüpja kreevus.
 17. Ega kurtlik kotti jõulupuhade.
 18. Ktagans uufi, fijan päh.
 19. Vanile kreepimed, paar aile pole ka,
 20. Siis mis tups ja väigimis püpi
 21. Kesi koppikäpp aks ja fe nupla si loo
 22. Parem pool mure, kui läbi mure.
 23. Oma rahvas voreos aia.
 24. Kõrde pool pinaas.
 25. Klar ajab fola fola ajab fola
ella, ~~wiimata karmas karmas~~ ifi

(Has a fine job of it later on.) *Wright*, who

Cebus elund raja aiamas, juba offge
vedand kriippfille, pikkjärg ja
jogi kower et poli jahc paigal
pidamud et jõid latatüüp. Kivim
koppel astmed seltsi pikkjärg ja vabane
paigat vörtsind, ja jahc paigal jumad.
Ja kirk linnud elund jõige tegomas
aga vähem kas ei ellu nüppi laimed
et ei alla pakkond oma uut kirele
mudapääs üheks. Töis on Jumal
iklikku. Kirk linnud osivad
jõeft, ja kirkatüüp. Devar, aga
vähem Reformistide. Kast ja videres
mis punja kroost üldole peat on
ikone vooloma jäme kusplada.
ja peav jaanu. E kumm, tana püsin,

Sauna mehet lähted koll (tooma pütt)
Se ali Foulu sel üheks ättel, räädriks
ama maife lastege töos, et imatlik pühad
telluvad peale, ja mitte si ole karbunkelid üldig
hükkivat hukkutud toa pealt kasttu
Kortebald maha astunne, kui E.R. aega tähis
paljas kroopinol, jauna omenes arvamusid juba
asja väga minuti kuts kinni jaenud üldig
seal kall. Lainud karbunkelid bra sooma
peinud üppi lahti, ei üldig.

26. Etsi ihu kanni jaal, ega jas hingutteks.
 27. Ega nimis mõistlikki, kui muus kanni vikkki.
 28. Uliides lind nõnda püles.
 29. Siell näht matjale.
 30. Hult fööl, elu aja naha peatle.
 31. Igas mässumel is, kõige parem kult kung pigus.
 32. Üles lärga jaat füngad.
 33. Üles soot varvata kult, vör püü jalga pütna tilab.
 34. Ei kau ühe märs päägft kaera eda lähe.
 35. Ara enne valtsa õie mii, kui kari kasi ja.
 36. Vaga lambrid mahlid pööga ühte laulu.
 37. Dogan lind pütl vette ühe mottile pilla.
 38. Uliedja ammettel kinnas mäla.
 39. Päen test kappad sahuga, kui minn läbirüngu.
 40. Tell tulib ikka pikkla märs jaarel.
 41. Uksena oppital kona.
 42. Ega finnijau finna praeap ole.
 43. Set kaera pea kengid mind kutsa is.
 45. Baran inimpe uppul peegut kui mürde.
 46. Uliide kündi nõoga aripa.
 47. Ega kabi kanni klangi kurku.
 48. Uliides vatt k. viienda kaud.
 49. Etsivald hea ja mäjale magus.
 50. Haustun kapi itt, pütl an tans vaskup.
 51. Mespetaaj fünaft häng farvith.

D. J. Herter.

par 351.

Wanad laulud.

1. Ei ma töki leomi alla
 Ei wistfla vihane piska,
 Pikk meestik ta pido da;
 Ei ma pole leomista posta;
 Ei koolipetkujata posta;
 Ema laulik posta;
 Ega mull laulik oma laulik
 Laulik laupt kirkustaja.
2. Etsi minn kõtke velaadada
 Toot minn latku mottulada
 Ei ma williit viola da
 Ei sall latku mottulada.
 Ema murtos muriffin
 Toot latku luttiga leviiffin
 Eti laki äueft wilja leoma
 Toot laki hambriff lai offl benn
 Ema joekpa uspft abija
 Kultu laste kriis alla
 Otsila tutruas jaaged
 Kultu noolid poolid vennad
 Tulege latkuul halgusse
 Sis minna kappad pilla kärja
 Ets pole ilmas illes kärjend
 Ega pole piimm pilla kinnas

J.

352 Ega põle vaka vaul käimud.
Ukhat füda kuri pikk,
Ja füda füda farwid pikkad.

Puhka jalga pimedikene
Täna jaab find koenitud
Koob lumi püll jaab kankid
Lähme pundi, kerstu tõttuna
akela suhe jõude tarmes
Lauaff rill vilvaff langes
Kuunad taalrid kerstev pööje
Pimedipäa lille karva
Pimedipilnadjärvide karva
lundi, koob lumi valad
Pimedjalad pütre karva).

Üta mina jookfin ölmad puid
Ja lauta taga looffin jalga
Vennikrii westki mäe alla
Tatra astki hündlaid kalliki
West westki nöös hünd kalliki
Esi ilma jahelesta.
Ijernina iiffin ellu peale
Soilfin pes wafe elle
eku no hald la luupa offin
Sukud ja viruudit
Vada nälta fia latzaff

Kunstkiimurad nalla kogutavat
Pömin ago kelta praadilma,
Ja paisi praud, piiramata
Kõmmet teller pro minni telltar
Et paa peat pirsteks lähed
Et paisid halbid armastavaad
Mehed marrid meelitavaad

Kus fo läbed, kus fo läbed
Ebi ebi walgi, etta läär pää
Aegma. Etul ja, joon ja,
Woff raudte värawad.

Tee orjitekk

Stalat 35 kaugust mill pe Valinge valgus
Kadundis väga laiupi mis, ette uhe koha
peal orjuff elund. Siinid peare järelt koha
juures 35 Defontan. 1. Thomas Kainu
aasta läbi, ju hõrgi ja talut hobupoga,
litsik, türpiwoff, üksik jaan hobupoga.
Kalmus, üla laam, tanib piwoff, üksik
paine, leikkupi kolen piin-kunmad eeskopf,
3. pündromad ohra. 2. Tartule ootab piin
18 avari piava Kodufi hobupoga. Kles Kana
nädalit hõivat kalliol 18 pünevaapi piava
outome töö junes linn arvamus jõde, peremes
käimud kultuuras ja kultusiffigemad nii mitte
piärs, kui kõik kõik. Tädi ja Pda Kivim
murdid ja mõisa erada. Et kallios ja bts kou
koko pedmale ja kungaksi kududa aruigatud
Lai välles (Jeda nimelis, vaskku matak) 3.

Ja kohka ³⁵⁴ mätpätsi virkud lämmastas tähku
australe aeras & kuid Emanu, Pihell
koll. Paks hirja abelitid, ja mõned
muid tarmatüüpilised tarmmita.
Seda vahetada ja peatust mõteldada ei ole
jagu veel, et minnes pöökku foid ja tattu
kumbideks foid. Ja laevad kallalgi püsivad
foid. — Palju vahetada ei ma nüüdgi püsivad
mulla jõuluga foid tekitada pole fin.

Asthenesaff (som jag minns)

1. Om kroks hörning, longe kälne hässvoff och
unge fegarne. - ölk förfatjehna
plana offra körliga.
 2. Om gaffelkina med vistlaga raud kinn
mangt vartago kör kör pågaf jo pang
fälle fana pied uraha - ölk vartago
ögon gata offga ett pangjo utga fatten
all föra unda geula.
 3. Kärtalid häxan med mangt fello piaff
kun maled isled fittla helen kör gome
mala ölk tus omnaff pypna hattan dö
fita fano fies i haxa, ja kör on haxa
ja kör kör kohaff fis minne kroak fän
höldad raka ett förmug källerif. - En
gen häxan med mangt hatt hattan dö fis hös
nödiga. öhli körvalge aeg fello vort
ödet ja peph omnaff fegga illa ju fö vesp
halla pithjelp pihlo lung leiva allra
ja vte pehla facka mihga ärral (as fons
on milt ledmatal) om mihga heda respe bånd
ja lekt kör vissapen kifig (gårda liffig)

J. Winter

Kiila Kihlstrand: Vellingut 39. M. 1909
Received 18th 1909. Lauled. (Ullmed)

N. 4 Ratjor kildas kannis poiss
ja nime püroott jaotku start
ja pas kildas kuutus hiiresid
Nime püroott nüüdgi Liper
Kui nad kohelikul hoiakul said
Väiko köröpis hoovi alpas
start füs stortas Liperid pal
Tere no armas läspike
Kos halad kupper tantsme talla
Või tahad püringale magama min
Lips mäistis kohle kastis
Ah no armas startideal
See ja nüüd tulga hulka
hulkaas patju undutajaaid
ja voldes patju windutajaaid
Lähmel püringale magama
Seal meil magas magamise
Hattis kriisi vältmine
Väla juu endmine

Ma oleks väga veel mõnda närv
 Va mõnda meed ka lili kainud
 Ei piis pugust pole kind
 Maad peat ei kannatust.
 Ees kui põrjaja lindpiir peab
 Jo minu peat jael akna peat
 Va pole haldas ega pügiv
 Va en muidus kinas riidid.

№ 3.

Püs on muid piis suni veel
 Oh aleks pida aega well
 Kui taine keipp piis vägini
 Ja kätt ja pidanit andsinud
 Eesid on ja riid on mis põdunud
 Ja minu pida kurvastasid.
 Ma purna pool minemas
 Ei purna mojuure telmas
 Ees taine muis on õune pes
 Soob olema mo priuuli mied

Soff jumaloga järgu fell
 Olis jaeb minu aine palgetatud
 Vi muid kiri tiki uue väga
 Ja pe kook ali piis tegu
 See moomat miedni vaskasti
 Kui pekes kätt lõi temal
 Sell väistil heda kurvastas
 Ja tema rahu purtab
 Kell äige suel on jumalaff
 Ei sootki pida legemast
 Vaid sunab sütant fellile
 Kesttauff, ei onam tagane
 Eks ale piinul ale mool
 Sopet onu moomatu pidi well
 Mo pida on muid muidud
 Mo wong jida murited.

№ 4.

Ka no poisi moomasti
 Pesa pilvi pünnati.

ppg 358.

Rauas puse ja saaged heolas
Vana kattel karikas
Läppiv mätja kündima
Leidfin paist pööfa alt
Allumine kihg oli allitand
Psalmine kihg oli kilmetand
Silma aegne penetand
Körwa aegne kallitand
Kihku oli wihmud sw-wa otte
Nölg oli möppind möppu istpe
Söndato vana poiste leiga
Nöndatto nende elu viis.

ppg 359.

G. Käsite

page 360.

page 361.

Moringod	Paas	moeroko	363	Anglo name
asa	asa	Rabob	Hippal	is
jain	jean	Pradik	Prudik	em
wéin	wein	Ullaka	Ukaku	em
slain	lein	Andros	Andres	em
steeda	steeda	Poldje	Poldje	ill
Tche	Tchyo	Gioo koa	Gino kaa	W. Agnew's Tchyo - 1700 Gino - 1700
näfje	Nahja	Gornue	Gurnus	Sandwich goat.
Nimna	Nenue	Moosa	Moje	
Nise	Nise	Waos	Wijes	
labi	lebo	Bumator	Bima maut	
Kain	Kain	Poo	Poo	
Näivo	Niva	Kirg	Kirg	
Paas	Paab	Kasutano	Kaga	
Lahce	Lahce	Kipa	Kee Kiwi	
läre	ler abe ee	Kadaggs	Kadakka	
läänis	Leatis	Kersos	Kerves	
Ma	Moal	Zeo, ia	ia	
Hilma	Hilma	Khengas	Khengas	
Isja	Isja	Pödel	Pödel	
stangas	Kangie	Karppes	Karbes	

W. Agnew's
Tchyo - 1700
Gino - 1700
Kadakka
Kerves
Kara
Kabbes

Talala nime		Eesti keeles		Kohalike murret		Eesti keeles	
Kirna	Pae	leino	pead	Klo	Kulju	teg	nikke
Koerjus	Käppje	Tasja	as	Tara	as		
Kois	Koi	otsa	otsa	Nöwel	Nöwel		
Kiipe	Kiip	Parfase	Per				
Killega	Gege	Pudra	raemaa	Putia			
Kitsa	Waska	Woljäll	Woljek				
Pall	Kernimaa	Kääre	Kärid				
Reb	Reb	Täno	otsatäno				
Lürikas	Lufikas	Kopjan	Kear				
Yohu	Yerha	Kopjas	otsa	Kewos			
Sööla	Niela	Näki	Weike				
Turgil	Tornab	Kart	koast	Koart			
Toont	Toont	Teikab	Leistikab				
Gofio	Gofed	Omale	Eriple				
Pifire	Pellake	Äriam	Enam				
Tõne laien	Tõmva laius	Täan	Ko jaant				
Puulanud	Püre auk	Tein	Toont				
Koona ots	Lens ots	Tille	Tille	Tille	Tille		
Nagore	Onuviitmatas	Ubalad	Pihov				
Kala Mari	Kalamees	Pööla	Pööder	giigla			

Tanavilja Tõra

pu 365.

Kia paises sõlveasp Tanavilja, Elläh.

Maisalt rahvas ütles vinfahall, "Tanan vägor."

Ja misel pool sõlvaasp kõa vintsaaja asti "Paejila"
oleks ka, "Ole tervast" - Oige nõonna terviseandmag
oleks ka "Tuur Tana"! Ja ka istaasp, "Oige Tanaat".
Oige Tuhandoeks tervast?

Joonia muiste Tõra! Kõl nõonna
Kirja hüta, Tõnnma Tõnu ja Tuur Haligjä
Elläh, Ole asti! (Winni asti)

Se figimene jõnes Rahwas jussi

1 Ukti pahtrundus. Kõto lindub nii palju. Ühte angina

2 Kohratub. Kui puda keel ja käengell vahutab

3 Laineid Ulja (rikka) raijata kilell midaagi ei ja

4 Kunge Kuurajiga sõosoja) Tahenab Tarel andmete osi ja

5 Se Trähwas, majaal sõlvestap. Trähwas eesti, ka mängi

ehk Linna Lastimaja otsi. Sawle eesti läbi ja

Jael ka muns osjos mäeda sõlved.

6 Punkt, eesk. Pähkri auk, kas on lehe juust ekk

Täriti aagu hõlt parandus.

7 Ara Tõman. Taob sõlved last aiki akali salali
minema. Jotkud elajad näivad, ja ta ei minni
asti en mänski. Olla kõhku vahel jääme Ara tõman

par. 366
Mõõt pool sõltsi. Või Õhtul kose ma pool mõõt

Sõda. Kus utes mõõt oht laste veta maha.
Küll uus raha auta ja hoiatäp ei pea tema mitte
seis tuleb teada endome vaid peab ikkagi pere
minnuvõnduks kui temal uus on teada antud
ja pis jaal raha kätte. Aga peat judge piisa ja
oleme. Või Raha aut pole ja nad mõistid. Tõesti
piima ja ka väga pis jaan kätte. Ja ta peab ka
peat kõige ilma suurrita kätte. Kus ^{lubatud} tulge katte
mõn püntus ja enam kaudumine ega ma põpe a
kate. Kuuellpuu iste juttus. Või Tartu õde mõõt
Näimed kui soob aut põlenud tema joogipäris
ja vörnud hea noofi raha selga ja pidan koja
minema. Aga Taga järel tulnud oiks. Ja põgimine
Koif ute põlla tulles. Ni lased. Kui mõõt piisa
Põle peab purnult maha laengut. Te ole
väibupetsi et vägija ei sa kujega peolelt
roopustik. Kuid kui kavatja ja
Tartu ja läbi. Mõõt lõendatud ei siigi anna
ilmu tõrkepita kätte kui tema tõrkepita
ayz käs on. Toban Õhly

par. 367.

par 368.

par 369.

Antti Niemi, von Opplinger M. Neumann pag. 371.
 (s) Sundet 16. Juuli
1. Õnne oljgad. 1885.

Käsit Järvamais kõrvut nügaras oljipäid annava-
 nastel salon voodri. Käsi läbi sõval targaat mõist oma
 annavates ja kum muude maledft, nücreen aga näiteks telltosa.
 Nõne pöli pöli aga üheks kutsa. Käsit min vennaspid
 teguvalt ehk ilte vörspuvi, läks ateeli nügar, nõnna et
 üht näoga übis katpuvi, et eigi ambamise mõnde
 öönu ei riisusti. Läpinäit targaal palvelle. Tära ju-
 hatas nad opipärasa metsa, mis nad ühe rahnu a'missa
 piineks pidanud näivus, mis püdu nad ümberlisse. Nõ-
 nemad vennad vööpärisid jumala venneteenistust ja kõrvald
 suunabud kroona, teguvalt tablee talvast ja läspärad ja-
 hataldud rahnu annavat oljimais, nücreen vesi ja kaja.
 Rahnuule sallal pölli parlit läbi läspäri aina õppaste
 lähei. Aga kui vennas õhtuna tublikult olvast raeval,
 siis oli rahnu vesi ja see ei püsona juur, mis läks abe-
 keski. Nõne läns lugu kua. Uusel ja selmanil pöö-
 val, mis il nad selmanuse püdvara õhtua vürusundi paeli
 jätkind. Nücreen vesi kujus lasti mit spädusid ja
 läks püsona ääse ema oone hälpmas. Kui tõenagi
 nägi, et rahnu jõugugi ei vähendust, oskus ta mõi
 vihaga laste lespõima. See oli ia nõu. Kui
 ta üht vormpi nootifiti krooff ja õangut, pani
 pealt all jaas kirju kuse leidis, laulis veel ligemina
 pööla pialt, kruusidega ja katus põrnikate pisi. Ta
 annas naid annet läbikuma ja fai püasi hinni
 ja fai nahmidega varmine. Nücreenal vennal ole
 sef füredi tööd käll. Ta fai värpsi personehes ja
 läks mulla eestaks. Tema päästtulepid olb eme kastfi
 jõda. Ruumi läks. Kuni pala eska peal, ja mõie
 võime annata, kus fai sotk ema nime fai.

2. Õnne mader.
 (Lopetamisnäit)

Nitmetafaga vurusta leff elavd. Tombla sibeleonna
 pöölyapusti faias üks üks ateliupuu üma lasteta ei
 aians palvel, ei miharohuis, ei laugujate förmunifid!

noine ole ja jai põmatud. Õhtel juunipäeval läks põnevaine üp tõmmare nurga. Jppst jst põnevad lastasid ja palpuid sajatsevate jaoks selle olla. Ja istus ühe põesa jaoks ja oma eurva põlve peab mõelvis lämpivat tel filmat näeseks. Ja suutis raua, mõina ja ta viimase õõn väpsi ja magama uinuse. Järsnev õnnestus ta aega ülesip ja tundis, kuid tal näitagi riigustelt alla läks. Kulumine viisid kui tel üle koha, jst ei voinud muid olla kui nõelku. Kuhuvatani ebi fürru tõttuks ta sejupuole ja oli suan aega oltsi seitsa piisma tõttu veel, aeg uks ei tulđ wälla. Õpmine thonotid tegi tõsi püarides päävavate eizes, värski ja te aega jälli tõttes ja muutudes pikapäale õs, et tel uks tihust ole. Ja üsna inimlik leige ole, et parameerimise ja parast ennast raskiyalge tundus olna. Kuni ta maha jai ja peagi sõmnitas, ole töötat nõelkuse jellit ümber jut. Immaneelitust ja tollise aaspäevalloppa, jst aargas aega maha ja jahes maha. Kui lops makbes ole ja eesmärgi pann, nähti üksi väljale laapsi paelt. Helmetaristid jumandusid nõelid olid vigaat. Ja et laoppelkohu ei teostatud ja ka lai viimast sakulik. Lapsi sõrmus püreksesti ja sur ta püsivimase püreksesti joi, ainus ta oma kolleda pälvi ja õa ja aekas tõsi seguni arnestamist. Igat pust, mis laps näis, luomas uks ta õlevas. Ules kord silvest pereahwas vaidlal ümnamas ja verekas laps hoius ei siiga mitte kõrt. Ühe kivimangru jaanile jäävaid lapsi piisma ja aekas nutona, jpp uks lapsi piima alla ja ei tööt lema üüsimiste piale ennen valla tulla. Et tööt vaigustada, aekas ema kõngat lahutamata ja uksi tagastpiima. Siis ole ja püs füksi kõdanudes, selle aofmeli deli taga kivimangru all jaan vallil nähtavalle, mis nutta ja oblitat tais ole.

Kaitus Häapi mordif.

Üks Häapi mis näis oma kunnasest vahemaks ja läbiränijate tellis nendele mõne.

Taill on tõnevi väälti uuna! Rehade ole kannaste rülm, pole eba paikneva peale mille ühingi kasvaid. Lappi ja mõndi näinti palgi peal lõbup ja seitsje olfinas ja tallonis aina paigal tuleb. Lõöfet jenval peale nälli ei pea, mõllu allas ja eile tööle kibedat ümbertehind. Täistid ei oll veel ümnamas näha, kumbipäi ja te omme kivimangruga tõttu kõtta mõrmas akata, jst lähenem üheksa tuli.

Tsergama Ambala mürdes.

Taill on tõravaa väälti uuna! Ruhade ole kannaste rülm, pole eba kannenduna peale mille ühingi kasvaid. Lappi raugid kändi palgi peal lõbup ja seitsje olfinas ja tallonis tuleb aina ükslinge. Lõöfet finna peale nälli ei pea, mõllu allas ja eile põlvene kõva kivide ümber tõttub. Täistid ei oll veel ümnamal näha, kumbipäi ja te omme kivimangruga tõttu kõtta mõrmas akata, jst lähenem üheksa tuli.

Kuad arvamustest.

(Ants)

- 1) Kui õna püllutat melloptelt õa tuleja, jst läbi pölli rannat läher.
- 2) Kui virla luugates üks lekkaja lekkaja ja virla vahelt läbi lähet, jst virlat ja pelle luugon õa ja pavalat tel pella volutatama. Tel pellatagent mõista mõndama.
- 3) Kui koon ronggaed läbi üppab, jst lähet obup, nel ja karki.
- 4) Kui mõrmasi mõõdus läks kõrval, jst peat la looja naerpe.
- 5) Kui kivimangru peale läheb ehk luupi pannape, jst jõet tel tõvajaga ja ti kerkib.
- 6) Luupma luup on kui lähe kassev nutust.
- 7.) Kui suugi vahlepti, lähe tõrrega ammutab, jst jõat la elatis vangi ja õde kardab.
- 8.) Kui üks lekk lähet läba põh, jst virlat ja pelle luug ja õu õa.

- 9) Kui kare nimmt abe leica lixi fienai, fies folunai
nai despiñ nictu.
- 10) Kui kage hispona wör stötpuna okai, fies töö-
gitarap lixa kuret taga.
- 11) Tore latunai amonai, et cui enne törije päriva fies
abtei mäistatatu, fies a rau lofot ar.
- 12) Kui less nadulu che tukkareksi täppetatu, fies jää-
takp mäagi wölle virmata, fies te tenuu
tahab omu ofi kusa judda.
- 13) Tuleb uue lehm ifimitt töö leipoma, fies peal pium-
siige peat kevade laenadu ostema, omu lehmed
ja kua puma lõpetatud ja on.
- 14) Kui piima tulle tuleb, läbiva bhees nüüd kärna.
- 15) Kui lehm sunoga leppixa hulg peundub, fies
anrel pium siinima.
- 16) Kui kugi pima magama etsi, cui mitte tar-
aldene apu ei ole, fies pere la nola roda
maha tulitama, miettu shates nögi rodu.
- 17) Kui kage jõft pi, fies jõltas ta kevai tuletatu põ-
hikpiljega, fies tähendab he ukselat pahendat.
- 18) Lammu lugu on kui maa segomai ja enepi peale jälletak.
- 19) Kui tellige külal ja jalas tibedele karupideks kusuvaid,
fies on tel ja tervamata mei ömn.
- 20) See tähendab jäiust õua õla, kui see pummi nimine leid.
- 21) On uugi telli väitospis, fies on laurus ees kinnas-
che mäagi nüüd peler pahempali põdrata ja üige-
tie ja varsp tulus.
- 22) Kui kogav lõvad õas kantak, fies jõltajega la pühahe ja li-
gu lope siiga pime pael. Kuidas liuvas on pihk-
ta, kuhu jõgi korgub.
- 23) Tahat kieg, mura one pärk mieditak, fies peal
te laki laki mägi uppia sia märsama, kelen-
naro laki varvape leppina ja kuvale püstva.
- 24) Kui lõvadate õine laas eis, fies on uugi pime tas te
jõpsi che õles tulist tihase wööle, mura laki
ööndatust.

H. Neumann

Neum.

8 Juuli 1888.

adres: Tallinna ja Lübecki tänav, Niguliste.
Neume's walls koolimispaile.Wanawara Nisift. II. 1er 375.

Seitund H. Neumann

Wanawara föred. Standort 6. November
1888.

1. Enne ei wöi vana kausu kinni matte, kui
ees mott piat.
2. Ega hirr vilja palme nälgas ei faire.
3. Horletas on buntas emas.
4. Kui härgas, peat fõrga.
5. Kurgjal kirlt ei ole pannatt.
6. Heis on kusa jaanis, ega riukk ole maast jaanis.
7. Kast kuu värake peat, cui ta ti joosp.
8. Ega aastis vinnasföi ole.
9. Oel ei ufu üigt, ega uuras vagan.
10. Käse kalm ei kelle tavaa.
11. Hõlga kürkuse ja vara vesiile, fies peat cutter
tagas.
12. Luucont jääb valitaja jale.
13. Hull tal palju, hall peat palju, hull peat palju;
viisest elab vähiga.
14. Sölk palv tõrge pannatt.
15. Ega lahest nolust wal kaafat juu.
16. Wanas ei lähe abe maaev pacutit aida.
17. Koor tulut keju, tulipas tõrress.
18. Ketta töbi ja vana slot on kavalja?
19. Kante on ütg tulivalj, põra on mäult püoval.
20. Haga piga on keli noader.
21. Aja tihone aegale, karga ja tannale.
22. Kui padi üle toova, fies fast üle faba kor.
23. Ona pidi, omu pidi.
24. Igal ühel on jõnest oma poole tõmberat.
25. Jõgjale jäevat paljad mööbl.
26. Pihita on leis on ka putukaid.
27. Kesi on sibarit tahab varendust lära, fies le-
nane tule rehbar.
28. Ega pää parame, cui mörös ei vähene.
29. Kira eile viis roda, laiße kannal ja kateatul.
30. Egi ühtek tegijat.
31. Üles peat wägi, üles peat lõppjajal.
32. Õnn ei "siau maha, tulijut ei tötsi lükk.

Kanad mõistatud.

1. Kürb ja unum vätasid, sas pei folgadeja vti
mõle mõlgutaja² (Väike-)
2. Härde leetrid jookfik ümber tara (Seltsim)
3. õnne lülid, kooli lülit (Hüd, hõivus)
4. Hööks õnne, förmil sielis (Tšinavaga)
5. Hall hõig maae poolt luuquvate püs. (Tata)
6. Nõm kui hõie hilis, enne akende osa kuu kuninga lood. (Lpm.)
7. Ühe vood, neli pügor üks püs. (Rusia)
8. Ühe ari, nelik aineku (Pohj.)
9. Joku kuumal, kuumal, kooli kooli mõne mõõde filtri voolu.
10. Riix mõte pühitamine, üle riic kumpuvate. (Alkeraas.)

Anastas Hera!

Mul on nõu välisseini ja klappe pole
olelustes mändes, kus kümni viigviiki vana
van korjatus, üht kõrjandust teostada teha.
Materjalid on olemas loote. Tereed mõle
aga sulged, nüüd minu loja si puude end kanni
kui suunetud Hera kõrge tara, kui pole oma
puuk rõõtar, jas obloja minu voodi pealt voolu
enip aega jõua juuret pühendava. Kõrjantust
võlmas vähinattel ette völle. - Häavigist ei
jõuamela tara!

M. Neumanns

Kanad mõistatud.

1. Esmma ja enum vätasid, sas pei folgadeja vti
mõle mõlgutaja² (Väike-)
2. Kumba ja enum vätasid, napi juurda mõi lõbi lõba?
3. Käppi vilti põrga, lõpa vilti)
4. Kohu ja enum vätasid, enna põp vti nüm nüüdell?
5. Lõbujõe nähtu - felga)
6. Õlafit kuu ees, esineb nii aro tagasi kui nooga läbis:
7. Lõbuk lõvi ja põde jõuna lähet põllule, p - p palgas
- (2 par 3 milenat. nana.)
8. Mõi lähet läska pihutais põrgu p - pei ja lähenega
pea lael: (Suomi)
9. Ühe röögi mõistab vana abja: (Edu) lõvad mõõtmeid.
10. Kuum kuum all: (Lahem. üles)
11. Neli ajujat neli kantsat, klass reera ülepüjat, see paras
paras püts: (Edu - nüüd palas põnev põhja)
12. Neli tervat lämpatampi, viies test kuumik: (Rohuge
jalg ja põha)
13. Kuum kahje põe paljas iluva nõela põtmata. (Lappja)
14. Põpune jaunuse kuu kuuvarilist püs: (Lapp. kuu)
15. Kõrge kuu lähet nime põla mõbra suutsega levina?
(kuni valdavalt felgata põla)
16. Rooti egi aida varas: (Põde)
17. Koori siel üle mere: (Lõja põng)
18. Heigub ja liigub aga maha si kuum: (Väike)
19. Sihipäe nahkme, labadise kassuve: (Stor aga püs)
20. Ahi heigi balli, enne joompi vinter tatti: (Lõuna mõist)
21. Lõgi all, lõgi peal, lõkataks eesel. (Rangri püts)
22. Lõua pulgitudom, lõua ludgutudom, nahkjad ninenemad:
- (Rangrapuude püts)
23. Lõgi all, lõgi peal, lõp peal lauldatuks: (Väikel.)
24. Tid lõba, manifuga, laane valge pesa wafkes! (Lõgi,
kes, nüüdend.)
25. Lõua all, lõba peal)
26. Kuningas edels oma põle püs: 3 (Kuumal)
27. Tihingi värtsik mardik, põsi põlak tõsim: (Kasvumõist)
28. Kärel ja voodik, põsi otja, põsi munnik: (Täpseid)
29. Enam austav omast mõi tõba lõvast! (Kõrre põli.)
30. Mõi lähet mõiga, mõne nahkpidi põgas: (Lahem.)

- 1.) Tuba luttuvaid tuis, üks ei launne ülit, teine lofft (Jah ja ps.)
- 2.) Kaks veerif lennavaid ük tue, tavalisilgusid vellit (Ku istubid?)
- 3.) Väigip ja suugip, ilma alamata üle ega a paa? (Tee)
- 4.) Kaks vende üks võtga imetab kinni? (Aga tundib?)
- 5.) Tihedat luttuvaid üks ümaga ümbert kinni? (Olenku)
- 6.) Valget fölk, muret plet? (Olen jaan)
- 7.) Raudtem kui fölk, magaspan kauri onpi? (Uini)
- 8.) Siin piiskum ja pikkene jämstunne? (Siin föld)
- 9.) Luga hingat ega hõysa ja vahelt? (Kura)
- 10.) Lall häng, aut põgas? (Kuina vare)
- 11.) Üles ülled õi pikk, teine ülled pääs pikk. Kolmas ülled üte muul puhas t? (Voodi, ülejärv)
- 12.) Tökkem kui muu pane, maledam kui maa rohi? (Tee)
- 13.) Maeltem kui fölk, valgev kui lemm, kõrgem kui kirk, madalam kui neigi? (Larvatus)
- 14.) Küdru ei pea paistatud nüüpida, kui kastu ploom mür jaan? (Väike ploom tööga jaanva)
- 15.) Alust häng, mungatas facow? (Kraafelises)
- 16.) Hanamees surges, siipp muus tais? (Aidi, kuhatalat wel kehapi) sõnnimine pigi föig, laurus fulvana teedi.)
- 17.) Lõigas jõestat, pärno klaafel? (Väistin)
- 18.) Jõepea ma kuvad eba onigjal, üks jõepea taben inca lega? (Kesi)
- 19.) Üles kann ja neli noorka? (Pael)
- 20.) Neli aufipid kaepide üle nukku. (Lühme lippetaasp.)

I. Sama maja falomik mörloft väsimupäevall Egiu luttus.

Baagi miret Kogu uotat?
Kuura miret Kogu uotat.
Koif mu maja matalipid?
Koif mu maja matalipid.
Kuura uotat Kuurusepi.
Baagi leiva Iauapuketi.

besedus vanavara on mal lappipalvott. Jäma maaalt
Anata riikleonnast maa läände. Seloneks on Anata muidus.

Jan. 380

Jan. 381

Hageriis, ^{jaan} ^{383.} Kuinka kuul 1889.

Saastaud J. L. ⁽¹⁶⁾ Saastaud 18 ²¹/₈ 89.
- Job Luthwark

Oluustated jaguvad Dr. J. Hurt!

Siin juures jaadan Teile mined
vana rahva laulud Hageriiki
hikkelost ma olen ja kaalik
jaat juures, ehh need on siig
hõhnad terahedad vanavara
salve hõgude, aga justi looden
et Teie hõiki jaate lakkeldi vastu
võtma ja hui väärts arvatu silma
jus pilleks tarvitama. Ma loo-
danot sellalgi nimetud hikkelost
ja veike saalmine mitte epi-
faks ega viimefaks ei jäe!
Mulli isp on ja hea tahtmine
ja lubamine Teile edespidi
ega mõrda vana rahva laulu
sid.

rohkem ja mined punktid vana
umbusku j. n. e. paberis ja
as Teile hätti jaatnijahs,-
ja loodan ha sida et teifid
Hagerilafed sida samona jaan
vaid tegema vana parast ei ole
mitte meie kihelkond sisna null
nende hui meie lännini Teda sellots
oleme tunnud muid hui tarmes
hojamisega peal hakkata. Olgu
si meile aratusjahs Hageris, et
mitte mitte oga annuutpi tunnud
sellots ajas mis teifid meie pigavara
ja vaid tegewad mitte seits mehe a
jäe, vaid et meie isi ha hoolega
utame pikkus töölada.

Amapahlikult tervitades
ja õnne ja jõudu Teis töob
fidameti jõowides Teie
alandlik Eestivend J.L.

I.

Kull onull luu, hui ona laulor,
Kull onull wülf, hui ona wülfen.
Loob mina luumat laulajin,
Sonad pöimfin pörandust a
Koju mina jaipin hobi täie,
Kraafe wölfin karbi täie,
Maha matfin mati täie.
Lass mina hakkan laulamai,
Lille hoiik jaeb huulamai.
Wälde hoiik jaeb västernai,
Vinn, lappje laulufida,
Tee poispide lagufida.
Kuuff see laps need laulud laamus
Tee poisi need laud leidnud!
Kas häind Taaval öpmaja?
Wärus wülf wäktlamaja?
Minna meißfin, hoffjin wasta:

Ei pole häinud õpmata,
 Ega wifit wotamata.
 Taat kais pulmas mõnes ja,
 Et kais fajaks fajaks ja.
 Pidas minda põues ja.
 Kändis minda haondlas ja.
 Sealt mina laulud ladusin,
 Reegi müülit medasfin.

II.

Ikkö oli null igama,
 Olati null haleda
 Mitu hord null meeli humma,
 Et minu kodu kaugela
 Minu fugu Soom maale,
 Mu wenad Veneajala
 Pilli puhujad Pudaris ja
 Kändle loojad Haubongis ja.

III.

Sant martide laul
 (Epinene pool piife tulles.)
 Mihs, mihs, Mardikene,
 Mihs Mardi sandikene.
 Ei ole Marti maasta tulnuid,
 Marti tulnud taevasta,
 Hullasta hõrenda mõõda,
 Washesta wabota mõõda,
 Tonasta teeradada.
 Pire ate eidehene,
 Pire taati taadikene,
 Üle hüniste hüfime,
 Taga pahu palweleme
 Kas on luba tuljate tella,
 Alla hatuste ajada,
 Ligi fina sepatella,
 Woi on minna, wainuella,
 Woi on halku uulitjelli!
 Pire tutas neitsikene,

Puhu ju tuli tubaige,
 Lõõtsu lohe põrandalle,
 Kui pole peegu ja pereosa,
 Kifju hilda hinnikfesta.
 Kueep ja s hilda hinnikfesta,
 Tõmba raagu räästaesta,
 Puhu ju tuli tubaige,
 Lõõtsu lohe põrandalle,
 Et sissep tuleks Mardi kene
 Sissep Mardi sandikene.
 Sissep wishan vilja õnne,
 Katuhello haava õnne,
 Karawalla veiste õnne
 Ovesse hooste õnne,
 Tua saha talli õnne,
 Iga talli häme latri
 Iga latri laachi ruuna
 Ige eete eidekene,
 Pore taati Taadikene,
 Töüp ailes proodista

Singu jidi riesta
 Taiju padjade vahetta.
 Võla volmed viivusta.
 Napputemed naela peatta.
 Kappi minna helderis.
 Kappi minna hamberis.
 Üle üve hronegi.
 Taa peat Mardi maahufida.
 Taa peat tooresta lehada.
 Wie ja pankipida.
 Taa Mardi tubaha naela.
 Saada Mardil saja hukku!

II järgu

Marti tantji maamüdise
 Hoda huishene humijs.
 Tuba tammene tarifi.
 Seinad noothwad seitje fielda
 Tuba uusi huusi fielda.
 Katuhelj hahkje fielda
 Ige tutas seitjikene.

per 390.

Koida hinni Marti kõmpu,
Et ei hau handajesja,
Lau ei lappi pehkajesja.

III jäga Tänu, kui juba
oma armast on hõlbe saanud.

Sinap Marti sõdeti
Sinap Marti jaodeti,
Sõdeti ja libala,
Jaodeti kana munale,
Aituma pereisale!

Aituma pere emale!
Kead armast endemasta,
Vul paremata sahumasta.
Mis soovin pereisale?
Kerves häija keru peale,
Sup soovin pereisale.
Mis soovin pere emale?
Kui läab lauta saatmas
Laudas valge pesa usikas,
Seep soovin pere emale.

per 391.

Mis soovin pere pojale!
Kui läab talli saatmas,
Tallis halli läkkutene.

Seep soovin pere pojale.

Mis soovin pere tütrele

Kaiga holmed hõplased,
Ühed tulga teised oninga
Ja holmanded hõhak jäägud.

IV.

Jüri oli jonna, one purna
Pärnude paros hobune,
Sääskedele frida looma,
Kihulastel hüdetud runna.
Ta tegi väewe saatimail,
Miga hõige vähemail,
Päras piisukefi elajaida,
Pärnu tema pisti pikkji tasku,
Säps jaadis fargi pöue.
Kihulase hinga kanda.

Sitihald te fides hinni
 Putuhaga mängis humi,
 Wellus häppid hõistada,
 Pori häppid pigistada.

V.

Pruchene! prufikene!
 Oleks pua juga kaafa!
 Oleks pua lädid loafa!
 Kui akad kodund minema,
 Wellu kaafa hulde karpri
 Naita eesti neidufele!
 Naita neidufe emale
 Naita neidufe ifale
 Neidufe fida pulakpe
 Siinu kulda karbi peale.
 Halevaste hinnub halli,
 Heledavaste hamnub lehma
 Ara piia jootijani,
 Ara piia jootijani,
 Heina ette andijani

Kaera ette handijani
 Tuba jai tihipaks tiderots
 Ningad need jaid onutamaie
 Ohi see jai alatfmaie
 Ningad nutfid et oli onor.
 Ohi nutpis, et oli ainus.

VI.

Seft mull oli hale meel,
 Et ma pruut häispärji all.
 Leikas möija väga peal,
 Ole fide felja peal,
 Kaera vikk ali haelapea

VII.

Rahva laul, kui soovit koja tuabgi:
 Heili lähfid, kui fu paasi
 Täna tuled kui ifanda
 Tood emanda tulles fani;
 Warda loaja varjus fani;
 Kunita loaja hõmas fani;
 Kaendlas haars heeritaja.

III. "Lõukse laul."

Lõori lõori lõuke
 kus on hulla preefite.
 Kus on märgi hänki atjas,
 Kus see märg onänd ja ei!
 Manamees salus märgi mäenri,
 Kus see manamees ja ei!
 Manamees pööla peendab ja,
 Kus see pööla peendar ja!
 Kiut harg hündis pööla peendab,
 Kus see kiut harg ja ei!
 Karu omatis hündu härgi,
 Kus see karu ja ei!
 Karu pülliroogas,
 Kus see pülli roog ja?
 Vihet riitis pülli rooga,
 Kus see vihet ja ei?
 Höwasp kulatas eestabi,
 Kus see höwas ja ei?
 Höwas pille põrnikas,
 Kus see pille põrnik ja?
 Kana kraapi kraip ja kraappa,
 Kus see kana ja ei?
 Hull uiss kana ülle mere metsja

II.

Oleks minu hääl endine
 ja wana hääl vastane:
 Ara mina võidaksi haja hääl,
 Kinni hoidaks holla häälid,
 Maja pullide pukklemist,
 Walla sõnide laikamist,
 Perede pikad harja koovid,
 Lamha poiste laulu loodid,
 Viied wüüle volinad,
 Hained handlade holinad
 ja toru pullide tornad.

X.

Oleks null see olemine,
 Teieks null see tegemine,
 Ma teeks teda taulu hätti,
 Maja metsja tuka füsi,
 Sauna jaare okfa peale,
 Koagi habsi wahel,

Daneb fin koha praadima,
 Ya poisi praad's poograma,
 Ys' mina istuks utsi peale,
 Toidaks püsji pilve peale
 Lagedi linda suude laduvi,
 Suise öina õhus ta,
 Tonne hurge taewa atta
 Tedri lihede tammikus te,
 Loke rika lepikust te,
 Warekpid kula wainutte,
 Karakaidu aja teiwait,
 Pääfukesi pilve alta.
 Toidaks naest te, toidaks lasta
 Toidaks toida tegisaid a,
 Käs' jaal kookis kolistavaid
 Praadi valmis paauitsevas.

II

Ohtu tulub õnne haudu,
 Widewiku vilja haudu;
 Ohtu töob oled tubage,

Widewik wiib magamaie;
 Daneb öled pörandalle,
 Ole horred hõivustikku,
 Rahwas peale paariistikku,
 Yga haasa haelas tikku,
 Yga üks oma omaga,
 Kell pole haasa wölkha haspi
 Rotti rohu hinkaste
 Muuli mulla mätsaste.
 Minu haasa haugella
 Wisi wäljade vrakela,
 Kunji kurjade jügeda,
 Seitse sad a pikked a
 Kaherja kalade jämeda
 Kiunore külma hallikava!
 Taul tall riiga terwifid a
 Pilved pikkada igada
 Taevas tarka meelkeste.

XII.

Hull mind püürdid püüsi pimed
Tahkdid raudade lägljad.
Ist eet minu eit ei pannud;
Eid ei pannud ütata ja.
Taat ei pannud tõtarata,
Et ola ilus heina looja,
Kaunis haare heeritoja.
Tegin soosje pured kuhjad,
Saane nee jaadud saledad.
Ulla panin haave ohjad,
Siis nee sinika varred,
Peale panin paina hoored.
Et eit alla hattida,
Ega seosta seneita,
Ega pealha päävita,

J. L.

Hageri rahva puuffkojan

Hageri kihelkonnas Haiba asuda,
12² Paastu h. p. 1889.
Saadud Joh. Luhkrik. Saodud 18¹³/₁₁ 89.

Ainustatud õpetaja Dr. J. Hurt!

Ei minu eimele pütmise
olete lähkett waste wötnud
mille ille ma karlik olid
kas ikk on hõlbulikud selleks
milleks oaad just peawad
olema; suparalt ei julgenud
ilmutada eimelefhorral ma
oma täitliku adresi, - sin
peats leidma jeda.

Juuusfeiswalt jaadan Teie
jälle üks uikenine hoga, wana
rahva laulupi ja mõistatufi
mida ma Hageri kihelkonnas
kojanud olen. - Palun Teid

muandes nimetada, et ma igal ajal olen lähed minu ümbri sest wanawara hoiandust kogjata häpp waste wöörne ja nii. Tüür häts lähitama kis oht ifj. selliks harslikud on. Ma loodan hindlaste, et kui Jumal elu terwift mille edespudi annab, oht jaab haastostegi mitu veel flagoris olema, et kuid olme spalgul väga pithaldaja oluid oma häts ifjamaa lähtja töö tarvis ei midagi töötava. — Tuleval horral luban Tuli jaoks vana rahva ebaesku ja mitme fügufid tähendus j.n.e. —

Tüür tööle jäuda ja öinne föridest. Tüür alandlik Eesti fügufid.

Joh. Lüthweck

I.

Häife lappi laul.

Oma ei mull eidehene.
Oma last mull Taadikene
Kui kuulis mind haja tulewada,
Läbi laane lähpuvada,
Läbi painu puduvada
Dan mull hulbi hattalaage
Lufike pani laua peale
Ifje ootab ukje peatka
Waatas wärava paheltta
Juuaks tella tuuikene
Hoja jaada hallikene
Et jaaks juia supihesta.
Orjad aja andpid munsta,
Voldpid armfaid omalda peita
Niiud häen harjas kaagutada
Kunsi liegu lõkpatades.
Wäeras ei mull nönn kaela,
Wäeras jaot mull, nönn kaela.

v

Kui kuulus mind koja tuliwada
 Läbi laane lätiwada
 Läbi pain paikkuwada
 Pani kubbi katalasta
 Lufika pani laud pealta.
 Viikas paku ühe alla,
 Et viiks poisi haela munda
 Hallike peada purustada.
 Kui seft hahkafin ari jaama,
 Nidagid markama.
 Lätkin nurme nõlvadele
 Karawast välja mainmle.
 Nutja märyaks nurme nõlvad,
 Karuu pealfed virveldamas;
 Okhafin mu orja polvest,
 Kaebafin mu karja polvest.
 Tegin palnid trändile,
 Maanitjupi eidele,
 Kaebdupsa haumakille
 Oh minu olla eidekene.

Oh minu kulla taadikene!
 Niiks te minda maha jätnud!
 Ehs te parem kaaja võtnud
 Kui te õra läkpti,
 Nulla alla magamaic
 Pikkha unda puhkamaic
 Oma laft nüüd lafete
 Väerad hied vörnu anda,
 Mõnda hord ha nälga tunda
 Mill jõuab tulla tunnike,
 Kui kalmu hünhal hutsetub.
 Kus rahuks voin puhata
 Siis pole tarvis ohata -

II.

Ennen mina ufen uspi heele,
 Uspi heele, uspi meele
 Ennen kui noore poipi heele,
 Poipi heele poipi meele.
 Pois on loodud pettijaks

Jõtjaks ja pündejahks,
 Sõmed nöörad hatujahks.
 Põttis pere taadikese,
 Põttis pere noore nei.
 Lubas aga osta us mütfi,
 Uue mütfi ukke pütsi
 Ukke pütsi ilu ja paela.
 Sai tema aasta elanud,
 Paari pääwa peale aasta,
 Siis tema poast töi sijad uitse
 Pajutti töi need halauad uitse.
 Pehks tema selja sinipihks,
 Ja häernas haela hake horra
 Vaat see on sinu unte mütfi
 Uute mütfi ukke pütsi
 Ukke pütsi ilu ja paela!
 (kojenud rahva pütsi j.d.)

III.
Eesti ema hätti laulud,
 Kiigu, kiigu, pütsi talle
 Maga maga lamona talle
 Kiigu, kiigu, hallike!
 Maga mayja okfase!
 Tule uni viinutama!
 Lasta rauha rammutama.
 Tule uni uksest sisfe
 Astu uni aknast sisfe!
 Kuku kiigu ääre peale!
 Sealt mine lappe filmal peale
 Kuku lappe kulmu peale!
 Pans lasta magama! —

IV.
 Tule hoju taadikene!
 Selja hoju eidekene
 Tule, tule, tuulepealste!
 Sahe laja väga pealte

Kuuma kirihi pealta!
 Too sariaid sarvileid,
 Krepsi liivad meeleleid,
 Kakerd hake hooleleid
 Sepikud fida parumad!

V.

Söit, soit finna
 Taas Tallinna,
 Mis fina minna?
 Sealt sria taoma.
 Põa pülli positsioone
 Sain jauna määle,
 See istutin otta
 Õhars välsis ära!

(Rafsanndarbasfaff & L.)

Eestirahu vanad möistatuled
 (Hügeli korjandus rahva jumal jah hukkude)
 1. Mitufada meest iho võõga ihes (olekide)
 2. Kastetud hui süsi magusem hui mep (sunni)
 3. Venamessurhas riipe munne täis (heris)

4. Seejä pira viimeline, pealt kulla harvaline (fibulas)
5. Kevade ja veeröö pab otsa pis muneb (tapuvään)
6. Kasp faba ilo mere (pojafang)
7. Haks meest ihe hubara all (haryd ihes)
8. Haks meest ihe võõga ihes (aja tund)
9. Mees läheb mopa, hõht hõju poole (särimas)
10. Ani halgas pea paljas (vihik)
11. Hobune tallis faba räästas (jarts)
12. Õhara mees nurhas, tell nina otsa (nugava)
13. Keeleku meelita aga isel ilma maatark (margpuu)
14. Hall häng ja angus jaaned vintab fauna sariile hihel-honna hukile (hulb westki)
15. Üks ani ja nelj nokka (padi)
16. Lip lipi peal, lap lapi peal ilma nõela filmi püttmata (Kappa pea)

17. Mees läheb metsa vishab
lindi tee ääre (tast)
18. Iga pikk ja peenikene, ma la
ja laterhune, pojad puhas ja puperullid (hartuhavel)
19. Suine poopsike, soga hordne
kafukas (happapea)
20. Pajus heedetahje, kerisel küp
petatähje, aga siia ei jõnni (vastlik)
21. Tales ei pöle, veed ei upu, egi
nullas ei mädonne (nirvi)
22. Punane koer haugub läbi
luige värawa (keel)
23. Muut figa läheb lanta ojat
punased pörsad laudast
wälja (akju roop)
24. 5 wimpi ei hõlmapi ümber oja
angu (wankri rattas)
25. Lapped laia ilma peal ifa, on
alles sindimata (heina jaig)

26. Üks waat ja hahte fügust
ölit pes (hana munas)
27. Hall häng ja auk feljas (föllmed)
28. See kes mind teeb, kes mind ei
tarvitab, see kes mind tarvitab
See minu ütt omidatet ei tea (puusjätk)
29. Thuff hukk aidas varas (pada)
30. Nahke miiakse aga liha ei
jõnni haestelgi siia (lina)
31. Iga istub poeg pistab jalani
sübis takka (haewujung)
32. Wana wakk ja uns haas (vesi peal)
33. Üheft ohjatt tömbab hoiuklom
liigub (heeri lauad)
34. Peo fööb, laud laulab
(figa imetab pörsad)
35. Ottatjora, heshett hera, tathha
lai hui labidas (hana)
36. Särk all liha peal (küunal)
37. Üks hui, haks faba (pustel)

ja 2. 418

38. Kirbu puurdune aga hõija
rashkune (tule fäde)
39. Hobu türnub Huomaal, hääl
kostab pea maale (müristamine)
40. Päämal hõija tuust läis, rõfel
toorett licha läis (woodi)
Täpendumus: Nõna mõistatus te
kohta, et need pea aega üsna
ära kadunud on rahva juus pra
ga just, et ükskord Mardi pääwa
öötlus mõistatus ühes talus hõik
vanaaegseid mõistatusi. Nõnamaks
püüdenud üks juur, mis ei hõbe ebatõ
vapelt püsi; ja olnud: mõista, mõ
te, mis see on? Selle peale ehmato
niid hõik ära arvates et see nõna
jaadana hõib olnud; ja see jaanis
kuulfaks, mitmed upjuvad seda täna
pääwan, et mõistatused täiesti pe
dana teenistus on. — p.s.

Hageri, 3/IV 1889. (38.)¹¹⁸

Hageri vaheliseenop. Saatand Joh. Luhver.

Saadud 18th IV 89.

Ainsatud pügumend Dr. J. Kunt!

Siiga jaadan sin Teile mõned
vanad Eestirahva tähendused
ilmade kohta, mida Hageris
olev kogunud; — palun sekkoid
pilleks lepida, tuleval konol
enam.

Sinu juures leiate ka Rabeiku
hooliopetaja J. Waldmanni
kogutud 80 mõistatus ja mõnd
punktide muud tähendusi —
Nimeted hooli opetaja lubab
Teile edespäri rohkem saata.

Südamelikult tervitades,
Teie tööle jõudu ja õnne
soovides, Teie alandlikk pügumine
Joh. Luhver.

Wana Eestlaste mitme pügufed
Lähendused ilmude põhka.

1. Kui põrijaevat tund on, palt on
ta ka selle järel terav, vernerand aasta.
2. Kui noore huu soovad toravad, tuleb
külma, kui vanad füs froja.
3. Hua vernerandiga muidavad ilmud.
4. Hudes tali, nõnda fuvi, hõik tali
lähendab suit pool aasta peale.
5. Luoni ei jää pügufe enne maha jäädva
vall, kui ta 7 korda ei ole kannu
peale jadanud.
6. Kewade ei lähe lumii mittle enne kui
kui ta ei ole 2 nädalad kannu aega.
7. Kui lumi katupelt maha kuiskab,
füs lähwad ilmud sulale.
8. Kui pojapiki pööld, tuleb külma.
9. Kui kanad tulvel surka maha la-
juvad, sobistavad, tuleb lumi kuiska.

10. Kui tulvel tee harjas, füs palju püri ja.
11. Valged piigalpilved, soovad head ilma.
12. Vinga pilved soovad puhakat põda.
13. Kui vikuna sadades pullid see peal
on, füs lähetab padi üksna pihale.
14. Kui jõe järve veski segane on, füs
hõne vikuna pea tulemas.
15. Kui liga öhku hilga rõhtu fööb, füs
tuleb leigil pääval vikuna.
16. Kui metskuuk laulab kroob, kroob,
füs on kuiva, kui ta pill, pill, füs
on vikuna tulemas.
17. Kui pääke pilve all tulles õige pa-
lavaarti päästab, füs tulub pihne.
18. Kui öhbul pääke pilwede uskelt
tagasi waatab, on head ilma loota.
19. Kui homikul hastel maas ei ole, füs
tuleb sell pääval vikuna.
20. Nõnda hudes kastle Jürispäwa ümbres
maas on nõnda annab Jätkobipäeva

107 414

1. imber fell ajal sekkis enes loikata.
2. kui kevadel räästad hästi purika
sis kasvab juvel, vili hästi.
3. Linaväärtsikud tallavad jõed
lahti lõuheped tallavad lume väljat
4. Koik hõred, vikkahood parast
küünlal pääma talvet.
5. Küünlapääwa luga nädalad,
7. pku, 8. haja 10. hundi 11. näd. Ying
15. Parast Maaryapääwa ei töhusid
mida enam hana munu.
16. Küünlapääwa fula ja Marta püs
pioud, on välja ema.
17. Kus kohal suhi oras kinnipääval
jäes on, peat pöle füriga pedagi viki
18. 8^a külvinädala pihon, ei ole pö
lule mitte hea.
29. Enne Jumapääwa ministamine, töob hälma.
30. Tuleb kuhulind lehtega, sis jaab töök
viga, tuleb ta raaguspüül, siss palju.
(Kojuand Joh. Lillekübi)

108 415.

page 416

page 417

jaan 1888

Kope kihelkonnas

1. jaan 419.

Woope kihelkonnas

Saadud Rooliga J. Damm.

23. October 1888. (4). Saadud 1. November 1888.

Austetud härra Dr. Kusti
Joomimägi peale jõudan ke mõis nimul vesi-
maliit, pärn alamal püsimääri mõneid punatid
rahva endlepp ujuv riisimäest, mõis kihel-
konna jahtmeist, ega pello eest pade ürgomad
et ife oma filmaga 1858 oma 16. diessilat
naad olen läbi näinud ja tõrastat pello nimed,
aaste nende pulgaid ära elanud.

Ambla kihelkonnas, e. Koe (Sagfjord)
välles, nimelt Kuhja poolt läbinende;
1. Kui kuusdi kari, eesmärgi Korda siipe-
site, pani personaene 9 teraviste laius-
ukse alla - natuke pökhuga kaitud,-
kuuff loomasid ükskaasval ilus piduraid
astuma, pello viljaga; et väistekarjapid,
peha fone, ega kuri film, uspi nallamõine
eha orgi püstinaine kellegi tulge ei pea
kohkuna; ka kruiva viljaga ei töötanu.

par 420.

2.

"mine jürispäeva" looma hinnutada, loom
pidada õra kui vana, lähjaanema.

2. Jürispäeva komitellul läks peremeed
tauto, mõllik, jäulu otsikall, nõnda mina
tuli ühle wickett leiba mis järel "peppi-
kutege" üks lehti ja kõige pühkide aeg
föömalane peal seis, mis fannini allas
ole — jägi sef kivast iga loomale,
tööle vasta" ohutus ette tuluveks aastaks.

3. Kui lekor, "piimatoli" (paegi) kasab
terneet, "peor eesmine väärto, piim kooli
"leemets" nagu niiudki, füspott"; aga
perdi 9 loppkoort ja tööbe laulatid
förmus koolitse ajal põfe, ohutus et
piim rikk ei lähe;

4. Kui, ternev, lauale tööde, pere jaoks
föörneb hõkked jaama, loppetaid personaid
kõige esmalt ja lõi luftega poronokale
klobju ofpette, ütteldes, "Kui kõrgelks
wäi kera" (mitt) ja tuleks lopp, na

3. par 421.
"ihel poip, kafe ofpette, glüki kõrgelks
piimapütt."

5. Kui keegi naabri inimene juhtas
lehma lippamife, ehk piime kurnamife
ajal juure tulene ja piime rohkust
kütma, siis ütles peremeene — midagi
selleks, "Sonne puuff puure jumala käig
jätkus juure?"

6. Kui wafikale jaapicofale ehk lumba
tallele midagi hoiupütt juhtas, siis
oli üks ühegi arvatakud inimene tõd;
kod ona, kadeva filmaga näinud;
ehk, peha fönaga õrainsustanud;
siis ofpete sellise inimufe järelt selleks
midagi, kai riistide närupis, väärstib
ölgj ehk ahju luud, mis veel paarak
aastat tagasi minul omalgi kaks
korda õra niiidi — püütetati sellige
hoiget loome, ka ante sellal pööletad
tuhka põfe ja pani pööle läbi puid fönu
mid mitte parid laufaja juurelt ofpete

nr. 422.

7. mindud, muid waneme perenestel
oma käpp jaade olivid ja prasugjon.
8. Koore uspiketele pundi piisprohhu
tops kirju vilti ja pagaga kael, rannan-
dupe vastal kaitjabis; mõni hoolas pore
mees pidus vabila kogele ajatustest
kilge jaagedest piisprohhu topipisi, kus
lendus ja hundi hirmataföld!

Need teimetafad olen loomude jõncet
näinud, aga teistel elu ajades olivid
omad kambid.

9. Kewade, kui põllutööd hattas, pidi
peremed, kui vähegi viisilistik olles epini
vast ikka ife' kündmas ja kolm poolates
ja põllu peale ette vifatud. Kaitfeld kõige
appedufi eft.

9. Kui efinine jaemne püürdeks külwas-
niseks püüsi västi, tehti kõiga riidi
teht külmitus oleva jaemne peale ka
poolates ka ei paundunud, mis ka muul
mõne wanema peremehe prind pesab olema.

nr. 423.

10. Efini ja mitte vilti pelle mis
uuskile vidi, pendi hommik ja mõni
teri poola pife.

11. Heina lõo hakkab öppli perenmed
ka isole hulkkomas ja 2 jälgige uisked
oma kolm teri, poola heina pife hoiatipes
et uisket, kinni pfe' eht kottki ei läheks.

12. Talaiste, isperanis Jõulu meestate
ja õlõlvikuningi pühade sigus tehti
ristid kriidiga iga ülje ja akna peale,
et, kuri vaim mis hattel õil hulkkomas
on, pife ei faa liha jaamide külge tehti,
ristid, et peale istuma ei tulé.

13. Jõulu, niihast ka etkäri laulu idu
tai perenmed ife' oled tippa, perenmed
tai kambid, enne juba nimetus jõelu
orika" poni fööme laue alja peale,
perenmed tai siidaff poolvatteksen,
poni laue all, mis hommiku, kui
efinimis peale lemmi ees pfe' pina
peale õra oli lastud, kõige loomude

par 424.

Kelle era jõi jägestud, feda tehti
käigel neil kolmel pühkedel.

17. Nääri laubõ öhtus, kui jõuluvõtkaas
laua peale töodi, pani perenaoone iga
maja õlave inimpe ja ka väljed oleva
ligemate jugustele nime peale ühe pool
tega, võtka all, mängiti. Kelle poolt ots
öia tulab ehh kaub, see inimne pelle
astet pesid ära pareb."

18. Käige sõõ põles ^{lõuna} kipp lube a lava
jooma lava peal, pinnas töodi püsikök
maja raamatuid ja kergi avarie välja,
ludti, laultti, mängiti ja lõödi
profili labioö, ifeäranis ^{lõuna} maaestat
ühe viljali olga, tünkkad ees üldöö vastu
tua lage, kui hästi palju neid lõe
Kilge kinni hatted, püsiv loodete
sookset rukki leitkuff, kuri viike,
püsik kehvat leitkuff.

19. Sellipäeval öhtul ja öösel käipwas
jägedestest õues igaütt, kuuulames

par 425.

Kai lava kolimat ehh puurajamist
kuu õde on, kui midagi kolimat
kreegi kuuolis, püsib ohi alppi kae, püsib
sell aastal tehtakse miti minule puu
fick.

17. Järel epiimife puha kommitku,
niifane ka maaestat kommitku
vara, pidi peremees ife, kaeam ja
epimife uue tooma ja jättegi pooltöö
jäse viskama, püsiv uua kuriwaim
jalgib kallit sõl uue aja, teeb uue
meretki, "aga pooltööd ja peremehe
uuh parandavad pehendade.

18. Kolmetamingu laupäeva öhtul valstati
tinap, jõan, Kelle önnestis hästi Kroonitus
jõnni püstitus tulma, pälle luli önnelik
aaste, kui peretütre "jõnni" püstitki inimpe
mudelit näitas, püsib pidi sell aastal maled
peame, kui peretütre "jõnni" lõpp
kuju kondis: pidi "perjuna" püstiti minema.
19. Kui kreegi poifike ehh plikk

jaan. 426.

elmine püha, ekk vääri hõimutat
terabe piiraff kultuse läbi, pidi fellege
leppine, kui vana vanapale ekk
vanad paffled eestla peadi, karistufel
et kallit hõimutat ei töki külas
ümber joostas ekk leppide peremanna
hõibustufel, kes oma esja enne pühak
kordas ja seadnes, vaid kallit hõimutat
veel ütida laeb.

26. Nied asjad ja mõndamised
peeti peal-majad ja mitmeski teistes
majades fell ajal veel illes. Terevõna;
kes wa kibida föber käisvalte oli; oli
omale pihk õppinud kia ^(Rop) Glöttinga pojad,
kellel, kellel peaa hõda jahutatud,
tuli varipäri finne, täi'kortle aina kuni
peal pomisteti finne, mida ma ei hooj,
ja puhuti pudelis ja mis heige pidi
pistu wölmaz. ²⁷ Kui veikastel lastel
pead ekk filma näid wällja löivad,
taodi need fagedastate finne arsimispel-

jaan. 427.

nendega taimstote füs mõnda mõudu;
kui ast arvai et hõda on tulipäevalund,
see on: leppapepa ast on tulipäevalund,
füs asti hõbe pües ekk foomus fellege
piirat leppape ekk filmanagu, mis heige
oli, kolmikordse ümbri ja keabite igakord
hõbewalget tulipäe ja ikka hõldi pojad;
ja tulipäek, tulipäek anna min leppie
tervis kätte, mõnda tähli ka tundlikust
et lappel, maa-alafed ja välja läinmine
pidid olema, keabite hõbewalget mure-
matte alle, wantate ^{mittage} kolmikorda hõiget
kohata, hõldi need pojad. Ma ja
maa-oma pojad. Kui pojade leviip
leppi hõda oti tulund, füs siifati laupüg
poole wette ja keerisipale, hõldi need
pojad ülemat miroolid, aga oma pojadele
leiti spetsi j.m.

28 Kui keegi loom, ka inimene, jalal
^{arvamus} jahutus aia väianame, nikklastane,
jelle hõda okutki oli ka oma laupügin

par. 428.

10.

peale jeda sauti kaige liikone ümber
üheksa, millest ka kolm, kolme földi ja
õlekort ja siju lura häälik, kus laufo
mife pidiwas kaige koha peal paigal
heidma.

23. Neljapäeva öhtutel ei kehralud,
kui jeda tehti, veel pidiwas, vanas
paganas tantsime!

24. Kui paljukate kui järi leiate, olli
mull veel meelde, oma nähtud,
rahva endise aja punakipid ja uju
Kombid; paljuski on ja õraannustud
ja ei pea veel föinfel elupärgat
enam kuulda - ega näha.

25. Peale jeda üks tilgata endise
aja teadet Kopf kihelkonast.
Rahva jutta järele kaija üks tee
kommissarposiitif Kopf kihelkonna
jäiuff läbi, mis annusagi kinni
kasvanud ja muid märti näha ei ole,

11.

par 1129.

Kui et mõne aasta sepp maamõistja, —
niižane inimeste juttu peale, pat
Kohoff. Kus Talle näidati, ühe vaba
mea peal, — lastis pipa kasvata
2-3-st kohoff, ja leidis 4t-5t jala
figurufelt pakkudega ja kruuniga
taidatud tee, rahva juttus nõnda
nimetas: "Jäde tee"; see tee on täielik
laifi poolt tulnud, mis peab tee tundu olla:
Vanad jid, mõnd rõõgivõrkus; olla täielik
poolt, kus jõue peal liikuvad, mitte puhakspedid;
ja osad olid, — tulnud ja Esiide poolt läinud, oga
paunkülje ilu magotid, "mis peegu nõnde nimis-
takse, puhakid pidanud", need paunkülje siimaid
ja "jalgud, si ole loftsuvatud loeft kahtravas",
kaugel. Seal ligijärjed Palivere maa rist
on üksi õra kui vana allikas kohal, jaal piirides
0-igala laiuse immarkune Ringas, selli
ümber rattamoodi Kraav, mis endist
ajal meega väis teis' alla, ja ervatatapide

paaz 1430.

Uus mõisast arstivõrse paist on alund.

Need liikmeid, mis eiginenad jaotatud
mõisile tigipäeval vaidlived vanaajal
pühed paigad olle ja püroptlik ordanüütsi
filome istuti ja lähtufüksi loofi aktende
all mõida eijada, sest see loof on omal
ajal jõelle tigipäeval kaasab olund kus ta
waremed preegu veel jäi paist.

Kuna sellest ehitati omane ja paartegi
läbi veel alles, siin on nad omane olund,
aga mõnd aist loende ajaltsi Lunda;
preegune mõisa omanik on nende püha
peale lähimaid aist voodade.

Palam austatud härra Doktor, kui
onks kirjutatud ütakse, püneb
Tule, kuna waas korjandatust, püsib
jedas muidugi vaidluse, kui mitte,
püsib palun teda vonda korralt hooata kui
ta kolletikku tulistiki ole.

Palgus tervult ja jõudu tööde paavides
jätten jumalage.

F. Pantur
Keskkirjanik.

Krop Uuemõisa 30 Jaanikuup

1888

Sekund: F. Lambot. paaz 1431.

Seadad: 2. Juulil 1888. (1x)

Waiga austatud härra Dr!

I Siin Krop kihelkondas
Uuemõisa valdas. on veel
riks wana aegne kipe puu
(Tünnapuu Tiliabaum)

Mis waiga puur ja jäone
aga pispemine ja teine
kiilg aira mardanenud:

Siiski on see tigurid källar
selt heale paale kaare on
jälle uued karaoad ehit
piornadi kasvavas

Selle läbi näob ta waiga
imelik kui minnek kogu
wäija

Mare kumne aasta eel
an pelle punule vael
Ukktj viljat hoherid
ulised. Nida niiud aga
mitte ennam ei tehta
Puu väga nägmine ja
rahvra arvamise järel
viib ta ligi tukat aesta
wana olla

Rahvra juht rägab
Enne oli pell punul järm
amber. Keskel puare
peal kesusvis puni ipa
Kord plesnud icks naelu
Järme uues musti lapse
Kaltfufid. Sella ille
pahavänd, järd, ja
laimud pelt dokkalt ära
Ulep ^{lippa} Leppa rabap. Kus ta
veel pratiigiga an

Sealt ära minnes hiiendud
ta punud, "Maret, Maret,"
tuke ka järel. "Maret,
kost nob, mu pastli eba
kinga peal läks katt'i:-
Sas ma parantau enne
pell ära; Püll ma pis
tulen. - Sellit juhtu-
misest an niiud jada
oastad, mäida, aga
pun ei mätleg veel
ära järmile järel minetu
peale. Jaan Teid
armashuid ja austahud
herra Dr. Sudomelikult
terveilades annapäritulust
Teid & Lambert

viib alla eht an null pärat
peale aega ja väimalis. Eit imelis
punut, eht mäelt ja Janesta ja
jaan

pea 434.

^{pea} 435.
Koepi kihelkonna rahva keele
laatond A. J. Erivjahn
Tallinna 1888.

T. Rahva keel. (18).

Koepi kihelkonna rahva keele
tühitaan läbile panna, enamiste
veel vanaema rahva juurde lisatud
est kohalike mulla koosseksi
peale tõimus ja purustati jõul
oleks peat kaasvaja täiteta,
jotkut inimeste keelvõiga seotakim
lindet läbi selle grammatiskeid
teile jäärufit mõnes järgmis
lõhku. Esiarvamus tulub peaa
mõneks föraal jõudes üle, kus
esimese filtri pääde kass kõive
läbis hoilikult (ad) kui ka kass
pehmelt läbis häälitus (adlanga
märtlagu; pabaspasabas, mõõtim
viigipide mõõtim), pama (r. pama)
kass (k.ka) nõru ta heavane,
reanama; peadora, reakima,

healik, fear, ear j.s.e.
 edilupse - Heinamus eest mõõ
 saagu offstrengi waga aetud
 muude ühikuid pöörule kand
 põsem. Kõsõt lahkuvat heasti
 veeanata, süs naist peab kes
 kuule tuleb wõrun. Hõni
 ains hall põõ üleb i. v. küll
 id het niiõe mõõdum aga
 ukkeli: noored mehes loput
 juba enile suure ilmatu
 pikas soopa jaera teha!

Hõnes vallas räägila põ
 novda wõja, et õt i muntub
 naga (lõi eriti tiivat, liidutud
 (lerani kõrge kuni jaaval). Kuna
 Neila tihel ja etna kih
 inimeste juures ei i. mõõ
 fina suures muntub naga: (mehed).

mihed, levis, ühle ja teha
 tihas, teha tihas.

Eesti põle on hakaupis
 Stafitihelkonnas, vahes
 kelle, mit kelle naga lähele
 olunpannis enamiste waga
 laialt Eesti rahva hulgas
 paungitar on, et saartus, ename
 mille nimi jõnare (lubotandivam
 juure mis ifirano umbhõdlik
 ei p. g. t. ja l. p. ääide lõpmed,
 mille omastavapi (gnitivus)
 lehtrus ja, vaid lõbastamatt
 (Partitivus). See tulub ujut põlej,
 et püstita nõra neid jõnur
 kiriku keelus on lauvitabud,
 kui Eesti keel kirja keelus
 hakaupis põha kirja raamat
 triktkõimistega paungitarope.

per 438.

stil: kap. kapi, kappi. Inclusiva. Lõpetust on heele konta siin veel kappis ja mille kapi vuguni lähenata, et lisatihedasabupi vee hiina viga järel see mitte ügi õigem siin nõnne ka lasp loo. Tallas. Lõius ja Uuemetsas org. organ, turg, turges; püst, püttis, lauti, lautas, ja mille lausad, ait, aitas, laus, lausad ja mille laus, kihellkort, kihellkond, sots valgasi, tund, tundid, nurmikas, väär, väärus, mõt mekkas, eest, kõök, jne.

Kui ei üksnes tegemist on viga parandamisega, kui lappa koostööstufi alla antafüritus, muudatus jaoks, siiski on hoololupi viga si teha ega lähenata vallaare veel teha parandus, kuna paraf jääb ka teine tisipäri püütatava ja mille püürde räävatakse mille ill ka nende wanav, kui aru saamine selgub ei.

per 439.

Lõpetust on heele konta siin veel vanaemad innimisti koguni tisipäri välja rääkimise wifil kõnelevat. Kui pääsi siin ümber hauen kust il hundse ci ole, ka lappa piisaa nii kaua nõnne rääkimise kui koolie hakkavaist kaimu kus jüs nüüdigi vanaal ajal vooderata hulgast muudatus jaotustell leev koostööstufi alla antafüritus, muudatus jaoks, siiski on hoololupi viga si teha ega lähenata vallaare veel teha parandus, kuna paraf jääb ka teine tisipäri püütatava ja mille püürde räävatakse mille ill ka nende wanav, kui aru saamine selgub ei minist ütles oigust vanaal.

pas 440.

ja mis läbi mil tiift mõisi
Kellon, kus ümber kavas
tervis vienus kih ja üle
naabri kihelkondades i Kanal
nimelise oruvala, et enne mit
Kelle ja läänitü ajal ella
Ahoesestus vallat nimelise
elusse suurale kule sõzifi
parantama, kus neile
Kelle kohi põhjast ella lõpus
antue, jäölikki jaanuse Ünime
vall veel kolifopiteest.
Ümber haupe elanikudelle
ole aga nende heele loomust
tagasotole isona riidumliku
näjja, peet il fee nii mõngast
kroobivalt thus juure ka
hõdile mõnu ja loen teine
on kui muudel; nõnsa si

pas 441.

igaisks Ünime meelt lema
Kellest daa tunnile istedes. See
on ja Ünime mõs, peet ta
ridagis pea kult!

Silleks lähenen pia ühe
laua Ünime kelle loomuse
järel istes ja, mis rahva juu
leida on.

Oli me lõhmis kõrlist välijä;
Lüs me näime seitse nälja;
kaad ja mtfas ümberkiivis
Kappa ajas kummuli.

Tidrik läppal hõrga turjast
Lihm ja hinnat välijäl hõrgast
Hars ja wahib vilja folvis.
Kus läks karpasmeale põnev
Raer fee kubut kuske offes
Kõgu hauqub hõrga offes.
Kana tiki katfi lallekip.

Lammas läks lausele mungle,
 Liiga laulus penni peale
 Õnne tegi lõngu kopelis.
 Nees oli ühkae pulmadelis
 Stiobinäid kiusas, kroonilis
 Kandas -
 Nöit well mõist fõnas:
 Loma, nem äs, kilomeetru,
 õrâlambu, puhitsemä põde,
 mägindj... - Sät mäsimõige
 Jõopinäs läinudvalles, lõim
 withs minu jahut lää ja
 minu jõe äs hankdipit kilemis
 taima.
 Sellest on arvata, et tahustatud
 wallast enesit keell vägi well on
 kinni piiramist, mida Dr. Lernau
 läiskülikute lemmijärjeks
 (social harmony) nimetas.

1. Täga mõõra ajaas hõivas,
peatketus pilla polla.
2. Parem ona ma wits. Rui võõra
 uõi lib.
3. Parem hõas kaugusse kui ois viivamus.
4. Parem harta kui ta hetfela.
5. Parem auge lõusa, kui haligastor.
6. Parem ikka peal mure kui tiki koor.
7. Tista põras kohli kui pakutab.
8. Tielööd higiga füs fööd ipu ga
9. Enam tehatse näimiga kui jum.
10. Ega tiki kott püstse seisa.
11. Ega magoja kasi uku hülkist.
12. Ega kava matja füs suaru
 füta kui hund aja ega salas.
13. Ega hund nii puu ole kui
 hirjutab.

10. ja 444

15. Ígal mehil oma sis, ígal lemmi oma laub.
16. Linimise joas üle efti linn laulu efti.
17. Kille jaq ratsatal, pelle juu mäsfab.
18. Kuidas künk nõnda kabi, kuidas känd nõnda vopo.
19. Kesi maa teeb ja mis peab.
20. Külospüü jõha usha koeriti.
21. Väik ei mahu maja eesmäe, muist peat ja õiva kujutisega.
22. Kui pere mäl, liiba on, külop sumatal pääsi on.
23. Kõm lippi püst kano muult u oksaj.
24. Kida arufamje ^{lõo} libesuudis.
25. Kida warin pira, pira.
26. Kairi põlu ðesk põlenaril püts. ühtlja korva.

8. ja 445.

17. Óma tuba oma tuba.
18. Óma film on kuningas.
19. Elumala kriipsi saanikas püsitsi ista ðara.
20. Pikkust sohast selat hobune, mäsfip sohaj vols naen.
21. Linn tirk spile pui tööki.
22. Üppi läheti kurra, karmiläte kurru, hiiuhe elab ilusasti.
23. Kihint papulat läbi waran pühkib mokko.
24. Mit kinni tehus pe harsu.
25. Kihit pääsi on.
26. Õla häisha onne ühtel.
27. Õla jülika onne on sepe kavu, kui onut valmis.
28. Ühetaja ammetit, kuuvalindig.
29. Külme naevane, püs läkit valmida.
30. Saastu tulisga laame leib ei kostu kauda.

16. paas 446

1. Üba laolige rahva jõras.
tulic haradat suds pääsetab.
2. Üni pärn filmi siigelte jäis jaat
naerda, kui pooleviid pääs tulib.
3. Üni kevane leppäöle minnes
naotlrahvast maa tulib jäis
tähedat paba õnni, kuidas
rahvas, kes veel hoiupiigat
muutti visagi häes lõde, jäis
4. Üni vina otsi siigelte jäis jaat
kes fumia ekk naotlpuutit
jäimist.
5. Üni läug siigelte jäis tulib
habuniga mõrat.
6. Üni peopäfa siigelte jäipabron
7. Üni kaffilmi peopl jäis tulib
wõras jaot, kus ümber peipl

16. paas 447.

8. Üni liiva püntas ekk raeprü
peopl maha kükub tas pemmel
ehapremaspil jäis tulib tihja
kohuga mõrat.
9. Üni nuga laua püütl jõdige ja
maha kükub jäis tulib väite kui
kohust jäis misterahvast mõrat.
10. Üni haugut kildluse tulib
11. Üni puru kiri ku viibafje kuj
maja kult jäis aja päl tulib,
füra lähet purm.
12. Üni kiri ku hukk maja
ümbri luraoid, jäis on jäät
furna asata.
13. Üni noor mesi lõiku ühel
võtna ja hoiune põsunimine
lakates jäi maha lõob, jäis
ja jääb seltsiks.

jaan 448

14. Eini mõtla kannaga leidri
oleku kaige ees kajast kavutatud
jüs on teisel põewel mitte,
kui punavet, jüs ilusat ilme
seotu.

15. Eini mittegi julu päästisest
aemastel tse, jüs on vare, kui
käskasest jüs loob.

16. Eini mõnapüüde maha
lahut heila, tööt püüta kolm
kosea mure selle kola püüde,
püü ei ole maa peat huiqist
laster.

17. Eini märuni mõti punavet
et mõne maa lülita selles
ajal minni, et kohi jõulit
min aspe on läide tere
laolu.

jaan 449¹⁴

x Rahva ebausk ja nöörus.
x Eini tesseare spinti korda
veitsete udiga voolatki pihlast
peruvanni vitsa koju tagapäia
biolat kas lauda väi moja
utse kohla rüütlatell mis
lõpetulatuks peab olma, kõrge
iha kigus poole punavet näitma.

x Elinnes kohas külvatatakse laste
karjamaale mille seiste märgi
upkunist, mille läbi kujutamine
film loomisel hoobed jõudu.

x Kõigu valgevusega liblikil alla
asub aegsel ja veselis aine
et riidi aue austla liuba õhu
maju vold püüde tigulat, mille
lõhe jõhval märgi ja e
voolatki pihlast jaam.

ja 458

4. Käraarakus vpu järelviidet
See paljus tell suvit läinud ja
teisma, kui läbiräästati püha
kõrvitiki enne püha tõugu
juubel tulvab kord laastatud
lupgra lõach.

5. Särmaraaani kihel. nägin lappena
järqmiste noidi ja luugu:

et kõla kajana ajas kaja, enne
kui muuremaste metsa lasti, üle
aja maja püspikustendga läks,
füüs pani oma hepi kaja vastu
mõte oma mulli sinner olla ja
ühe väljapõe väikest püksust püno
muhi alla hepi hõrval maha
tühis kais ta poega peaga, ja
kaja poolt varevad; kõlm kord
ümber kaja ja iga kord, kui
ta üpi juure järvis, füüs mõles

ja 457 5

jäolt hoiatust ja mõnes kaja
hulka rõhuma amarapile järelviidet
koti ja selle hundit vältja kõrreldamise
alust. Õigale põle mõttis oma
hepi, mulli ja kõte kätte läks
mõde ja tegi ühe mõne jumal
laiuse aja auge, mõisteti
mõla aktust fai kuni aga
lõgi lämajaist aja auge
mõestit ümra ha tule, mõne
st kiusungi saolt kõrvat mõist
mõis ei pidevust läbi, kui lääts
suleaferme kohaselt:

Minu acti leuv karihabelja,
ületsfakummat viisit tulgest läbi,
kes hõit lõrkumata ilme
korostupete ja vigaate metsa
püspie. Põhvalt selle vanimad
ja õlaljus ja õle läinud, sealt kui
oleks 8-9 astane)

7. Rahva laul.

1. Eit läki hüle heinamaale
Eaat läks vina lammikusse
Nikkas uppis laulile
Linni püga pöökku pööle
2. Terv läks kindas kilaafsi
Kämblik läks häägasi järelz
Tere leista puusa mõõda
Olula mitföt läi kerubillipöö
3. Lakkas ilsi hinnamaa
Eouje illes läbi jatkma
Harijal paanu ahju kätma
Lehmast paanu leibufötka
4. Nullikas paanu usontama

5. Käija turi oli tuline,
Lehma farw oli leiwane
Nullika nufu oli jahuni —

1. Kile oli ² kila kaja id
Kere maaja teel melle hina
Mina heina lehmale,
Lehm melle püma
2. Mina piima pöödale
Öeras melle külge,
Mina külge haminane
Häin melle kakku,
3. Mina bokka kajatasse,
Orajane melle raudas
Mina rauda riule,
Piu melle kulea,
4. Mina kuera lammelle
Tamm mille lehti
Mina lehti lambale

Lammas melle willa,
Alma willa vilpitsa,
Salaple puure puhd
Perepojale pihat pütsis
Ennele heina mäppi.

3.

1. Uu ui, ui utike!
Kus mu kacla kodike?
Metjas märga ikkuni otsa.
Oma kera kuupi otsa.
2. Kus see kuupi je fai!
Vananes raine kuupi maha
Kus see vanane os je fai?
Lius pällu peenike alla
3. Kus see pällu peenike pi?
Kinnas hargat kiinofitise.
Kus nääkiidus hargat ja
Läbi mitga pilleirosgu.

3.

4. Kus see pilleirosg, ai!
Vikkali viitis pilleirosg
Kus see vikat je fai?
Kanapi kubules vikati.
5. Kus see känapi je fai?
Eks aga pila fünnikuose.
Kus pila fünnikuose?
Kana püllis laiali.
6. Kus see kana je fai?
Oult, mis kana õra,
Oue je kult je fai?
Läki aga miffa kõnnu otsa.
7. Kus see kants je fai?
Oaru kiskus kõnnu lõikki
Kus see karu je fai?
Oult lastkis kare maha
8. Kus see kütt je fai?
Eks aga linna liparadille,
Oles je linna liparad fai?

¹²
per 456

Tuli pölkösä ära -
J. tulos jee tuli i se joi?
Nipp kus tuloks tuloksä,
Kun jee uofi i se joi?
Nipp mainus maa alla.

per 457.

jug 458

M. Neumann, Hof Küll, jug 459.

Wanad laulud?

1. Õlle laulud Mari küm
Kui minna koduna keselgin
Ja iiffin ifa taasfa,
Weerun venna põrmendilla,
Ifa Kodu onakfin Kulla,
Ema mafes onakfin emaja
Se öueifa öbedat. —

Kui jaen virve vette maie
Etni maada astumiae,
Rana maada katsumiae
Sis ei makja massata nõhta,
Maasta rohtu, punsta lekte
Lugifoste füte wette,
Keradiste kete wette.

2.
Mis ja pahud pihja tuli,
Loetpid Eouna neitpikene!
Puhud ja puna minnute,
Loetpid verda vanapäste.
Ju puna minnuf pügenuid,
Ju valge minnuf vaganuid
Puna laineid puutide peale,
Hodge reha varda peale,
Hete leima kaare peale.

pa 460.

3. 5. Abram Lamm.
Käfs fai kaewufe paguje,
Pikkajaõe fai wedje.
Saafin fuis Käfus külasse
Jüri ja teada hääradelle.
Lis jaan appi alsi väimeti
Vallalt Käigi värvu poegi
Kate läts kampust käpsi
Niene käpsi nirkatelle,
Töma käpsi tökfatelle,
Ei jaan käpsi kassut valga.
Aul eh väli vinfundesta,
Westi virgi gallustesta
Saafin needre fõlmijeni
Niksaafin fuis Käfs kaela.
Lis jaan Käfs kassut valga.—
Käfus Käfs lubeja
Sonin pärte kuivanaid.
Hilret naerfd murgastagi.
Hästi, hästi, Käfs kene!
Kos mu väfi vennakoolta
Ja mu Käufi kulta poega!
Käfs Käufis, Kähe Kästis.
Ootoot hurei, nos, nos rotis!
Las jaab illuse elama,
Tilluce töö tegema:
Aul on matid mürdetnata,
Rotis maha nippimata,
Hilre Kaimud Käfumata.

pa 461

Jan. 462

Jan. 463.

ja 464

Jürgen
Kihelkonnapt. Saatnud Jü. Oeg.

ja 465:

Hans laulud

1. Saadud 07.10.1888. (h)

mul jai koju puidu fulge
Lava peale laulu lehte
Parfita pojates vaepa
Kroon-kappi nede kõlaju
Esmadmeted hellas wenma
Pange ratpid rakkuse ope
Hallid hõbe elmedes ja
Kiorvid karu mähades ja
Soora filmiad formus lesja
Sööta ratpule kõduje
Olage hallid allav öinevad
Sealthmul tsooge puidu fulge
Lava pealta laulu lehte
Parfita pojates vaepa
Kroon-kappiit nede kõlaju
Siis mina laulon linnu keeli
Jaaliffen (laaliff) anede keeli
Teen jaaled tedre keeli

2.

Õdene tellakene
 Kellel mina istutan igas
 Koi istutan aleda
 Koi koi purdan metsa ruus
 Steele aigusid aitseen
 Kellel muule tui emale
 Emal tellate õle
 Seagin noorele rohule
 Kiivile kiriku tulile
 Paale pappi väljapäele
 Kiwi oli vörkei tömelle
 Roos oli peks ei pajata
 Rebi oli vörka ei nojata
 Kiwil oled riivad keel palla
 Taal oled paigemad jumaged
 Aotul oleti nõte meiemistidi

3.

Hernatikene tellakene
 Kesi tein pöllule vaole
 Kares teind pöllule vaole
 Kisi teil pöllule äestab
 Tuul teil pöllulerästab
 Kisi teil vätsab seemet peale
 Saferkene vätsab fel met
 Looakne loöival runkast
 Säppelgaa vähku seowaid
 Parnuù parmasla panevad
 Ymarasped kandvad ronku
 Luttikas laste na seofi
 Sarritjas kiwad näerat
 Peafule pamb peasi peale
 Sittikas sise vea so
 Arakas arkas angumai
 Tarmuù parmaspe panemai
 Rebane reie petsemai
 Karmas kollis moetemai
 Berg läts limna killaga.

4.

Et nio häiva eesfepida
 Tugemaid töötajaid
 Selle viivas väia naela
 Uppitas umala naela
 Tukeras tukava naela
 Tastu topis taseu naela
 Siis läks Paide laadi all
 Lihula linni kaubadell
 Seal oidi karu tantfilojas
 See ottid umala naela
 Õra viija villa naela
 Tarvitati tarku naela
 Umalast tehti oluta
 Tossut jaia laoti
 Villast viivat aeti

5.

Üks mina istud ei della
 elmuud leada toadilla

Võtta istu malle naine
 Kui ei võtta malle naista
 Eksamina koobitõm kilafe
 Kilawi külmafe laoef
 Küttamatte homesof
 Selle noorenei juure
 Pifidejä pigi juure
 Alintene noorukene
 Oba kirjamadalukene
 Püga pille punise ne
 Kiielege moni minule
 Eluvarre aru järele
 Küttel jängi seadijasfi
 Olevi alla heit jaof
 Tukusvi kinni seadijasfi
 Peene peadja peafijasfi
 Linavikallal ligatajasfi
 Tetris peale tömbajaksfi

ja 470

6.

Kukkerekene kultakore
 Kukk laulis õue tantjel
 Sa mudid kannad muned
 Lõmmo jaab muine muje
 Notta vinda rugeida
 Pere ei ole porguline
 Choi lõis mulla roolis mulla
 Sina aga tões poifitene
 Sina folgi poola leiba
 Tam bi taarikap ja reeft

7.

Nikk, nikk, chikkimura :
 Mammra ikkman roosa
 Kort jalz old kofilane
 Tila flem old pille puna
 Tara, il, tel, taara
 Itwär old fin jäiu
 Poolin fauna pada kaks
 Leppa wahel

ja 471

Pere tüttas neiljilone
 Talu tüttas taimetene
 Kui finavirtjed olla virku
 Kui finat alad olla tarka
 Ole hommdu ujira
 Emme valgesa vorane
 Emme koitu kuuleliku
 Pühituba leapi lauda
 Ari akkendi alusid
 Tepp puifed pustaakji
 Kadakafed pallinatpi
 Oliis vui, õue kuivamail
 Täidaka ja paistemais
 Kuusked kuvis kulla karva
 Täidakaas kuvis päävakava
 Ouna pius hobeda parva
 Cho õda näifid chindijan
 Kaudu näifid kauba ja jas
 Hölles punja mõlles pääva
 Tihha pääva tugevado

Se oli neiu rappavalge
Rappavalge kannuvalge
Luu valge lufidavalge.

8.

Jfa ajas mind teolo
Ema eina niitemais
Kinni aga mael tegi varga
Köttjin paitfed pesuse
Vaskivaljad öisivahel
Läkfin läsi Lellemetja
Käifia Käru kuusikuid
Kirmus vasta hirs halli
Kariju vasta karva Körvi
Käeris vastu noastu halli -
Jfa mina istun hire felga
Doja paren soadi felga
Käijo noastu halli felga
Jfi lään Jju moa ifandaks
Doez lääb Pohlameakunniga

Kaine seerva pealikudi
Tättar Tuugi neitjiteks

9.

Kay aljeida näffottide
Toppidküla küidu härja
Lao küla laugu härja
Kigala ovari punase
Tuhala tuli punase
Matfid fooleid sombi auku
Korvad Körve kärnu otga
Selmad seppelga pesafab
Salad Joani heinamalle
Tuli fe meija halli Röera
Se vottis fooleid sombi i august
Korvad Körve kärnu otgalt
Selmad seppelga pesafabla
Salad Joani heinemooalta

pg 474.

10.

Tundfir tuisku jo Toloma
 Häde paivi peale joudma
 Lis ma juan jõe poole
 Kaitjikene novuskena
 Winnab vett vittidele juu
 Ammas et arredel juu

Kannab vett kannadel juu
 Alma minu hattit aifutada
 Eustal mossiki moigutada
 Koivil kõow u longutada
 Ma olen waen teedekaija
 Teede kaija moadeonelja
 Kooru roosmatu widaja

11.

Emom mina eidan kaijuu
 Kiwi juure Kämu juure
 Haljal wilja virra juure
 Kiwi ei kiju känd ei eitathfa

pg 475.

12.

Pois ei jäta piisutamatte
 Õigeel pimefis ta pikkab
 Pääva valge füs ta vommab
 Kannab pea põrguse ja
 Keha kuwo kattelise

Tulid agameileviroed mehed
 Koored mehed nuppustikud
 Tira vood lina juusfed
 Kie tuba pükkimata
 Seina jaared feerionatta
 Karna jaared woalimata
 Hernadene hellatene
 Te null teeli luakene
 Hala vaski warrekene
 Etska piim mina tasada
 Etska feerion feimaajaared
 Koi mistarwoalin vainsaja
 Pihiv püstomed fuliste

197 1176

Kiistlan riindet rippelagi
Lissivõrno välja peals
Uga peitsca poltu peale
Uga neljarsurga peale
Kuokka kassiviski ja roogu
Pesa tel all ja spade roogu

13.

Kadri laul

Pere eitmul eitlene
Pere loait mul taadikene
Holla vaslu kadrikene
Kadri kallis neitfusene
Kadri tulnud kaugelta
Ule foo libeda
Kadri kicond nälmetavate
Kadri varvad valata vät
Loime ojjas jõttelewood
Kadri räiskine hobune
Pöökakane piiffakene

197 477

Lobbykane kadri loona
Kadri regi remmelgona
Kadri joani ja rapuine
Pere eitmul eitlene
Pere loait mul taadikene
Holla vaslu kadrikene
Kadri kallis neitfusene
Kadri ei läha hallelida
Sholda ei hingelida
Kadri küüs häindelida
Tahab Takku koondelida
Kadri Tahab Talle villa
Sholdab iku satteta
Pere eitmul eitlene
Pere loait mul taadikene
Holla vaslu kadrikene jne.
Holla vitmed vorusta
Yoga usje kontfalesta
Waja usje vornadesta
Kepfi nimma telderuse
Kepfi nimma kambergi

jaas 478.

Üle oal aitalese
Kahi villa vakkalese
Puidu linnas pummidese
Pere eit mul eiderine
Pere loait mul leodikene jone
Kui si läi ja läito villa
Sipi villa nöpir villa
Vaezel lappel vaebla villa
Vastri vistab villa ömme
Tuppa vishas tea ömme
Loovi viskab hooole ömme
Kastilele kanade ömme
Tarasp viskab telli onat
Laulu viskab lehma ömme
Pere eit mul eiderine, jone.
Kus oid kastrid korgelenaud.
Somma kastku virju kargo
Ulenegu üsna musta
Värska tömmukas vicijad
Sead jiravat pigi

jaas 479.

Lambsa mäppanad mago ja
Sead seilme pörspaljed
Lambsa kahetallalised
Ellis ma jaswin jalafelle
Vaige noore sangi juure
Jooni peale tribuleji
Kaelbe peale viirulise
Se ma jaswin jalafelle
Pere tütte pojal pruud i ömme
Kerd täidet peiu ömme

14.

Kardi laul
Siip viskan välja ömme
Pere tütte peiu ömme
Pere pojas piumudi ömme
Ega "kard" pole maa pealt tulnud
Kardi tulnud leevast möida
Lullatud körendad möida
Obetatuksire möida

ja 1180

Chart aiga takab mäukufida
Olji vordli offukejki
Kallju rääkikõenikaid

15.

Kügu loul

Soua riike jõua riike
Soua meid illes kõrgell
Sealt me näeme kaugella
Näemo ül^{holme} kõrge metja
See oli metja ruup metja
Seine metja kafe metja
Kolmas oli metja õuna puu metja
Ellis oli metja ruup metja
Se oli noorte meeste metja
Ellis oli metja kafe metja
Se oli noorte naest metja
Ellis oli metja õuna puu metja
Se oli noorte naist metja
Soua riike jõua riike

ja 1181.

Kütt Soua illes kõrgella
Sealt me näeme kaugella
Näeme olo kolme järve
Ties oli järve wine järve
Seine järve olla järve
Kolmas oli järve mõda järve
Ellis oli järve wine järve
Seoli järve noorte meste järve
Ellis oli järve ell järve
See oli noorte näidle järve
Ellis oli järve mõda järve
See oli noorte naitaole

16. ^{küga loul}
Ellis minna tuldam küttagjal
Kügulajal ligulajal
Kügu orre ööpülesjal
Soa looma laia pöllu
Told oli oli piiva
Told oli läin
Told oli kune nargelina

Igas nurgas seiff ne ara
 Igas nobras seiff vitska
 Igas vitsrus seiff kõrte
 Igat mõrel seiff peader
 Igat peal seiff iwade
 Läeäft ja seiff pälli
 Seiff pülli külmriten
 Hat jis teed palmed püttlopuju
 Karrud valgeft ohra läuäft
 Oliis ma leotan kugutajal
 Kugutajal liugutajal
 Üle völve öötjutejal
 Las tuleb rauka persikilost
 Ma olen nua nurmekassu
 Ira take peira virja ^{Kirja}
 Suppe tulevi violi virja

17. Viige laul

e Nis ja kiigete kridijed
 e Muus lauake lagifld

Viige kuidub kindaida
 Muus lauakataab andeida
 Oct, ett kütte nonstane
 Las nimu vinda vältab naife
 Teint venda seife naife
 Kolmas täit uuest osfima
 Siis jaot kütte kindaida
 Muus lauda andeida

18. e Vana mängitaut
 Uus imelajas mieu hõisa oslos
 Siis arv piiburoodid
 Piiburoodid ja vastk noosid
 Kiige vallimad ajo roosid
 Tuli jolt ja jikkis teda aru
 Tuli kütt ja laosis teda aru
 Sait ledamata looma
 Tema vesi siifa mäfa
 Tema poolad poola jalaka
 Siis väsimöifa konna vätsa
 Tullatood ja pael noosid
 Ara keda niba loode

jug. 484.

üra paistu palasast
osa pole pailus-paha teinud
Oras rohta olen fööndus
Paju roortelen paugutanud.
Lepavalt föim lekkedina
kafe alt föim kallist eestii

19

Mitru oli alva alla ilma
Kesku oli alva alla ilma
Tine oli mehetä naine
Tine oli ifata poega
Kolmos oli emala tätar.
Kuidu olis maha täta naine
Nii tui homm saluteta
Kuidas oli ifata poega
Et si kui objeta potune
Kuidas oli emala tätar
Nii kui kuft mis luuenda
Mis nullab naine mehetä

jug. 485.

Tal pole kullal kuulajada
Sellal eest ja piyada
Söra kolme nostijada.
Se nullab naine mehetä
Mis nullab poega ifata
Tal pole saha seadijada
Saha madi varasjada
Kastipulga seppijada
Raua puna aaravilgijada
Kieku taha loppijada
Se nullab poega ifata
Mis nullab lillamata
Tal pole omni amudiada
Kerstutäid kirkijada

Bunleri parmi panijada
Se nullab lillamata

20.

Oleks mul eir aastetotene
Tatav liisit läädikene
Kell ja raast vennakene

per 1486

Ole näereft öttem

Kesimul arwaft armu armoks
 Pääva tööko pead filitahs
 Kes mul nootsi üle kuu
 Ja muel pefeks walge förgi

Mõistatufed

1. Tööfas joos fel põnn lõufeb
lõngi näib
2. vata ait ja puu luna
3. Elau liigub furnu reide wahel
wondi rada
4. Punane kultpixas august läbi
luige ajast keel?
5. Tiigus üles pidi latu alaspidi
Elyja jase
6. Pila mets paks mets seist ei ja o
filgu varrastai (Tobuuf jasa)
7. Uus alg küttab koni abjal elaja ka
mõõt põrr
8. Siise lahet sips ja Tessa keel kõõps
osa vab
9. Jana al ja liha pedd (Käärval)
10. Kui elus füs fööb heinu riivum
füs fööb leiba (Kafusai)

per 1487

11. Ettaft ja walge, kova ja kange
puusta saavat ja alaspidi rippus
 12. Kürin ees taarin taga kõrvaleksesse
makitspeas t hobune mõnster on ei jo püü
 13. Ladi kera mudi kera polka noti ja
toobre pun (Raaf?)

14. keedelaaja kõpp felas ja panni peat
praedatuge aga jüua ei jumalavolle
15. ette läbi neil läbi ujutadesid ühte autas
16. Maastikku mämeri puu mõmer
paast mõmer puu, karnevi pungit
raugt puu, kaust punust suur mets
17. Keeleku meedela ife ilma oma tars
hommis
18. Leppelenna liua, piäl Tam Tartu raja
peal sajad kala alates nad laudade lange
vad (Peig mae ja prant)
19. Enam auru maasi kui töökla töowas
kõrre poed.
20. Ipa istub poeg pütitab pulans püpit loo ja
etki õist hil ões igal perel õis (atju-naps)

pu. 488

22. Targ magab moks leigub:
23. Hall harg angus farwid ^{luso} vottis
jauna farwile kihelkonnaas kua
24. Mina oorr puer nui üde laev ^{kuulne}
^{ehmee} ^{pea} ^{puu} ^{kaev}
Kes jaal trohenele marga valla
need rwmäed roju poole totvad
25. Pidi kora sellse aukut inimese peat ^{kõrbs}
26. Ma toidan pollul oma pead
mis sealt soan minule et hea
Ja siigisel ja tappad mind
ja nonda telvel toida ond.
figa.

Dipp

Korjanud Jiri Oras Jeuru
kihelkonnaat Sabaja vallofti
aidannud korjata H. Oras
ja J. Smits.

Sabaja 15.01.1888

1888.

pu. 489.

etustatud fugu wind!

Dr. Hart.

Siu jaanen Teile mõnd vanad
laulud ja moistatufed kartupe ja
sii. nuga, kartupega felleparafid
et see mis fugu toosulvi mittnaad
luuasid, riõmuga aga felleparafid
et ma neid olin jaanud noyato-
sifit epialgu siimelijin ma et kaug
ei pidand neid olle ütlemine, aga
niid on see karlus mõida. Et etige
vanadonenoad üsna lähedatele ellie
üles muud suurkirjata aga. See
ago füsi jaanet hõtendamast juu
riin laulud. Juura siletorne ond
ei ole, selet Sabajo ueld pool juuru
ja pool kõsikihelkonnaa langeb
ja ma olin üsna ilgivaalla koguland
nii et mõni ka nofci hiltaonna järel on
ago neid on kaunis ja mis välloski

pa 498.

üles kirjutamata on, ja seda pean
sellega vabandama et läbirin põl-
töö oja näest töö m võt ja sedma-
m vaima ja ongi enam kirjutada
misma külal ka meelega luuksi.
Sest et ma vist värsi väe teenistus
pean minema, seejärelst arvog
ma paar föide asja noha püs.
Luurikihelkonda diatufes hiiud
seftet la vannavaa koyamustes
väge tuim ja sõudmata on.
Luupalun armast fuquavenda
ses tükis ennast avitada, ja
kuiki lõweis valmislala, mina tun-
kila kooli kasvaristik pean tunnis
et ma õigest kirjutuse Kunfiess
mõista. - Looles et minu soov
taidale.

Jõon loe fuquavend

S. L. L. Satojel

pa 499

Kui Luurukihelkonda

Orusid fuuru kihelkonia fuqu
wimad ja ol üed, onios lajete
endist leiuast märgata ja nais-
asjus, ja tahle muid, kui tõra
ärtsamad ifaoma pojad ja tütreid
fuurehoste ja armastusega ifaoma
vaimu ja teaduse pöllul liituvad;
Kuid ilma tööla üpp'e vajutada.
Kas eole mitte fuuru vahel vaimava
sojatal, kas ei ole mitte kirjutusmälje
li, voi ei ole miltki kes kirjutada
moistuvad, eba on fuuru siheond
niu noorens läind et seal enam
ühtki vana hall pead ei ole kes
meid ses lõhvis aitava. Osa selliigj
dise püuduksid on vält, fesparast
akame füs vaid fuuru peid ja
muid, noorid ja noored mehed

ju 492

ja tõi värpel Eesti uuri sinnas, ja
ifarmee hinnas on, suure hoolja
vahwusfega omatihetkanna pinda
arima, et ta kaa hääesvilga kann
jans mõaks jaotis - ei viid on juuage
selleks nillalt, seepärast õrgu pidaga
teigiaega hollid, waid osluge kait
roonuga ifarmaa tööle välja,
ja mäidatun et ka juuru üheksom
mehi on kes kijutudamöistlavad.
Kas si olo nurmooluwaart nais
juuru üheksomst lühiksi ei noja
clarakom peale noin ütendatud
noul ja jõul, et na juuru austam
oma vana varataojamaisfega teiste
tihedamidagi kõnu võies jõust, ja
meil ei oleks tarvis filmi maha lüü
ega häbi puna palgefetööfets, et me
nii laifad olene olmed, kospreat
juuru tihedamid aja loost välja jääv

ju 493

oh õrgu siindige! Waid hakanem
roonuga ifarmaa tööle läärgem olgu
tuimad.

Jan 1194

mettawee with its numerous points
and wooded side arms is another
valley of the same size

the river has a very rapid current
and is filled by several large falls
one of which is about 100 feet
in height and the water is
so turbulent that it is hard
to pass over it and get up
from the bottom of the falls
there are many fine trees
and also some good fields
from the hills and gorges
down to the river bottom
there are many fine fields
and also some good woods
but the ground is rather rocky
and the soil is not very good

Jan 1195.

pag 496

pag 497

jaan 1998.

jaan 1999.

Rapla kihelkonnast
Saaremaa H. Scovates
Saadus 28. Juuniile
1888. (6)

Waga austatud Herr

Dn. Hart.

Et ja maae nogn
Tee valamistt, ei ole ja
pool wanana-wara kõrga
mipust lektuo.

Ile jõde tõhe, mõõgus
et see nende mo-kaks ei
oleks kui kord ja kõhues.
Waga vastu mäält ole üh
ja tegemata jaeb.
Koostöös speale.

Eft fän rohges te wig
fid on, wöine ma juba
karwats. Palun enneft
seg a wabandade et.
ma sellas egor wäke
öppeltuft olen jaan?

Lekord päävod mõõ
kombel jaastmato, ja loo
tan seda val edes pidi
tuh.

Küga amupaklitult

Seapla Kihelkonnat
Tervetund i valgat
15th Juunil 1888.

H. Sotrates.

Prahwa kõmbed.

1. Jõula lauba ühtel Aua k-
fe hind tupper, parvape paraando,
te maha, pestalje filmad ja kuid
pukkohk, mis jäis hukkata põle
ma, enne ja la patast põuna
laultaage, Tule jaek läbi sild
põlema. Ohtul loomsi, laulnud
ja peale jääs, heidetäpp megaru,
seg ilka enaviste pool rüdes,
Kui kegi harkat, jäis eiles pata-
st ja hukkab lugema. Pere-
vadmed töökond maha kõniku lau-
te lõunape avarana ja nii fell
kõnikub ikki mitagi paremat,
mugav liiba, kanni ja jahu kes-
so pole peale riigistud. Pa-
kkustaja et lõomas fell kõnikud

ikka ülevil olla. Ka teisel
ist jaeb tuli libe uud polema.
 2. Nääri laubt öhtul hoo
ja õed tupper. Ka pimed ja ka
festabje puldataks, panabje jukteks
vihjele, parjut vahatasse ümme,
ügoge kõpustatja kes kee vilt ja
laste tulib, mõtakse pea lõis õgi,
vihastesse nõnda et lähe põllu. Ja
libe pool koivavas, varsti lõige. Ügje
viisharju juures üttakse, kes rukki
kinnitatakse, kes odred kinnitatakse, kes laev
kinnitatakse ja menda ügji, haktuvad ja
ole latte kinnituvad ja seppuvad, ja
kes vesi korvab, jukteks et muu vesi
mõigus lõhna, ja sellega mittekuu ja vili
ja korva. Ka tulit jaeb libe ja
polema ja mõramatu naga tööle
jõt, lastakse.

3. Vägla põewel laste ja lelu

für fui pithad lined kärvede.
 4. Kas pea ja ala jaava jaalle
pääseni alles koitus ning sell
minatasud pääval, hoa eiki herne
fupi jaas hiedetud, öhtuks.

5. Jala kordid viiratja metja,
füs jaad fui ikka mettast koi
ja tulle! Teised jõalle jahvataavad
kuid penuks, ning pooldavat ja
figadele, füs jaad palju pörs
jaid tuua.

Niid kätte viimist muid ja
ajal väikel komble tekohja.

6. Lihavottel hädatatja manu,
ning muid fuis metone karvapäiks
varvitatja. Maagived iminipid
ka pikkus kõhlekti tarvataavad,
realitatise vilt are, pemaatje mu
nad lekkige sellis pätte kinni, ning
naturule laje pähast, ilupas

17. Kötged munaed vätsja wöhtabje
7. Nelipühil tunakle mire
jed nimlt, Tomilkaid jõe kafki
mud sise tupper ming öue ütse
ette pama tõe. Ko külberüppu
si jaanitpidi nöpitabje ja
märtse tupper.

18. Jaanilauba ohtul tehtabje
jaanike tuli. Pannakse ütsi tis
torva. Tönder mitte rioma og
ting pistetabje fölma. Lisi
jast all töötat jaanakse ming
märgi tehtak.

1. Paalista kombed.

1. Siin paaris rahuas jõudab si
lähedas, kus ikkagi töötu liivat
juure wöthavaa, sella hajumileks
mida naad seal ära. Lihulitavaad.
Ko siit lühid inimesid pere ratsage
märgades, varruude peal jõea, harvem
rohates.

nirsetabje, pulmasde peal, jõello a pole
paikana; kui pulmas pithas ongi
ha val, peale juuakje.

10. Ko joostide peal, kõik onne ning ka
järsite fööma laultabje, pulmasde
peal pased preeut kõrre radud ega mõistis
laulu alustamas, joostide loppitule
poolt ka pole mõnde mõestie kõigist
wötitabje.

1. Pidetav vaimasel, fööma lojetub,
sel paneb igas fööfa paar kõpikad
enagi ette. Peal peale, laua kõrista
peal, vaimene wöthab riidest nurkülo
ning pühib laua peall, selle näha

si teinarepublike köök, ega onni
lähedas, kus ikkagi töötu liivat
juure wöthavaa, sella hajumileks
mida naad seal ära. Lihulitavaad.
Ko siit lühid inimesid pere ratsage
märgades.

2. Josta minnes panneks mille kis

Leiba kõte tööval, kanikas leiba ja heringast kõbi, ning teistele täskülg.

B. Anona eitede kombed.

Lähet kega muiste rahwas fenna maplaage, kus elento üks poeg läps fundinud ilma et ta hieda, füür ämme eit köhe pell millest vöttab ja piiklise juur vilt, ütledes; Pega! minu poeg on palja peaga - olla! Luba u olla nooret nähel elo ajal, riide püüdust. Päraft fehe amma eit vina pudeli ming tueb felliga. Seipätest, ka knieksi füür jälle to gapi soob.

14. Tunnib tütar läps, füür næste eaho abr ümber t räthik vöttel ja nõpamut tekkelje naga eimisega.

15. Nu kannu kui läps räthimata

-or; satakile kõlastatle his fenna johtunud tulema, viina.

16. Leiba nurga næstele antabjile nõukiblad, (vii karja jääb kõ) füür jelle kihale kinnituseks, on ot möni si taka võtta, füür teda sellots fannitasse. Ütled möni nächtetrahwas oma noore ra jas, et tema ilmes hõ vina eitada võtta, füür temale möni wanem ütled, "Kui füllle kera nad paimed hätti jõowad küll ja füür võtna peat.

17. Linub kahubil nort fügor, füür fagulgi ja tutavaid patru vüma läbivad.

18. Pakiva kombed. Teie minnes, Tuleb teie minijele eimisega mästerrahwas vasta füür see õne ola, Tuleb mästerrahwas füür fast õnn.

19. Kraawijt juus, ming maka it
tides kõlm kõde jenna kõlde ent
pülitakse, kus ei hakkada mis-
gi salgust pealt.

Kristiine häimbed.

20. On sellelgi kõeras mäle, kus kõik saab jõudes laua läbinud, kus see purun
tühiga kõlm kõid vägataks, mis tähendab, kuhu aga pütsa plakat
kõra kõlde antaks, sellelões, kui mitte, kus hukku tähendab.
võta enne näl. Siis pihade
see vahtri õra kulumine.

21. On kellegi wife röögates,
kui kõlboll peale nimelt põime ko
ga väravate tekituse, kui sellega
kõla kõrde vägataks, kui kõlm
de ^{on} torzitakse, mis jannoja paljus
kõroofi ja liito kõse.

Siis kõndu juuksa.

22. Muhi looja kasvavast
tahkistada sel kui tak püstle
nõelaga kõla püstsi ümber kõhvi

Enne muittud eba häimbed.

23. Närklauba öhtul pandi
jala rõitege, et kui muud ega püsi ja
tahkse. Pärast nõo ajal voolutud tua
suhkrust pole põhja ööv, kuhu ei
suhkrust pole jõudnud ööv, kuhu ei ole

24. Kui labje-puhastava ja lund ja le-
ba-ekre panemise labitos töödal tappa,
ja puid paudutakse, siis ei tulle
selle varjul kõha püstitust.

25. Kui värava alla ripputud moodustus
midagi pole väravust püsi ei tulle.

26. Siis on voolutud mis kõveras olund
kõistud ja püstitatud.

27. Tuhka häivab ei püstitud
pead, kust hui püsi toll püstitatakse,
kui pole hakkada kõnnama.

28. Kui Peat kaaja püwa hoiatatakse

erist. Tappo tso pär, füüs punel paju
linnu peafid lättagle.

29. Kolm jäeva enne lõuet neljä p
ve-pendid plak panuiga poola
kõlde tuba-allt, lastud peal koh
päeva ja kolm õid olla ning fia
vileid vörteid. Leda poola-ande
flewel bromatele. Lisi ei saaks
näidus peale.

30. Heinar harr ja õival tehtud en
suurte libe. Lisi ei tulda libe-puis

31. Kui leibad alijust välja mõ
für isikku ja monokalgi puid aljut
vihati. Sisille luda jäig vägas peiste

32. Kui laoppel kannat jäävut ära
tule, für jeda kriigele viseks ütles
„Kith mõrannan pult lura kann
anna ja inelle leed kannas.“ Lisi
krood kannab karvast.

33. Kui leigo peremägt läbi törima,

fiss laiffs ole Näid tööta lind-e-
val, füüs karmas oleq Näid aga töö
mbo siigla pügavat, füüs fell asttel
ärd pureb.

34. Kui kivadel mõõdagine pikk
künts maa seal näig, füüs fell asttel
jämar ole Näid tööta maa füüs, füüs
mitti jämar ei ole Näid aga täi
siinjal koral purust, füüs fell
asttel äre pureb.

1. Vank ja tt

Hunt tund venab ajal lõõdja
joänd kegi kallit fööla ebt Näid
sööl tell. Lisi ikka kants järeel
nöötit kivod. Lennus tukkaja tööft,
für kants kõrjus taba. Hõkkamus
tukkaja minema, für kants jälle
järel, mone hünni fööni peab.

hilaleah turbe aastal hakanab.

Seeval maa-aga püret kõga,

für ja lomeliku aastat tähendab.

35 Kureb kurgip eimel kor-

ral turbja köhuga, für jell vas-

tel, are keivud.

36 Kui karedl eimelt kord kägu

kured ja sell föoral vall föornate

old, für are keivuda.

37 Kui karedl tõraväistriku

maa näed püs nöögi al libikas

linaid ksalada. Kui tõs eimelki

ketasib, für linaid jälta kordab. Nõ-

leba eimelki lind avord für ilusad

pitkaid linaid ksalada.

38 Kui karedl eimelki, väljed

libla kult maa, für sell aastat kuvab

on. Nid aafe eimelki kirju lib-

like, für ka elu kibba on.

39 Kui karedl pikkatäis maa-ni,

eli eimel föomal töre ait-
laak, püs see putke taustusega
takender üle liba lippatur, für eiku-
kut ja.

40 Kui uue koha peale läbiti,
für punas kibet loomad kiuni
pannis föole vägata, ning öues
püsi lasti. See möiduse ei hõda-
ka hilgi.

41 Kui vätte, no mindi, für kerisele
festa vägata. See pealt hoiupiis ja

42. Eimel karja lohkinipe föomal
läide te pu hill mis looma paetasde

liba tükkitega; mis enne föole
piige old vastatud. See pealt kella

peest iga loomale üks tükki anti.

See tükki loomafelle läige hoida.

43. Telle kopi nur härgatse, eimel

karja lohkinipe piiverb kree-eli, Tinto.

Kopja ja pane laastu le wohle.

Lis loomad köiki öhtul kõju tuli
44. Kui lops risti voodi, paudi tessa
riste kõlgi natuke läbi tükki. Lis
järgt pilu si hattada peale.

45. Ristrujel hoitahje fell eest, et
leppel alati viie köikt sellest palgata
ei jäe. Sest kui ja jukkuud, fürt
eungut ükste wana ea. füri väijaks tuli

46. Jukkuud mõne loomul mürakas: wig
Avoh, tulb ette et pea pörpas ei töö
füür; ekk! ja tunde wiga. Tuli arv
takja et puhla tunde linime on ära
tuled ja vastu ondeltakja käs füri
alure on. Lis kättekoja et paha
tegija järelt mõlagi kätte peatki,
kui ruude närapid ehit munis kui
usti ell kaabita koja, kui f. nii pealt
kui tule arvatakoja häindolew. Lis
ell millega tulb pükitakja, vörtsakja saakop
nii, füri vundi hõigs pükitakja. Lis pidev
habe peam

Ilmade tähendus.

1. Kui tulve hõnge külv ja hüvio;
füri füri hõnge pole ja hüvio.

2. Kui hünta pärval hüvio ja pole
on, füri huit füri tulib.

3. Kui Mati ja päävel mii pata kord
lend jaab et ne jaas kaetav on,
füri ha vilga oasta tulib.

4. Kui Mati ja päävel kannapüst,
füri füri pole ja püükab ja pääska.

5. Kui P. Kast. Poort laot ood
külmast, füri well metskümmend ood külmast.
Ola.

6. Kui amme Juri pääva müristab,
füri külm kuvade tulib.

7. Kui taval Poori päävab on, peal
ta he tugev Poori päävarsi olemasolev.

8. Kui ilm kuvade virvildab, füri
on hea kala peak.

9. Kui leppedel kuvade palju arb;

für ihes jui will hässwab. On aya
arbat eimmarg afd, füi waren jui will.
10. Sie häuschedel polja köbliß, füi
heu kartuhole sarta.

11. Siei jist me venne jiewo hirib
on, füi jelle förl jistte nädslid
hult on. Da aye lee ninstatud
jiewo wiheras, füi jistte nädslid
wihma fajab.

12. Siei holen wiherasdi näktawob
on, füi jee mitte head i tähendogia
dod wiha ikkeltigt schl füi tift.

Lindetift.

13. Siei hewale efinjet körkurgg
näst, on füi nöld füi vla iiffib,
füi fell aartel pulmed füa

Näb aya füi als teitrukt füi
fell aartel ondele füab.

14. Siei hewale efinjet.
Kurt, bruck, Arsjewo - füi füi
Jotunay pag 572.

(24) dated: 1883 10.

Wango kombedifuo ja arti- miced

1. Siei latetufje ja ypa wiha eft
hoidaylos taatje hearo pefat wiha ares,
hiarn lido lido jela tiefje ja wiha kivi
pefate, füi tokkde füi hearo ares ja kann
takke alat tarkos. Pepe latal häimijt
hiede vonda voldna et haam mitte i aile.

2. Siei latetufje maja hiltigjt pokastaha,
füi pefate jela willene töng tagunje
jala hiltigjt, füi tagunje jala hiltigjt uppe
läave völle wihtufje.

3. Siei aki nöd hiltigjt häntamiekk.
Danveltufje pfette si tida, panvaltufje holen
hiltigjt hilla ja neptatufje site tøje mor
ja häntufje. Häntufje jeb piga maja pole
pejana järile ha wihamo. Hoolo minnes
si töö to mitte tagufje waadatas
4. Siei werek (elba) hädeti, füi peda
wakta peatt räfuts ja moode tota füu

- ja norki vifatja, füür ei hakkada mukudaja 1. Näljandiksi, kadenas nootfus ära pala laigapõdrustte külgi.
5. Kui palju hinni parues pakenarvige, ja üks füür mitte toas olla, kannape ja kas-
ga enne puhk pannakope kue paromas ja, Te poigat fürima.
- für ei hakkada mukudaja 5. Mukud ja paiged katuda, füür ära.
6. Kui hõgenemata tugevate kütude, ükkstöifa kui neid raipe kindiga kõlm korda ja la põletatja püstito parame, füür füll jaan väestatja, pärast väestamist kõlm
sel viinu jaodja, ükk jaan laigatöö. Kõrde kõnd peale pületatja ja füür
1. - töökunited. Kui tekitatja poolt kõrget mõnda panneti maha pannakope märgi
kuutada, füür töökutatja väljepõlengude 9. Ta eamoli.
- fülliga kipeniga fülm poolt kütude töökab. 6. Paigd hauatasse ka wohw vahet
Sis meestatja ja long maa-ja se.
7. Teijekatud ja poolt kütude füür ära kui riift hooe peal, kõige minnes ei töökida
et töökutatja väärtatja ja, füür pool mitte hooe väestatja, fügt kui füla töökut-
atja väärtatja väärtatja. Võistkaja peal füür ei hauada nootmitte ära. Ükk kui
mende ruttuna et ta praginaid ei kutsu hauatöö-kungs ja on raha vahene, füdd jaanidele.
8. Kolmas ahi poolt kütude värtatja väärtatja. Et allikorje väärtatja eba ja, kuba üldkõ-
sufabrikat märgi linea fülg, Torgitöifa si mittiga enne mühkvi värtatja. Elin
fülliga poolt kütude värtatja ja pärde und Rapla kihelkonna pärne aja püredes on
pannerti maha märgi te enne ahi. Ükk allikorje füür swiga-palju töökab

-asju fær ollo, mida deiged penna við hana
Óðr fílmáður fíðalda fær óllika augo
þarachki tegnum.

I Þóra nad bakkadafelldit inimýjala
hér tað skorri narrido móði fætta.

Nenda hauðanýjaks óstakfjáðum líkum
Tükki, wantaþja íga tükki a. hólmum
hórdi hóra vala, fær fáttatjófus íga tükki
það hólmur horð gr óstakfjáður hóralvinni
telður, fák erufa næl.

I Weipa röögator, fælt hauðanýjaks
þekkti hóbfu það nimetjó fármeyni mis
fearu enne ilafelds Tækki, ainsar haf við
margelinn riðt fíðas fíllgoð hólmur hórdar
wantatjófus íga wantanýjaga weipa horð
bel orðiði ráðgítatjófus, þaða fíða
fáttatjófus hóbfu það hólmur hórdar fármeyni
næfni hóbfu fíruvtagof fælt ta inni dí
I Þóðr díði vísuft án myndar límlit skiptar
fíða l. fílmáður an eruf, eiga vísigt hóbfu hórdar

I Tedresnárgið háðuda fíðas ía,
hui fíllmáður enne fírúpáver
hórra; hóðuþi fórtakfjáður

Tækki háðuda nad fíðas ía,
huk neil enne fírúpáver. Talnir
fáttatjófus fíztakfjáður.

II Maalýfod.

Næd du laugufjáðmis maalýf
bakkáðar. Næd ollo súhleðið fælti,
móned olla nágrar veitjat wistrikir
je. Tísked olla punopð plökis mis
fáttatjófus hóz, næde hingang - og
fíruv hófta minima hui nad ós fíð
hókk fælt hólgji bakkáða. Hær leguds
mái fælt ajal; mida wa mánuk hóð
fíruvallu rólen hóralvinni, met sonðu
hóttab nágrar híf hólf a heilega
Tækki hólla háimine. Leo a attvæð
veidit inimýjat, st und maslef id illar
Hóri hóða nad hí miðri fælt

Nende wortu hæabfe hæftu wel hæm hærfelle mon pøfe fæltæs
keard, mæoride jæwæft abi ißfina ja heratofe felle mæga he hæm hæfta
Sischi-ou ba mæter hæfde ærthim-wæber hæge-pea. On jæs tøppetæ, fæs
fæ felle-wærtu, mælt fæw ißgt hæfde mit shetja (hæ ißs wan-poolæ mæte)

Pannofe ræ hæfæ skætæ hæfæ sikkæ mac-torahunron, hæ felle hængæ tuttat
fæfæ hæfæ ligeron hæfæ tobinfa wellon) felle well pøhæ pøte æja tigia
fæ felle ære fæfæ rækþa ökka-
tæba æle. Sælt hæfæ tutta, eo hæfæ
wæ fætt pannofe. (mætæ mægenæt
fættingula, fæ tigianæ fætta olla
med shetava wæ arthim-wæla fæfæ)
Tællegealæ fælitæt hæge hæm hærd
fæ fætta mon fæfæ. Tælgealæ hæabitofe
hær rætæ sikkæ formye hælfæt hæm
hærd fætta shæpa fæfæ hær wægi ja
fæd fætta on, wel pørem olla hæfæ pøtæ.
Læffæt færmæ on tæpæt hæpimæs,
herat shetja hæm hærd formyga
wæber hæge-pea. Næra hæbætæ mætæ
hæftæ wæmætæ hæmætæ hærrætæ. On hægæ
wæmætæ hæfæ tøppetæ, fæs hæhabfe hæges

ta mætæ tægæfæ wætætæ. Sælt hæfæ
ta fæda hæfæ, fæs tutta fæ hægæs hæfæ
wæ engele ja hæ si fæda nißt mætæ
enra hæftæ.

Ja ulævæ mænd et hæge pøda
fæda wætæ hæm læffæ fæfæ vætra ja
pøle fædæ hægæ hæftæ fætta wæga hæfæ.
Hæfætæ, hæfæ fæ inimæne hæll wætætæ
fætta on, fætta hæka-tæder, hæftæ nætæ hæftæ
hæfæ, fæs fæda mitæ hægæste hæftæ.

Hæftæ hæftæ wæfæfæ, fæfæ ja hæbætætæ,
(hæftæ hæftæ hæfæ) Hæfæ hæftæ fæfæ wætætæ
fæs fæfæ hægæ hæftæ tærumætæ fæfæ wætætæ
mætæ wæfæfætæ. Lis mætæ hæfæ, hæwæjæ hæfætætæ

Ette tähedusid inimestel.

1. Kui parem sõn pügab, siis uudeks,
kui pakom, siis nulte.
 2. Kui minu pügab, siis ja juurma
ehk teiste förmide tähenedam.
 3. Kui peopja parem peopja pügab,
siis värti rats välje auas, kui pakom
siis rats paad.
 4. Kui par logi pügab, siis kula
leiba jada.
 5. Kui minu ehk futru pastes lõb
klikki leiba omakorda hiekkaid, siis
silt nälgjane tuleras olla.
 6. Kui jõa ett pügab, siis rohkate
käia jada.
 7. Kui inimestel pärspid rõõtspod
käivad, siis tundit temast - värflid.
 8. Kui püha püha komikid ületustutsete eba
toid, siis sell vaidel singituff fonda.
Tervahändat!
- 13 Juunil 1900. H. Sokrates.

- * Peiu laul. (3.)
1. Ma läkitin metsa Aladina
Ja püha püha komikid.
Mis ma pealt siis eestlaulfin,
Nelle kuda neliid.
 5. Esipäritas Olimus kaela.
Tapa rittas Taader kaela.
Kael elid waeld lapped.
Si mina tulgeni juuve mina
Ega mina Sülandland pille wolle.
 6. Ma läkitin koju ratsiga.
Klaste eit ja vasta tunt,
Vastake vahemad mödemad.
Eit ega ütles minule.
Kööta walelli varene laps.
 8. See on tistar tööde wasta.
Kü kiiri tamme tullega wasta
Laiu leppa-lunda wasta
Ja farapuu padude wasta.

¶ Nee laub.

2. Tätefin ilu mäle.
 Ilu karbi kaendelus.
 Ja rogi õad rätkies.
 Pilatäfin peiu pärki.
 3. Kiriklän hümppa pärki.
 Elikkün ilus tunni pärja.
 Häkkilän karja. vägatma.
 Kesi oli karjalt hädane,
 Hobu ole karjalt hädane,
 4. ja klars ole uhistit walle lännus.
 Ma lovin loju nutuga,
 Kaste ist ja vastu koot.
 Kastake wanamad mölemad.
 Ets aas hobu offima;
 5. Mor lätkin hobu offima:
 Tulli vastu wänduti
 Mine sidelt hilima.
 Kas ja nägi mle, hobut
 Niba harva tie hobut.

3. Lina lõtka lekte laukie.
 Lee ole kile mere jões.
 Ei ta kirmasid hoinejis.
 Ega ta karjund häerupis,
 Hernusid häida valgepis.
 5. ja nüü hörnaid kookipid.

¶ Kellele ööpusti anneti.

3. Lähkin age laugthauds ^{Lo-}
 Haavikusta luua varstas.
 Tuli mull vastu kõmmenius,
 Pehipi malle supe puude,
 5. Luju puude ja lilla hõtta;
 Ei mina tõtnud luju puude
 Luju puude ei lülje hõtta.
 Ma vörfin roobi riäste attha.
 Nihja luua akna attha,
 10. Poin pelle neule pool peader
 Kildarlike köktue häbama.
 Kellele ööpusti annet.

- Nende õigute annetü.
Sellel aladutu kannets.
18 Pojile khytu kannets.
Kui si nii õre puri.
Valde nii maha maeti.
Tallinna häll kiriku aede.
Nis folgmine haua peal.
2. Selleripad ja kellerkipud.
Kui si pojji õre puri.
Kurje pojji maha maeti.
Tallinna häll kiriku aede.
Nis folgpojji haua peal.
23 Oka koo ja eri vitsed.
Ual loid krepid helja vitsed.

- Meie möjapimed laimed.
4. Meie möjapimed laimed.
Uci haides kindlae luhied.
Ei ole võttib rottab lehti.
Mai torn tinguist las uõtme,

Turu pealter tagewas vätimä.
Kes vötti lehti haele ukjor.
Nordan valla mõegan halgi.
Kakilan kolmat kõpetime,
Jahhus kurat-kubjas senna,
Tubjas kaebas Jumkäire,
Jukar kaebas härrale,
Hirra valla rahvale.

Doszem poelat tõpm noöril,
Seome kinni halla varge.
Lis mind kinni peoti,
Pao pull raudat rak'iti,
Jalaat pakkiv-penatki.

Mina Jumalat paluma,
Toobkäige Jumal tösta tulu,
Eit peab längid vallali,
Sidi-pükimes pilamo;
Kallirutimene vadima,
Puna-pükimes punuma,
Jooklik päivo; jookjen halgi.

Lain ega juure peare varju
 Pikk pikkalys külalys.
 Kois pole hündes hukki häts
 Käns valla kõrstanisti.
 Haugub koeri kõlme jalgi.
Labi mittpütra väravas.

→ Kusfo küllo pefake.
 5. Ovi loe lõuke.
 Piri pärä Peafake
 Kusfo külde pefake.
 Loo tape tassel offas.
 Kus ja tem mida ifi fai?
 Vanemus ratus tamne lära.
 Tüs so vanasuur ifi fai.
 Vanemus ifi ärk pure.
 Kusfo vanasuur maha maet
 Pika pölli penarif.
 Kusfo pikk pölli penar.
 Kuidus härgas kuno püüles.

Kus need kuidus härgas fai.
 Karu mardis kuidus härgas
 Kurje karu ifi fai
 Ülber tökk pikk pillevoogu
 Kusfo pikk pillevoogu.
 Hukka riistib pelli lära.
 Kurje vikat ifi fai.
 Hobo ifi luirkas pelli lära.
 Galle hobofif ifi fai.
 Klassi peflikonikusse.
 Kusfo känd ifi fai.
Pelli oli haka peremees.

→ Pelle hällis kila Kari.
 6. Kuale hällis kila Kari
 Neil üks veike vidiu Mari.
 Heile kui kirsik Kari,
 Ja kui jaani-päigu mari.
 Kord tema tündis kõra Tempa
 Wimats päänes ifi kimpas.

Lika kimpus pikkung üks.
 Soie hõibild mure hattu,
 Koid pani vörste olla peale
 Hakkid kannad jaatust teile,
 Jood pani jõekma jõopüüa
 Uf tema läiptat leppküla.
 Seal tõmbe siidus tellis pere
 Naid tema. Kotti jaetnud.
 Nii olid riistas tulutamud,
 Kärbeldi maha kui tulutamud.
 Nii tõmbe tauffind lõketanu
 Käppide figi muste kanttu
 Jõekmaa mitte penu jõel.
Noppino meestle pante pulk

Mis fina laulad lampin
 Mis fina laulad lampi mokka
 Koorebas hammas hõver.
 Eline pue on jõopiline,
 Kerk on hõlme nurgeline.

Võtta ähe häälikahhi,
 Kana hiltia kule katja,
 Kana segi rindatehhi
 Siur teh mooga tulema,
 Laulema ja luulema.
 Lise pane jalga hirste kinga,
Seostlikud fööre pealat.

Hanpo loaja minch.
 8 Hanpokene, vennikene,
 Sui lähed naista nõõdema.
 Tule mult luba küsimaa.
 Ma annan fulla lue kune.
 Anna! edast uu kune.
 Aedas, waajast waffi looga,
 Oled eest hina tulbera.
 Pillirookje puissa hattu.
 Lis mine tahi kius ööe.
 Kius Ann ja Hargu. Liana,
 Läbiid kui vooditama.

Ster pealt läbi üue läbi.

Pökti taal os kui läks koro
Jalad all kui ratta rummu
Jääd ittag kui häia vändad
Silmas pashai fibulad.

Xine pes kui nigo iuva ke
Perh. Toga kui taemelaba.

Präär pes kui kirikus küt
Koti taal sõl kui sihikhaar.

7. Räävad-ette tähenolu
enunje jündimustel.

1. Esmapäev. -idew.
2. Teisip. tegev.
3. Pekka. hihwa.
4. Nädip. nägune.
5. Root. rukas.
6. Laiup. laisk.
7. Pihup. püst koer.

Einnemuistt püstid ja
kõmbed.

Muiste ejal elafivad paretute
Ter ja väene lops. Et igavene laisk
dnut ning fuuremat ültige tekasid vitsi
fins, osud uusel lappel paelu tegamist.
Lina lõugutamise ajal pilenus väne
lops enamus te ülgi Brugutama ja illo
oppel, juup ja paeval muid tegamist
Oli üleki-ühtlik võtnud ka kõrvalt, li-
nu ja länd, muid lõugutameid. Seal
tulnud ükk voore mied tervar fuure ja
kutfund tulde magama, väene lops ja
utel ja pelleks mitte sega ei ole,
muid mu paeval linea Brugutama,
pellepeale võtnud sega ja muid lind
ja Brugutama muid üfi natubige, aga
ga valmis ja kutfund jälle väljat-
last magama, ega see sega utel ja
muid ka roppuma, fügema ja

ketram pean, ega tööt nimutand
te alles fis, kui jaate gemene teku-
tud) ju maa-olud nõndas see ja
tund nüd tööt-köik järgi mõõde-
mub, ega ija töö tööpüsel ning ann
tööle töö ülemist ille ova poca.
nift avakas, ole juba töö tööpüsel
ja velsus tellitud fis jälle magama
kutust, kipputarv ega üles et ma-
ren waen, ei ole rats ega rats ka-
se me uvin ha mille juuremag-
ma leitaz, fis wifand fu maa-
juure mida paagi ja rabi pelle is-
te maha, isteloss, läkme nüd magama.
Sellepeale selle hukk jube läinud
mu fülitand kora ja läinud minum
Tegel pääset näinud peretehi et
waene lops riite ja maha poolist viga-
rikked saanud, ning kippmas kõpto
ta pikk töök. olla pääset. See rats

ega teiseli töök ülesp kuidas lood järgi
ööpä olud ja häire asfelle Taja järg
ele. V. Peretehi mõteline, ega mitgi
töök liiga ole, ekr laton hõppan ka
kübiid on on, nift paab ega vikkali
spope tarvis. Lilepä kui vana, et te
tuleval ööl luugatame minuna. Oli
juba ja tihendatud ööl hõlli püsindus.
võtot ta linea ja läkeb töölen. Seal
tuleb ja hõllas maa jätte Taja.
nifammapupp poodimisega nagu ova-
nevi. Peretehi ütib ka nifamapupp
ja ütib pillele onja tööt töök ühe
kõrrega ette; ma paa läinu luugata-
ma, rospina, pugema ja üldema.
Et maa tööde pael spoo ole. Tegi ta
paa mit ette ole müttid, mittep ega-
valmis ja ütles, läkme nüd magama. See
ega ütib ka, spole mit ega rats hõttas
me töök ha mille juure magama leito-

Selle pole vifand pe mu pilla tulge-
vivid ja roke tuldrakie lõtta ja üld.
Lõhme muid. Põretatrel pole munõõe ka-
dand mardkai läinud magama mõhuga.
Korrikku lätab emas tütart ules ja see
ming huiat, "Mari kouga üks p. Mari
ei anna mingi efügut vastust. Seal
postab ago ütt tervi kist, kes ütles, Mari
ei olegi enam, mardkui pes ja pilt
lakkis pingi all. Siis muidi vartane
ei oleks muud enam tulda kiri ei
varine pes. Keha oli pe muressus
kes teab kuhu pesa. (Drwaniga
järel olid pesavane ööbis ja.)

² Ennemuistis, kui mael pojapäi,
järasja muid nende farmaspid ei
oleid, kütspunkt Jumal kõik sines
jäljipid elajad muid kaevama. Kinktä
oleks kõrre tulid, ago seismas

(vihma lõd) ei ole mitte töökohakaid, vaid
üldt on ta enes jaanu hamul kastet.
ja vähust aga roke lehe pealt avoliseks
ejada. Selleparast ei vilda ta mitte
käigult enups ja egi juna. Tegu
kui te pide teda, pirkka püse kihkudes.
Pöörija üle vasteatis, siin Jumal
võibks mitte näinud, ming hüviid, kus
pe välj on, et tõsi tööl ei ole mitte.
Selle üle pahansamud mätk ja üld.
Kasja filtriid peregrini on, et pe muid
so mis. Selle kaaristusteks loonud ja
Jumal vikiile filtriid penna kurnaad
paargu on.

Kõned ja seosed.

1. Luso keipi nimeline õre lis oma
ela ajal väga kari oli, ja erooti
et pe parast farme koda hõbeda kõ-
mas, ning püsille takistusteks hõbeda

puugjärgi kummuli pundi. Juhu
aga ka pe kõdu häire sellest põde
ei arvestat, siis pondaad kõrge põigis
oleks, ehitat oleks ei pidada ta
mitte-mõnema.

2. Luba abja-panner, vürmiga läbi-lap
se pealt abja lärdis ilta märgata,
siis libad eest kõrgelt kerkiv.

3. Heine hõbja märgataira tue vahel
vistate hõbja pea, pust metsa poolte,
siis heina valg-kaugele jääda.

4. Kui põgas riid vendluse, siis lau-
gade pahjate viha alla

5. Kui pihkkelik headel väga-ööj
tai on, siis sell ordet palju tundru-
kuid mõtere peada.

6. Kui noél us üle-te lähtu min
ei saada te mitte enna minna, ka
mine tida te säärs näha.

7. Küüest:

Kui noor kuu-päistme lähedal,
pejab te tagaspide nõnde et mõlemad
murgud enamuslike iltes pildi heitma,
siis pole kuu siis palju inimene
furra. Teiselt, kui kuul pingu ja
teravat-öppad on, siis olla-ju kuu
kulma. On tundlik öppad, siis peab
holmantamaks, kui kuu loomiga
spat vilma-pejab, siis pole kuu
mõleli-pooda.

Ette Tahkijas ilmatapp:

1. Kui kuadel ilm virvendub, siis
olla hea kõla peadi.

2. Kui kuul ehh pääkfil püre ümber
on, siis tulle peadi.

3. Kui pääk filgrat loaja läheb,
siis tulib teiselt-päeval ilus ilm.

4. Kui lumikule õlu maku pejab, siis tulib pikk
päevast ilus ilm. Lähed-eile alasp, tulib vilma-

- Ett tåndyförlindatoff är elgatoff
 1 Kui kaker län väga meja ligat hukut, ja
 jid väga its inimene varstă rää parra.
 2 Kui kiriku alkis läksigat, eli väga
 ligat lindauat, ja fast möjast varsti
 inimene ära parra.
 3 Kui arakas kipatit tatu öns hälistab,
 ja möjast mängi kärku talla.
 4 Suv püifugufö medelost lindauat, ja
 tulla sohma.
 5 Kui koer puhkab, ja talla pade, kui püs
 kui te roktas pööt, talla padie.
 6 Kui kas sellme püfat, ja talla vörösid
 Nids hängematt kuhka takka. Te
 hängua tömbat, ja hängematt elle vör

Rapla.
 Tervahandifft. H. Sokrates.
 2.7. Juuni 1888.

Koodan üles pildi vali paber

Rapla Kihelkonnaff
 last und H. Sokrates. Tervahandifft. 1888. 543.
 Septembris 1888.

1. Pade up. Nähkift. Ja nähk
 räjgeb rahvas ja muusiväine olla.
 Suurte pügede kaste elatgata, olla teid
 mitut mõll nähtud, ja ill kumbel olla
 tol hõppam inimpi little foode ja see al-
 le mis. Kui see inimene keda ta väl
 alla tükki uida, eeld tenuu nime, mõll
 poodi kind, ja ta enagi kõne plakka
 panne, ning püs ühki kerge si tih.
 Sun teab rahvas möjast puhkumist
 misi muusifile ja Hageri kihelkonv
 Tödava jõe keldat oleval püsinid
 riigipide, mida ma nendeist kuulus olen
 nüng ka need püs kirjutan.

Ets näicus karja püfid peal minna
 sed jõi keldat üle laige vettlaage ke-
 duf föörid. Et väga püste mälu jäan
 e olid halad naev teile felge ronina
 karja püfat olid ja üle piger ja sõba-
 mis ronind takka mõisa kõrte ja üles ja-

janje ateljat jumers, mor istur
fir nöki atle jaale (jellyo telenia
ja pikkobobyle nelli). Nid atle ja
felle jona ateljat jaan kõbune pois
at hui tina tubla ja pojipid ja
hui hargid pikk ja pime... Nid
pojipid jaanat ales are, kaanendat et
vare oli ja luidat nad felle hoiy
peeglit.

Turi hagi noil us fi maha töö.
fir jaata te pikkja üldkaja patric
andks. Tütab hagi akbari maha
küste jaie hui te jaata küll tohe
selle avin, pikkas te jaed tupsid
nimega förmiga are tajma.
Tee tups peale filletat, fir ja
pikkas peale pörgus tulige hoiu pealt
are latama.

Tei kegi noil us fi make borb.
fir fanta te pallye nihkya pathe
and ka. Yatal kegi noburysmaka
tominat fir suib te pida kyll toka
olek wond, pida te jess- tupa ius
nimutu formeza are tapma.

Yea tupa people piletet, fir fa
pida fish jorgus tulip havi pult
are labama.

Hord istaunð feal jörs kinn offas
síði legr ja peppr annafta. Tjald legr
hef jörd haldst old, neit hiffund hef hó
pepprana ja náðard kinn hef feal
folistadei ons. Kvinnaðs láind als vif
lefftist he ligi, he wórdi felle kinn
ja láind ave illa. Hord nættir í hel
kinn welgal óðr útheti næsteri knoht
feal jörs kinn offas istaunð ja engt þe
gewan. Saureð - gittad - minnud - ólvi - val
vifand to hordanuðs heine teige ðe græla.

5. The twist of a long stick, falls along
Masuda sensei's waist.

6. Pipplet, a black raven sits fallen over
the huge main gate of the temple. He is
totally covered in snow. His tail feathers
are stuck in the snow, with his wings
outstretched, feet still stand upright.
The feathers are white, the body is black.
He is a very large bird, about 1.5 meters
long, and has a very long tail.

öls hel longa sre fugurur hoga
maka ja wareno moos mees eslefi.
Höryg tövorstand pönta je tund fell
hoga pihaks ja pihaks.

b) Nekkuryf, Kui valthüse vorga
fahke müritalp, pes veel kus fell
fahga tüntalp, auli enam ei tas
wala. Ekk kui fell vorga withid
müritalp, pes veel kus fell
withitiga müritalp, roki enam ei tas
wala. Ole kauplemis ega, oegas hubega
wahetamise, ekk and come kastipang
juures, kui nakkha hinda pes ole
pes mina kauplemine hästi.

Koosd eel sela filmi on,
olle sine paar kurjaveemu nipp
nipp tervis Teinil paar filmi on
nii kolpid kerwi mis filmikolmid, pes
on, Kida enamistte metsadel koosid
-ov.

On möned loomed mida kurjaveemu
loodud ööläpp olles nägi huvit,
mehkkuur je Kärtkonna. Chaudet mittitud
ekk mis fürguppi metsajäpp, ekk valhüse pesid, ekk
pes üppidi, paruppi. Haudet ole te facut
tund, wane agrotikke pesid felg rootkya
raud liivi parameels. Tundet te hundi
võlmne, pes tundet te Jumalat kät fiti hingi
firfe joomas, fiti enafe tarkufaja eile
te fiti mitte pesid. Jumal kätid kura
voimme hundile ööde. Mora harivõrum
ära: pes talle hundile hing pru. Kari
wain förrand asja ümber ja ütib
hundile, mura Jumal ära aga hund
ei ole ligataotgi. Väinale fügusid ta
ole liivi alle ja ütib prokti siige
tafas... mura kurwain ära. Kake harend
hund maapli üles ja haja väinu ka-
late, et harivõrum liivi all ole, ja
suh mis liivi alle läind ole ütö väga

pide, pellejärafti oole lant hoi a
mitte kette jaan.

Kuid ebos hund ist ke jaanen
vaandlane, kui kate jaan, püsib khe a
murdas. Kõni kord jooksta hund, nõi
võigib vahur, kerge keskelt läbi, kus
kuul ja kipata vahist ülespidi, sell
kord eravatleb et ta kerge vahurka
ga ajada.

Jahkture hatal do ta felenüoga do
tund et peet pügata püssid jaanad. Lop
latti ja spiletta. Pärä pärä pügata
ja tundiga, püt, pöt, pötja ol makk kür.
Käin kava do ta töökünts valmis
tund läind ega kannada.

Tüüpiks hulgas, et kerivain enesepa
do kärvikosa välja felitaks.

Waffust, ju do enemastu üttele,
ööletat felmas ebos, püs pügata
sih õige üleks mya uljet kini.

1. Kuri kaga pire leg,
Hakefia na vörutava.
Lölli tõm hõbe lõffa tua.
Tatki kultatud kari ka.
Hoobid kuulde kure male,
Koja vörpus kure male.
Pept poi kure vord te juua.
Olga karatel opua.
Tali pokki Pööle malla
Wane pokki Soare malla
Soi minu öögl eile odra
Kasvai eägl kafue haared
Wägvööf ego wina rukki.
Teanavasta tõba odra
Pisumastat peevad rukki
Mine pokki mokki kini.
Wane pokki farve kigis.
Weanufiv pokki farves peeta.
Weli rojut püs kure male.
Welt öös kile wainule.

I Tõne öö taeb ist 105/10;
 Habe kahe emastega.
 Teet lähet oma eioga,
 Wend lähet mõne noigiga,
 Eilegi mina lähetkiri.
 Märtaken mitte nurga ja mitt, kes alati ona mõle mõthe talle tuleb.
 Tänu tööja järgi pole suud. Tõne eest olen arvata tõne pere ja
 Peoran kalle, kien külma
 Peoran põlis, kien feina.

Jervakants.

6 Sep. 1889.

H. Sokrates

Wanao jutus, usud
 Kombid jõa laulu

Rapla kihelkonnast. Saatnud H. Sokrates.
 Saatud 18 $\frac{10}{11}$ 89.

I Põr claud mäppjal ajab hake lehe
 mitte mitte mõre ja mitt, kes alati ona mõle mõthe talle tuleb.
 Tänu tööja järgi pole suud. Tõne eest olen arvata tõne pere ja
 Peoran kalle, kien külma
 Peoran põlis, kien feina.
 Ees ja eelik mõttaga hõbedas ona mõttag,
 ja tõsed noigid põored ona mõttaga põlpid.
 Kas mitte mõde on. Tõnes eest on hake mäpp
 mitte mõde mõel tappa. Kuid et vaid ka
 leida nii kõik mõi fönd edep. Hõbetäppjal
 hõbust füür hõbe tikk mõha, sed mäpp
 ise mõttag mõud hõi et mõi mõttag mõttag
 tõne hõbuse jälg ole. Sellist mõttagit on
 jaan teisipäe fönegi laupäevat jaanit põist
 põist tõne mõttagat usud ona mõttaga mõ-
 gana, põremana hõbuse ja mõttaguse mõttaga
 tappa. Öösel hõkkend hõbuse mõne usuf

mei juurft ire kippuma, mur si tabmuis
tae kogni lekha. Nuvale leppid te sellig
et muu eufi wölt wöö rother, ahe ospe mabe
kotle myy hufi eufi kotte mitter, et jas mo
wöö wöödla nagle järle wööle minnar. Na
tänu riiale ja püksid ja eufi kots elav
wöö etja pakkhi farve kälgi, ahe tund to
lauel ja püksid ja eufi. Seal myg en
ka-märte kuhki, peremäel must ja vahle
vögel valge kuhki. Püksid kuhkud ja kots
et ja hufi kots kots ja korgamust.
ja kuidas puhk wöö pici vartte et ja
kotus. Lauel kuhkud must kuhki lo
ma, Tae peal, tucker tänal tage, lauke
järel kuhkud muu mäida püksid et ja rouvi
valge kuhki aga laulud. Ei ole. Lis
kuhkund ronja, misteti hõgeli. Konda pi
tad ja mõrah. Korrak. Allas ja hoi ja
lei valge oti, tulnud naene laulikku vahle
ning laul vahetama kuidasleg ahe nüüdiga

st. Sellekt ei elan. Taga muud iname
laidu kol overist vahla ja tine nimelti
förm. Te pakkhi ja eufi muud järel stand
kui tine par. Hukk. Ole mõrdinches! ära
fond ja ja ja ladand.

I.

Pord-pitoud üksnes püksid tund
ktha oma föbra ahe maledri juure virekkal.
Tee äras mäins-ta ahe ja eufi artiki.
ja et püksid lehki stand. Kas jahtud kohje
ja eufi jaed läind püks. Seal ju märtide
lehki püksid ja eufi ja püksid ja püksid
kots hainult. Konda kui maa jõge astund.
Kuunud ja eufi kots püksid ja. See mä
het jooksnud maa ja eufi valga, hüpbad
ja pale ja end kohjele lehki ja eufi
ja eufi ja end kohjele. See stand mäkel
kots kots, tine ja krood ja rel. Tine stand
ja pale ja end kohjele kots, kots astund ja
püksid valga kots ja kots püksid ja et ja.

ing jokkud jöle yile. Melj pole mæci
hærad hæi hætta he re-jal dæra hæra
mæla vistla ek fir mæla jæl. He fur h
fænd tigarsjift hæri vistla jær æra tigarsjift
æga mæla jærsjift vistla vistla slund.
Ovæks jokkud-aga var vœr te bænded fæld
ja pengard fæll hæmel tigarsjift hæpp
Hæl rægur he vœr fæld hæla lugr. Si
ja hæla tigol hænkle fæde framme vœr
vœr. Tæ fælt hærad vœr vistla flæred
færrult, æga frammt pole mæci hæla slund
hæi fæle afæmel hætja leas hæla.

3.

Hord stand vœl pjsil vœl vœre vœ
æsa ffa ja vœrja jæures. Eindel vœr
fæburges, aga fær vœl te he færes
te hætta hæffed fælli; fæll mæriga vœr
fæm hæmme vœr hærad, hæri hæma
vækla pole parka hærad. Hæi vœlge h
æjla, hæi hæk vœges tol slund, arvand

vœnacit sunnft vœl hæla stæd hærad
hæmbliffl fængift has ta lugr. Si ævlyr
vœtund ræla hæla jo hæmud tiggr hæ
jævra ja hæppend hæde tiggr fæng
sugr, fænd ræla hæla fæne fæng ja
ja hætta fæl jæures, hæla hæfi par
æt fæll hæf vœtat fir hæland augn
jætta hætta vœl hæla jo hæmud hæmbr
fæng tigari, vœl hætta hætta jo hæ
te fæng. Hæla tovæstamft si vœrja
hæmud fælja vœnud, hæi hætta hætta
vœmmt fænned si, hækkaned te lyst
ræla hæna, te færand hætta vœnud.
Hæra hæla vœrja hæla hæi si si hæ
vœl, vœnake hærad vœl fænd hætta vœ
te vœr vœl fir vœtta hæi te ræla tiggr
fæng fæng, hæmud hæmbr vœnud
fængift vœl fænned hæla fæll ja hæ
fænd tiggr tiggr, vœtund fæll
hæi fængift ja hæppend fæll

rate koti taka fyllt wölgas jis
tölfid-felle jälle füngi hysj.

Naga rahva par kubbe, et noid
ekk har vildumst mördat mitte eno
ira si fara. Kui te poldi ameti he
file era si ob annat. Nõnde olaud
ka lugu äobel minigal enfe sõnastad
ja olaud kura hõige ja hõland hõige
aga hõig si ole wõige tund, fyllt et
mõistust vähade ja poldi ameti si ole
hõig tund. Käpp ta tund, Te kahk
minigat alju pojale kütte ja tõla oot
ja, misja tund ja pold, Etsas et mõistud
jaer wifend minigas jelle viha. Kellega
te vanaanori viki leks alju küt ja po
se prägi waffa era föland ja et
furnus kile era.

Onduygelt. Kord kijutustiin mässia
Kuuga vaimus - kundi loomelikku.

Seal si kijutus et harivaim jumala
käpp hea ib kõige här ja pane, fyllt tike
tõgi te valbar aga hõige ja panul te ome
füngi tule mitte. Jumal kõike tõde hundit
üürbe, mure har vaim era, Te põrenud
jala ümbri ja ütlased hundit mure
Jumal era, hundit ei ole aga mõte hõige
tundud, osuvat ka tundud te harv alla
ja hündit folt mure harivaim era.

See kord olen kuhulaid et te mitte
Kuvi alla, vaid lepa puu eppa on ronimid
ja fyllt ütlased, mure harivaim era.
Tõde tund ja hõust hõige, töödlemus
Kuuga vaimus lepa üppit maha ja mõistud
ira. Lepe näkk olla hõige vaimus eri
ja kui hõig lepa kaitkaga hanktu hõber,
seda, füllt hea kõle kõlale tulba ja mure
ja tõde era, te füllt tulba ja kõlale kuu
tõde raud hõiga vystatip, fyllt põhjat
ole sel jaan kuu.

Hansad upfördja Konkbed

1. *Kai i spida följa ligattpi, fir kige-
teli koy a waera leppi.*
2. *Kai kige talta jahle wale, jätalb,
fir pöön föll förs tel tsöld waleb.*
3. *Kai fijigel lumi gimsel koral jaus
spel mala fijib, fir kirk wargufid
awalhulls teller.*
4. *Kai femmal kiro pealt aia kirttppi,
fir kuit mura tsöldär.*
5. *Kai leppi fölge vägderfir aitandd
mässies mäjöle tiba.*
6. *Kai leppi nümbär ova wanemat jokker
fir ait wanemat jure aia.*
7. *Kai rat fölges vikattpi, fir tsöld mäld*
8. *Konkbed Kira tsöldäppi et jaus
tsöls a prägsa, fir gal aina pree
naha raumif kuru fölgya kira tsöld fölgya*
- Katal jausar et tsöld aks kira tsöns tsöld
Kira luma, gal fir ait kira tsöld tsöld jaus
gle gege. Kira kira wärte jaus.***

1. *Oh me waera waemu Jäppi,
Päroft waera taa Mattpi.
Waemu porjai uahen malka
Teu porjai tubb Kolki.
Jahle tubi fältsa juri.
Töllatt jilas tea Tööde,
Nille kuhle Mattpi juri
Sübatu mal kuhle fööki
Kälop jaeme tane tööki
Kärgi tubi möifa juri
Häär kuhle taa Tööde
Ja ko fina Mattpi juri
Teie möifa jaewa wargud
Häär kuhle sige wala
Kuljus tubi sige rukku
Russe mäld. Tölli malka
Sa on waera taa föli
Kord jas fööki kola kord tööki
Tägjat hääbel jööne juri
Eks ja tis et härr kiro*

per 560.

Tüki mina kauran Kupja lori
Käkijä kakkas kallama
Kallama ja mullama
Mällä kundi vartama
Teev kindi tuntama
Keppe tökkä fell tökkä
Tieba tömbar fell tüppis
Tunnehd pekkis wenmalle
Neppid tüppis tammilike
Ta läks kulkesta külässe
Emme pääva jerevape
Se eesde kildz koori magoos
Rakkepid roket pikkade
Me tine ööpä tulevad
Waltost voodustikku Käpist
Kehkast voodustikku mittpid
Lor tihen tule tervan mäle
Kohe töde välja ots
Lis me kulttipäri looga ar Giäft
Oige, kõigeas kõrvaste
Kipja killel kõppame
Kipja põtai kõppame
Kipja põtai kõppame
Kipja kõtai kõppame
Kipja kõtai alla auguste
Eldun kipja puraderi
Eldas ots offes jää kull Käpist

Juurakand 27. Märt 1899.

per 561.

D
Väga austakud,
kõrva Dr. Hurn!

Olen sõne sja püraft pihh
fahud mide fit ob ja hund. Idome
Käpistida on et fit pöll källit, inga
See eruanatigi väike peale minna väga
võike on pikkad ja nille soobkunst
väga peavale ots. Sell ja mõre mina
fahud fit favorit valleff oleks hund.
Sell ja mõre tauri kippi sellise
ja mitte laiemalt si kippi. Et ju
juur kibellid on, on sella välvi mõig
kõd, mõre ist varsti enne ei ole.

Sin hestan ke Sie kifemis
to puk,

1. Kun Hans Sokrates.
2. Landauer Ferwahantis
3. Oktobril astal 1866.
4. Shnute poeiff trever.
5. Stoligpoeiff jaund sin
fummer welle hecks.
6. Vene were koijid Ferwahans
wallaff.
7. Hes were were laudafit hyllo m,
so le fum vette, so koijid ate osta
he ate kiff hine tuf kiff.
8. Mr koijid ifutik en i ob we
mbo sun fum vori tihle lastand fum.

Ta ola managa, puur
peti ate pabudi, naga ja, amita
tih- hine ke Sie fewamire si.

Waage aufgablichelt
H. Sokrates.

Über Rappel - Frappel (Rebels) am M. Tsch. auf der
in 13. April 1858.

(14)

Respekt ausstated nema Dr!

Sie foow qabtides mana-wava
koijampe ille on da mind selli
koijampe äro tenue.

Selge taken mina fis
Rappel - Rebels walle mana
da mana fuust koijid nema
zambis ch. kunte. Tule han
tus badal

1. Lektes pun jast nema kaus
maka roitius fis pun ei laka
järitma; kuna otas pun moori
kunas peet raiama, fis ei laka
kuna roitma. Sjäranis jiel
pun raiami aegar istde jast
ja poole kille maha. Looma
jis jifel hine spätküje vette
kiva

2. Vanaus suus on paralem mittu seha - ja saab läbi si mittemas seha füsi ei hõissa seha pikkume.
3. Vanaus suus tehtud suusastat puhkumisega tsoot kirbus, Anna noores suus töötas - nii fügitavat. 4. Noore puid on põrem noores suus maha ütateda, füsi hõppab vutemis kogumas. 5. Sääritud pööly peale ütada on noores suus parlem füsi mõõdaneb tundja parameen.
6. Lambaid on noort suus parameetrit, füsi desavat mitte parameenit. 7. Vanaus suus on parameetritusvastased füsi ei liik suil soistmas. 8. Vanaus suus on parom veskiel kuijo, füsi ei liikku jahut soistmas.

9. Säärda välja leidata on parom wanast suus, füsi ei fügine puistuks nega kuija ja taja fügi sise. 10. Saal üldata ja ehitust füsi puistata on parom wanast puuts, füsi ei fügine siigud ega puhkades kuper.
11. Ülevarnis ei töki nii puistata mis fügivana piale testimise arjas labide pealt maha lõudunud, mõõde illesse mõte füti nii fügivana siigud ja puhkades. Siin füne koorem peal on füsi puistuvat selm labi ta füti füne ille õla põrma piale visidama ka pean kia abimee pikkide mõstus. Amperdidult Helsingi 10th aprile

St. July

(24). *Solmua laubat* pag 562
Rapla kihelkond Soatmud *J. Wallj.*

Sagis misas vissla Kasawoda
Sib'i seart, suqawoda,
Suras pörge paufuawoda; Saadad 18⁷⁹/89.

Sise hab'ju heestas heedomaaja,
Selukihelts jademalje,
Haganuff minas antpis heinot,
Kanahuff minas kontpin karat,
Pro pealt neid puned hinad.

Ilmas vidi laodsmata;
Suuas tegas minas taatpitafus.

Juli muul kord siis minnas kasijs,
Mal läbipul Kuras kolkas kogja;
Kuras kolkas oli Koloni viderad;
Niis oli vieda ööri händad.

Tessis viedas Kruu Konda,
Solmua Kangastek kudujad;
Ma ei tahab viedus ööri händad
Ma ei tahab viedus kruu Konda,
Ma tahab lõo teigijad;
Kruu Kangastek kudujad
Louentlite tööptojad;
Tahab te paavikutajad.

PL.

Uusfise wasse mosa magamat,
Eini mid viedufid joost;
Märtit said mukkaid
Köök said korgid;
Ma sain muelas ja rumata;
Si was lastkarjas tööpi,
Kihurimad jõe vikufs.

X.

Sis hatt' fin hulla ultumaja
Võsu viivas ultumaja;
Ei ju hull teond ultumaja;
Võsu viivas ultu miffi.
Sis wäfis viedu hallikate
Pepi aga vire van töbi,
Kuritöbi oli kuumantaka,
Seobi kööste oli festimantaka,
Kots kat old kohakontata,
Kura ja ultikontata,
Küti kütte oli kuumantaka.
Sis wäfis abki hulgatükki.
* Sis wäfis valge walle pikkus.

* 123.

Mats oli vanal punasomas
Saav oli juue mälla pree,
Väistid karud kaidid kaudud
Ribapd ja mättsi erind,
Selats mättsi mättsi minnowata
Kunfpd karud kuhkuvada.
Käped karla longowada
Tomaned ära lappowada.
Ribus puuff li kingapilli;
a Lohorus puu läi lõkrapilli;
Tomminger toru jäbile,
Sis köök marjakasvapid
Vas ümber eengi ööripid

* Minnelated tavalid on J. Roothmanni Mats jaas töödele kõrgt kieputamisel.

Nahpas lehit wällipid;
Härmemörud tanipid
Raabi häbad töid kihkipall,
Kukkutöid oli kuup olja,
Liheliod oli lappal olja,
Kau oli kalli öönpuu olja,
2x Rott oli rohto felkumaa.

* 124.

Peej pajalamine *

Cidekkas olla kine,
Parev omas lättlar mihle,
Kui ei pane: ei pataqid.
Väigud peju koppitarnat
Epp äore allitamas!
Sisna dän jomstama!
Napp toll kohigus kastapool,
Kunpit filmid kohmul peale,
Ehisspuu nisuds peale
Kadakas karwads wahste.

* 125.

Oleks aga minu olemissi,
Teipki aga minu tegemissi,
Kell minas loobpids
Oles minas loobpids.
Ma tulpis satjad saabtatisi;
Härrad olle hargatatisi.

* Minnelated laul on Kell elago jõus, aga salava puus olen tides läbi kustutud.

Hannad häärad hääkkes tükki,
Draud peale parkkuat tükki,
Kütted fise püstet tükki,
Loppjad peale kurgot tükki.

Sa paneu see kind uuesti ühe J. Riepmanni
üles kerulatud laulu, mis ühise loomastik.
mehed ütisti üllatud. Aga kas on uhnas aja
uormis, aga fiseks annab ta pilti saksalaschap
kui prantsu laste, ja piguselt ei ole veel kaheks.

Uksterd lastas mulljätkust,
Jes taalid tõusid õlet,

Koppel majaas töök järg -
Sell ei puude õlemiskag.

Mõnes poist töök mõlti
Kes ja neli vallü ütles,

Kobu föodeti pe tarvis
Ja ta omal vallus teore,

Vallab omal põlge ühe
Soosi ekki uuest uulipunkti,

Paari puudelt pütab läckd,
Siis voolib jülgelt tulevastu.

Jost väad mella värsta aas
Kanni uimasteks tükkip kärde

Aratub neid omast leppi
Kes on väinud parvo leppi.

Olstevar püsibala tippu,
Kes on eit oti ülal juba,

Sai tõe õestusid valla
Soat oti lõbas aumet kätte -

Siis oti lõbas kambri minna,
Hedrus katal puure punas!

See fis maha tulipis piat,
Ega omal maa ei heal!
Vallus fini kastla vastu
Ega kes tahab pedatuski?

Sendis tappas eile folle,
Ulla; Ena pure õle!

Muid on kuu mis ammuatoffis,
Ja kuu folle peale lootiss.

Lauab üht tekkab farsi *
Siis saab uudneid kindlapaari,

Ega ena se mulla tib,
Lüh mulla nüüdi ütjäib?

Ukste mulla läkitat pöörallo
Siis mulljell, andi tõtakas,

Ulla hentuid kappilaid,
Ja veel rabas kappilaid.

Mõni töob mull pudur podo
Ukste ei töbi tellus muidel,

Sis kuu kuu kuu kuu kuu värast,
Tgal ühest kulted palest,

Jugisid fis üksi prante,
Ju vabli kantab justi -

Juhos kantab kambri noo,
Kuut kui fis on piroad!

Kui fis peigusore kuuas vikkis,
Esimob ei mull prundid mõldi -

Parapäts läkkib kallik postike,
See jõob pärast uueste kastike -

Niipäts kõigist hunge väist
Nikkuvalt läbi triip kõrip,

Enas mulla kallik kuuaj
Siis mina! kannus kuu ei heal?

* See põicol jookse minnaid ülik kihlalatke, kui kog
purjus fis üllatasse. Sell on juba peas.

Said naat jaonud läbiki kah,
 Jookswad pugat tule ots,
 Kokkutul vallelt puistis pes,
 Käsilane rikkas muu.
 Gal pes käsilase ölat,
 Üles ots tehtud inno jõustat,
 Käsfugus kae pole kunge,
 Pöörid laulut pihlat pungs,
 Siis need viidi kambriit tappo,
 Suppal leuval lata pinnal.
 Peigmees vahil vahil käewol tööfpi,
 Rohkas ümbri mitteks kantki,
 -tutki poestid inimtükkide,
 Meeldi koi käälik ümbrikatka,
 Siis me sieme eed kinni,
 Sükka tõmine, ja kubja pinni,-
 Siis pe peigmees taskust kubos,
 Ta pried lauas peale rahas,
 Üllus. Kois pe pole poest,
 Siis kui vanaas kirju kasi,-
 Loppetõone feda lori,
 Väfin ilus oma moeri,
 Kui mind hinnast kaundla wottas,
 Erimis täisval kinni kattab,
 Kus ma walga puhkaw sunnati
 Seip kummikuli kruusit,-
 Kummikul kui ilus ärkav
 Lelli püs märada vast märkav.

Mõned punktid vana uktel.
 Kui talvel Madise põmwet lund
 sejobj, siis tulla juvel palju sõirstku
 ja palvusid.

- 4) Kui talvel väga türism ja sadure,
 siis juvel palju vähma, ja spääris
 mill ajal türift üppfadet on siis joost pib
 ajal juvel olla kaa sadure.
 5) Kus figipl enne Jõulu puid peatust
 härmas, siis olla juvel enne Jõonipäe
 wa raudas hea kola jaot, ja seda
 pannobip praegetubli mis pool tööle.
 6) Kui pikkjal pojat öfmiti jalgo de vabu,
 siis ollas varane punne tegu ekk külw-
 ka, kui tagumotifsiis, olla hilja paroni.
 5) Sammuspügus, kui on polly tüütingakond
 siis punne vende kaa piumeti puro.
 5) Kui öfmiti korda punot lehakip ekk
 külwatakip, siis ei lohi pal peses keegi
 holkida ega taguda, siis tagu dai som-
 mati fisit, ja punne ei pea ülitõusma.
 Etga fides mis pool eranisti ei veta.
 6) Kui kiuode palju jääv parkapi peale
 suurt vallt jaas äärde selome jaob, siis
 punne juvel ekk pib all aastal palju nim-
 gi.

ja 574

7) Kui siigifel kava palju kolletan
haava ja kõp lehta, kava puude
olgas püsivat. Siis põl siigifel pal-
ju tõukohjupe.

8) Kui siigifel mõttag palju heinas
kuhjufid viltu. Siis pidada palju
tütsekuid raiiske minema.

9) Kui kevadel enne Jüripäeva
Eppad pikkas õides ja tolmane
Siis tulla hea vilgelik fuus, if-
ärnis, rohkusti uukpid.

10) Kui eppadel kevadel ümmargu,
põtömed uwad. Siis tulla väga
wene aasta.

11) Kui kevadel juurväidat, külm
kõle ja tuulne olla. Siis olla hea
waga wene ja vilets vilja saak
põl aastal. 12) Kui põlla külmitükk
piiski ühttri moodi, täimus, ümmartkuup
sumed pu) täie, püs on aasta hea, kui põl-
li püs kõrvinen, kui tiki, püs wene.

J.Wall

ja 575.
Rapla vahelossaft. Saadud J. Pajut.

Saadud 18/5/90.

Rahva laulud.

I

Vida roida rotti pulmad
hiiri tütar jai mehele
Kassi Kangema vennale
nirgi novrema pojale
nii oli palju palmalisi
Hunt oli vee viuliga
Karu ob kake kanneliga
Kukk oli Küllalt kannasteiga
Tedre teras jalzatega
Metsi mae-kookidega
Pai oli piili jahutega
Karli waskis jaabastega
Jänes oli jõtkat pükipidega
Rebane riister reitega
Loo oli laupa laupidega ^{laukutega}
Tihane tina reega.

IV II

Oli mul Holmi kello venda
 üt oli venda Haapust venda
 teiv vendl Saanust venda
 Holmas venda Hindrek venda
 & Hans lits Harju Klappepats
 Saan lits vene wärsteeki
 Hindrek ja sia Jeppaeki
 Mina Jeppa palumais
 Kulla Jeppa Hallis Jeppa
 & Tee mall Kaldne Kurnikens
 öbetan Kuoni warfs.

Ledfin Kuoni viiskamais
 Kuoni ago Kukkus Kuusjäkus
 ledfin Kuoni öspimais
 & ledfin Kuoni Kuusjäküsta
 Kuoni oli Kurund Kalmetid
 Kurund ja aua peale
 Kurand lehti aua atsed
 aua uked Kalmu Kaaned

Mina ifada vaatamais
 mis mo ifa audas tib
 Ifa tegi audas Kirstufida
 valmistas jaal vahklafida
 Mina ifalta Häfimais
 & Kellel ja tib neid Kirstufida
 valmisted neid vahklafida
 juuli teen neid Häfistufida
 valmistan neid vahklafida
 ja jääd vana wärfeklappt
 & tillustlejut tee poijkt.

III

Aunestene ökkene
 aia munu vanale mehele
 Wana vüib piitaga magama
 paneb piitja pea alla
 Haila Ramos lae alla
 tööfeb ta homitku siiepi
 vahlab piitja pea alla
 Haila Ramos lae alla

Töufs laisk ja läppa lehma
 töufs Kurja kurva piima
 Anekens öökne
 minu noorele meekle
 noor viib pülliga magan
 paneb pilt pea alla
 Kandle kannu lõe alla.

IV

Kurkikens Kanakens
 lähme lätta piblimais
 iba pullu tervi fulli
 tems jis teo oluta
 taha järsi taari Kest a
 aame kookku vierufells
 Iga vennad Hiu maaltri
 Naife vennad Narwamale
 Lugu vennad Soomenmatti
 Poolede vennad Poolamale

Rahwa mängu
 laulud

I
 ja
 Katra mäng

Lähme kaemu lõkamais
 Kesi tuleb Kinni Kultemais
 Eks mu oma armukene
 millelgi ju teda nägin
 Eile shtu eba walzel
 eba walzel kuu walzel
 Kolme Koidu Reostella
 Kes on armas alba Kinni
 Kes on kallis karga Kaela

II

Lambrise mäng.

Teen aeda tippin teivost
 Kult ei Suse jõe pääfe
 Karu ei üle karata
 Raudse roigas
 Kuldne teivas
 õbedane aia vits
 ultra ultra undikene
 viss metja minia lama
 Talu ämma lauku talli
 Fälla jälle memme üts
 Memm teeb nulle uus kuu
 valgeft willgeft wammusi
 ta teeb mallo fini jukka
 fini jukka puna pöida.

III

Nööla mäng.

Nöret nöret nöllavene
 Nöört nööla filmakens
 Kus ja nööla ära Kadus
 nööla Kadus nöömnikus
 Kulta filma Kuupi kus
 aljas filma aawikus
 vastle filma vaimu illa
 tina filma teerajale
 õbe filma suve peale
 Kudus ja nööla ära Kadus
 Nööla Kadus nölludega
 udu lina öiveltesja
 pein järki piilutesja
 Aegn orjad otjimais
 on otjis otjas puidas
 Mari otjis marja puidas

läkfin iip offjimait
 leidfin noella nöminikufa
 Kolda filmia kumpikufa
 aljas filmia aawikuufa
 wasso filmia wainueltas
 öbe filmia öius paelta
 Tuna filmia tervalta;

IV

Kulli mäng-

Kudas Kudas Kullikens
 Kudas Kulli niskakkene
 Kulli notk kui kala kookku
 Kääsed kui Küla Nämmeaus
 Mis je Kulli male offjib
 Kull je offjb oinaida
 läbi piihu pörfaida
 läbi kotauf Hamuda.

Profiu nimed.

Äjemifershi,	Igemirohud.
Arakaladwad,	Jaanikann,
Ärkjad,	Jäneperas
Ärnikad,	Jänsjekappad.
Dillid,	Jölkupp.
Dasfid	Kumpäewarohi
Ellerhein,	Kapputöverohi
Ematus	Kooverohi;
Härja film,	Kurekattel
Hobu oblikas	Kärmasjönajoly
Hummukprohi	Kasakappas.
Härja ammas	Karu mamm
Hääle rohi	Karu fäinsopadid
Hebumadarad	Kao king.
Härjakaoftfad.	Kiili rohi
Hlwefekapp.	Kukkas lotti lehl
Tamala käfi	Kukku arjad
Jöhwlein,	Käruvalilled
Jäneperonokkad.	Kiilika rohi
Jooksivapuu,	Kukku marjad
Jummitad.	

Kusk's film
Kulli künnes
Käsi tappud
Kanevoorn
Karuhaba
Konna ojjad
Kruuske puu
Kibuvits
Kobruleht
Kööwits
Kullerkunfpd
Kuna püed
Köömled
Kaera köömled
Kaera lill
Käsi käpp
Käsi naired
Külma lill
Kärna oblik
Kuupkollad
Kullerkupp.

Jalmud,
Tinga lill
Körzai,
Hoivohi
Karufammal,
Kanakosid
Kirbarski
Karikakrood,
Kummelid
Koerapõörad
Kuulitfed
Körwickad
Konnakäppad
Kramberoshad
Kaetis rohud
Luitöbrohud
Lendvarasbarfoshi
Löualuurohi
Lemmpilliisoog
Lipo hein
Löngaleht

Liik hein,

Lipo lill,

Lammasteel

Märistamisp^{roovi} hein

Maarjahau

Mustad ägapead

Maalifroshi

Must pea

Molts

Murutuin

Möstebat

Metjatubat

Murulauk

Muukad

Mustikad

Muulukad

Maafikad

Maamölad

Marihein

Maskörnvald

Madarad
Nimetpooksi
Nari hein,
Naipüünepuu
Nöges
Nöjakollad,
Nälghien,
Ohundek
Oravamarjad
Orassoshi
Orava faba
Ounell

Öuernajied

Pistirohud

Pümaroshi

Päufujppabla

Pise rohi

Päfleht

Päufujppfilm

Pildumaled

Pilliroog

ja 586.

Põldosijad	Sialbualuuroohud,
Põldworm	Sinikad
Piigileht	Sadameroohi
Piizugud	Siatelbed
Põfalkhed	Sili oras
Pordilis	Tedrunatlar
Pöllumünt	Tulfabä
Pöödrafammal	Törwalill
Pöhlad	Tulhaljakas
Punafershi	Tatjat
Pöldmarjad	Teeleht
Praudhein	Ubalehht
Reinwarred	Uukeed
Raudnöges	Ühetjavägini
Risthein	Varistampirohi
Robakaelud	Weneuruma rohi
Robakanaropik	Wilmärk
Robafammal	Weristkelmid
Köökhein	Werfakaljad
Sia arjos	Wansemarjad
Sinbill	Wihad
Rassid	Wansfijalg

(28)

ja 588

Toins Saadend. Kaplerihelosenast
Saadad 18th 90. J Pajur.

V Rahva mängulaul.

* Laeva mäng.

Joua laeva jöua laeva
jöua laeva sinna maale
kus seda laeva ostetaks
seal seda laeva ostetessa
s.kus need rukked joowad hulda
hukkede hulda hanad kirda
aned aljasta übtad.

V Rahva laul

Punkikene muurikene
too need farwed minu kätle
ma min farwed seppo kätle
Sepp teeb jaaneta sadula

Järvse oofesta obufe
 Järvse pinnast pütfuseje
 Tüs vööns koirki Kosjamine
 Koigi kubjal kolms lättart
 üks ol lättar hiiri hända
 tine lättar tangu jalga
 Kolmas kodu kombertaja.

VI

ui ui ui ui ütikene
 kus minu kaela kotti kens
 metjas kuiva kuupi ofjas
 kus ja kuiva kuusk ja
 wanamies raiju kungekese
 kus ja manu kleafa ja
 peuges pölle peenarifra
 kus ja pölle peenar ja
 kiitud õrjad kündpid üles
 kus need kiitud õrjad said
 karu ja kiitud õrjad ära
 kus ja karu ja

peuges pikka pilli roogu
 kus ja pikka pilli roogu
 mitkat ta maha milistas
 kus ja mitkat ife fai
 kibas ta ärs kulutas
 kus ja kibas ife fai
 kana ta piblid fönikusse
 kus ja kana ife fai
 kull viis kana kaugel maal
 ilo ühen ja mereda
 ilo kullatud kiri ku
 ilo märs vited värvava
 karkupid munad mulgu alla
 pesad pes uku ja alla
 juult koid, priivid puus ulga
 wanamoor ja vakanate
 pesi üt ja pölle täie
 jaana noore mafutail

VII

Taiped kaiwad kiri ka teedra

peb 590

ma kain kirja karja teed
Dufed kuiwad hiriku kella
mina kirja karja kella
5 tupid kaiwad hiriku aedai
ma kain kirja karja aedas
lätipin koju nuttefagi
Tast tul'i vasta tanavas
Eit tul'i vasta mänavas
10 mis ja nuttad polga noori
polg jüs ütles kohi koostis
lätipin metsa kindismaja
puha püewa komikulla
Lätipin tukka toosninguid
15 tupid falgu jõrapuuda
kolmandama kunki puuda
Neljandama neiujupa
neil oled viipid viipa paellad
ja oled keerud ringo paellad
20 jöled neil kaelas föriippid
paatred kaelas paaukipida
nei filnad fällteta pid.

peb 591

Rahva laul.

III

Lähme lähme häime häime
lähme äija voste karja
kus mis jello tul'e teene
tale teene tul'e peale
lätke laane ääre peale
Maja marja märv peale
koju kobru lehe peale
elu ilma ääre peale
kus need äojad obujed liepid
üle joo juure laageda
mis peal juure joo taga
mets peal juure mets ja taga
mis peal juure mets ja taga
mis peal mene keskella
üle laageda laenete

Jug. 592

jaar jaal mets keskella
ilte lageda laevete
mis jaal jaars keskella
juur tamme jaal jaans keskella
mis jaal juure tamme tega
talu tuba tamme tega
jaal oidi ukked unip peled
jaal oidi valged maha finad
singid sõrja frappi riija
valgep lövendip linada
tedre karva teksi riigjad
jaal oidi mästipid märavad
jaal oidi tamme pld tansvad
mis jaal märavat valgi mudi
mudi kohp littsalasta
need parid maha panne paela
kõlpid kinni kõis kormed
laagre luep nad tegid laewat
lövendipd laeva purjed
jis parid vanad jõudemaij

Jug. 593.

jõudemaij jõudemaij
jõudip mööda jõrmemaesta
ünnest ilma ümaruve
jaod nimad lippulinnu alla
kus neid poisi piltide
piltide ja rillati
tagetops jaateti
võsti riimi mudi lanna
jollatiks nad jäivad finna
kus nad tetorpid kaua alga
mõni ifa näinud polga

IX

Laula laula lule lule
laula laula mis fina laulad
full pols äälta asti laulda
ja pane neij vinderup
wanu ikkse äälterup
jis tule mooga laulema
laulema ja laulema
mina aga laulun laudad õus

pos 594.

laudad õue aidad õue
lauda taka tallinest
tall siisj latterida
latterisj lauku täitka
laugu täkkule ja dulal
ja dulal leksj poisi
ja poisi püle kubara
kubaralal kulta nuppu
kulta nuppu kulta palla
kulla palla kuduja.

X

Li ei ei ei oja põli
minul aga waelw waelw põli
værga vihma vandaesta
talgul tilda taevaesta
sadaga jula vaheda
ika pean minna minneni
ika pean ovi opuna
ika valne wandestama

pos 595. 3me Saadetud
Sestand J. Pajar.

18791.

Rapla aks. Sestand J. Pajar.
I Muistetud Hündlift ^{Sestand}
Kunapagan läind jumala
niäft lubatüfima ottona lohet hundi
taha, seda oli ka tall tabated. Epleres
pannud tu aia reivav felgraski raud
tobi pesuväki abja luumast faba loha
ja tule fööd filmateli; felgraski alla
ment ni kunge ja ükslaine ja tapera-
lau kina kui kivi seing filmad kier-
gada ööjal kui tule fööd. Sedafjona
kuulub alati kohva pui, ta on kunge
ja ükslaine kui hund. Kunapagan
läind kild hundi valmis aga hing
põle kudagi temal jiegs jaan, kild
ta puhund eest ja ta õhak, viimaks
läind jumala kirst nõu kujun
kudes jaob hundil hing jiegs, jumal
ütsluid: ülle temale kolm korda
kuut föö kurut õra, kunapagan
läind metsa kinni tünni juur.

kui la valmistehtud hundid
 aga ütlased kolm vordat hund
 fööjamal ira, aga hund pole enig
 liigatud, ta oninud kinnitustola
 selle ja saanud vaimalt poolt juu
 ga ütelda hund föökuu ða
 kohu karuud hund moaff üles ja
 kohu kurjus vaimu kallale püppume
 ðano põlwanis pidada kurjaid voi
 mud hundi karisma pft tema olla
 parsi vende murdyja. Käinla
 hund kui hundid oluvad ja nõ
 gas on, see wifata word neli tsoopf
 niipugust leiba, see olla kall uaga
 takka. ühtekord olla üks mets jeda
 leiba jaanud õra votta kui
 teda ülewolt wifatud, aga hundid
 olmed toll ka kohu ulgude järel
 aga la jaanud nelj enne kodu
 kui et hundid teda morda olets
 jaanud, ja mets on jeda leiba

föond ja kava sega ilma fööndat
 aidanud, aga hundide viha ell
 pole ta labbi jaanud kuni nased
 viimast la ikka õre mardmine
 pft et la vendele wifatud kliwa õra
 lõi ja föi.

II Saunamets Toss.

Mistajuk.

Kord ilas saunamets Toss oma nii
 siiga velti ps sauna uotjakuks ilma
 rahalist ja wagust elu, ilma et lätl karo
 diga midagi tegemist oleks olmed, aga
 kas kurat Tossi kinfamata jätkab.

Pihlapäevat ei Toss omad naised male
 tinevad, ja läkit vaid mid voodame,
 naised aga si olmed vell midagi kas
 samud, d Tossi naised nased tehespal
 ju eli heigistaneud ja vorma näinud,
 jis fai lo hing korroga läri selle üle,
 et ilma eijata et voodva näinud
 jis istlused te läist juust.

Kurad völge teid, ja tulund oma teid. Kui jõlles mõni bulk sega oli mõõda läinud, völles Tõsi jälle nõuks ja läbi naircid waatama, aga oh imit naised olid sellise ajasne väga ilustikaswanud, et Tõsi fuda lippas rõõmupiroft nairidnäbes täi lämmas õle üles et naipule näha nipp. Aga kurad hoiiduid leppitust kuhle Tõsi misje minu nairestoft jaal kisud, mis full uendoga tegomaj. Kuidas! hoiiduid Tõsi, need on ju minu naised, aga mello pime, tul völge leppitust kes ja oled, kurad tulund völja ja ütlenud, kes ja pisem ei näleta ja labofid ju nimisti naised minule. Tõsi tali oma ütles mello ja ütles: Tõsi näll, aga ainult püüdab naised omale kubut meist laumata loomaga ratsa

püüa földab järgmisel päewal. Kurad olund jellekäte ja rohul, Tõsi läind naippe waisi aja juure kurad tulund ennalt ja istuenud hilis felgas jaloiduid ja ovel pios Tõsi aja olund naip felga naip pes olund ta hõastus ja perepäevade ring juusid olund lehti völtas. Kurad tulund ligi Tõsi hoiiduid ja földad visua hilis felgas püüa kurad hakanud Tõsi ümber riipi waatama ja istuenud mina pide looma hilli si tunas, juur pikk faba, laga nagu kobra, juur pikkuuti usgu ja üks film peas, nõnde ja Tõsi oma naised kavala naip läbi jõlles tegofi.

III Kuumeheit.

Muistjutt

Muistjut ajalolla kuu ka maa-pes tünd, et la taewa taadi astre

Julane oli jis olund temal ka lube
maapeal kõik kohad läbi haja,
tuli maad ja mord tuli metsad
ja pered. Üks kord kusta jälle Trewaf
ja maad olund läbi kaimat, läinud
ta üks väike fauna metsipuru ja
joomud ta üllas varejärgi väljä ära
ning jaanud ja pügab miks, sellepä
jaanud ta filmad tegu perek ja vesi-
muli perek, enne olla ta palgi jälgi
ja puhas olund, selle trahvits on
vana. Taat ta palgi täna pärwan
jätnud, märgeks ülekohustatelle ja
kuju tegijatele, ja nende palgi pidab
siama-lume olema, sellepä roptu on
ta laewa telgil ja si ja veel enam
maapeale tulda, ja kui ta ära kasab
jis hajiga ta taevas sinale endi
au tagasi palunus mida ta
loodab jälle üts vord hälje fauna

IV Kudas jaot kodukaijaid vahel olas
Koro tulnud jaot perega ja polnud
smal öömaja, tida juhatat jaotuse
faunas olund üts vord kis väga
kortletas jaot ümber kaudu olund
polnud parajärt ära jõunud ja
puuförigiga fauna kambres, jaot
läind fauna ja küt nad perele ma-
gama, keskös ajatulnud kurjad soi-
mad kolmiklisi fauna mitmed tulid
ülejärgi tõmmatuks puuförigist
välja kiskund naha folgast ära ning
fäimud ta ära ainult puure varava
ülikas jätnud jaalle piffi und ples-
upi tondi uhole, ja ütelnud ja
mikuna peod ja kodu kaima suni
ja kout seit ära kõduneb. Tis hakab
endid puuföriki maha tutama, aga
ne polnud pikk tina olund läbi töö
kolmas olund parat, te pikk küt und
aga, Peter on pisi pereas.

ja 602.

Kult leutnud kaks läimnd mismaaja
selmas jäänd püufärki ho mitku läi-
faut peoffs & väähind ajaabõ éra kro-
leitud juus paesa täis keeva körti
faut lastnud püufärgil augu
filma uio hõpta füre ja halle-
nud pealt august tulip kleva
körti püufärki; abja paraku pu-
färgi kaan töönd pealt éra min-
jumest pole enam kujugil alund
ainul püüffütsi olust mäha, pistepi-
wafika ja pautud püufärki, kui kinn
kus furnukolla töödud pistikellad aka
wafika moodi rõõtima, kivit serva
lastnud püufärgi luhli völle ja leid-
püufärgit wafika, aga faut võtnu
upi Andre mähelt kondi õna ja
pannud tulle, pillel nõijal polmu
enam väimalik kodu-kaija

ja 603.

J. Djuur. Boplaatik.
Tamm 1891.

page - 604

page - 605

Jan. 606

Jan 607

page 608.

page 609.

Feb. 610.